sinema

SAYI: 2009-02 5 TL KKTC Fiyatı: 6.5 TL

TURKUVAZ

ISSN 1304-5695

2008 DEĞERLENDİRMESİ

Meryl Streep Gerçeğin Peşinde
ŞÜPHE

Sam Mendes'ten Bir Amerikan Kabusu
HAYALLERİN PEŞİNDE

Modern Bir Klasik
ANNIE HALL

Sinemada Çizgi Roman Estetiği
THE SPIRIT

SÖYLEŞİLER
Gölgesizler / ÜMİT ÜNAL
Başka Semtin Çocukları / AYDIN BULUT

BENJAMIN BUTTON'IN
Tuhaf Hikayesi

Dünyanın her yerinde kendinizi star gibi hissedeceksiniz.

En prestijli havayolu birliklerinden Star Alliance'a katılan Türk Hava Yolları ile; şimdi her zamankinden daha ayrıcalıklısınız. Türk Hava Yolları'nın genç filosundaki 100'den fazla uçağı, dünyaca ödüllü servisi, konforu ve kalitesiyle dünyanın 140'dan fazla noktasına direkt, Star Alliance ayrıcalığıyla da dünyanın 960'tan fazla noktasına uçabilirsiniz. Üstelik dünyanın her yerindeki havalimanlarında, "özel yolcu salonu" hizmetlerinden yararlanabilirsiniz.

Türk Hava Yolları'nın ayrıcalıklar dünyasına hoş geldiniz.

75 YIL

www.thy.com | 444 0 849

TÜRK HAVA YOLLARI

A STAR ALLIANCE MEMBER

sinema

TURKUVAZ

İmtiyaz Sahibi
Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş adına
Ahmet Çalık

Tüzel Kişi Temsilcisi ve Genel Müdür
Levent Tayla
Genel Müdür Yardımcısı
Yonca Ertürk

Yayın Direktörü
Aslıhan Sarp Işman
Genel Yayın Yönetmeni
Senem Işmen
Sorumlu Müdür
Yusuf Yazıcıoğlu
Görsel Yönetmen
Uğur Güç
Editörler
Müjde Işıl
Ebru Çeliktuğ
Murat Emir Eren

Fotoğraf Editörü: Muzaffer Sağlam
Marka Müdürü: Gözde Güleryüz Türkel
Üretim Planlama Yönetmeni:
Nuray Kavuncubaşı
Üretim Planlama Sorumlusu:
Ufuk Can

TURKUVAZ GRUBU HİZMETLERİ
Marka ve Pazarlama Grup Başkanı:
Sinan Köksal
Kurumsal İletişim Grup Başkanı:
Fecir Alptekin
Mali İşler Müdürü: Özgür Sarışık

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA
Turkuvaz Reklam Grup Başkanı: Ümit Onal
Genel Müdür: Rana Karıdağ
Genel Müdür Yard.(Pazarlama): Aynur Atalık
Genel Müdür Yard. (Satış): Hakan Yonsul
Reklam Müdürü: Rahşan Kürkçü
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü: Elif Ezer
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

SİNEMA Dergisi'nin İmtiyaz ve yayın hakkı Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş.'ye aittir.
Turkuvaz Dergi Tel: (0212) 411 23 23
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Turkuvaz Dergi Grubu
Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: OCAK 2009
Dağıtım
Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)
Yayımcı:
Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş.
Basımcı:
Turkuvaz Matbaacılık Yay. A.Ş.
Basıldığı Yer:
Akpınar Mah. Hasan Basri Cad. No:4 Samandıra/KARTAL/İSTANBUL
İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

TURKUVAZ DERGİ ABONE HİZMETLERİ
Tel: 0216 651 5 651
e-mail: abone@turkuvazdergi.com.tr
(Hafta içi 09:00-18:00saatleri arası hizmet verilmektedir)
www.turkuvazabone.com

senem.ismen@turkuvazdergi.com.tr

Bir film, bir başlangıç ve bir veda...

Oscarlık filmlerin resmi geçidi Ocak ayı itibarıyla başlamıştı. Şubat'taysa sinema gündemi iyiden iyiye Oscar'ın etkisine girecek, ödül iddiası taşıyan yapımlar birer birer seyirci karşısına çıkacak. Oscar adaylarının açıklanmasıyla birlikte 22 Şubat'ta düzenlenecek olan bu yılki ödül töreninin yıldızları da aşağı yukarı belli oldu aslında: 11 adaylıkla "Slumdog Millionaire" ve 13 adaylıkla "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi" şimdiden rakiplerinin arasından sıyrılmış görünüyor. Ancak daha az adaylık almış olmasına rağmen "Slumdog Millionaire", bugüne kadar seyirciden ve eleştirmenlerden aldığı tepkilerle "Benjamin Button"ın bir adım önünde sanki. Danny Boyle'un "Slumdog Millionaire"i Mart'ta gösterime girecek ama If İstanbul'daki gösterimi sayesinde Şubat'ta izleme fırsatı bulacağız. "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi" ise 27. Ocak'ta Warner Bros.'un işbirliğiyle düzenlediğimiz özel gösterime katılmaya hak kazanan Sinema okurlarıyla buluştuktan sonra 6 Şubat'ta seyirci karşısına çıkacak. Geçtiğimiz ayki basın gösteriminde izlediğimiz film, dünyada olduğu gibi burada da eleştirmenlerden farklı tepkiler aldı. Fincher'ın yeni bir şahesere imza attığını düşünenlerin yanı sıra "hayatı tersten yaşamak" gibi son derece çarpıcı ve sonsuz açılımlar sunan bir fikri yeterince iyi değerlendiremediğini düşünenler de var. Önceki filmi "Zodiac"ta, sıradan bir seri katil hikayesini, şaşırtıcı ustalıkla bir manevrayla insanın varoluşsal sorunları üzerine etkileyici bir drama dönüştüren yönetmen, bana kalırsa şimdi hem bu başarının hem de "Benjamin Button" projesinin çıkış noktasındaki fikrin fazlasıyla cazip ve zengin oluşundan kaynaklanan taşınması zor iddianın altında eziliyor biraz. Bunu da göz önünde bulundurarak filme bir şans vermelisiniz mutlaka.

★★★

Bu ay yeni bir bölüme başlıyoruz: Adam Olacak Çocuk. Özellikle keşifçi sinemaseverlerin ilgisini çekecek bir oyun bir anlamda: Geleceğin yönetmenini keşfetme oyunu. Henüz geniş kitlelerin ilgisine mazhar olmamış, ilk işleri belki bizim buralara uğramamış, belki geniş dağıtıma girmemiş, belki de çoğunluğun gözünden kaçmış olduğundan yeteneğinin henüz farkına varılmamış, ancak ileride iyi bir yönetmen olacağının işaretlerini çoktan vermiş sinemacıları tespit etmeye çalışacağız. İlk işleriyle dikkate değer gördüğümüz bu sinemacıların hepsi ileride birer Christopher Nolan, David Fincher ya da Andrew Dominik olmayabilir ama içlerinden mutlaka bu çapta yönetmenler çıkacağını tahmin ediyoruz. Diğerlerini tanımaksa her sinemasever için bir zenginlik olacaktır. Adam Olacak Çocuk sayfasının sorumluluğunu, aynı zamanda bu bölümün fikir ve isim babası olan yazarımız Alkan Avcıoğlu üstlendi. Umarım ilgiyle takip ettiğiniz bir bölüm olur.

★★★

İki yıl önce bu zamanlar, yeni sinema dergilerinin piyasaya girmesiyle sinema dergiciliğinde dikkat çekici bir hareketlilik görülmüştü. Dergilerin çoğalması ilk bakışta, zaten kısıtlı olan okur sayısını paylaşmak zorunda kalacağımız için pek parlak bir fikir gibi görünmese de bu gelişme doğru değerlendirilirse çok olumlu sonuçlar doğurabilir diye düşünmüştük. Yeni dergiler kendilerini bir fark yaratmak üzere konumlandırır ve kendi okurlarını yaratabilirse hep birlikte hayatta kalabilirdik. Böylece eskisinden çok daha fazla sinema yazarı okurla buluşacak, daha çok ve farklı fikir ifade olanağı bulacak, aramızdaki tatlı rekabet yeni fikirlerin doğmasına vesile olacak, daha zengin içerikli, daha iyi dergiler yapacaktık. Böyle ummuştuk ve iyi de gidiyorduk. Ne var ki ülkemizin yakasını bırakmayan ekonomik krizlerin de etkisiyle bir türlü istikrarlı bir gelişme gösteremeyen medya sektörü son zamanlardaki ekonomik koşullar nedeniyle bir darbe daha aldı ve yayın hayatına yeni başlayan birçok dergiyle birlikte, iki sinema dergisi de okurlarına veda etmek zorunda kaldı. Geçtiğimiz Ekim'de kapanan Total Film ve geçen ay kapanan Empire, İngiltere'nin en köklü sinema dergilerinin Türkiye'de çıkan versiyonlarıydı ve her ikisi de burada çok iyi birer ekip tarafından hazırlanıyordu. Yola birlikte devam edemediğimiz için gerçekten üzgünüz.

Yeni sayıda görüşmek üzere.

Senem Işmen

Blu-ray Disc™ Oynatıcı ile Kusursuz Sinema Keyfi

Blu-ray Disc™ Oynatıcı ile evinizde Full HD sinema deneyiminin tadını çıkarın!

SONY

www.sony.com.tr Müşteri Bilgi Merkezi: 0212 444 SONY(7669)

Şimdi, **Blu-ray Disc™ Oynatıcı*** alana **300 Spartalı**, **Iron Man** ve **Hancock Blu-ray filmleri** hediye!
Fırsatı kaçırmayın, Blu-ray ile kusursuz görüntü ve ses kalitesinin tadını çıkarın.
Kampanya 13.01.2009-28.02.2009 tarihleri arasında geçerlidir.

Hediye edilen Blu-ray filmlerin toplam bedeli 180 TL'dir.

Sony Eurasia Pazarlama A.Ş yüzde yüz Sony Corporation Japan kuruluşudur.

entertainment like.no.other™

Blu-ray Disc™ Full HD 1080

* Kampanyaya BDP-S350 ve BDP-S300 modelleri dahildir. Kampanya stoklarla sınırlıdır ve Sony, kampanyadaki filmleri değiştirme hakkını saklı tutar.

İÇİNDEKİLER

sinema@turkuvazdergi.com.tr

GÜNDEM

Fincher'dan hayat dersleri 40

"Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi"nde David Fincher, doğum, yaşam ve ölümden oluşan hayat döngüsü üzerine kafa yoruyor.

Amerikan Rüyası'nın gerçek yüzü 46

"Amerikan Güzeli"nin yönetmeni Sam Mendes'in aynı adlı romandan uyarladığı "Hayallerin Peşinde", çarpıcı içeriği ve başrol oyuncularının performanslarıyla dikkat çekiyor.

Acı hatıralar denizi 50

İsrailli yönetmen Ari Folman, belgesel animasyonu "Beşir'le Vals"te zihninin karanlıklarına gömdüğü acı hatıralarıyla hesaplaşıyor.

Bir Türkiye alegorisi 52

Ümit Ünal yeni filmi "Gölgesizler"le ilgili sorularımızı yanıtladı.

56 Emin olmak ya da olmamak

Onyargıyı sorgulayan konusu ve başrol oyuncuları Meryl Streep ile Philip Seymour Hoffman'ın performanslarıyla öne çıkan "Şüphe" gösterime girdiği yerlerde son yılların en güçlü dramlarından biri olarak değerlendirildi.

60 Buradan çıkış yok!

Aydın Bulut, kendisine Altın Portakal'da Genç Yetenek Özel Jüri Ödülü kazandıran ilk uzun metrajlı filmi "Başka Semtin Çocukları"nda büyük kentin varoşlarında yaşanan hayatın çıkmazlarını polisiye bir hikayede ele alıyor.

64 Çizgi romanların "Yurttaş Kane"i

Efsane çizgi roman "The Spirit" Frank Miller yönetmenliğinde perdede. Wil Eisner'in klasik kahramanına ve çizgi roman tarihindeki yerine bir göz atmanın tam zamanı!

CSI:
CRIME SCENE INVESTIGATION
Herşeyin değiştiği
YENİ SEZON
9. sezonda Laurence Fishburne, CSI kadrosunda.
9 Şubat'tan itibaren sadece FOXlife'ta
FOXlife
foxlife.com.tr
Her Pazartesi, 22.00'de

İÇİNDEKİLER

sinema@turkuvazdergi.com.tr

DOSYA

2008 Değerlendirmesi 70

Geçen yıla damgasını vuran 60 film, 10 yönetmen, 10 oyuncu, ödüller, gişe fatihleri, hayalkırıklıkları, şişirilmiş balonlar, hak ettiği ilgiyi göremeyenler ve tabii Sinema yazarlarının "En İyi 10 Film" listeleri...

Romantik komedi yeniden yazılıyor 86

Modern Klasikler bölümünde bir Woody Allen filmi var bu ay: "Annie Hall".

ARMAĞANLAR

Koleksiyon Kartı: "Rüzgar Gibi Geçti"
Afişetler: "Süt", "Barselona, Barselona", "Sahtekar", "Operasyon: Valkyrie".

HER AY

16 Box Office ve Yıldız Tablosu

18 Seyir Defteri

20 Eleştiriler
"Operasyon: Valkyrie", "İki Çizgi", "Bay Evet", "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi", "Alacakaranlık", "Sahtekar".

26 Sinemadan Çıkmış İnsan
"Süt", "Pandora'nın Kutusu", "Barselona, Barselona", "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi", "Beşir'le Vals".

28 Özel Seans
Sinema gündeminden haberler, yeni projeler, festivaller...

38 Işık ve Gölge
Atilla Dorsay

92 Kült Filmler
"Rock 'n' Roll High School"

96 Soundtrack Analiz
"Vanilla Sky"

97 DVD Rehberi

114 Sinema Çıkışı
Gülçin Santırcıoğlu

AYIN FİLMLERİ

Frost/Nixon, Gerçek Masallar, Dünya ile Desie, Sevgililer Günü Katliamı, Gelinlerin Savaşı, Bir Alışverişkoliğin İtirafları, Recep İvedik 2, Kayıp Çocuklar Cenneti,

"Uluslararası"

Niko ve Yıldızlara Yolculuk, Uluslararası, İki Çizgi, Davetsiz Gelen 2, Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi, Şüphe, Beşir'le Vals, The Spirit, Hayallerin Peşinde, Gölgesizler, Başka Semtin Çocukları.

Esquire
ADAMAKILLI DERGİ

Babayasa der ki:

"En baba isimler hayattan ne öğrendi, bilmek gerekir!"

"Haber bülteni seyreden adam kârlı çıkar!"

"Ekonomik krizde tedbir elden bırakılmaz!"

ŞUBAT SAYISI BAYİLERDE

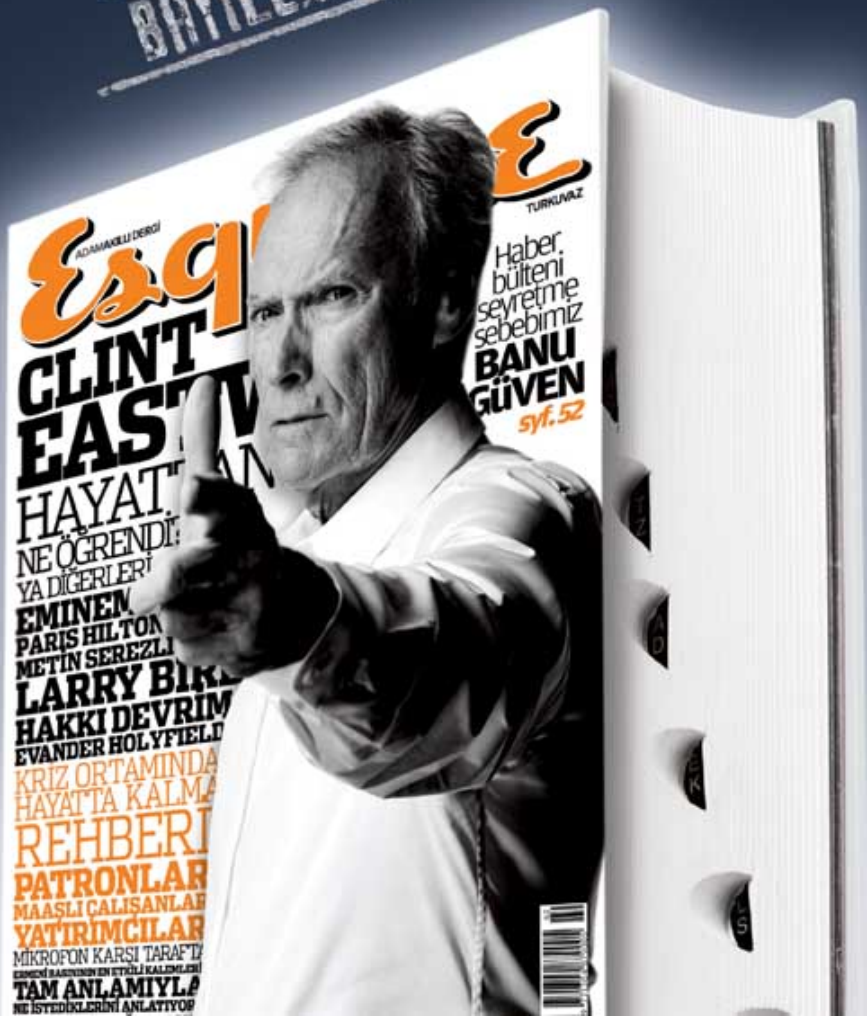

TURKUVAZ

ABONE HATTI
0216 651 5 651

AYIN FİLMLERİ

FROST/NIXON

Yönetmen: Ron Howard. Oyuncular: Frank Langella, Michael Sheen, Sam Rockwell, Kevin Bacon, Matthew Macfadyen, Oliver Platt, Rebecca Hall, Toby Jones, Andy Milder, Kate Jennings Grant. Senaryo: Peter Morgan (kendisinin aynı adlı oyunundan). Görüntü Yönetmeni: Salvatore Totino. Kurgu: Daniel P. Hanley, Mike Hill. Müzik: Hans Zimmer. Yapım Tasarımcısı: Michael Corenblith. Yapımcı: Ron Howard, Tim Bevan, Eric Fellner, Brian Grazer. Süre: 122 dk. Yapım: ABD, İngiltere, Fransa (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 30 Ocak 2009

Watergate Skandalı'nın ardından ABD Başkanlığı'ndan istifa eden Richard Nixon (Frank Langella) üç yıl boyunca derin bir sessizliğe gömülmüştür. 1977'nin yaz aylarına gelindiğinde bir televizyoncuyla karşılıklı oturup, özel bir televizyon söyleşisi yapmayı kabul eder. Bu söyleşide Watergate Skandalı ile ilgili sorulara cevap verecektir. Deneyimli politikacı Nixon'ın karşısındaki isim ise İngiliz televizyoncu David Frost (Michael Sheen) olacaktır. Nixon'ın amacı çaylak gördüğü bu gazeteciyi alt ederek Amerikalılar'ın kalbinde kendisini temize çıkarmayı garantilemektir. Ancak kameralar çalışmaya başladığında Frost ile Nixon arasında olağanüstü bir zekâ savaşı başlar.

NOTLAR: "İlk oy verme hakkımdı. Adeta gittim geldim... Ancak sonuçta bunu bir görev olduğuna karar verdim ve oyumu kullandım". Bu sözler, 2008 seçimlerinde Demokrat Barack Obama'yı destekleyen ancak 18 yaşındayken 1972'deki seçimlerde oyunu Richard Nixon'a veren Ron Howard'a ait. Howard'ın "Frost/Nixon"ı yönetmek için Martin Scorsese, Mike Nichols ve Sam Mendes gibi kuvvetli adayların arasından seçilmesi de ilginç bir ayrıntı. Filmin kaynağı, İngiliz gazeteci David Frost ile sabık Başkan Richard Nixon arasında yapılan, kaydı 28 saatten fazla sürmüş ve dört gün üst üste yayınlanmış televizyon söyleşileri. Bu söyleşiler, politik liderlere özel bir ilgi duyan Peter Morgan tarafından tiyatro oyunu haline getirildi ve ilk kez 2006'da sahneye kondu.

Ardından da sinemaya uyarlandı. "The Queen-Kraliçe" ile En İyi Orijinal Senaryo dalında Oscar'a aday olan Morgan'ın kendi oyununundan sinemaya uyarladığı filmin başrollerini tiyatro sahnesinde de aynı karakterleri canlandıran aktörler oynadı. David Frost'u Michael Sheen, Richard Nixon'ı da daha önce bu performansıyla Tony Ödülü kazanan Frank Langella canlandırdı. Ron Howard'ın "Frost/Nixon"ı yönetmek için bu iki aktörün de filmde oynamasında ısrarcı olduğunu da ekleyelim.

GERÇEK MASALLAR

BEDTIME STORIES

Yönetmen: Adam Shankman. Oyuncular: Adam Sandler, Keri Russell, Guy Pearce, Russell Brand, Richard Griffiths, Teresa Palmer, Lucy Lawless, Courteney Cox, Jonathan Morgan Heit, Jonathan Pryce. Senaryo: Matt Lopez, Tim Herlihy. Görüntü Yönetmeni: Michael Barrett. Kurgu: Tom Costain, Michael Tronick. Müzik: Rupert Gregson-Williams. Yapım Tasarımcısı: Linda DeScenna. Yapımcı: Adam Sandler, Jack Giarraputo, Andrew Gunn. Süre: 99 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 6 Şubat 2009

Skeeter Bronson (Adam Sandler), eskiden babasına ait olan otelde çalışmakta ve otelin her işine kosturmaktadır. Genç adam aksamları ise iki küçük yeğenine her gece uyumadan önce çeşitli hikâyeler anlatmaktadır. Bunlar, çocukların kitap seçimini beğenmediği için kendi uydurduğu, hayal gücünün ürünü hikâyelerdir. Çocukların bu çılgın masallara katkıda bulunmasına da izin verir. Masallar Vahşi Batı'dan uzayın derinliklerine, Orta Çağ'dan Antik Yunan'a türlü türlü mekânlarda geçmektedir. Ancak bir sabah gerçek yaşamla masallar birbirine karışır. Skeeter'ın anlattığı masallar gerçeğe dönüşmektedir.

NOTLAR: Orta seviyede hatta vasat sayılabilecek komediler yöneten Adam Shankman, John Waters'ın "Hairspray"inin başarılı bir yeniden çevrimine imza atınca çoğu eleştirmenin gözünde sınıf atladı. "Bedtime Stories", Shankman'ın "Hairspray"in ardından yönettiği ilk film. Aynı zamanda adası komedyen Adam Sandler ile ilk işbirliği. Sandler'ın da Walt Disney Pictures çatısı altındaki ilk filmi. Aktörün bu projeyle ilgilenmesinin temelinde kişisel nedenler mevcut. 2006 yılında ilk kez baba olan Sandler, küçüklere hitap eden ve ileride çocuklarının izleyebileceği bir film yapma isteğiyle "Bedtime Stories"de yer almayı kabul etmiş. Aktörün bu filmde rol almak istemesinin bir başka nedeni ise başkahramanın bir otel çalısanı olmasıymış. "Çocukluğumda ailem devamlı yolculuklara çıkardı. Sık sık New Hampshire'den New York'a giderdik. Yol üzerinde Howard Johnson Oteli'nde mola verirdik. Tek odada altı kişi kaldığımız o otelde hayatımızın en güzel günlerini geçirirdik. Bu nedenle otelde çalışan bir adamın sıradışı serüvenler içine atılmasını konu alan eğlendirici film yapma fikri çok hoşuma gitti." Guy Pearce'ın otel yöneticisini canlandırdığı film ülkesinde "The Curious Case of Benjamin Button/Benjamin Button'ın Tuhaf Hikâyesi" ve "Valkyrie/Operasyon: Valkyrie" ile aynı hafta vizyona girdi; ilk hafta sonu box office'te rakiplerini geride bıraktı.

Hazırlayan:
Müjde Işıl
mujde.isil@turkuvazdergi.com.tr

DÜNYA İLE DESIE

DUNYA & DESIE

Yönetmen: Dana Nechushtan. Oyuncular: Maryam Hassouni, Eva van de Wijdeven, Alix Adams, Ilias Addab, Mahjoub Benmoussa, Theo Maassen, Iliass Ojja, Rachida Taallala, Nezha Karim, Philipp Keese. Senaryo: Robert Alberdingk Thijm. Görüntü Yönetmeni: Bert Pot. Müzik: Steve Willaert. Yapım Tasarımcısı: Gerard Loomans, Minka Mooren. Yapımcı: Joost de Vries, Leontine Petit. Süre: 98 dk. Yapım: Hollanda (2008). İthalatçı: A Plus Film. Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 6 Şubat 2009

Amsterdam'da yaşayan Dünya (Maryam Hassouni) Ramazan, imamlar ve Mekke sembolleriyle yetiştirilmiş Faslı bir kızdır. Desie (Eva van de Wijdeven) ise peynir, tahta nalınlar ve laleler kadar Hollandalı'dır. 18. yaş gününde Dünya, ailesinin onu Faslı kuzeniyle evlendirmek istediğini öğrenir. Fakat bu fikir ona pek de cazip gelmez. Tam da bu sırada Desie hamile kalmış ve babasıyla görüşmeye karar vermiştir. Babasının Fas'ta yaşadığını öğrenen Desie, onu bulmak üzere Dünya'yla birlikte Fas'a doğru, son derece heyecan verici ve macera dolu bir yolculuğa çıkar. Ancak Fas, Amsterdam değildir. Yolculuk boyunca yüz yüze kalacakları kimi olaylar onları hayatları üzerine yeniden düşünmeye ve belli kararlar almaya zorlayacaktır.

NOTLAR: Dunya en Desie, 2002-2004 yılları arasında 3 sezonluk 19 bölüm halinde Hollanda televizyonunda yayınlanmış; Robert Alberdingk Thijm'in yazıp Dana Nechushtan'ın yönettiği ve başrollerini Maryam Hassouni ile Eva van de Wijdeven'in paylaştığı bir diziydi. Farklı kültürlerden gelen iki kızın arkadaşlığını anlatan dizi, aynı senarist ve yönetmen tarafından, yine aynı başrol oyuncularıyla sinemaya aktarıldı. Maryam Hassouni filmi, "Bu, dostluk hakkında inandırıcı ve şirin bir film. Bazen bir peri masalını andırıyor" şeklinde tanımlamış. Yönetmen Nechushtan da Dünya ile Desie arasındaki arkadaşlığı 'evrensel bir olgu' olarak betimlemiş. Kültürler arasında barış rüzgârı estiren "Dunya & Desie" aynı zamanda Hollanda'nın Yabancı Dilde En İyi Film dalında Oscar adayı oldu.

SEVGİLİLER GÜNÜ KATLİAMI

MY BLOODY VALENTINE 3-D

Yönetmen: Patrick Lussier. Oyuncular: Jensen Ackles, Richard John Walters, Jaime King, Kerr Smith, Edi Gathegi, Andrew Larson, Tom Atkins, Nicole Leigh Belle, Megan Boone, Marc Macaulay, Liam Rhodes. Senaryo: Todd Farmer, Zane Smith. Görüntü Yönetmeni: Brian Pearson. Kurgu: Patrick Lussier, Cynthia Ludwig. Müzik: Michael Wandmacher. Yapım Tasarımcısı: Zack Grobler. Yapımcı: Jack L. Murray. Süre: 101 dk. Yapım: ABD (2009). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 13 Şubat 2009

Kömür madeni işçisi Tom Hanniger'ın (Jensen Ackles) tünellerde neden olduğu kaza sonucu beş adam orada sıkışıp kalmış ve sağ kurtulan tek kişi olan Harry Warden (Richard John Walters) da komaya girmiştir. Bunun tam bir yıl sonrasında, Sevgililer Günü'nde Harry Warden uyanmış ve kazmayla 22 kişiyi hunharca katlettikten sonra kendisi de öldürülmüştür. Tom Hanniger, on yıl sonra, Sevgililer Günü'nde Harmony kasabasına geri döndüğünde, sebep olduğu ölümler hâlâ yakasını bırakmamıştır. O gece Harmony'nin karanlık geçmişinden bir şey geri döner. Başında madenci kaskı, elinde kazma olan, durdurulamaz bir katil etrafta kol gezmektedir.

NOTLAR: "Scar/İz"den sonra bir slasher daha 3D teknolojisiyle beyazperdede. Ancak bu sefer izleyeceğimiz yapım, bir yeniden çevrim. Quentin Tarantino'nun favori slasher filmi olan, 1981 tarihli Kanada yapımı "My Bloody Valentine". "Halloween" ve "Friday the 13th/13.Cuma" gibi ABD yapımı türdeslerinin hemen akabinde seyirci karşısına çıkan yapımın ünü Kanada sınırlarını hemen aşmıştı. George Mihalka'nın yönettiği film, İrlandalı rock grubuna da ismini vermişti o yıllarda. 2001'de yine Mihalka'yla devam filmi için bir girişimde bulunulmuş ancak gişede beklentileri karşılamayacağı düşüncesiyle bu projeden vazgeçilmişti. "My Bloody Valentine"ın yeniden çevrimi ise 3D teknolojisinin desteğiyle hayli iddialı bir yapım havasında. Filmin yönetmeni, uzun süre Wes Craven ile birlikte çalışmış ve "Scream/Çığlık" serisi başta olmak üzere birçok filmin kurgusunu yapmış Patrick Lussier. Yönetmen, "My Bloody Valentine 3-D"nin kurgusunu da yapmış. Lussier, üç boyutlu bir korku filmi yapsa da yani görselliğin tüm gücünü arkasına alsa da Wes Craven'ın karakterleri önplanda tutan tarzına sadık kaldığını özellikle belirtmiş.

AYIN FİLMLERİ

GELİNLERİN SAVAŞI

BRIDE WARS

Yönetmen: Gary Winick. Oyuncular: Anne Hathaway, Kate Hudson, Candice Bergen, Steve Howey, Bryan Greenberg, Kristen Johnston, Chris Pratt, Casey Wilson, June Diane Raphael, John Pankow. Senaryo: Greg DePaul, Casey Wilson, June Diane Raphael. Görüntü Yönetmeni: Frederick Elmes. Kurgu: Susan Littenberg. Müzik: Ed Shearmur. Yapım Tasarımcısı: Dan Leigh. Yapımcı: Kate Hudson, Alan Riche, Peter Riche, Julie Yorn. Süre: 94 dk. Yapım: ABD (2009). Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 13 Şubat 2009

Liv (Kate Hudson) ve Emma (Anne Hathaway) cok yakın iki arkadaştır. Çocukluklarından beri evlenecekleri günü düşünmüş, düğünlerinin her detayını planlamışlardır. Her ikisinin de düğünde olmaz ise olmaz listesinin basında aynı sey vardır: New York'un en prestijli düğün mekânı olan Plaza Hotel'de evlenmek... Artık ikisi de 26 yasına gelmiştir. Liv basarılı bir avukat, Emma da öğretmen olmustur. İkisi de hayallerini gerceklestirmek yani evlenmek üzeredir. Ancak hiç planlamadıkları bir sey olur: Yanlıslık sonucu Liv ve Emma'nın düğün tarihleri aynı güne rastlar. Şimdi iki en iyi arkadas, Plaza Hotel'de evlenmek için birbirine rakip olacak ve çetin bir mücadeleye girişecektir.

NOTLAR: "Bride Wars" gelinli düğünlü konusuyla "The Wedding Planner/Darısı Basıma" ya da "Wedding Crashers/Davetsiz Çapkınlar" gibi yapımları anımsatıyor ilk bakısta. Ancak izleyeceğimiz romantik komedinin başkahramanları, birbirine aşık olan bir kadın ile erkek değil, düğün rekabetine girmis iki gelin adayı. Filmin yönetmeni, "13 Going on 30/Keske 30 Olsam" ve "Charlotte's Web/Minik Örümcek Şarlot"tan tanıdığımız Gary Winick. "Bride Wars" aynı zamanda Kate Hudson'ın yapımcılığını üstlendiği ilk film olma özelliğini de tasıyor. Çesitli kurnazlık ve hilelerle dolu film, Amerikalı elestirmenler tarafından komediden uzak bulunsa da box office'te tersi bir durum söz konusu. 30 milyon dolar bütçeli film, vizyona girdiği ilk hafta sonu 21 milyon dolar hasılatla box office sıralamasında ikinci sırada yer aldı.

BİR ALIŞVERİŞKOLİĞİN İTİRAFLARI

CONFESSIONS OF A SHOPAHOLIC

Yönetmen: P.J. Hogan. Oyuncular: Isla Fisher, Hugh Dancy, Krysten Ritter, Joan Cusack, John Goodman, Leslie Bibb, Kristin Scott Thomas, John Lithgow, Lynn Redgrave, Julie Hagerty. Senaryo: Tracey Jackson, Tim Firth, Kayla Alpert (Sophie Kinsella'nın aynı adlı kitabından). Görüntü Yönetmeni: Jo Willems. Kurgu: William Goldenberg. Müzik: James Newton Howard. Yapım Tasarımcısı: Kristi Zea. Yapımcı: Jerry Bruckheimer. Yapım: ABD (2009). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 20 Şubat 2009

New York'un ısıltılı dünyasında yasayan Rebecca Bloomwood (Isla Fisher) alısverisi cok seven ve tüm sorunlarını alısveris terapisiyle çözen bir genç kadındır. En büyük hayali, devamlı takip ettiği moda dergisinde çalısmaktır. Ancak derginin yayınevinin kapısından içeri adım atmayı bile basaramaz. Sonunda aynı şirketin yayımladığı bir finans dergisinde köse yazı olur. Kösesinde paranın en iyi sekilde nasıl harcanacağına dair ve hesaplı alısveris üzerine tavsiyeler yazmaktadır. Ancak Rebecca iflah olmaz bir alısveriskoliktir. Bu hastalığını dergideki herkesten gizlemeye çalısır. Giderek artan kredi kartı borçları yüzünden maddi durumu kötülesince çevresine çesitli hikâyeler uydurmaya, geçmisinin geleceğini mahvetmemesi için olağanüstü bir çaba harcamaya baslar.

NOTLAR: Sophie Kinsella mahlasıyla tanınan İngiliz yazar Madeleine Wickham'ın ünlü Shopaholic serisi de beyazperdeye uyarlanan kitaplar kervanına katıldı. "Confessions of a Shopaholic" adını, serinin 2000'de yayımlanmıs ilk kitabından alıyor. Senaryonun temelinde ilk kitap olsa da serinin ikinci eseri Shopaholic Takes Manhattan'tan da faydalanılmıs. Shopaholic serisinin dolayısıyla izleyeceğimiz filmin baskahramanı Rebecca Bloomwood'u canlandıran Isla Fisher'ın oyunculuk kariyerinde Renée Zellweger'in "Bridget Jones"una benzer bir sıçrama yapıp yapmayacağı merak konusu. Filmde Rebecca Bloomwood'un kıyafetlerini Patricia Field hazırlamıs. Hem TV'de hem de sinemada "Sex and the City"nin kıyafet tasarımını yapan Field, "The Devil Wears Prada/Seytan Marka Giyer"deki çalısmasıyla Oscar'a aday olmustu. "Confessions of a Shopaholic"in yönetmen koltuğunda ise "My Best Friend's Wedding/En İyi Arkadaşım Evleniyor" ile hatırlanan P.J. Hogan oturuyor.

RECEP İVEDİK 2

Yönetmen: Togan Gökbakar. Oyuncular: Sahan Gökbakar, Gülsen Özbakan, Efe Babacan, Çağrı Büyüksayar, Metoi Louis, Hiroshi Nakama, Fevzi Gökçe, Affan Gürel, Füsun Öztoprak, Elif Burcu Barut. Senaryo: Sahan Gökbakar, Serkan Altuniğne, Togan Gökbakar. Görüntü Yönetmeni: Ertunç Senkay. Kurgu: Erkan Özekan. Müzik: Oğuz Kaplangı. Sanat Yönetmeni: Savaş Özdemir. Yapımcı: Faruk Aksoy. Yapım: Aksoy Film, Özen Film - Türkiye (2009). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 13 Şubat 2009

Recep'in (Sahan Gökbakar) tek akrabası, kendisi gibi kıllı olan babaannesidir (Gülsen Özbakan). Oldukça yaşlı olan babaanne, Recep'in yasadığı bu serkes ve aylak hayatı bırakıp adam olmasını ister. Babaannesinin istekleri doğrultusunda hareket eden Recep, iş bulup çalışmaya karar verir.

NOTLAR: Sahan Gökbakar'ın skeç tiplemesi Recep İvedik, televizyondan sinemaya transfer olmuş; 2008 Şubat'ında vizyona giren film, 31 hafta gösterimde kalıp 4.301.641 kişi tarafından izlenerek bir rekora imza atmıştı. Film daha proje aşamasındayken yapımcı Faruk Aksoy, bunun bir seriye dönüşeceğinin (belki de bir üçleme olacağının) sinyallerini vermişti. Hatta filmin finali de buna uygun bir şekilde bağlanmıştı. İlk filmden tam bir sene sonra, yine Şubat ayında vizyona giren ve yine Togan Gökbakar'ın yönettiği ikinci filmde seyirciyi bazı sürprizler bekliyor. Öncelikle ikinci filmin öncekiyle hiçbir bağlantısı yok. Dolayısıyla Recep'in çocukluk aşkı Sibel ile ilişkisinin akıbeti bilinmiyor ve onu canlandıran Fatma Toptaş ikinci filmde yok. Onun yerini babaanne rolündeki Gülsen Özbakan aldı. Özbakan'ın bu ilk oyunculuk deneyimi. Antalya'da geçen ilk filmin aksine ikinci filmin tüm çekimleri İstanbul'da yapıldı. İkinci filmin hikâyesi Recep'in 'insan gibi' yaşamak adına çeşitli işlere girip çalışması üzerine kurulu. Dolayısıyla onu kâh hava yolları çalışanı kâh pizza dağıtıcısı olarak izleyecek hayranları.

NİKO VE YILDIZLARA YOLCULUK

NIKO - LENTÄJÄN POIKA

Yönetmen: Michael Hegner, Kari Juusonen. Seslendirenler: Olli Jantunen, Hannu-Pekka Björkman, Vuokko Hovatta, Vesa Vierikko, Jussi Lampi, Risto Kaskilahti, Minttu Mustakallio, Juha Veijonen, Puntti Valtonen, Elina Knihtila. Senaryo: Hannu Tuomainen, Marteinn Thorisson. Kurgu: Per Risager. Müzik: Stephen McKeon. Yapım Tasarımcısı: Antti Haikala. Yapımcı: Petteri Pasanen, Hannu Tuomainen. Süre: 80 dk. Yapım: Finlandiya, Danimarka, Almanya, İrlanda (2008). Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 20 Şubat 2009

Ren geyiği Niko'nun en büyük hayali babası gibi uçabilmektir. Niko babasını hiç tanımamıştır ama onun Noel Baba'nın uçan geyiklerinden biri olduğuna inanmaktadır. Babası hakkındaki bu düşüncesi nedeniyle diğer yavru geyikler onunla dalga geçse de Niko'ya en büyük desteği, onu oğlu olarak gören sincap Julius vermektedir. Kimseyi dinlemeyen Niko, uçmayı denemek için yasadığı vadiden gizlice kaçar. Ancak bu durum, kötü Kara Kurt'un onu fark etmesine ve geyiklerin yasadığı vadiye ulaşmasına neden olur. Geyiklerin vadiden kaçması gerekmektedir. Olanlardan dolayı suçluluk duyan Niko, sincap Julius ve gelincik Wilma ile birlikte kahraman babasını bulmak üzere yola çıkar.

NOTLAR: "Ice Age/Buz Devri"ni anımsatan bu animasyon, bilgisayar teknolojisiyle hazırlanmış bir Finlandiya yapımı. Beyazperdeyi nadiren ziyaret eden bir ülkeden gelmesinin yanı sıra bu animasyon iki rekora da imza attı. 6.1 milyon avroluk bütçesiyle şimdiye kadar yapılmış en pahalı Finlandiya prodüksiyonu, aynı zamanda bu ülkenin yurtdışında en geniş dağıtıma girmiş yapımı olma özelliğini taşıyor. Film, 100'den fazla ülkeye satılmış durumda. Animasyonda "The Ugly Duckling and Me!/ Çirkin Ördek Yavrusu ile Farecik"ten tanıdığımız yönetmen Michael Hegner'in imzası var.

KAYIP ÇOCUKLAR CENNETİ

Yönetmen: Mete Özgencil. Oyuncular: Cemre Kemer, Eren Bakıcı, Gülçin Ergül, Yasemin Yürük, Saygın Soysal, Mehmet Aslan, Gökhan Keser. Senaryo: Kerem Deren. Müzik: Ender Akay. Yapımcı: Selay Tozkoparan. Süre: 90 dk. Yapım: Türkiye (2008). Dağıtımcı: Kenda.

Gösterim Tarihi: 19 Şubat 2009

Su (Cemre Kemer) anne ve babasını yakın bir süre önce kaybetmiştir. Onlardan kalan belgelere bakarken daha önce adını bile duymadığı bir kasabada yer alan bir evin tapusunu fark eder. Bu küçük Anadolu kasabasına gittiğinde Toprak (Yasemin Yürük), Ceylan (Eren Bakıcı) ve Nilay (Gülçin Ergül) ile tanışır. Aynı dünyalardan gelen ve bir yaz mevsiminde yolları kesişen 4 genç kız, birlikte geçirecekleri bu kısa zaman diliminde, dostluğu, aşkı, hayatı ve kendilerini tanıyacaktır.

NOTLAR: Su sıralar dağılacaklarına dair haberlerin çıktığı Hepsi Grubu, Hepsi 1 adlı TV dizisinden sonra sinema dünyasına da el attı. Proje aşamasındayken "Herkesin Duyamadığı Şarkı" adını taşıyan, daha sonra "Kayıp Çocuklar Cenneti" ismini alan yapımda bol bol dans ve müzik var. Filmin yönetmeni, ilk sinema filmini çeken Mete Özgencil. Konu müzik olunca yönetmen koltuğunda Özgencil'in oturması pek de şaşırtıcı değil. Ünlü klip yönetmeni 90'larda "Mum Kokulu Kadınlar"ın senaryosuna imza atmış, "Gece, Melek ve Bizim Çocuklar" ve "Cazibe Hamamı'nın Gündüz Düşleri"nin sanat yönetmenliğini yapmıştı.

AYIN FİLMLERİ

ULUSLARARASI

THE INTERNATIONAL

Yönetmen: Tom Tykwer. Oyuncular: Clive Owen, Naomi Watts, Armin Mueller-Stahl, Ulrich Thomsen, James Rebhorn, Jack McGee, Brian F. O'Byrne, Remy Auberjonois, Patrick Baladi, Victor Slezak. Senaryo: Eric Singer. Görüntü Yönetmeni: Frank Griebe. Kurgu: Mathilde Bonnefoy. Müzik: Tom Tykwer, Reinhold Heil, Johnny Klimek. Yapım Tasarımcısı: Uli Hanisch. Yapımcı: Lloyd Phillips, Charles Roven, Richard Suckle. Süre: 118 dk. Yapım: ABD, Almanya, İngiltere (2009). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 27 Şubat 2009

İnterpol ajanı Louis Salinger (Clive Owen) ve Manhattan Savcı Yardımcısı Eleanor Whitman (Naomi Watts) illegal faaliyetler içindeki dünyanın en güçlü bankalarından birini adaletin önüne çıkarmaya kararlıdır. İkili, bankanın kirli işlerini açığa çıkarmak için Berlin'den Milan'a, New York'tan İstanbul'a uzanacak geniş çaplı bir araştırmaya başlar. Global bir örgütlenme ile karşı karşıya olduğunu anlayan Salinger ve Whitman, hedeflerinin dünya çapında terör ve savaşa kaynak sağlamak için cinayeti dahi göze alabileceğini fark etmelerine rağmen hayatlarını tehlikeye atmaktan çekinmezler.

NOTLAR: Sinemaya uyarlanamaz denen Patrick Süskind'in Das Parfum romanını olağanüstü bir incelik ve duyarlılıkla beyazperdeye getiren Tom Tykwer, edebiyat evreninden günümüzün suç ve şiddet dünyasına geçiş yapıyor. Yönetmenin yeni filmi "The International", 70'lerin politik gerilimlerini andıran bir hikâyeye sahip. Ancak filmde aksiyon dozunun daha önplana çıktığı anlaşılıyor. Çekimleri 2007 sonunda Almanya'da başlayan filmdeki bazı sahneler, aksiyon ruhuna uyumlu hale gelmesi için yeniden çekildi. Bu yüzden de filmin vizyon tarihi yaklaşık 6 ay ertelendi. "The International"ın başrol oyuncusu Clive Owen'a göre New York'taki Guggenheim Museum'da çekilen sahne, filmin en zor aynı zamanda en gösterişli aksiyon sahnesi oldu. Filmin ABD, Almanya ve İtalya'da yapılan çekimlerinin bir ayağı da İstanbul'da gerçekleştirildi. Filmin Süleymaniye Camii ve Yerebatan Sarnıcı'nda yapılan çekimleri kadar sessiz sedasız gerçekleşen başka bir detayı da İstanbul sahnelerinde Haluk Bilginer'in rol almasıydı. Bilginer yaklaşık 8 sene önce bir başka yabancı yapımda, çekimleri Almanya'da yapılan "Buffalo Soldiers/Acemi Askerler"de rol almıştı. "The International" Şubat başında 59. Berlin Film Festivali'nde dünya prömiyerini yapacak ve açılış filmi olarak gösterilecek. Bu filmle ilgili detaylı bilgiyi Mart sayımızda bulabilirsiniz.

İKİ ÇİZGİ

Yönetmen: Selim Evci. Oyuncular: Gülçin Santırcıoğlu, Kaan Keskin, Perihan Kurtoğlu, Mehmet Aslan, Yakup Yavru, Özgül Kosar, Zeynep Aydın. Senaryo: Selim Evci. Görüntü Yönetmeni: Meryem Yavuz. Kurgu: Selim Evci. Müzik: Frapan. Yapımcı: Selim Evci. Süre: 93 dk. Sanat Yönetmeni: B.Emir Şahoğlu. Yapım: Evci Film Prodüksiyon - Türkiye (2008). Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 27 Şubat 2009

İş kadını olan Selin (Gülçin Santırcıoğlu), kendisinden yaşça küçük fotografcı sevgilisi Mert (Kaan Keskin) ile birlikte yaşamaktadır. Yaz dönemidir ve arabalarıyla İstanbul'dan güneye doğru yola çıkar. Selin ve Mert, birbirinin aynı geçen günlerin ardından çıktıkları bu yolculukta, şehirden uzaklaştıkça, farkında olmadan ilişkileri ile oynamaya başlarlar.

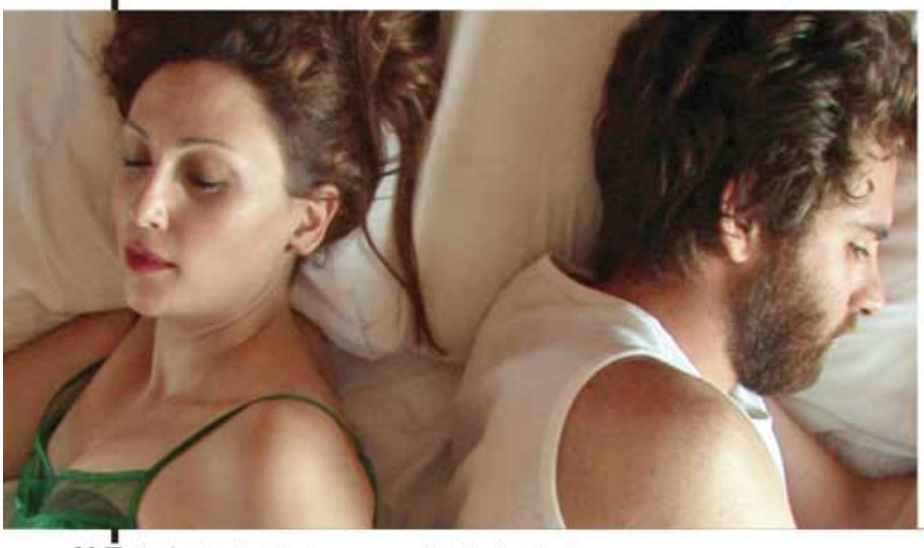

NOTLAR: İFSAK Kısa Film Atölyesi'nin kurucusu ve Akbank Kısa Film Festivali'nin koordinatörü Selim Evci'nin ilk uzun metrajı "İki Çizgi". Venedik Film Festivali'nin Uluslararası Elestirmenler Haftası bölümüne seçilen ve prömiyeri burada yapılan "İki Çizgi"nin Türkiye'deki ilk gösterimi ise Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde gerçekleşmişti. İsmiyle kadın-erkek, doğum-ölüm, şehir hayatı-kırsal yaşam gibi farklı, çelişik olguları simgeleyen film merkezine iletişimsizlik, yabancılaşma ve yolculuk temasını koyuyor; bol bol Antonioni etkisi hissettiriyor. Filmin çekimleri İstanbul, Çanakkale, Tekirdağ, Geyikli, Bergama ve Foça'da yapıldı ve 5 haftada tamamlandı. Dijital çekilen "İki Çizgi"nin 6 ay süren kurgusunu da Selim Evci yaptı. Tiyatro ve dizi oyuncusu Kaan Keskin'in ilk sinema filmi olan "İki Çizgi"nin diğer başrol oyuncusu da "Türev" ile yıldızı parlayan Gülçin Santırcıoğlu. Selin rolü ilk teklif edildiğinde Santırcıoğlu, bu projede yer almak istememiş. Onu Selim Evci ikna etmiş. Filmde yönetmen Murat Şeker'in de (dikiz aynasından görünen) küçük bir rolü var. Evci'nin bir sonraki uzun metrajı yine yolculuk temalı olacak ve bu film "İki Çizgi"yle bir ikileme oluşturacak.

Ocak sürprizi

DAVETSİZ GELEN 2

NO MAN'S LAND: THE RISE OF REEKER

Yönetmen: Dave Payne. Oyuncular: Michael Muhney, Ben Gunther, Robert Pine, Desmond Askew, Mircea Monroe, Stephen Martines, Valerie Cruz, Michael Robert Brandon, Desmond Askew, Shelly Desai,. Senaryo: Dave Payne. Görüntü Yönetmeni: Mike Mickens. Kurgu: Daniel Barone. Yapım Tasarımcısı: Anthony Tremblay. Yapımcı: Don Dunn, Tina Illman. Süre: 88 dk. Yapım: ABD (2008). İthalatçı: Umut Sanat. Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 2 Ocak 2009

Bir kumarhane soygununa karışan üç kaçak, benzin almak üzere Ölüm Vadisi'nde Six Corners Cafe'de mola verirler. Ancak aynı yerde kahvaltı yapmak için duran başka insanlar da vardır. Birden silahlar ateşlenir ve gaz istasyonu bir anda alev alıp patlar. Sadece altı kisi hayatta kalır: Şerif, polis olan oğlu, iki suçlu, bir kadın doktor ve genç garson kız... Yardım çağrılarına hiç kimse cevap vermemektedir. Çağrılan itfaiye olay yerine gelemez. Otoyol sanki terk edilmiş gibidir. Telefonlar çalışmamaktadır ve araçlar çıkan yangında kullanılmaz hale gelmiştir. Çölde sıkışıp kalmışlardır. Hayatta kalanlar tüm farklılıklarını bir kenara bırakıp güçlerini birleştirmeli ve sahip oldukları yetenekleri kullanarak, ölüm makinesi ve ruh koleksiyoncusuna karşı koymak zorundadır.

NOTLAR: Dave Payne'in yazıp yönettiği 2005 tarihli "Reeker"ın devam filmi. İlk filmde Reeker'ın hedefinde bir otelde sıkışıp kalan bir grup genç arkadaş yer alıyordu. Devam filminde ise kaderleri çöl ortasında kesişen farklı kesimlerden 6 kişinin hayatta kalma savaşı anlatılıyor. Dave Payne, ikinci filmde yepyeni bir kadro kurdu. İlk filmde David Hadinger'ın canlandırdığı Reeker'a, önceleri özel efekt ve makyaj departmanında yani kamera arkasında çalışmış olan ve ilk defa oyunculuk deneyimine soyunan Ben Gunther hayat verdi.

BENJAMİN BUTTON'IN TUHAF HİKÂYESİ

THE CURIOUS CASE OF BENJAMIN BUTTON

Yönetmen: David Fincher. Oyuncular: Brad Pitt, Cate Blanchett, Julia Ormond, Tilda Swinton, Taraji P. Henson, Elias Koteas, Jason Flemyng, Faune A. Chambers, Ed Metzger, Jacob Tolano. Senaryo: Eric Roth. Görüntü Yönetmeni: Claudio Miranda. Kurgu: Kirk Baxter, Angus Wall. Müzik: Alexandre Desplat. Yapım Tasarımcısı: Donald Graham Burt. Yapımcı: Cean Chaffin, Kathleen Kennedy, Frank Marshall. Süre: 166 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 6 Şubat 2009 Filmle ilgili yazı 40. sayfada

BAŞKA SEMTİN ÇOCUKLARI

Yönetmen: Aydın Bulut. Oyuncular: Mehmet Ali Nuroğlu, İsmail Hacıoğlu, Eyşan Özhim, Volga Sorgu, İpek Yaylacıoglu, Ertan Saban, Özge Özder, Bülent İnal, Avni Yalçın. Senaryo: Aydın Bulut, Serkan Turhan. Görüntü Yönetmeni: Tolga Çetin. Kurgu: Sonay Deger. Müzik: Cem Yıldız. Yapımcı: Aydın Bulut, Serkan Turhan. Süre: 95 dk. Yapım: Bulut Film Ajans - Türkiye (2008). Dağıtımcı: Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 27 Şubat 2009 Filmle ilgili yazı 60. sayfada

THE SPIRIT

Yönetmen: Frank Miller. Oyuncular: Gabriel Macht, Samuel L. Jackson, Eva Mendes, Scarlett Johansson, Jaime King, Dan Gerrity, Arthur the Cat, Eric Balfour, Sarah Paulson, Dan Lauria. Senaryo: Frank Miller (Will Eisner'ın aynı çizgi roman serisinden). Görüntü Yönetmeni: Bill Pope. Kurgu: Gregory Nussbaum. Müzik: David Newman. Yapımcı: Deborah Del Prete, Gigi Pritzker, Michael E. Uslan. Süre:108 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 20 Şubat 2009

Filmle ilgili yazı 64. sayfada

GÖLGESİZLER

Yönetmen: Ümit Ünal. Oyuncular: Selçuk Yöntem, Hakan Karahan, Taner Birsel, Ertan Saban, Arsen Gürzap, Altan Erkekli, Ahmet Mümtaz Taylan, Ahmet Özaslan, Aydemir Akbas, Tales Farzan. Senaryo: Ümit Ünal (Hasan Ali Toptas'ın aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Gökhan Atılmış. Kurgu: Çiçek Kahraman. Müzik: Candan Erçetin. Sanat Yönetmeni: Serdar Yılmaz. Yapım: Narsist Film - Türkiye (2009). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 27 Şubat 2009

Filmle ilgili yazı 54. sayfada

HAYALLERİN PEŞİNDE

REVOLUTIONARY ROAD

Yönetmen: Sam Mendes. Oyuncular: Kate Winslet, Leonardo DiCaprio, Kathy Bates, Ryan Simpkins, Ty Simpkins, Max Casella, Kristen Connolly, Max Baker, John Behlmann, Michael Shannon. Senaryo: Justin Haythe (Richard Yates'in aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Roger Deakins. Kurgu: Tank Anwar. Müzik: Thomas Newman. Yapım Tasarımcısı: Kristi Zea. Yapımcı: Sam Mendes, Bobby Cohen, Karen Gehres, John Hart, Scott Rudin. Süre: 119 dk. Yapım: ABD, İngiltere (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 27 Şubat 2009

Filmle ilgili yazı 46. sayfada

BEŞİR'LE VALS

VALS IM BASHIR

Yönetmen: Ari Folman. Seslendirenler: Ari Folman, Ron Ben-Yishai, Ronny Dayag, Dror Harazi, Yehezkel Lazarov, Mickey Leon, Ori Sivan, Zahava Solomon. Senaryo: Ari Folman. Kurgu: Feller Nili. Müzik: Max Richter. Yapımcı: Ari Folman, Serge Lalou, Gerhard Meixner, Yael Nahlieli, Roman Paul. Süre: 90 dk. Yapım: İsrail, Almanya, Fransa, ABD (2008). İthalatcı: Mars Production. Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 6 Şubat 2009

Filmle ilgili yazı 50. sayfada

ŞÜPHE

DOUBT

Yönetmen: John Patrick Shanley. Oyuncular: Meryl Streep, Philip Seymour Hoffman, Amy Adams, Viola Davis, Alice Drummond, Audrie J. Neenan, Susan Blommaert, Carrie Preston, John Costelloe, Lloyd Clay Brown. Senaryo: John Patrick Shanley (kendisinin Doubt: A Parable adlı oyunundan). Görüntü Yönetmeni: Roger Deakins. Kurgu: Dylan Tichenor. Müzik: Howard Shore. Yapım Tasarımcısı: David Gropman. Yapımcı: Scott Rudin. Süre: 104 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 6 Şubat 2009

Filmle ilgili yazı 56. sayfada

BOX OFFICE

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolga.akinci@boxofficeturkiye.com

TÜRKİYE box office 16 - 18 Ocak 2009

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Seyirci	Top. Seyirci
1. Kadri'nin Götürdüğü Yere Git	Medyavizyon	164	1	85.641	85.641
2. Issız Adam	Cinefilm	156	11	67.381	2.505.605
3. Vali	Medyavizyon	175	2	65.201	267.029
4. Bay Evet	Warner Bros.	90	1	59.000	59.000
5. Ayakta Kal	UIP	181	1	41.226	41.226
6. Alacakaranlık	Tiglon	80	1	34.915	34.915
7. A.R.O.G.	UIP	67	7	32.494	3.672.384
8. Barselona, Barselona	Tiglon	37	2	21.542	81.638
9. Çılgın Dostlar 2	Tiglon	65	1	17.265	17.265
10. Doğmamış	UIP	56	2	15.858	81.266

ABD box office 16 - 18 Ocak 2009

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. Paul Blart: Mall Cop	Sony	3.144	1	31.832.636	31.832.636
2. Gran Torino	Warner Bros.	2.972	6	21.979.069	72.976.480
3. My Bloody Valentine 3-D	Lions Gate	2.534	1	21.241.456	21.241.456
4. Notorious	Fox	1.638	1	20.497.596	20.497.596
5. Hotel for Dogs	Paramount	3.271	1	17.012.212	17.012.212
6. Bride Wars	Fox	3.228	2	11.651.553	37.478.678
7. Doğmamış	Universal	2.359	2	9.341.985	32.581.140
8. Defiance	Paramount	1.789	3	8.911.827	9.252.455
9. Marley and Me	Fox	2.952	4	6.138.859	132.548.142
10. Slumdog Millionaire	Fox	582	10	5.849.157	42.686.362

Rakamlar Amerikan Doları.

1 yıl önce
2008
11 - 13 Ocak
1. Çılgın Dersane Kampta
2. Maskeli Beşler Kıbrıs
3. Kabadayı
4. Büyük Hazine: Sırlar Kitabı
5. Kutsal Damacana

2 yıl önce
2007
14 Aralık - 18 Ocak
1. Maskeli Beşler: Irak
2. Dünyayı Kur, Adam'ın Oğlu
3. Küçük Kıyamet
4. Eve Giden Yol 1914
5. Beynelmilel

3 yıl önce
2006
09 Aralık - 12 Ocak
1. Organize İşler
2. Babam ve Oğlum
3. Hababam Sınıfı Üç Buçuk
4. Keloğlan Kara Prens'e Karşı
5. King Kong

İNGİLTERE box office 16 - 18 Ocak 2009

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. Slumdog Millionaire	Pathe	330	2	2.630.820	5.917.556
2. Seven Pounds	Sony	402	1	1.565.949	1.565.949
3. Role Models	Universal	354	2	1.428.361	4.614.814
4. Bride Wars	Fox	413	2	1.315.565	3.855.377
5. Beverly Hills Chihuahua	Walt Disney	422	1	1.028.983	1.028.983
6. My Bloody Valentine 3-D	Lions Gate	88	1	994.272	994.272
7. Defiance	Momentum	328	2	805.703	2.536.814
8. Westler	Optimum	278	1	794.424	794.424
9. Bay Evet	Warner Bros.	387	4	591.848	9.611.458
10. The Reader	Entertainment	250	3	524.832	2.645.748

Rakamlar İngiliz Sterlini.

Türk filmlerinde son durum

En çok izlenen Türk filmleri listesine yılda en az 2 kere yer vermeye çalışıyorum. Sektörümüzde en yüksek seyirci sayısına ulaştığımız geçen Aralık ayından sonra Türk filmleri sıralamasında bazı değişiklikler oldu ve ilk 15'e 3 yeni film daha girdi. Bu vesileyle yenilenmiş listeyi aşağıda bulabilirsiniz.

Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon Tar.	Hafta	Toplam Kişi
1. Recep İvedik	Özen Film	22.02.2008	31	4.301.641
2. Kurtlar Vadisi: Irak	KenDa	03.02.2006	26	4.256.567
3. G.O.R.A.	Warner Bros.	12.11.2004	35	4.001.711
4. Babam ve Oğlum	Özen Film	18.11.2005	73	3.837.876
5. A.R.O.G.	UIP	05.12.2008	7	3.672.384
6. Vizontele	Warner Bros.	02.02.2001	50	3.308.120
7. Vizontele Tuuba	Warner Bros.	23.01.2004	34	2.894.802
8. Organize İşler	KenDa	23.12.2005	36	2.618.244
9. Hababam Sınıfı Askerde	Özen Film	14.01.2005	34	2.587.824
10. Eşkıya	Warner Bros.	29.11.1996	57	2.571.133
11. Issız Adam	Cinefilm	07.11.2008	11	2.505.605
12. Kahpe Bizans	Özen Film	21.01.2000	38	2.472.162
13. Muro: Nalet Olsun İçimdeki ...	Özen Film	05.12.2008	7	2.279.690
14. Hababam Sınıfı Üç Buçuk	Özen Film	06.01.2006	24	2.068.165
15. Beyaz Melek	Medyavizyon	16.11.2007	45	2.030.444
16. Kabadayı	UIP	14.12.2007	40	2.002.005
17. Asmalı Konak Hayat	Warner Bros.	17.10.2003	25	1.791.396
18. Hokkabaz	KenDa	20.10.2006	23	1.710.212
19. O Şimdi Asker	Warner Bros.	21.03.2003	28	1.657.051
20. Hababam Sınıfı Merhaba	Özen Film	16.01.2004	37	1.581.457
21. Osmanlı Cumhuriyeti	UIP	21.11.2008	9	1.410.554
22. Komser Şekspir	Özen Film	16.02.2001	37	1.331.462
23. Güle Güle	Warner Bros.	04.02.2000	43	1.275.967
24. Maskeli Beşler: Irak	Özen Film	11.01.2007	36	1.239.902
25. Her Şey Çok Güzel Ol.	Warner Bros.	27.11.1998	50	1.239.015
26. Propaganda	Warner Bros.	05.03.1999	46	1.238.878
27. Sınav	Özen Film	20.10.2006	31	1.161.226
28. Mustafa	Warner Bros.	29.10.2008	13	1.100.077
29. Son Osmanlı: Yandım Ali	Özen Film	19.01.2007	35	1.086.402
30. Neredesin Firuze?	UIP	20.02.2004	28	1.064.162

Kaynak: www.boxofficeturkiye.com

Clive Owen
Uluslararası

2007	Elizabeth: Altın Çağ	114.498
2007	Hepsini Vur	52.052
2006	Son Umut	66.129
2006	Raydan Çıkanlar	49.404
2006	İçeridekı Adam	125.085

Kate Winslet
Hayallerin Peşinde

2007	Tutku Oyunları	81.868
2006	Tatil	235.382
2006	Aşk ve Sigara	16.900
2006	Sil Baştan	92.249
2005	Düşler Ülkesi	62.604

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Kerem Akça	Okan Arpaç	Alkan Avcıoğlu	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Cüneyt Cebenoyan	Atilla Dorsay	Murat Erşahin	Talip Ertürk	Ömür Gedik	Burak Göral	Senem İşmen	Tunca Arslan	Nil Kural	Ege Görgün	Müjde Işıl	Murat Özer	Uygar Şirin	Murat E. Eren	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Selin Gürel	Ortalama
Alacakaranlık		5	2		2		3.5	2.5	2.5	2.5	4	3		2	2	2	2		2.5	3		3	2.5	1		2.61
Ayakta Kal		1				0.5	0.5	1.5	0.5		1	0.5		1		1										0.83
Bay Evet		3	3		3	3	1	3	3		3.5	2.5	2.5	2	2				3		2	3	3	3		2.67
Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi	4	4.5		4.5	2	4	4		4.5		4	4	3				4	3.5	2	4		5		2.5	5	3.79
Beşir'le Vals	4	2	4	4.5	2.5	4	5	5	4	4	4	3.5	3		3	5	3		3	5	5	3.5	4		5	3.90
Bolt		2	3.5	3		3.5			3.5		4	3									4	4	3			3.35
Çılgın Dostlar 2									1.5		2															1.75
Davetsiz Gelen 2																						1				1.00
Despero	2	2		2														1.5			4	4				2.58
Doğmamış		2	2	2		1	0.5		1.5	1.5		1.5		2	1	1	0.5					2.5			1	1.42
Güz Sancısı	3					2	1	2.5	1		3	2	2.5	1.5	1	2.5	1.5				2	1	2.5	2.5		1.96
İz		1.5																				2			0.5	1.33
Kadri'nin Götürdüğü Yere Git		1.5	1.5								2			1.5												1.62
Largo Winch	2.5	2.5		2				3	2		3.5											3	2.5			2.62
Mutant Günlükleri		3	2			2.5			2			2				3						3.5				2.57
Mürekkep Yürek	2.5	3.5		2.5							3.5							2			3	3.5				2.92
Operasyon: Valkyrie	3	2.5	3.5			2.5	1	4	2.5	2	4	3.5	2.5	3	2	4	2.5	2.5			2	3.5	2.5	3	3	2.80
Sahtekâr	3	4					3	4	4		3.5	4	3.5	3			3.5	3.5			2	4	3.5	3.5		3.46
Şeytanın Pabucu		0.5	0.5			1					2.5											0.5				1.00
Uzay Maymunları		2.5							1.5													3.5				2.50
Vali	2	2.5	1			1	1.5	1	1		3	1	2	3.5	1		2.5			1	1	1.5				1.65
Yağmurdan Sonra			3				0.5					1									1					1.37
Yolcular		3.5	2.5	2.5		1			2.5		3			3.5	2	2.5	2.5	2				3	2.5		2.5	2.53

Seyir Defteri

UYGAR ŞİRİN
uygarsirin@yahoo.com

* "Avustralya" üç bölümlük bir diziye benziyor. İlk bölümün adı "Aşk", ikinci bölümün adı "Ayrılık", üçüncü bölümün adı "Savaş". Az sonra!.. "Rüzgar Gibi Geçti"nin gişe başarısı üzerine 1941 yılında çekilen kötü bir R.G.G. kopyasına da benziyor... Resimlerinin harikuladeliğine ve hikayesinin banalliğine bakarsan, 32 kısım tekmili birden kaliteli bir fotoromana da benziyor... Fakat kesinlikle bir Baz Luhrmann filmine benzemiyor.

* Sinemalarda geçen ayın sonuçları... Taşıyıcı 3-Sinema Duygusu 0, Davetsiz Gelen 2-Sinema Estetiği 0. Maalesef istediğimiz sonucu elde edemedik, önümüzdeki aylara bakacağız.

* "Twilight-Alacakaranlık" tam bir genç kız rüyası... "Bir çocuk olsun. Acayip yakışıklı olsun. Farklı olsun, gizemli olsun, hem zarif hem güçlü olsun. Beni kollarına alsın, öpsün ama tek derdi seks olmasın, hatta seks fazla umurunda olmasın. (Yoksa istediklerini aldıklarında çekip gidiyorlar.) Bana manyak gibi aşık olsun, aşkıyla beni 'uçursun'. Kokum bile onu çıldırtmaya yetsin, gözü benden başkasını görmesin. Başka, başka? Hah, bir de yaşlanmasın, ölmesin. Çok şey mi istiyorum?"

* "The Curious Case of Benjamin Button"un en ilginç yanı Cate Blanchett'in bir sahnede "Kısmet" demesi. (Hikayesi de ilginç tabii, onu saymıyorum.)

* "2008'in En İyi 10 Filmi" listesini yaparken aklıma geldi. Bir ara "Festivalciler Türk filmlerine karşı önyargılılar" diye bir hikaye vardı, n'oldu ona? Hayır, benim "Yılın En İyi 10 Filmi" listelerimde 3 yıldır mutlaka iki üç tane Türk filmi var mesela. Aynı durum birçok sinema yazarı için de geçerli. Fakat şimdi de "Niye o Türk filmlerini seviyorsunuz da şu Türk filmlerini sevmiyorsunuz?" diyorlar, biliyorsunuz değil mi? Çileniz dolmadı bir türlü.

* Yeşilçam'a milliyetçilik ve komplo teorisi parçalarından oluşan bir torna kurmuşlar, bütün filmler oradan çıkıyor mübarek. Al sana "Vali". Hayır, izleyemedim bile. O fragmanı gördükten sonra filme gitmek ne mümkün. Sevgili dostum İsmail "Kurtlar Vadisi: Vali" dedi, olayı özetledi.

* Sinema Yazarları Derneği'nin sitesi siyad.org için "En İyi 5 Ridley Scott Filmi" listesi hazırladım, çok kolay oldu. İlk 5 filmini yazdım.

* Anladığım kadarıyla Türkiye'deki birçok kültürel ve toplumsal sorunun simgesi ve hatta sorumlusu "Recep İvedik". Ne kadar rafine, ne kadar kültürlü, ne kadar Türkiye'nin sığ ve yoz ortamlarında ıstırap çeken bir kanayan yürek olduğunu göstermen için "Recep İvedik"e karşı olman yetiyor.
Misal, geçen gün sinemada "Recep İvedik 2" fragmanı izledim. İnsanlar güldü, fragman bitti. Yanımdaki hanımefendi arkadaşına dönüp şöyle dedi: "Şu hale bak. Aslında kendilerine gülüyorlar." Ben önce Recep'e güldüm, sonra hanımefendiye.

* IMAX'e gelen aşağı yukarı tüm filmlere gittikten sonra şu kanıya vardım: IMAX salonuna IMAX'e yakışan filmler gelmeli. "Dünyanın Durduğu Gün"ü seyrettim de, o perdeye, o görüntüye, o sese yazık valla. "I Am Legend"ı yeniden gösterseler de keşke, salonun hakkını verse.

* "Süt"le ilgili yazımı dileyenler iç sayfalarda okuyabilir. Yazıya sığmayanları Defter'e not edeyim dedim.
1) "Süt"te nelerin kamera ve göz önünde olduğu kadar, nelerin gözden urakta olduğu da önemli. Göstermedikleriyle görülmeyene işaret eden, düşüncelerle değil hislerle irtibat kurmaya çalışan ve "Tasavvuf hâl işi değil, hâl işidir" sözünü hatırlatan bir film bu.
2) "Aşkın sinema"nın teorisyeni senarist/yönetmen Paul Schrader "Süt"ü izlese gözleri dolardı herhalde. Yönetmenin gerçekliği duygusal içeriğinden arındırdığı, sinemanın en temel olanaklarını reddediş yaşamın en "önemsiz" ayrıntılarını gösterdiği ilk aşama ("Süt"ün ilk bölümleri)... Karakterin doğayla ya da ruhuyla ayrılığa düştüğünün hissedildiği ikinci aşama (Yusuf'un çelişkileri)... Ve filmin geri kalanına duygusal/sinemasal açıdan ters düşen, mantıkla açıklanamayan, seyircinin duygusal katılımını ve inancını davet eden (seyirciyi "İlahî"yle karşı karşıya bırakan), "Karar eylemi" adı verilen sahne (filmin finali)... "Süt", Schrader'un aşkın sinema şemasına birebir uyuyor.

"Sabitlik" adı verilen ve ayrılığın geçici ve gerçekdışı olduğunu sergileyen son aşama Ozu ve Bresson'un aksine Dreyer filmlerinde yoktu, "Süt"de de yok. Çünkü "Yumurta"dan biliyoruz ki Yusuf'un kendisiyle kavgası burada bitmiyor.

KUTLUKHAN KUTLU kutlukhan@gmail.com

Buz gibi bir gerilim

Bryan Singer elindeki malzemeye türün klasik kalıplarıyla yaklaşmaktan çekinmiyor.

"Valkyrie" hemen sadede geliyor. Belli bir hedefi olan ve o hedefe doğru ilerlerken vakit kaybına tahammülü bulunmayan bir film bu, tıpkı öyküsünü anlattığı kişiler gibi.

Sözkonusu kişiler Nazi Almanyası'nda bir grup yüksek rütbeli subay ve az sayıda sivil. Hitler'e suikast düzenlemeyi, onun ölümünün hemen ardından da özel kuvveti SS'i darbe hazırlığında bulunduğu iddiasıyla etkisiz hâle getirmeyi ve Berlin'e girip yönetimi ele geçirerek Müttefikler'le masaya oturmayı planlıyorlar. Bu sayede hem giderek daha da ümitsiz görünen savaşı olabildiğince olumlu noktalamayı, hem de tüm dünyaya "Bütün Almanlar'ın Hitler gibi olmadığını" göstermeyi ümit ediyorlar.

Bu tek cümleyle özetlendiğinde bile ilgi uyandırabilecek, dolayısıyla da tam Hollywood'un ağzına layık bir konu hissi verebilir, ama film aslında gerçek bir olayı anlatıyor: 20 Temmuz 1944'te vuku bulmuş olan suikast ve darbe girişimini. Elbette bu girişimin sonuçsuz kaldığını ve nihayetinde Hitler'in ancak ertesi sene, Müttefikler Berlin'i kuşatmışken, intihar sonucu öldüğünü biliyoruz. Dolayısıyla bütün bu anlatılanlarn nihayetinde başarısızlıkla sonuçlanacağını, öykü kahramanlarının ümitlerinin boşa çıkacağını, kötü bir sona doğru gittiklerini de biliyoruz. Ancak yönetmen Bryan Singer yine de elindeki malzemeye türün klasik kalıplarıyla yaklaşmaktan, her şeye tıkır tıkır işleyen heyecanlı bir entrika öyküsü muamelesi etmekten çekinmiyor.

Bunun sonucunda "Valkyrie" mesela "Schindler'in Listesi" gibi Nazi Almanyası'nda yaşanan muazzam trajediyle çok da ilgilenen bir film değil. Daha çok İkinci Dünya Savaşı sırasında çekilmiş askeri komplo ve casusluk konulu filmleri andırıyor. O eski yapımlarn ister istemez askerleri çağrıştıran tereddütsüzlüğüyle işin "ahlaki tarafı"nı çabucak çizip, asıl ilgisini entrikanın kendisine, ayrıntılarına veriyor. Doğrusu bu, İkinci Dünya Savaşı'na genellikle siyah/beyaz bakışın atladığı bir şeye dikkat çekmeye ve dönem Almanyası'nın "külliyyen siyah" olarak algılanamayacağını, dağınık da olsa bir "Alman Direnişi"nin de var olduğunu hatırlatmaya çalışan bir film için biraz eğreti bir konum. Fakat öteden beri "tür sineması"nın iyi bir uygulayıcısı olan Singer'ın bizi Hitler'in yedek ordusunu kendi rejimine karşı kullanmaya yönelik plan ve uygulayıcılarının arasında gezdirirken gerilimi düşürmediğini teslim etmeli.

Zaten nihayetini bilmemize rağmen bu planın perdede yine de heyecan dozu yüksek bir öyküye dönüşmesi muhtemelen Bryan Singer'ın bu filmdeki en büyük başarısı. Özellikle de planın parçalarının usul usul ama kendinden emin adımlarla gözler önüne serildiği hazırlık döneminde, hani neredeyse bu titiz "sunum"un kendi içinden doğan buz gibi bir gerilim var. Ayrıca "Valkyrie"de anlatılan hikâyenin sonunu biliyor olmamızın karakterlere getirdiği ek bir katman da var: Nihayetinde yenilgiye uğrayacaklarını bildiğimizden, daha ilk gördüğümüz andan itibaren gözümüzde ister istemez trajik birer kahraman halini alıyorlar.

Sözkonusu kahramanlarn arasında başı Tom Cruise'un oynadığı, Kuzey Afrika'da bir elini, öbür elinin iki parmağını ve bir gözünü kaybeden Albay Von Stauffenberg çekiyor, ama sonuçta çok sayıda destekçisi ve çok ayağı bulunan bir plan bu, o yüzden de perdede birbirinden kolaylıkla ayırt edebilmemiz gereken çok sayıda üniformalı karakter bulunuyor. Yönetmen ve çoğunluğu İngiliz aktörlerden oluşan etkileyici oyuncu kadrosu bunu sağlıyorlar sağlamasına... Fakat Bryan Singer'ın bütün hikâyeye bir askeri bölüğün "adım sayan" tempoculuğuyla yaklaşmasının sonucunda, karakterler aslında derinlemesine tanımamız gereken insanlardan ziyade, öykünün ilerlemesine hizmet eden birer "emir eri" hissi veriyor. Belki bu durum senaryonun bir İsviçre saati dakikliğiyle işlemesini sağlıyor ama nihayetinde Nazi Almanyası'nın duyulmamış sesinden, "katıksız karanlık" olarak görülen bir rejimdeki "ümit ışıkları"ndan söz etmek isteyen bir film için, işin insani yönü konusunda bizi aslında pek de aydınlatmıyor. İnsanlar daha çok "Hitler'e karşı", "Hitler'e bağlı" ve "kararsız / kendi çıkarına bağlı" şeklinde ayrılıyor. Nihayetinde de onların tam olarak nasıl kişiler olduğunu, rejimle ve o dönemde Avrupa'da yaşanan dehşetle ilgili tam olarak nasıl bir iç serüven yaşadıklarını anlayamıyoruz; hepsi fedakârlık, kör sadakat, kararlılık ve çıkarcılık gibi tam da "savaş filmleri"nin kestirmeleri arasına giren hazır değerlerle çiziliyor. Bu yüzden de "Valkyrie"ye "İkinci Dünya Savaşı Almanyası'nın vicdanı"na ışık tutan bir film gibi değil de, o eski usul savaş ve casusluk filmlerinden biri gibi bakanlar Singer'ın çıkardığı işten daha çok memnun kalacaklardır.

VALKYRIE

Yönetmen: Bryan Singer. Oyuncular: Tom Cruise, Kenneth Branagh, Bill Nighy, Tom Wilkinson, Carice van Houten, Thomas Kretschmann, Terence Stamp, Eddie Izzard, Kevin McNally, Christian Berkel. Senaryo: Christopher McQuarrie, Nathan Alexander.

Yapım: ABD, Almanya (2008). | Süre: 120 dk.

Gösterim Tarihi: 30 Ocak

Türk sineması üst-orta sınıfa bakıyor

Selim Evci'nin ilk uzun metraj filmi "İki Çizgi", son dönem Türk sinemasında benzerine pek rastlamadığımız türde bir yapım. Antalya'daki gösteriminden sonra filmi Nuri Bilge Ceylan'ın "İklimler"ine benzetenler olmuştu, ancak bunun biraz kolaycı bir karşılaştırma olduğunu eklemek gerek. Evet, her iki film de kadın/erkek ilişkilerini merkez noktalarına yerleştirmekteler ve evet, her iki filmin de fotoğraf sanatını akla getiren, resimsel bir görselliği var. Fakat stil bir yana, içeriğe baktığımızda "İki Çizgi"nin farklı bir meselesi olduğu dikkat çekiyor.

"İki Çizgi"nin başkarakterleri Selin ve Mert henüz yirmili yaşlarında olan bir çift. Bu yaş grubu tercihi filmi açıkça farklı bir noktaya yerleştiriyor. Zira 30 yaş altı, yakın dönem Türk sinemasının bakmayı tercih etmediği bir demografik grup, özellikle de şehirli karakterler sözkonusu olduğunda. Son yıllarda izlediğimiz Türk filmlerini düşününce "Türev" ve "Ara" bu anlamda "İki Çizgi"ye daha yakın örnekler olarak dikkat çekmekteler. Belki kimileri bu iki filme "Issız Adam"ı da ekleyebilirler. Fakat "Issız Adam" veya "Ara" sözkonusu olduğunda yine bir farklılık söz konusu. Öncelikle "Ara"nın baktığı grubun yaşça biraz daha büyük olduğunu belirtmek gerek. Diğer yandan yine "Ara" ve "Issız Adam"dan farklı olarak, "İki Çizgi"nin karakterleri büyük şehre sonradan gelmiş veya sınıf atlamış değiller. Film bu duruma özellikle bir vurgu yapmasa bile, hem Selin, hem de Mert gözüktükleri ilk andan itibaren kafamızda kentsoylu karakterler olarak şekilleniyorlar. Bu anlamda belki de "İki Çizgi"nin gerçek anlamda yakın olduğu tek örnek olarak elimizde "Türev" kalıyor.

Fakat "Türev"in apolitik tavrından farklı olarak, "İki Çizgi" Selin ve Mert'in sınıfsal konumunu da ele almaya çalışıyor. Yönetmen ve senaryo yazarı Selim Evci'nin karakterleri için belirlediği unsurlar (yaş ve sınıf), kadın/erkek ilişkilerinde de farklı noktalara bakmasına araç oluyor. Karşımızdaki ne ağdalı, ne de mesafeli bir melodram. Dolayısıyla Zeki Demirkubuz'un yapıbozuma uğramış Yeşilçam melodramlarının veya "Issız Adam"ın türün klasik örneklerine göz kırpan hâlinin de karşılığı yok "İki Çizgi" de. Yazının başında andığımız benzetmeye dönecek olursak; "İklimler"in cinsiyetler arasındaki güç dengelerini sorgulayan sinik tavrı da Evci'nin filminden ziyadesiyle uzak.

"İki Çizgi" son dönem X Kuşağı olmanın varoluşsal dertlerini ve sıkıntılarını içinde taşıyan, diğer yandan üst orta sınıf hayatının güvencesi içerisine hapsolmuş bir çifte bakmayı tercih ediyor. Bu bağlamda iletişimsizlik ve sahip olunan sosyal bilinç yardımıyla kontrol altında tutulmaya çalışılan şiddet özellikle öne çıkan temalar oluyor. Hazır iletişimsizlik demişken, kimileri de "İki Çizgi"yi 80'li yılların lafazan Türk filmlerine benzetebilirler. Fakat filmin açılışında, bir kadın ve erkeğin ilişkileri üzerine tartıştıkları aşırı yapay bir sahne var. Neredeyse bahsettiğimiz 80'ler filmlerinin birebir kopyası da denilebilir bu sahne için. Fakat tartışan çift Selin ve Mert değiller. Zaten çok geçmeden esas çifti görüyor, sözkonusu olanın sıra bir tiyatro oyunu olduğunu anlıyoruz. Böylesi bir benzerliği akla getirecek bu sahnenin, filmin evrenine girer girmez esas hikâyenin dışına parantezlenmesi pek tesadüf değil sanki. En azından Evci'nin "İki Çizgi"ye getirebilecek "bir zamanların 'entel dantel' filmleri gibi" yakıştırmasını baştan devre dışı bırakmaya çalıştığını iddia etmek mümkün.

İletişimsizliğin kaynağıysa büyük ölçüde çiftin yaşadığı, yukarıda da andığımız diğer sorun; "kontrol altında tutulmaya çalışılan şiddet". Selin ve Mert belli ki ait oldukları sınıfın değerleri çerçevesinde "uygar" ve "modern" olmaya koşullanmış, bunun bir parçası olarak da şiddeti en azından kendi evlerinin dışında tutmaları gerektiğini kanıksamışlar. Dolayısıyla fazla konuşmamalarını, hatta neredeyse birbirlerinden uzak durmalarını bir kontrol mekanizması olarak görmek mümkün. Fakat beraber çıktıkları yolculuk bir bakıma bilinçaltında bastırılan şiddet ve öfkenin de ortaya çıkmasına araç oluyor. Selin ve Mert hazır kendi evlerinden uzakta, hatta zorunluluk nedeniyle ucuz bir otel odasındayken bir oyun oynuyorlar. Her iki tarafın da razı olduğu bu oyunda Selin bir fahişe, Mert ise bir işçi rolünü üstleniyor. Genç çift bu fantaziyi, kontrol altında tutmaya çalıştıkları fiziksel, sözel ve cinsel şiddeti serbest bırakmak için bir bahaneye dönüştürüyor. Küfreden, döven, aşağılayan, tecavüz eden sanki kendileri değil de, başka birisiymiş gibi bir aldatmacaya teslim oluyorlar. Bu aldatmaca hem sürdürmekte oldukları yalanı, yani ilişkilerini bir süre daha güvence altına alıyor, hem de üst orta sınıfın kendisini ne gibi özellikleriyle ayrıcalıklı gördüğünün altını çiziyor.

"İki Çizgi"nin final bölümündeki bu sahne hem filmin kadın/erkek ilişkilerinde baktığı noktanın farklılığını vurgulamış, hem de sınıf meselesiyle ilgili derdini açık etmiş oluyor. Daha önce de değindiğimiz gibi, film bu özelliğiyle son dönem Türk sinemasında ilginç bir noktaya yerleşiyor ve üzerine düşünülmeyi hak ediyor.

İletişimsizlik ve sahip olunan sosyal bilinç yardımıyla kontrol altında tutulmaya çalışılan şiddet.

İKİ ÇİZGİ ✪✪✪

Yönetmen: Selim Evci.
Oyuncular: Gülçin Santırcıoğlu, Kaan Keskin, Perihan Kurtoğlu, Mehmet Aslan, Yakup Yavru, Özgül Koçar, Zeynep Aydın.
Senaryo: Selim Evci.

Yapım: Evci Film Prodüksiyon-Türkiye (2008) | Süre: 93 dk.
Gösterim Tarihi: 27 Şubat

BAY EVET

UYGAR ŞİRİN uygarsirin@yahoo.com

Hiç yoktan iyidir

Amerikan komedilerinin düştüğü tuzaklarla arasına belli bir mesafe koymayı başaran bir film...

Hollywood'un A sınıfı komedilerinin son on yılda geldiği nokta hiç parlak değil. ABD, sinemadan tiyatroya, edebiyattan yazılı ve görsel basına kadar çok sağlam bir mizah geleneğini barındırken; Amerikan televizyon komedisi, 90'ların ortalarında özellikle "Seinfeld" ve "Friends"in yarattığı ivmeyle, 2000'lerde "Arrested Development" ve "Curb Your Enthusiasm" gibi sıradışı örneklerin temsil ettiği noktalara gelirken, televizyondan çok daha "cesur" ve "ileri" olması beklenen sinemadaki mizah ciddi bir gerileme dönemi yaşıyor.

Bu gerilemenin ardında yaratıcılığa dair sorunlardan ziyade filmlerin yapısal aksaklıkların yattığını tespit etmek gerek. Zira bu filmlerin neredeyse tamamında aynı iki sıkıntı göze çarpıyor. Birincisi, mizaha hiç yakışmayan bir edep, daha doğrusu "akıllılık-usluluk" düşkünlüğü. İkincisi, sözümona değerli ve önemli bir cümle kurma, seyirciye bir mesaj verme konusundaki ısrar. (Bu iki arza da ticari kaygılardan besleniyor tabii ki. Birincisi sayesinde film daha düşük yaş gruplarına seslenme imkanını bulurken, ikincisi sayesinde tam anlamıyla bir "aile filmi" kıvamına geliyor. Malum, bir seferde dört bilet satmak bir bilet satmaktan çok daha kârlı.)

Ekstra edepli ve vaazcı tavırların hakim olduğu bir sinemasal iklimde mizahın nefes alıp vermesi neredeyse imkansız. Nitekim Hollywood merkez sinemasının komedilerinde de ne zaman bu kaygılar öne çıksa, o süre boyunca (ki bu süre 30 ila 90 dakika arasında değişebiliyor) bir tane bile adamakıllı espriye şahitlik edemeyeceğinize emin olabilirsiniz.

Dolayısıyla iş öyle bir hale geldi ki, Hollywood'dan gelen komedileri sırf bu iki kriteri kerteriz alıp nerede durduklarına bakarak değerlendirmek mümkün, hatta gerekli. Büyümüş de küçülmüş bir çocuk gibi mi davranıyor yoksa hırçınlığıyla, ele avuca sığmazlığıyla ve "kızsan da seviyorsun keratayı" denilecek çocuksu bir şeytan tüyüyle yaşının hakkını mı veriyor? Zekasını kullanarak seyircisini güldürmeye mi çalışıyor yoksa kalp süsü verdiği aklını kullanarak seyircisine akıl öğretmeye ve yapay his ikram etmeye mi çalışıyor? Sözkonusu mayınlardan uzak durmayı başaran komediler, neredeyse otomatik olarak yarışta öne geçiyor.

"Bay Evet" bu mesafeyi belli ölçüde inşa edebilen bir film. Her şeye hayır deyip kendi köşesinde yarı-münzevi bir hayat sürerken, katıldığı bir seminerin ardından tüm tekliflere evet demeye başlayan Carl Allen'ın hikayesi ilk bakışta tam da söz ettiğimiz arzalara gebe gibi görünüyor. Hızlı bir girişin ardından, hayır demenin zararları, evetin faydaları üzerine uzun dersler, sıkıcı nutuklar, "dramatik" anlar... Neyse ki "Bay Evet", finale doğru gelen bir 10-15 dakika hariç, bu sulara pek girmiyor. Karakterini tanıtıp yolunu çizdikten sonra bu durumdan ne kadar komedi üretebileceğine yoruyor kafasını. Terence Stamp'in de boy gösterdiği Evet Semineri'nden Carl'ın patronu Norman'ın tematik partilerine, Zooey Deschanel'in canlandırdığı Allison'ın barda verdiği konserden Carl'ın ilk Red Bull deneyimine kadar pek çok sahnede hedefi tutturuyor. (Allison'ın barda sergilediği performans kesinlikle filmin zirvesi.)

Jim Carrey'nin başrolde olduğu bir filme onun oyunculuğunun damgasını vurmasını beklersiniz ama "Bay Evet"de durum farklı. Carrey, vücut dilini ve mimiklerini sonuna dek kullanmasına izin verilmeyen bu tür göreceli ağırbaşlı filmlerden aşina olduğumuz bir performans sergiliyor. Hatasız, yeterli ama tanıdık. Oyunculuk anlamında sürpriz ise Zooey Deschanel'den geliyor.

Deschanel'in yeteneğini tam anlamıyla sergilediği filmin, örneğin "The Happening-Mistik Olay" ya da "The Assasination of Jesse James..." değil de, "alelade" bir komedi olması ilginç. Gerçekten de Deschanel filmde göründüğü her an elle tutulur bir enerji ve canlılık yayıyor, en basit sahnelerde bile "Bunu nasıl oynayacak?" diye merak etmenize sebep oluyor ve bu tür filmlerde star oyuncunun yanında kaybolup gitmeye yatkın olan "esas oğlanın sevgilisi" tiplemesini, senaryonun da katkısıyla dört başı mamur bir karaktere dönüştürüyor.

Yazının başında söz ettiğim akıntının tümüyle dışında olan "Tropik Fırtına" veya "Superbad-Çok Fena" gibi filmleri beklerken gidip soluk alabileceğiniz türden bir film "Bay Evet". Öte yandan "Evde otursam da 'Friends'in 4. sezonunu yeniden seyretsem ya da 'Arrested Development'a göz atsam çok daha fazla dozda zeka ve eğlence almış olmaz mıyım" diyecek olursanız, ne yalan söyleyeyim, çok haklısınız.

YES MAN ✪✪✪

Yönetmen: Peyton Reed.
Oyuncular: Jim Carrey, Zooey Deschanel, Sasha Alexander, Bradley Cooper, Terence Stamp, Danny Masterson, Molly Sims, Patrick Labyorteaux, John Michael Higgins, Fionnula Flanagan. Senaryo: Nicholas Stoller, Jarrad Paul, Andrew Mogel (Danny Wallace ın aynı adlı kitabından).

Yapım: ABD (2008). | Süre: 104 dk.

Gösterim Tarihi: 16 Ocak

Hayatı tersten yaşamak

F. Scott Fitzgerald'ın kısa hikayesi "The Curious Case of Benjamin Button", yaşlı bir adam olarak doğan ve giderek gençleşen Benjamin'in babası tarafından zorlukla kabul edilişini, Yale gibi snop bir üniversitede dışlanmasını ve yıllarla bu tuhaflığını avantaja çevirmeyi öğrenmesini anlatıyor. Sonuçta Benjamin hayatını, insanların önyargıları ve dar görüşlülükleriyle alay ettiği bir oyuna çeviriyor ve zamanla oğlunun "oğlu" haline geldiğinde de empati sözcüğünün içini kendi adına hakkıyla doldurmuş oluyor.

Senarist Eric Roth, bu kısa hikayeden David Fincher'ın yöneteceği epik film için ilham alırken aslında sadece tek bir fikirden yararlanıyor: Yaşlı doğan ve zaman ilerledikçe görünüşte gençleşen bir adam. Doğduğunda hikayedeki gibi koca bir adam değil filmin Benjamin'i; kırış kırış derili ve yaşlı bir kadının, "Aynı eski kocama benziyor!" diye tarif ettiği bir yüze sahip bir bebek. Yani yaşlılığı sadece kabuğunda, ruhunda değil. Fitzgerald'ın öyküsünün merkezinde kendini aileye, topluma kabul ettirmek ve öteki olmak varken, Fincher'ın filmi bu meseleyi ana eksendeki aşk hikayesinin etrafına doluyor. Evet, bu epik ve görkemli olma iddiası taşıyan, Oscar hesaplarıyla işlenmiş bir aşk hikayesi aslında. (13 adaylıkla bunu başarmış da oldu.)

Annesi doğum sırasında ölen Benjamin'i tuhaf bir "yaratık" olarak gören babası onu bir yaşlılar evinin merdivenlerine bırakıyor. Evin bakıcılarından Queenie onu Tann'nın bir mucizesi ve kendi oğlu olarak kabul ediyor. Siyahi annesi ile birlikte, yaşlılarla huzur içinde yaşayan Benjamin, Daisy ile burada tanışıyor. İlk karşılaşmalarında ruhen aşağı yukarı aynı yaşta olsalar da, Daisy bir çocuk, Benjamin ise yaşlı adam görünümünde. Aralarındaki bağ ilk anda kuruluyor ama sevgili olmaları için aşağı yukarı aynı yaşta olmayı beklemeleri gerekiyor. Ortada buluşuyor, aşklarını yaşıyor, sonra da aynı yönlerine, yaşlılığa ve gençliğe doğru ilerliyorlar.

Sıra dışı görünen bu aşk hikayesi aslında aşkın doğasına dair temel gerçekleri yansıtır nitelikte. Daisy ve Benjamin, ancak doğru anda karşı karşıya geldiklerinde aşklarını cisimlendiren ilişkiyi yaşayabiliyorlar. Birbirinin sevgilisi, arkadaşı, anne-baba olma haline yepyeni (bayağı gerçekçi) bir boyut katıyorlar. Güzelliklerinin ve aşklarının doruk noktasında aynaya baktıklarında Benjamin, "Bizi hep böyle hatırlamak istiyorum" diyor. Uzun beraberliklerden geriye aşkın bahanında yaşanan anıların kaldığı ve bunların ilişkinin devamını sağladığı gerçeğini doğrular gibi...

Yaşlandıkça daha da genç görünmek, Sacha Baron Cohen'in Altın Küre ödül töreninde söylediği gibi, pek çok oyuncu için bir fantastik film unsuru değil, günlük bir gerçek. Benjamin özelinde ise onu sanki hayatın dışına yerleştiren, dingin bir gözlemci gibi zamanın, insanların ve ilişkilerin gözünün önünden akıp gitmesine neden olan bir özellik. Başkalarının onun vücut kodları üzerinden hakkında yaptıkları varsayımlar Benjamin'e hiçbir şey ifade etmiyor. Tepkileri, yaptıkları, sözleri etrafındakilerde kahkahalara yol açıyor, onu tuhaf ve saf buluyorlar. Benjamin de hayat yarışını sanki daha en baştan kaybetmiş göründüğü ve hissettiğinden (6-7 yaşlarında, "Yakında öleceğimi söylüyorlar ama belki de ölmem kim bilir..." diyebiliyor gerçek bir kayıtsızlıkla), yaşama dair hiçbir iddiası, hırsı yok. Bir tür bilgelik ve olgunlukla karşılıyor başına gelenleri. Burada annesinin, "Seni neyin beklediğini asla bilemezsin" felsefesinin de katkısı var kuşkusuz. ("Forrest Gump" yazarı Roth'un oradaki "Hayat bir çikolata kutusuna benzer..." repliğini fazlasıyla hatırlatıyor.)

Benjamin'in kendisine biçilen saflık payesini sorgusuz sualsiz kabullenişi ve zamanın tükenişine isyan etmeyen teslimiyetçi, tokgözlü hali, insanda onun hikayesine karşı aynı onunki gibi bir umursamazlık yaratıyor. 1918'den 2000'lere uzanan bir Amerikan tarihi panoramasının parçaları olarak hayatına giren karakterler de Benjamin'in öyküsüne katkıda bulunmaktan çok zorlama bir epik filmin iğreti öğeleri oluyorlar. Hayat, zaman, tarih, kader, gençlik-yaşlılık ve aşka dair felsefi açılımlara bu denli müsait bir öykünün, en çok makyaj ve dijital sanatlarda maharetini gösterebilmesi çok üzücü. Zorlama büyüklük hissi ve pek çok yerde sarkan senaryo yüzünden film, çok yenip yine de aç kalkılan bir ziyafet duygusu yaratıyor insanda. Didaktik bir önsöz ile başlayıp, anlatım aracı olarak "günlük okuma"yı kullanması da cabası.

Filmin en kaydedeğer yanı Brad Pitt'in kendi beyazperde ve kırmızı halı personasıyla oynama şekli. Kendi dayanılmaz cazibesi üzerine kurulu pek çok filminin yanında "Ocean's Eleven" gibi sürekli bir şeyler tıkınıp durduğu ve fizikinin algılanış şekliyle eğlendiği, "Burn After Reading" gibi aptal sarışın tamlamasına erkekler adına yeniden tanım getirdiği filmleri de mevcut Pitt'in. "Benjamin..."de de teknoloji desteğiyle 18 ile 80 yaş arasında zorlu bir yolculuğa çıkıyor, her iki uçta bir ucube gibi görünmeyi dert etmeyerek. Fincher'ın filminde ise bu meydan okumadan eser yok ne yazık ki.

Fincher'ın filmi, öyküsünün muhtemel felsefi açılımlarını es geçiyor ve ne yazık ki epik olma iddiasının altını dolduramıyor.

THE CURIOUS CASE OF BENJAMIN BUTTON ✪✪

Yönetmen: David Fincher.
Oyuncular: Brad Pitt, Cate Blanchett, Julia Ormond, Tilda Swinton, Taraji P. Henson, Elias Koteas, Jason Flemyng, Faune A. Chambers, Ed Metzger, Jacob Tolano.
Senaryo: Eric Roth.
Yapım: ABD (2008). Süre: 166 dk.
Gösterim Tarihi: 6 Şubat

ALACAKARANLIK MURAT EMİR EREN murat.eren@turkuvazdergi.com.tr

Artık devir değişti

Rüyalar gerçek olsa, seni her gün görürdüm…

Belki Carter Burwell imzalı harika özgün müziğin video dönemini aratmayacak kadar eski bir havaya sahip olmasından, belki de hikâyenin çıkış noktasından kaynaklanıyor bu benzerlik bilemiyoruz… Fakat Bella Swan'ın hikâyesi perdede akarken gözlerinizi kapatırsanız eğer, ses kuşağından kulağınıza yansıyanlar karşınızda 80'li yıllardan bir gençlik filminin durduğuna ikna edebilir sizleri. Gözlerinizi açtığınızda Corey Feldman, Ally Sheedy, Emilio Estevez gibi, gençlik filmlerinin kült isimlerini göreceğinizi düşünmeniz bile olası. Ses kuşağı ve filmin tuhaf kurgusu aksini iddia etse de, "Alacakaranlık"ta durum yirmi beş yıl öncesinden epey farklı. Artık okula yeni gelen sessiz ve inek öğrenciye çile çektirmek yok, yeni öğrenci olmak, aksine daha havalı. Okulun popüler kızları tarafından itilip kakılmak, erkeklerden ilgi görmemek, bir kaybeden olmak yok. Durum kahramanımız Bella Swan için böyle en azından.

Boşanmış bir ailenin çocuğu olan Bella, annesinin yanındaki şehir hayatını bırakıp, babasının yaşadığı küçük kasabaya geldiğinde, buradaki hayata nasıl adapte olacağına dair bir heyecan ve korku hissediyor. "Alacakaranlık"ın en önemli özelliği de, tüm hikâyenin bu heyecanla karışık korkunun yarattığı bir fantezi ürünü olması, fakat bu fanteziyi mümkün mertebe gerçekçi ve yenilikçi kılmaya çabalaması. Yukarıda bahsettiğimiz gençlik filmlerinin geçmişiyle ve klişeleriyle olan bağlarını da koparmadan…

Bella, okuldaki ilk gününden itibaren, ıssız kasabada her gün birbirini görmekten bezmiş okul ahalisi için "çekici" bir kişilik haline geliyor. Böylece Bella'nın yeni taşındığı kasabadaki, yeni okuluyla ilgili rüyası yerine gelirken bir yandan da bu rüyaya gerçekçi bir zemin hazırlanıyor. Bella'nın babasını ele alalım. Bella, çok uzun zaman görmediği babası tarafından hiçbir kısıtlamaya tabi tutulmuyor. Babası çok az konuşan, otorite kurmaya çalışmayan, melaike gibi bir kişilik olarak perdeye yansıyor. Üstelik bir polis olması, karakterindeki bu kontrastı artıran bir öğe oluyor. Kızına ve boşandığı eşine karşı en ufak bir olumsuz tavrı gözlenmiyor. Bu noktaya kadar film boşanmış aile klişelerinden, yeni öğrenci bunalımlarından, mekân değişikliği şımarıklıklarından sıyrılarak geliyor. Bu noktadan sonraysa, rüyanın en önemli faslına geçiliyor. Sıkıntıdan patlayan öğrencilerle dolu okulda aniden popüler hale geldiği yetmiyormuş gibi, Bella, o ana kadar kimseye yüz vermeyen ve okulun en yakışıklı çocuğu olarak anılan Edward'ın ilgisini çekiveriyor. Hem de sadece teninin kokusuyla.

Bu noktada Bella'nın rüyasının adım adım ilerlediğini de belirtelim. Yukarıda saydıklarımızın her biri, sırayla gerçekleşiyor. Bu sıralamadaki öncelikleriyse, Bella'nın çıktığı yolculuktaki korkuları belirliyor. Öncelikle kendisini karşılayan babasıyla ilgili korkularından sıyrılıyor. Daha sonra "yeni okulun ilk günü" stresini başarıyla atlatıyor. Yeni arkadaşlar arasında saygınlık kazanmak gibi zor bir işi daha ilk haftasında hallediyor. Yeni okulun en yakışıklı oğlanının ilgisine mazhar olmak gibi zor bir eylemiyse kılını kıpırdatmadan gerçekleştiriyor. Bella Swan, kendisine bir beden büyük gelen emekli paltosu, dağınık saçları ve soluk teniyle, aniden kasabanın prensesi olup çıkıyor. Hem de kendisinden hiçbir ödün vermeden. Bunları elde etmek için hiçbir değişim ve çaba göstermesine gerek kalmadan.

Haliyle rüya, hikâyedeki öncelik sırasını bozmadan Edward Cullen'le sürüyor-çünkü babayla ve yeni okulla problemler çözüldüğüne göre artık bir aşka ihtiyaç duyuyor Bella. Romanda yazar Stephenie Meyer'in sayfalarca güzelliğinden dem vurduğu Edward, Bella'ya daha ilk gördüğü andan itibaren ilgi duymaya başlıyor ama heyhat, oğlan meğersem bir vampir imiş! Bu noktada, gençlik filmlerine ait klişeler, vampir mitine ait klişelerle birleşiyor ve ortaya yeni bir fantezi çıkıveriyor. Edward'ın vampir olması, Bella için ürkütücü bir mesele olmuyor örneğin. Aksine Edward'ı daha da mükemmel hale getiriyor. Bir defa Edward hiç yaşlanmayacak, hiçbir zaman ölmeyecek ve hayatının sonuna kadar Bella'nın yanında kalabilecek. Kilo almak, çirkinleşmek gibi dertleri de yok. Yeme de yanında yat bir sevgili namzeti Edward, Bella için…

Aslında bu naif rüya tersyüz edildiğinde Bella'nın kişiliğindeki gerçek kırılgan noktalara ulaşmak mümkün. Babasıyla, yeni kasabası, yeni arkadaşları ve yeni sevgilisiyle ilgili tüm rüya unsurlarını tersyüz etmek, Bella'yla ilgili dramatik bir hikâyenin ortaya çıkmasına sebep oluyor. Bu noktada filmi tersten okuyup hüzünlenmek de mümkün, rüyaya kapılıp gitmek de…

TWILIGHT ✪✪✪

Yönetmen: Catherine Hardwicke. Oyuncular: Kristen Stewart, Robert Pattinson, Billy Burke, Ashley Greene, Nikki Reed, Jackson Rathbone, Kellan Lutz, Rachelle Lefevre, Cam Gigandet, Edi Gathegi. Senaryo: Melissa Rosenberg (Stephenie Meyer'ın aynı adlı romanından).

Yapım: ABD (2008). | Süre: 122 dk.

Gösterim Tarihi: 16 Ocak

Kayıp aranıyor: Walter Collins

Kariyerlerinin geldiği nokta açısından bakınca, Woody Allen ile Clint Eastwood ne kadar da benzeşiyorlar! Yıllar var ki ikisi de bir başka yönetmenin altında oynamadı. Malum, 70'ini çoktan devirmiş iki büyük usta artık kendi filmlerinde bile kendilerine rol bulmakta sıkıntı çekiyorlar. Yaşıt meslektaşlan çoktan köşesine çekilmiş olmalanna ya da çekilmek için bahane aramalanna karşın, onlar inatçı bir hevesle neredeyse her yıl bir filmle karşımıza geliyorlar. Ve üstüne üstlük, icra ettikleri sinemayla son derece yenilikçi, hâlâ heyecan verici ve yürek isteyen bir süreçten geçiyorlar. Doğrusu, "Barselona, Barselona"dan sonra "Sahtekâr"da da duyumsadığımız bu tatlı yürek çarpıntısı son yıllarda yaşını başını almış her sinemacının filminden çıkıp da hissettiğimiz bir duygu değil. Ha bir de caz ve blues'a duyduklan sonsuz sevgileri var ki, yoksa gençliklerinin ve tazeliklerinin küçük bir sırrı da bu ortak noktada mı yatıyor?

Sözkonusu Clint Eastwood olunca, "Sahtekâr"la ilgili atlanmaması gereken bir mesele var: Beş yıl önceki "Milyonluk Bebek"ten sonra bu film Eastwood'un kamerasını bütünüyle bir kadına yönelttiği ikinci film. Belki 1995 tarihli "The Bridges of Madison County"yi de bu ikisinin yanına iliştirip adı konmamış bir "Clint Kadınlan Üçlemesi"nden bahsetmek mümkün. Yönettiği ilk film olan "Play Misty For Me"deki kadını aklınıza getirirseniz, Eastwood'un bu konuda düşünsel anlamda aldığı yolu daha rahat hesap edebilirsiniz.

"Sahtekâr"da da kamerasını ana kahramanını canlandıran Angelina Jolie'den nadiren ayırıyor. Evet, ondan ayrıldığımız anlar var, ama Eastwood bu kadının telaşı ve hüznüne öylesine yakından ortak olmamızı istiyor ki, kendimizi yine apar topar onun yanında buluyoruz. Çok geçmeden bizi öykünün içine öyle bir alıyor ki, bir de ne görelim, çok geçmeden "kaybının" ardından Christine'in yalnızlığını paylaşan bir arkadaştan farksız, kadrajın kenarındaki bir koltuğa ilişmişiz. Ve gerçekten de filmin dramatik yapısı sanki onu teselli edeceğimiz şekilde kurulmuş, gerektiğinde hep Christine'in bir adım önündeyiz: DeKalb'deki o küçük kafede çocuğun terk edilmesinden veya katilin gencecik yardakçısının itiraflara başlamasından sonra Christine'in yanına koşup "Müjdemi isterim, Walter'ı buldular" demek istiyoruz. Ya da Gordon Northcott'un yakalanmasıyla birlikte, elini tutup "Cezasını çekecek!" demek...

Clint Eastwood kahramanlarının başına sıkça gelen bir şeyle Christine de başetmek zorunda: Kaybıyla... Aslında barındırdığı temalar bakımından "Sahtekâr", Eastwood filmografisinin konsantre hali. Yozlaşma, inanç, adalet, kefaret, intikam, nedensiz suç "Sahtekâr"da bir bir dolaştığı temalar. Her birinin hakkını layığıyla verdiği tartışılır ama uzun ve türden türe zıplayan bir öykü bulmuşken, bunlann her birini yeniden gözden geçirme, güncelleme ihtiyacı hissetmiş sanki. Son yıllarda çektiği filmlerde de var bu. Örneğin "Gizemli Nehir"in finalinde tesis edilen (!) adalet daha önceki filmlerinde bu konuda çektiği peşrevlerden bir hayli uzaktı. "Atalanmızın Bayraklan"nda da II. Dünya Savaşı sonrası ABD'nin yaşadığı genel ahlaki erozyonu yerden yere vuruyordu. Burada ise Christine'in oğlunun yaşadığına dair sarsılmaz inanca ağır ve acımasız bir darbe indirmekten çekinmiyor. Ayrıca koca Los Angeles Polis Teşkilatı'nı bu denli zavallı kılmak kariyeri boyunca pek çok kez Kirli Harry gibi maço polisleri ya da adaletten hiç şaşmamış kanun adamlannı canlandırmış bir adam için önemli bir gelişme.

"Gizemli Nehir"le ilgili verdiği bir söyleşide Eastwood "Büyük suçlann kökeninde genellikle küçük suçlar yatar" demişti. Gordon'un küçüklüğünde örneğin babasının ona karşı işlediği kirli "küçük suçlar" var mıydı, film buna kesin bir netlik kazandırmıyor. Ancak Eastwood'un böylesi bir klişeden uzak durması iyi olmuş.

John Malkovich'in canlandırdığı cemaat lideri papaz Gustav Briegleb'in öyküdeki "sağduyulu" rolüne takılıp Eastwood'un muhafazakarlığından girip sağcılığından çıkanlar yine olacaktır. Yeri gelmişken onunla ilgili bu ithama da değinmeli. Diyelim Eastwood gerçekten de sağ görüşlü... Tecrübeli bir TV yazan olarak kariyer yapmış Michael Straczynski'nin kaleme aldığı senaryoyu yetkinlikle beyazperdeye aktarmış, bunu yaparken kusursuz bir 1920'ler seti yaratmış, oyuncular gayet tadında yönetmiş, kara film kasvetinde enfes bir görüntü yönetimi çıkarmış, üstüne üstlük tüm bu acılı görüntülerin üzerine dingin piyano tınılarından mürekkep bir müziği bizzat besteleyerek 55 milyon dolarlık bu filmi riske atmış bir adam, varsın sağcı olsun. Sinema sanatına sağ görüşlü sinemacılardan bir hayır gelecekse, Eastwood gibi yönetmenlerden gelecektir.

Clint Eastwood ilginç bir tür harmanıyla karşımızda.

CHANGELING ✪✪✪

Yönetmen: Clint Eastwood. Oyuncular: Angelina Jolie, John Malkovich, Jeffrey Donovan, Gattlin Griffith, Michael Kelly. Senaryo: J. Michael Straczynski. Görüntü Yönetmeni: Tom Stern.

Yapım: ABD (2008). Süre: 141 dk.

Gösterim Tarihi: 30 Ocak

SİNEMADAN ÇIKMIŞ İNSAN

SÜT

Yılanın aracılığı veya başı öne eğerek büyümek.

Semih Kaplanoğlu… Önce "Herkes Kendi Evinde", ardından "Meleğin Düşüşü". Etkileyici imgelerle yüklü, mistik, sembolik bir o kadar gerçekçi ve dokunaklı işlere imza atan özgün, saygın, duyarlı bir sinemacı. Karakterlerinin varoluş dertlerini büyüleyici kompozisyonlarla ve asla taviz vermeden perdeye yansıtan bir yönetmen. Bol ödüllü "Yumurta" ile başlayan 'Yusuf üçlemesi'nin ikinci filmi olan "Süt", yine güçlü bir görsellikle bezenmiş, stilize ve çok iyi anlatılmış bir öykü sunuyor bizlere. "Yumurta"ya zaman ve mekân olarak geri dönmeyen, zamansız bir öykü. Başka bir deyişle, içinde olduğumuz, nefes alıp verdiğimiz zamanın tekinsiz, belirsiz, içsel, şahsi boyutu. Gençlikten yetişkinliğe atılan zorlu adımların acıları, küçük kasabadan çıkma arzuları, yürekte ve zihinde kıpırdanan heyecanlar, edebiyat, kitaplar, şiirler ve zorlu hayata karşı sığınılan en korunaklı liman olan annenin elden kayıp gitmesi. Anne-oğul. İkisi de iyi, ikisi de kötü, bazen ikisi de öylesine masum… Sütten uzaklaşmak. Süt tadının ve kokusunun başka şeyler ifade etmesi. Metalaşması. Öfke, şehvet, utanç, bir avuç dolusu hayal kırıklığı, öykünme, yalnızlık, sıkışmışlık, çaresizlik, bitkinlik, gelecek kaygısı, nefse hâkimiyet, sorumluluk, doğu, batı, tin, devinim… Büyümenin ağızda bıraktığı o kekremsi tat. Meselesi, plastiği, anlatımı, oyunculuğu, her şeyi yerli yerinde olan bir film "Süt". Çok çalışılmış, güçlü bir yapım. Kafka'nın 'günah, ıstırap, umut ve doğru yol' başlıklan üzerine yazdığı aforizmaları çağrıştıran lirik bir deneyim… Hele o ışık huzmesiyle sona eren bilinçli proleter selam yok mu? Başka bir okumayla da; 'alabildiğine güçlü bir ışıkla eritilen dünya'.

PANDORA'NIN KUTUSU

Dert kutusunun kapağı açılınca…

Yeşim Ustaoğlu'nun en iyi filmi bu. Mutsuzluklan ve yenilgileriyle baş etmeye çalışan, sıkışmış, tıkanmış üç kardeşin, Batı Karadeniz'de yaşayan Alzheimer hastası anneleriyle yeniden bir araya gelmelerini, yalın ve gerçekçi bir dille anlatıyor Ustaoğlu. Sıradan insanın umutsuz ve yenik güncesi film. Sistemin, modern hayat yaftasının dayattığı yabancılaşma, yok edici yalnızlık, iletişim sorunlan, ülkede artık var olmayan hayalet orta sınıfın yaşamla mücadelesi ve toplumun hücrelerine dek giren bellek kaybı, hafızasızlık… Metin Altıok'un 'temiz kalmış ne bulunur bir çöplükte' dizesindeki can acıtan gerçekliği perdeye yansıtmış Ustaoğlu. Bozulma, kirlenme, kendinden uzaklaşma, başka bir şeye dönüşme. Hem de toplum olarak. Bütün o eski 'değerli' nüanslan yitirmiş, umudunu, direncini, düşlerini kaybetmiş insanlann ruh haritasını çıkarmış film. Yaşadıklan kandırmaca, buz gibi bir sevgisizlikle yüreklerine çökmüş. Karla kaplanmış düşleri, yanna dair umutlan, çocuksu yanlan, saflıklan… Hesapçı bir karanlık çökmüş üzerlerine. Güçsüz, soğuk, uzak, etkisiz, cansız kalmışlar. Reddetmişler veya teslim olmuşlar… Hesaplaşmalann, küçük umutlann, cesaretin yeniden vücut bulması, belleğini yitirmiş yaşlı bir kadın, bir anne, bir anneanne, gözünü özgürlüğe, ölüme dikmiş kararlı bir kadın sayesinde oluyor. İnsan olmanın ve hayatın gücü karşısında dik durmanın yolu belki de böylesi bir kararlılık. Uçurumun kenarına gelmiş, uyuşturulmuş, öz saygısını, gerçek ve yüksek sosyo-kültürel değerlerini, belleğini yitirmiş insan kitlesinin incelikli analizi "Pandora'nın Kutusu". Bir muhasebe yapmak, anımak, farkına varmak, görmek, belleği tazelemek, silkinmek adına tanık olunması gerek bir deneyim. Öte yandan 'Pandora' kutuyu açtığı zaman, içinde bir tek umudun kaldığını bilmek… Gerçek sanat emekçisi Tsilla Chelton'un müthiş oyunu, ilk sinema deneyimini başarıyla geçen Övül Avkıran, usta aktris Derya Alabora, Osman Sonant ve Onur Ünsal'ın akılda kalan, iyi performanslan öyküye büyük güç vermiş. Jacques Besse'nin Pandora'nın ruhunu besleyen görüntüleri yine çok iyi.

BARSELONA, BARSELONA

'Yaşam, geçiştirdiğin bir şey olacak. İçinden geçtiğin; geçtikçe geciktirdiğin, sonra da, geçip gitmesine izin verdiğin bir şey…'

Oruç Aruoba

Usta sinemacı Woody Allen'ın İngiltere'de çektiği son üç filmin ardından, İber yarımadasına yöneldiği ve büyük kısmını İspanya'da gerçekleştirdiği yeni filmi, dahi yönetmenin hayranlarını, unutulmaz zamanlara, hüzünle neşenin at başı gittiği, o eski dönemlerine davet ediyor. Orijinal adı "Vicky Cristina Barcelona" olan romantik komedi-dramda başrolleri, büyük karizma Javier Bardem ile birbirinden güzel ve yetenekli üç aktris, Scarlett Johansson, Penélope Cruz ve ciddi keşif Rebecca Hall paylaşıyorlar. "Annie Hall" ve "Manhattan" vurgularıyla, gayet olgun, 'üstat' bir bakışın hâkim olduğu film, hayatta olup olmadığımızı soruyor bize… Güzelim Katalan şehrinde geçen dörtlü bir aşk. Görmüş geçirmiş bir dış ses eşliğinde hüzün dolu tutkular, aşklar ve bizi sarıp sarmalayan yorgun yaşam. İspanyol gitar, Gaudi, şarap, aşk, saplantı, arayış ve dışardan baktığınızı fark ettiğiniz 'hayat'. Hayatta olmanın keyifli yanlan ve katlanılması zor acıtan… Nefes alıp vermekle, dibine kadar yaşamak arasında pek bir fark yoktur diyor Allen. İkisinde de bolca hüzün, yalnızlık ve acı vardır. Hayatta olanlar tutkularını beslerler hepsi o… Rafine bir bakış, hayatı ve onun hemen yanından yürüyen hüznü müjdelerken, 'dendiği gibi' hüznün ne denli yakıştığını görüyor insan kendi üstüne… 'Suç ve ceza' üçlemesinden sonra Anglosakson bir coğrafyadan, Endülüs ateşine dönüveren kadrajda neler anlatmış Allen… Salondan çıkarken kendime, etrafımdaki yenik kalabalığa bir daha bakıp fark ettim ki; gerçekten, 'yaşam başka yerdeydi' ve kim mutluydu ki sonuçta…

Murat Erşahin
murat.ersahin@superonline.com

BENJAMİN BUTTON'IN TUHAF HİKÂYESİ

'... Yani, bütün işin gücün yaşamak olacak.'

Nazım Hikmet

'Yeni dünya'yı sıklıkla ziyaret eden güçlü kasırgalardan biri olan Katrina, New Orleans'ı vurmaya hazırlanırken bir hastane odasında ölümü bekleyen yaşlı bir kadın, başucundaki kızına bir günlük verir. Benjamin Button'ın günlüğü, alışılmadık biçimde dünyaya gelmiş farklı bir adamın anılandır. Yaşamın yaşanan dakikalardan değil, değerli anlardan oluştuğunu bilen bir adamın... Aşkın, acının, tutkunun, kavganın, neşenin, hüznün, yoksunluğun ve yaşadığımız hayatın ne olduğunu bilen bir insanın... Kimileri masallar anlatır, kimileri yüzer, kimileri bilgedir, kimileri mücadele eder, kimileri annedir, kimileri sanatçı, kimileri de dans eder... Ve hayat vahşi bir nehir gibi çağlayarak, büyük bir güçle akıp gider hemen yanı başımızdan... Amerikan dili ve edebiyatının en önemli temsilcilerinden F. Scott Fitzgerald'ın kısa öyküsünden beyazperdeye uyarlanan filmin senaryosu, 1994 tarihli "Forrest Gump" ile En İyi Uyarlama Senaryo dalında Oscar kazanmış olan ünlü senarist Eric Roth imzalı. Roth, metni ustalıkla oluşturmuş. Mütevazi bir bilgelik, hayata dair önemli nüanslar ve zarafetle buluşmuş. 1992'de "Alien 3" ile ismini duyuran, "Se7en" ile ustalık diplomasını duvarına asan, "Fight Club" ile kalıcı olacağını gösteren ve "Zodiac" ile 'kalitesini' yeniden anımsatan David Fincher'ın yönetmen koltuğuna oturduğu "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikâyesi", 'sanat'a ve 'zanaat'a hâkim yönetmenin yedinci sanata olan maharetini gözler önüne seriyor. Perdeye yansıyan hemen her anı büyülü kılmayı başarmış Fincher. Öykünün sihrini görselliğe taşımış. Hayatın kurgusunu tersten yaşayan, herkesten farklı biçimde, yaşlı bir adam olarak doğup, yıllar geçtikçe gençleşen ve nihayet yeni doğmuş bir bebeğe dönüşen kahramanın sıra dışı yaşamı, yürek burkan bir aşk ve sevgi öyküsüyle buluşmuş. Fonda, kıtanın ve dünyanın tarihi, insanın mucizeleri, bazılarımızın adına kader dediği o tuhaf oluş ve hayatın karşı durulmaz gücü duruyor. Acıları unutup, kayıpları onarmak ve hataları düzeltmek zamanın tersten akmasıyla sağlanabilir mi? Brad Pitt, Cate Blanchett ve Tilda Swinton'ın nefis performansları Claudio Miranda'nın tablo görüntüleri ve Alexandre Desplat'ın kalbe seslenen notalarıyla birleşip, filmi gerçekten hafızamıza hapsediyorlar. İnsan, Pitt ve Swinton'ın otel lobisi ve mutfağındaki incelikli sahnelerini saatler boyu izlemek isteğine kapılıyor. Upuzun sinema tarihinde, Wong Kar Wai'nin "Aşk Zamanı" ile birlikte perdeye yansıyan en unutulmaz nezaket ve hassaslık anları belki de bunlar. Tesadüfen uğradığımız yerkürede, ne denli önemsiz, bir o kadar da önemli olduğumuzu yeniden anımsamak ve hayat denen armağanın, o tarifsiz mucizenin değerini bir kez daha kavramak adına tanık olunması gerek bir film Fincher'inki... Oya gibi işlenmiş ve şairin deyimiyle 'hiç ölünmeyecekmiş gibi yaşanacak' bir film...

BEŞİR'LE VALS

Böylesine güçlü, etkili bir film çekmek... Acı ve kanla sulanan bir coğrafyanın utancını yansıtmak perdeye. Bir insanlık ayıbını olanca çıplaklığıyla göstermek. Aklın ve hafızanın karanlık koridorunda utancın ve suçun izini sürmek. 80'lerin başında gerçekleşen bir katliamın, Sabra-Şatilla'nın gerçeklerine ulaşmak. Gerçeküstü imgelerle buluşan kaskatı bir gerçeklik... İnsanı yok eden görüntülerin 'gerçek' dehşetini olanca çıplaklığıyla hissettirmek için, dokümanterin ürküten doğruluğunu ve 'olmuş olanı' yeniden hatırlatmak adına animasyona başvurmak. Geçmişte ve halen hazırda bugün, şu dakika yaşanan vahşeti, insanlık ayıbını, İsrail'in Beyrut'ta yaptıklarını, insanın insana yaptığını, orada olmayan 'diğerlerine' göstermiş Ari Folman. 82'de İsrail'in Lübnan'ı işgali sırasında bir ordu mensubu olan Folman, Hıristiyan Falanjistler tarafından Filistinli sivillere dönük yapılan katliamda, İsrail'in rolü ve sorumluluğuna dikkat çekiyor. Geçmişin ve sürüp giden savaşın 'yok eden' anlamsızlığı, vicdanen sorgulanmış. Otobiyografik animasyon, tek kelime ile 'insandan sonraki medeniyete' kalacak bir belge. Bir suç tespiti. Bir utanç vesikası. Ayıp ve acının resmi. Her gece ve her an aynı kâbusla uyanıp, onunla yaşamak... Bu yazının kaleme alındığı ana dek, 'En İyi Yabancı Film' dalında Altın Küre dahil toplam 17 ödül kazanan kapkara animasyon, yedinci sanatın gücü ve misyonu adına saklanması gerekli bir belge.

Çizgilerle hatırlanan acı ve utanç

yeni projeler...

Kurtuluş senin

Terminatör serisinin Kıyamet Günü sonrasında geçen ilk filmi olan "Terminator Salvation"da John Connor'ı Christian Bale canlandırıyor.

Terminatör efsanesi hem televizyonda hem de sinemada tam gaz yoluna devam ediyor. The Sarah Connor Chronicles adlı TV dizisinde Sarah Connor ve oğlu John'u, Skynet'i yok edip Kıyamet Günü'nü engellemek için var güçleriyle çalışırken izliyoruz. Dizi, zaman olarak 2. filmin sonu ile 3. film arasındaki dönemde geçiyor. Beyazperdede yani 3. filmde ise John Connor ve müstakbel eşi Kate Brewster'ı önlemeye çalıştıklan kıyametin başlangıç anında bırakmıştık. Serinin 4. filmi "Terminator Salvation/Terminator: Kurtuluş"ta Kıyamet Günü'nün sonrasına, dolayısıyla geleceğe gidiyor; makinelerin hakimiyetinin başladığı bu dönemde, sonradan direnişin lideri olacak John Connor'ın Skynet ile ölümüne mücadelesine tanıklık ediyoruz.

Filmde olaylar 2018 yılında geçiyor. Skynet, insanoğluna karşı en büyük saldırıya hazırlanmaktadır. John Connor ise, geçmişten mi kurtarıldığı yoksa gelecekten mi gönderildiğinden emin olmadığı, Marcus Wright adlı yabancıyla tanışır. Wright'ın son hatırladığı şey ölüm için sırasını beklediğidir. Connor ve Wright, Skynet operasyonlarının kalbine doğru tehlikeli bir yolculuğa çıkar.

"Üç Terminatör filmi de günümüzde geçiyordu. Terminatörler, John Connor'ı yok etmek için gelecekten geliyordu. Bu film ise kıyamet gününden sonra yani gelecekte geçiyor. Artık her şey olup bitmiş." Yönetmen McG, "Terminator Salvation"ın farkını bu şekilde özetliyor. Yani 4. film, tümüyle gelecekte geçen (ilk filmin başlangıcında 2029'da yaşanan savaşa ve kıyıma şahit olmuştuk) ve aynı zamanda Arnold Schwarzenegger'siz ilk Terminatör filmi olacak.

Söz yönetmenden açılmışken McG'den bahsetmekte yarar var. Tam adı Joseph McGinty Nichol olan yönetmen daha önce "Charlie's Angels/Charlie'nin Melekleri" ve "Charlie's Angels: Full Throttle/Charlie'nin Melekleri: Tam Gaz"a imza atmıştı. Dolayısıyla "Terminatör" gibi sinema tarihine mal olmuş bir serinin 4. filmini yönetmek için pek de ehil bir isim olarak görünmüyordu birçoklan tarafından. Stüdyonun onu tercih etmesinin altında ise hem serinin fanatiği olması, hem de aksiyona hâkim duruşu yatıyor. Filmin karanlık ve umutsuz atmosferini özümsemeleri için oyuncularından Cormac McCarthy'nin The Road adlı romanını okumalarını isteyen McG, eleştirilerin aksine çıtayı yüksek tuttuğunun sinyallerini veriyor. 4. filmin senaryosunda ise Jonathan Nolan'ın adını görüyoruz.

"Terminator Salvation"da John Connor'ı, beyazperdenin son Batman'i Christian Bale canlandırıyor. Kyle Reese yani Connor'ın babası da birinci filmden sonra ilk kez bu filmde karşımıza çıkıyor; ilk filmdekinden 10 yaş genç haliyle ve Anton Yelchin'in performansıyla... Bryce Dallas Howard, Connor'ın eşi Kate'e hayat veriyor. Marcus Wright'ı canlandıran Sam Worthington'ı yönetmene tavsiye eden kişi ise James Cameron. Yönetmen McG, T-600'lerin gelişim sürecinin anlatıldığı filmde T-800'lerin (ilk iki filmde Arnold Schwarzenegger'in canlandırdığı cyborg) kilit rol oynayacağının altını çiziyor.

Ülkemizde 5 Haziran'da vizyona girecek "Terminator Salvation", Kıyamet Günü'nden sonrasını anlatan üç filmin ilki olacak. McG, Christian Bale ve Jonathan Nolan ile sonraki iki film için şimdiden masaya oturulduğu, gelen haberler arasında.

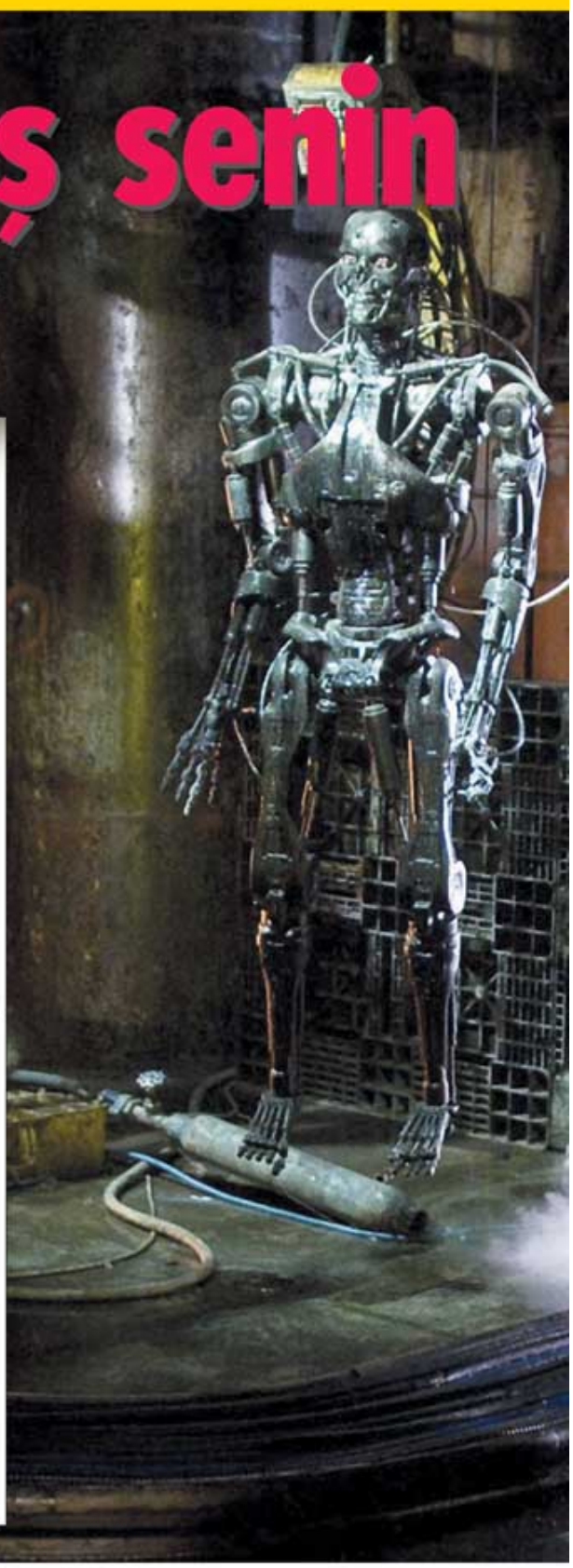

ellerinde

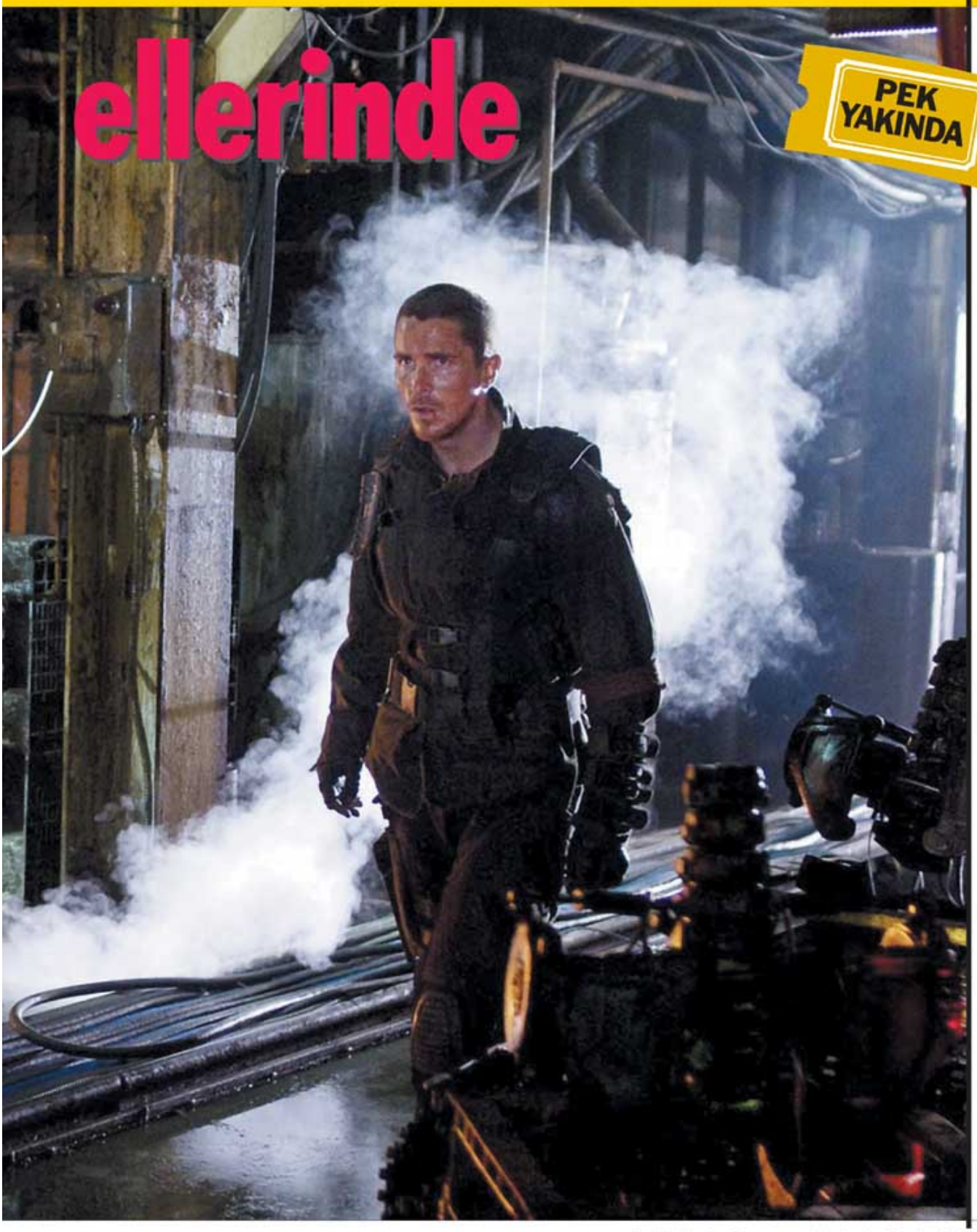

PEK YAKINDA

ÖZEL SEANS

X-MEN ORIGINS: WOLVERINE

Bugünlere kolay gelmedim!

"X-Men" üçlemesini 2006'da bitirdik ama Wolverine'in beyazperde yolculuğu 2009'da devam edecek. "X-Men Origins: Wolverine"i, "Rendition/Yargısız İnfaz" ve En İyi Yabancı Film Oscar'lı "Tsotsi"den tanıdığımız Gavin Hood yönetiyor. Önceleri, ilk iki filmin yönetmeni Bryan Singer'in bir kez daha kamera arkasına geçeceği konuşuluyordu ama yoğun programı nedeniyle bu projede yer alamadı yönetmen. "X-Men Origins: Wolverine"in senaryosunu "25th Hour/25.Saat","Troy/Truva" ve "The Kite Runner/Uçurtma Avcısı"nın arkasındaki kalem, David Benioff yazdı. Film seyirciyi "X-Men" zamanından yaklaşık 20 yıl öncesine götürecek. Wolverine hayranları, onun şiddet dolu geçmişinin ayrıntılarını bu filmde öğrenecek. Sonradan Sabretooth'a dönüşecek Victor Creed (Liev Schreiber) ile mücadelesi, Weapon X programı dahilindeki mutant yaşantısı, filmin belkemiğini oluşturacak. Fanatiklerinin "X-Men" üçlemesinde yokluğundan şikayet ettikleri Gambit karakteri de yeni filmde Taylor Kitsch'in bedeninde hayat bulacak. Film, 1 Mayıs'ta seyircisiyle buluşacak.

PEK YAKINDA

Hızımla döverim sizi

İlk filmin tadı damağında kalanlar 4. filmi iple çekiyor. Zira sadece ismen değil oyuncu kadrosuyla da özüne dönüş sözkonusu "Fast & Furious"da. İlk filmden sonra bir daha birlikte göremediğimiz Paul Walker ve Vin Diesel, dolayısıyla Michelle Rodriguez ve Jordana Brewster da "Hızlı ve Öfkeli"nin 4. filminde biraraya geliyor. "Fast & Furious"un bir başka özelliği de 1. ve 2.'nin devamı, 3.'nün ise öncesi olması. 85 milyon dolar bütçeli filmin yönetmeni ise "The Fast and the Furious: Tokyo Drift"teki gibi yine Justin Lin. Eski mahkûm Toretto ve Ajan O' Connor yeni maceralarında ortak düşmanlarına karşı güçlerini birleştiriyorlar. Yine yolların tozunu attıkları ve hız limitlerini zorladıkları bu tehlikeli yolculuk onları Los Angeles'tan Meksika çöllerine kadar götürüyor. Ülkemizde Nisan ayında vizyona girecek "Fast & Furious", bu sezonunun en hareketli yapımlarından biri olacak.

FAST & FURIOUS

Maskeyi taktım, öldürmeye başladım

Teen slasher türünün 'babası' ve maskeli seri katillerin 'unutulmazlar' denince akla gelen ilk iki film, "The Texas Chain Saw Massacre" ve "Halloween" ise üçüncüsü mutlaka "Friday the 13th"dir. Leatherface ve de özellikle Michael Myers'ın izinden giden ve tıpkı onlar gibi katliamlarını bir film serisine dönüştüren Jason Voorhees'in macerası ilk olarak 1980'de "Friday the 13th/13.Cuma" ile başladı. Filmde Crystal Lake'te kamp yapan bir grup genç için eğlenceli saatlerin hayatta kalma savaşına dönüşmesi anlatılıyordu. Gençlerin arka arkaya korkunç cinayetlere kurban gitmesinin arkasında yıllar öncesine uzanan bir intikam öyküsü vardı. Kampta görevli bir kadının oğlu boğulmuş, kamptaki kimse ona yardım etmemiştir. Kadın da bu olayın yıldönümünde kampa gelen gençleri intikam için öldürmeye karar vermiştir. Seriye dönüşen "Friday the 13th"ün sonraki filmlerinde o çocuğun yani Jason Voorhees'in aslında boğulmadığı, annesinin ardından Crystal Lake'i korumak için oraya kamp yapmaya gelenleri öldürmeye başladığı anlaşılır. Jason'ı bir efsane haline getiren, cinayetleri kadar o ünlü hokey maskesidir. ""Friday the 13th"in 2009 versiyonu her ne kadar ismini ilk filmden alsa da konu olarak Jason'ın o maskeyi taktığı devam filmlerine öykünüyor ve Crystal Lake'teki kampçıları tek tek avlamasını konu alıyor. Filmin yönetmeni, "The Texas Chainsaw Massacre"ın da yeniden çevrimine imza atmış olan Marcus Nispel. Hokey maskesinin ardında ise "The Hills Have Eyes II"nun mutantlarından Derek Mears var.

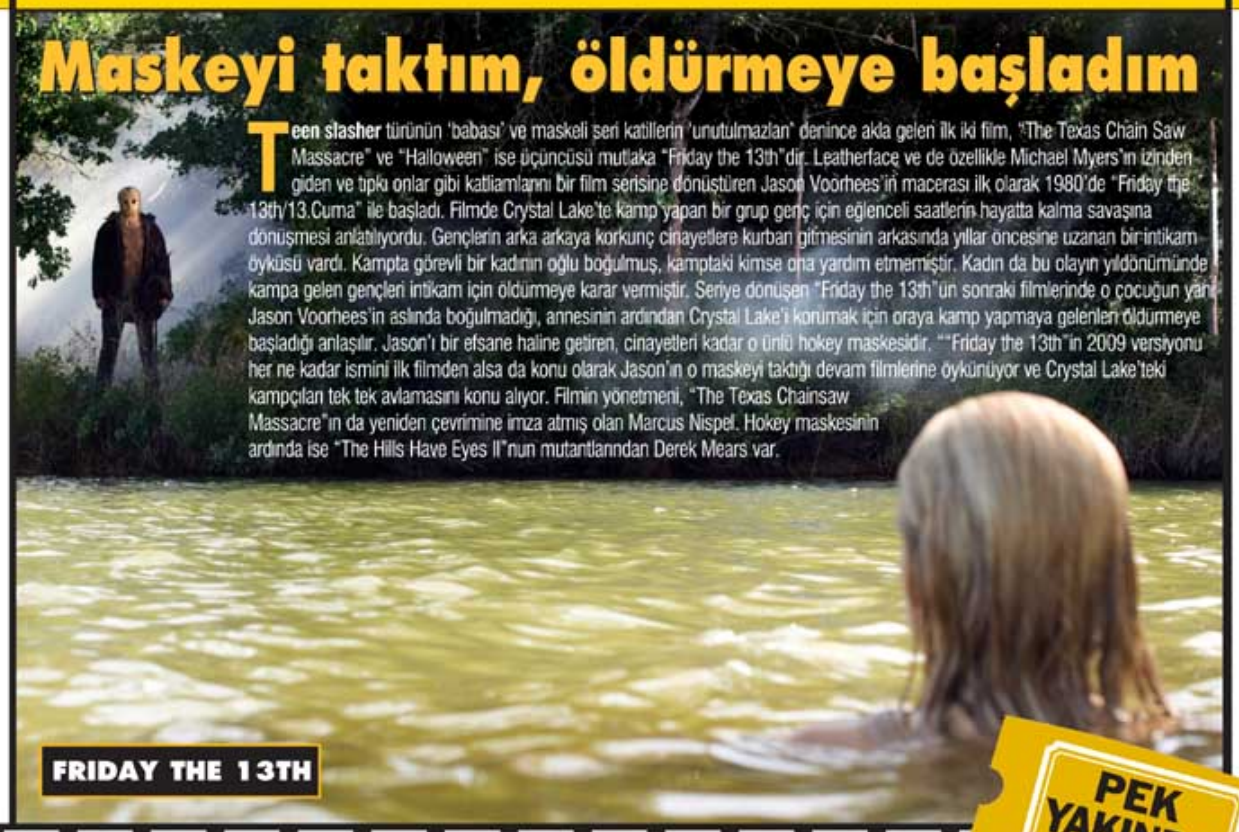

FRIDAY THE 13TH

PEK YAKINDA

CRANK 2: HIGH VOLTAGE

Bu kalp şarjsız çalışmıyor

Chev Chelios öldü zannetmeyin! "Crank/Tetikçi"nin sonunda onu, helikopterden düşmüş ve betona çakılmış vaziyette bırakmıştık. Sonrasında neler olduğunu "Crank 2: High Voltage"da öğreneceğiz. Hatırlayacağınız gibi ilk filmde Chev, vücuduna enjekte edilen zehrin panzehirine ulaşmaya çalışıyor, bu arada kalbinin durmaması için de aralarda adrenalin yüklemesi yapıyordu. Devam filminde Chev'in başı yine dertten kurtulmuyor. Bu sefer de Çin mafyasının eline düşüyor. Çinliler Chev'in kalbini çıkarıp yerine şarjla çalışan yapay bir kalp takıyorlar. Kahramanımız hayatta kalabilmek için yüksek voltaja ihtiyaç duyuyor doğal olarak. Bir de, kalbini geri almak için dur durak bilmeden düşmanlarının peşinden koşturuyor. Bu macerada kızarkadaşı Eve tabii ki onu yalnız bırakmıyor. "Crank 2: High Voltage"ı ilk filmdeki gibi Mark Neveldine ve Brian Taylor yazıp yönetiyor; başrolleri Jason Statham ve Amy Smart paylaşıyor. Hayranları, ilk filmde dublör kullanmayan Statham'dan, "Crank 2: High Voltage"da da yine yüksek performans bekliyor.

ÖZEL SEANS

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

PIRANHA 3-D

Fransız yönetmen Alexandre Aja'nın, Joe Dante'nin 1978 tarihli "Piranha"sını yeniden çekeceği uzun süredir gündemdeydi. Onceleri Chuck Russell'ın yönetmesi planlanan bu proje için nihayette, yeniden çevrimlerle ("The Hills Have Eyes/Tepenin Gözleri" ve "Mirrors/Aynalar") ün kazanan Aja'nın seçilmesi kimseyi şaşırtmamıştı. Asıl şaşırtıcı olan filmin çekimlerinin bir türlü başlamaması oldu. Stüdyo filmin kışın çekilip bir an önce bitirilmesini tercih ederken Aja, çekimlerin hem çekim ekibi hem de oyuncu kadrosu için ne kadar zorlu olacağının farkındaydı çünkü yaz tatili için nehir kıyısında kamp yaparken sudaki piranalara yem olan insanları anlatan filmin büyük kısmı suda geçiyordu. Suda çekim yapabilmek için havaların ısınmasını bekleyen Aja, bu bahar çekimlere başlayacaklarını açıkladı. "Piranha 3-D" Temmuz ayında seyirciyle buluşacak.

THE BOAT THAT ROCKED

Sinema dünyasında senarist ("Four Weddings and a Funeral/Dört Nikah Bir Cenaze", "Notting Hill", "Bridget Jones's Diary/ Bridget Jones'un Günlüğü") kimliğiyle tanınan Richard Curtis, 2003 yılında kamera arkasına geçmiş; çok karakterli ve iç içe geçen hikâyelerle örülü "Love Actually/Aşk Her Yerde"yi yönetmişti. Hayli başarılı bulunan bu romantik komediden sonra yönetmenliğe uzunca bir ara veren Curtis, ilginç bir komediyle seyirci karşına çıkıyor tekrar. Hem senaryosunu yazıp hem de yönettiği "The Boat That Rocked" 1960'ların İngiltere'sinde geçiyor. Bir grup DJ, caz müzik yayınını tercih eden gelenekçi İngiliz hükümetine karşı, kanundaki boşluktan yararlanarak korsan radyo istasyonu kurup yayına başlıyor ve İngiliz halkına pop ve rock müzik dinletiyor. Çok karakterli ve bol müzikli filmin oyuncu kadrosunda Emma Thompson, Bill Nighy, Kenneth Branagh, Philip Seymour Hoffman, Rhys Ifans gibi pek çok ünlü yer alıyor.

BLACK MASS

İrlandalı yönetmen Jim Sheridan, ABD'de yaşanmış gerçek bir suç öyküsünü beyazperdeye getirmeye hazırlanıyor. "Black Mass" adını taşıyacak filmin kaynağı, Boston Globe muhabirleri Dick Lehr ve Gerard O'Neill'in yazdıkları kitap. Black Mass: The True Story of an Unholy Alliance Between the FBI and the Irish Mob adlı kitap, İrlanda kökenli olan ve Boston'da faaliyet gösteren gangster James Bulger ile rüşvetçi FBI ajanı John Connolly arasındaki ilişkiyi anlatıyor. Senaryosu Sheridan ve Nye Heron tarafından yazılacak filmin çekimlerine bu sene sonunda başlanacak.

20,000 LEAGUES UNDER THE SEA: CAPTAIN NEMO

"Terminator Salvation"ın yönetmeni McG, bir yandan serinin 5. filmi için hazırlık yaparken bir yandan da yeni bir proje için kolları sıvadı. 2010 baharında çekilmesi düşünülen 5. Terminatör filminden önce McG, yine bir bilimkurguya imza atacak. Sözkonusu yapım, Jules Verne'in Denizler Altında 20.000 Fersah (20,000 Leagues Under the Sea) adlı romanı. Bu eser Walt Disney çatısı altında 1954'te Kirk Douglas ve James Mason'lı kadroyla sinema uyarlanmış, efekt ve sanat yönetimi dallarında Oscar kazanmıştı. Yine Disney bünyesinde gerçekleştirilecek "20,000 Leagues Under the Sea: Captain Nemo", Nautilus'un keşfiyle sonuçlanan araştırmayı konu alan ilk yapımdan farklı olarak doğrudan Kaptan Nemo'yu merkeze alacak. Filmin senaryosunu "Deja Vu"nun senaristi Bill Marsilii yazacak.

Yaratıklara yer yok

Pixar'ın "Monsters, Inc./Sevimli Canavarlar"ına DreamWorks'ten rakip geldi. 3 boyutlu animasyon "Monsters Vs. Aliens", DreamWorks'ün 2009'daki en iddialı projelerinden. Hikâyenin kahramanı Susan Murphy adlı genç bir kadın. Susan'a evleneceği gün, gökten düşen bir meteor çarpar. Genç kadın birden bire büyümeye başlar ve bir deve dönüşür. Ordu tarafından yakalanan Susan, hükümetin gizli karargâhına götürülür. Burada bir grup canavarla birlikte hapsedilir. Ancak gizemli bir yaratık yeryüzüne indiğinde ülkede büyük bir kargaşa çıkar. Bunun üzerine, Ginormica adını alan Susan'ın da içinde bulunduğu canavarlar takımı, Başkan'ın emriyle dünyayı yaratık robottan kurtarmak için görevlendirilir. Susan'ı Reese Witherspoon'un seslendirdiği animasyonda Kiefer Sutherland ve Seth Rogen de sesleriyle beyazperdeyi renklendiriyor. "Monsters Vs. Aliens", "Shark Tale/Köpekbalığı Hikâyesi"nin yönetmenlerinden Rob Letterman ve "Shrek 2"nin yönetmenlerinden Conrad Vernon'ın işbirliğinin ürünü.

Geçmişe gömdüm seni

"Kuşatma Altında Aşk" ve "Acı Gönül"ün ardından "Şarkıcı"yı vizyona sokan Ersin Pertan, 2001'den beri sinemaya ara vermişti. "Mazi Yarası" adlı yeni filmi ile beyazperdeye geri dönüyor yönetmen. Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan 325 bin YTL'lik destek alan ve senaryosu Pertan tarafından yazılan yapım; aldatma, terk edilme, intikam, masumiyet, pişmanlık ve bağışlama temalarıyla örülü bir aşk hikâyesi anlatıyor. Çekimleri Muğla'ya bağlı Ula, Akyaka, Beçin ve Kıyıkışlacık beldelerinde yapılan filmin başrollerini Nilüfer Açıkalın ve Erkan Taşdöğen paylaşıyor. Oyuncu kadrosundaki diğer isimler ise Mehmet Çepiç, Algı Eke, Alp Tuğhan Taş, Barbaros Alkan, Hilal Çelenk, Murat Yener Yıldırım, Gülter Akcan, Utkan Özüpak, Refik Öztürk ve Oral Günüç.

Türk filmleri bekleniyor!

4 – **19 Nisan** tarihleri arasında 28.si düzenlenecek Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde Ulusal Yarışma'ya katılmak isteyen Türk filmleri için 9 Şubat Pazartesi günü akşamına kadar başvuru yapılabilecek. Bugüne kadar sadece uzun metrajlı konulu filmlerin başvurabildiği yarışmaya bu yıl uzun metrajlı belgeseller ya da animasyon filmler ve 35 mm dışında, HD filmler de başvurabilecek. Yarışmaya katılmak isteyenler Festival Merkezi'nden (IKSV, İstiklal Caddesi No: 64 Beyoğlu) ya da www.iksv.org/film adresinden ayrıntılı bilgiye ulaşabilir ve başvuru yapabilir.

Festivalde Ulusal Yarışma jürisinin seçeceği En İyi Film ve En İyi Yönetmen'e 50.000'er TL, En İyi Kadın Oyuncu ve En İyi Erkek Oyuncu'ya da 10.000'er TL ödül verilecek. Festival yönetmeliğinde yapılan değişiklikler uyarınca Ulusal Yarışma jürisi bu yıl ilk kez En İyi Senaryo, En İyi Görüntü Yönetmeni ve En İyi Müzik dallarında da ödül verecek. Yarışmada Onat Kutlar anısına verilecek FIPRESCI Ödülü'nü kazanan filmin yönetmeni, bir sonraki filminde kullanılmak üzere 30.000 dolar değerinde para ödülünün sahibi olacak.

Haydi senaryo yazalım

Senaryo Yazarları Derneği'nin (SENDER) düzenlediği ve senaryo yazmak isteyen herkese açık olan Ustalarla Buluşma seminerlerinin yenisi 15 Şubat'ta başlıyor. Bu dönemki programda Yavuz Turgul (Senaryoda Dramatik Yapı), Çağan Irmak (Yönetmen Gözüyle Senaryo), Birol Güven (Komedi), Hatırla Sevgili ve Güz Sancısı'nın senaryo yazarı Nilgün Öneş (Senaryoda Ön Hazırlık); Hırsız-Polis, Bıçak Sırtı gibi birçok dizinin yazarı Gaye Boralıoğlu (Senaryonun Temel Unsurları) ve Mahir Günşiray (Oyuncu Gözüyle Senaryo) ders verecek. Seminerlere katılmak için son başvuru tarihi 6 Şubat.

Bu seminerlere paralel olarak, katılımcılardan gelen istek üzerine Safa Önal, 7 Şubat-7 Mart 2009 tarihleri arasında beş hafta sürecek bir senaryo seminerine başlıyor. Haluk Ünal tarafından gerçekleştirilen Temel Tasarım Senaryo Atölyesi ise 'script doctoring ve dramaturji' esaslı formatını sürdürüyor. Ürün odaklı (sinema/tv filmi senaryosu) atölye 8 Şubat'ta faaliyete geçecek.

Ayrıntılı bilgi ve başvuru için:
Adres: TÜRSAV sinema Evi, Gazeteci Erol Dernek Sokak, No: 12, Kat: 2, Beyoğlu / İstanbul
Tel: 0212 244 21 22
E-posta: info@senaryo.org.tr
Web: www.senaryo.org.tr

Kısa filmciler kaçırmasın

İstanbul Lisesi, 5 sene önce başlattığı, Türkiye'deki lise öğrencileri arasında düzenlenen tek ulusal kısa film yarışması olma özelliğine sahip olan Liselerarası Kısa Film Yarışması'yla öğrencilere genç yaşta sinema sevgisi kazandırmayı ve genç yönetmen adaylarına fırsatlar sunmayı hedefliyor. Bu yıl da tüm lise öğrencilerini film çekmeye davet eden yarışmaya son katılım tarihi 8 Mayıs. Yarışmanın jürisi Umut Aral, Erkan Can, Önder Çakar, Selim Demirdelen, Selim Evci, Kemal Kafadar, Ceyhan Kandemir, Yekta Kopan, Yeşim Tabak, Cansu Dere, Cansel Elçin, Ceylan Özçelik, Bennu Yıldırımlar, Fadik Sevin Atasoy ve Fırat Yücel'den oluşuyor. Sonuçların 4 Haziran'da açıklanacağı yarışmada birinciye 3CCD kamera, ikinciye dijital fotoğraf makinesi, üçüncüye IPOD ve mansiyon olarak DivX DVD oynatıcı hediye ediliyor.
Başvuru için: www.ielsinema.com

Unutulmayacak bir proje

Boğaziçi Üniversitesi Mithat Alam Film Merkezi, Türk Sineması Görsel Hafıza Projesi kapsamında, Türk sinemasına emek vermiş kişilerle sözlü tarih çalışması yaparak, bu 'yaşayan tarihi kaynakları' kayıt altına almaya çalışıyor. Bu proje, yalnızca sinemamızı ve onu var edenleri yarına taşımakla kalmayarak, toplumsal tarihimize de ışık tutan önemli bir 'bellek' vazifesi görüyor. İlk sözlü tarih DVD'sinde İlhan Arakon, Bülent Oran ve Sezer Sezin; ikincide Filiz Akın, Yılmaz Atadeniz ve Giovanni Scognamillo; üçüncüde Rekin Teksoy, Memduh Ün ve Kadri Yurdatap, dördüncüde de Orhan Günşiray, Safa Önal ve Vedat Türkali'nin sözlü tarih çalışmaları bulunuyordu. Proje kapsamında gerçekleştirilen ve Nijat Özön, Muzaffer Tema ile Fikret Hakan'ın yer aldığı 5. sözlü tarih DVD'si de çıktı.

Zoru başardı

Atalay Taşdiken'in gerçek bir yaşam öyküsünden yola çıkarak beyazperdeye aktardığı ilk filmi "Mommo" bu sene Berlin Film Festivali'nde Türkiye'yi temsil edecek. Festivalin Generation/Genç Kuşak Yarışması'nın K Plus Bölümü'ne seçilen "Mommo"s, öksüz iki kardeşin dayanışma öyküsünü anlatıyor. Çekimleri Konya'nın Hüyük ilçesinin Çavuş Köyü'nde yapılan filmin başrollerini, o yörenin ilkokullarından seçilen 7 yaşındaki Elif ve 9 yaşındaki Mehmet Bülbül paylaşıyor.

Filmini kap gel

İstediğiniz formatta, kendi çektiğiniz filminizi alıp geliyorsunuz. Seansın yönetmeni ve tüm katılımcılarla birlikte filmler seyrediliyor. Filminiz incelemeye alınıyor, tartışılıyor ve bir sonraki filme geçiliyor. Bir KargART klasiği haline gelen Filmini Kap Gel!'in Şubat ayındaki konuğu Ümit Ünal. Yönetmen, yeni filmi "Gölgesizler" vizyona girmeden bir hafta önce, 21 Şubat Cumartesi günü saat: 14:00'da KargART'ta sinemaseverlerle buluşacak.
Adres: Kadife Sokak No 16 Kadıköy/İstanbul
www.kargart.org info@kargart.org
Tel: 0 216 330 31 51

ÖZEL SEANS

Bağımsızlara teslim olma vakti

12-22 Şubat tarihleri arasında sekizinci kez seyirciyle buluşacak olan !F İSTANBUL AFM ULUSLARARASI BAĞIMSIZ FİLMLER FESTİVALİ güçlü programıyla bir kez daha sinemaseverleri salonlara çekeceğe benziyor.

Geçtiğimiz yılın üzerinde en çok konuşulan bağımsız filmlerinin çoğunu Şubat ayında seyirciyle buluşturacak olan !F İstanbul, sinemaseverler için çoktan her yıl merakla beklenen bir etkinliğe dönüşmüş durumda. Bu yılki programında önümüzdeki aylarda vizyona girmesi beklenen "The Wrestler", "The International", "Slumdog Millionaire" veya "Man on Wire" gibi çarpıcı filmleri de bannıdıran festivalin gösterimleri 12-22 Şubat tarihleri arasında Beyoğlu AFM Fitaş, AFM İstinye Park, AFM Caddebostan Budak ve Beyoğlu Emek sinemalarında gerçekleşecek. Biletlerse 1 Şubat'tan itibaren festival sinemalarının gişelerinin yanı sıra, Capacity AVM, Cevahir AVM, Profilo AVM, Kanyon AVM, Erenköy, Ümraniye, Nişantaşı, Beyoğlu D&R mağazalarından ve www.mybilet.com internet sitesinden temin edilebilecek. Festival son birkaç yıldır olduğu gibi İstanbul turunu tamamladıktan sonra, 26 Şubat- 1 Mart tarihleri arasında da Ankara AFM Cepa Sineması'nda seyirciyle buluşacak. Ankara'daki gösterimler içinse 15 Şubat'tan itibaren yine www.mybilet.com'a yönelebilir veya 21 Şubat'tan sonra Ankara AFM Cepa Sineması'nın gişesinde ve Panorama AVM'de kuyruğa girebilirsiniz. Unutmadan ekleyelim, festival önceki yıllarda olduğu gibi yerli ve yabancı konukların katılımıyla zenginleşecek, halka açık paneller ve workshoplar da düzenlemekte. Programın bizce öne çıkan 10 filmini aşağıda listeledik.

SİNEMA'NIN ÖNERDİKLERİ

İLAHİ KOMEDİ (RELIGULOUS)

Amerikan medyasındaki en sivri dilli isimlerden birisi olan Bill Maher, Larry Charles imzalı bu belgeselde dini fanatizmi hedef tahtası olarak seçmiş. Televizyon programları ve stand-up sovlarında gündemdeki sosyolojik veya politik konuları siyaseten yanlış bir mizah anlayışıyla ele almasıyla tanınan Maher, din konusunda da lafını sakınmamış. Tek tanrılı dinlerden Scientology'ye uzanan bir yelpazede farklı inanç şekilleri ele alınırken, çeşitli röportajlar ve Maher'ın sovları birarada perdeye taşınıyor. "Din" ve "saçma" kelimelerinin birleştirilmesinden oluşan orijinal ismiyle bile bazı kesimlerin tepkisini çeken film, gösterime girdiği ülkelerde çoğunlukla olumlu eleştiriler almış ve 2008'in en iyi belgeselleri arasında gösterilmişti. Yönetmen Larry Charles'ı ise "Borat"tan tanıyoruz.

YAŞAMIN DİBİ (THE LIVING END)

Greg Araki'nin elinden çıkma, 1992 yapımı bu bağımsız sinema başyapıtı geçtiğimiz yıl içerisinde dijital olarak onarılmış ve Berlin Film Festivali'nde yapılan bir ilk gösterimle seyirciyle tekrar buluşmuştu. HIV virüsü taşıyan iki genç eşcinsel erkeğin beraber çıktıkları yolculuğu konu alan "Yaşamın Dibi", hem çekildiği dönemin Eşcinsel Sinema akımının, hem de X Kuşağı nihilizminin etkisini açıkça taşımakta. Araki'nin neredeyse gerilla tarzı çektiği düşük bütçeli filmindeki en büyük başarısıysa, bu iç karartıcı döneme mizahi bir şekilde bakabilmesi. Daha önce ülkemizde hiç gösterilmemiş olan "Yaşamın Dibi" henüz izlememiş sinemaseverler kadar, filmi şu ana kadar sadece kötü VHS kopyalardan seyredebilmiş hayranları için de bir zorunluluk.

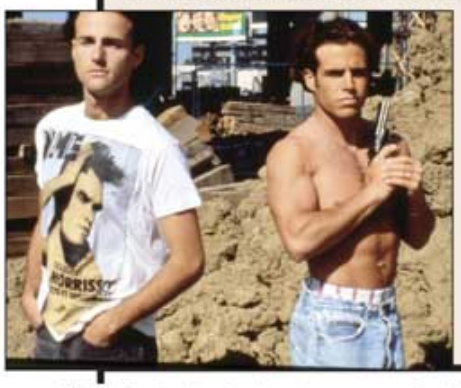

!F KÜLT

Festival bu yıldan başlayarak kült mertebesine ulaşmış klasiklerden bir seçkiyi de seyirciyle buluşturuyor. Altyazı Dergisi'nin işbirliğiyle hazırlanan bölümde bu yıl iki film yer almakta. Lindsay Anderson'ın yönettiği 1973 yapımı "Ah Şanslı Adam!" (O Lucky Man!) ve Dario Argento'nun 1975 tarihli giallo klasiği "Derin Kırmızı" (Profondo rosso). Anderson'ın başyapıtı, Malcolm McDowell'ın canlandırdığı genç adamın Avrupa'da yaptığı yolculuk boyunca tepeye yükselip tekrar düşüşünü anlatırken kapitalist sistemi de acımasızca eleştiriyor. "Ah Şanslı Adam!" üç saatlik süresi boyunca gerçeküstücü imgeler, Alan Price imzalı şarkılar ve birden fazla rolde karşımıza çıkan oyuncularıyla alışılmadık bir seyir deneyimi vaat ediyor. Argento'nun en iyi filmleri arasında rahatlıkla sayabileceğimiz "Derin Kırmızı" ise bol kanlı İtalyan polisiyelerinin en stilize örneklerinden birisi olarak dikkat çekiyor, seyircisini gererken mizahı da unutmuyor. Her iki filmi de daha önce izlememiş sinemaseverlere şiddetle öneriyoruz. Bu arada "Ah Şanslı Adam!"ın 15 Şubat Pazar günü Lokal Tünel'de saat 19.00'da gerçekleşecek bir panelde, Altyazı Dergisi ekibi tarafından masaya yatırılacağım da ekleyelim.

GONZO: HUNTER THOMPSON'IN HAYATI VE İŞLERİ (GONZO: THE LIFE AND WORK OF DR. HUNTER S. THOMPSON)

Gonzo tarzı gazeteciliğin yaratıcısı Hunter S. Thompson'ın yaşamı, Oscarlı belgesel yönetmeni Alex Gibney tarafından perdeye taşınıyor. 2005 yılında 67 yaşındayken ölen Thompson, yazdığı makalelerde kendisini aşırı derecede öne çıkartması (Gonzo olarak tanımlanan tarzı en kısa şekilde böyle açıklayabiliriz) kadar, alkol bağımlılığı ve çeşitli uyuşturucu maddelere düşkünlüğüyle de tanınmaktaydı. Ünlü romanı "Vegas'ta Korku ve Nefret" ise 1998 yılında Terry Gilliam tarafından sinemaya uyarlanmıştı. Gibney'nin belgeselliyse daha önce hiç görülmemiş ev videolarından, Thompson'ın dostları veya düşmanlarıyla yapılmış röportajlara uzanan ilginç bir malzeme koyuyor önümüze. Filmin anlatıcısıysa "Vegas'ta Korku ve Nefret"te de başrolde oynayan Johnny Depp.

KESE KAĞITLI KATİL (BAGHEAD)

Yılın adından en çok söz ettiren bağımsız yapımlarından "Kese Kağıtlı Katil", film içinde film fikrini kullanan bir korku komedi. Gözden uzak bir kulübeye çekilerek senaryo yazmaya başlayan dört genç aktör, üzerinde çalıştıkları fikrin gerçeğe dönüşmesiyle kendilerini tehlikede bulurlar. Tıpkı yazmakta oldukları senaryodaki gibi, kafasına kese kağıdı geçirmiş bir katil peşlerindedir. Jay ve Mark Duplass kardeşlerin beraber yazıp yönettikleri film başta korku sinemasının klişeleri olmak üzere, sinemasal referanslarla dolu. "Kese Kağıtlı Katil"in merkezindeki fikir belki bütünüyle orijinal sayılmaz ama filmin türün meraklılarına eğlenceli dakikalar geçirteceği kesin.

SONIC YOUTH: UYKUSUZ GECELER (SONIC YOUTH: SLEEPING NIGHT AWAKE)

30 yıla yaklaşan kariyeri boyunca orijinalliğinden bir şey yitirmeyen Sonic Youth, önceleri New York kaynaklı No Wave akımının temsilcileri arasında yer almıştı. Seksenli yılların sonundaysa Amerika'nın en önemli ve öncü alternatif müzik gruplarından birisine dönüşmüşlerdi. "Sonic Youth: Uykusuz Geceler"de grubun bir günü amatör sinemacıların bakış açısıyla belgelenmiş. Yedi lise öğrencisi ellerine verilen kameralarla sahne arkasına girmiş ve çeşitli röportajlarla destekleyerek Sonic Youth'un bir konser performansını kaydetmişler. Filmin sahip olduğu amatör ruh, kuşkusuz Sonic Youth'un müziğinde etkili olan deneysel tarza ve DIY etiğine de denk düşüyor.

BAŞKA BİR AŞK HİKÂYESİ (KÆRLIGHED PÅ FILM)

Festivalin bu yılki programında İskandinavya filmlerine ayırdığı "Kuzey Işıkları" isimli bölümde Ole Bornedal'ın yönettiği "Başka Bir Aşk Hikâyesi" özellikle dikkat çekiyor. Danimarkalı Bornedal'ı Hollywood'da tekrar filme alınan "Nattevagten" veya ülkemizde vizyona giren "Dina" gibi filmleriyle tanıyoruz. "Başka Bir Aşk Hikâyesi"ndeyse yönetmen gerçekten farklı bir tutku öyküsü anlatıyor. Bir araba kazası sonrasında hayatı alt üst olan ailenin hikâyesi hafıza kaybı, saplantılı tutku, suçluluk hissi ve baştan çıkartıcı bir kadın gibi unsurlarla zenginleşiyor. Özetle, "Başka Bir Aşk Hikâyesi" sıkça kara film türüne gönderme yapan bir gerilim. Film yıl içerisinde pek çok ödüle aday gösterildiği gibi, özellikle çarpıcı stiliyle de övgü toplamıştı.

İYİ, KÖTÜ VE TUHAF (JOHEUNNOM NABBEUNNOM ISANGHANNOM)

Geçtiğimiz yıl Güney Kore'de hasılat rekorları kıran "İyi, Kötü ve Tuhaf", festivalin "Fantastik Filmler" bölümünün yıldızı. Filmin yönetmeni Kim Ji-woon'u Türk seyircisi de "Karanlık Sırlar" veya "Acı Tatlı Hayat" gibi filmleriyle gayet iyi tanıyor ve seviyor. Ji-woon bu sefer Sergio Leone'nin ünlü klasiğinden yola çıkarak Güney Kore usulü bir westerne imza atıyor. 1930larda Mançurya'da geçen filme adını veren üç haydut, bir define haritasının peşinde koşarken bazen Japon ordusuyla, bazense Çinliler veya Ruslarla çatışıyorlar. Baştan sona delişmen bir tarza sahip olan film, görüntü ve sanat yönetimi başta olmak üzere görselliğiyle eleştirmenlerden tam puan almıştı.

OKUL ÇIKIŞI (AFTERSCHOOL)

25 yaşındaki genç yönetmen Antonio Campos'un ilk uzun metraj filmi "Okul Çıkışı" geçtiğimiz yıl Amerika'da övgüyle karşılanmıştı. Bir yatılı okulda geçen film, yeniyetmelik döneminin sorunlarına ziyadesiyle karamsar bir perspektiften yaklaşmakta. Günümüz gençlerinin internet tutkusu ve bunun röntgencilikle bağlantıları üzerine yoğunlaşan film, benzer bir stili de içinde barındırıyor. "Okul Çıkışı" üzerine yazılanlara bakılırsa, Campos yoğun şekilde internetteki çeşitli video paylaşım sitelerinden tanıdık pikselli görüntülere başvuruyor ve filmin geri kalanındaki geniş ekran kullanımıyla güçlü bir tezat yakalıyor. En iyi ilk Film dalında Bağımsız Ruh ödülüne de aday gösterilen "Okul Çıkışı", "Keşif Filmleri" bölümünün ilgiye layıklarından.

PONTYPOOL

Çeşitli bölümlerini çektiği ünlü televizyon dizileri kadar, sıradışı sinema filmleriyle de tanınan Kanadalı yönetmen Bruce McDonald, "Pontypool"da yakın dönem korku sinemasının favori temalarından birisine özgün bir bakış getiriyor. Film küçük bir kasabayı etkisine alan virüsün yol açtığı paranoyayı konu almakta. Fakat bu sefer virüs İngilizce, yani gündelik konuşma dili. "Pontypool" son yıllarda izlediğimiz benzer korku filmlerinden farklı olarak, ele aldığı konuya belirli bir düşünsel derinlik çerçevesinde yaklaşmaya çalışıyor. Çoğu eleştirmene göre düşük bütçesini bir avantaja çevirebilen film, mekânı da başarıyla kullanıyor. Farklılık peşindeki korku filmi meraklıları aradıklarını McDonald'ın filminde bulabilirler.

Süt ve büyümek

"Süt" her şeyin mümkün olduğu ergenlikten, seçimlerin yapıldığı ve bazı ihtimallerin öldürüldüğü yetişkinliğe geçişin hikayesi.

UYGAR ŞİRİN

Erkek dediğin güçlü olur. Boş işlerle uğraşmaz, doğru düzgün bir işi olur. Erkek arkadaşlan olur. Erkek dediğin aletlere, makinalara meraklı olur. Onlan sever, dillerinden anlar, tamir eder. Erkek dediğin girişken olur, yırtık olur.

Erkeği bütün bunlar tanımlıyorsa Yusuf'un pek erkeğe benzediğini söyleyemeyiz. Işi, süt ve peynir satan annesine yardım etmekten ibarettir. Akranlannın arasına karşamaz. Odasına kapanır, kitap okur, şiir yazar. Annesinden de azar işitir, öğretmeninden de, postanedeki memurdan da. Üstüne üstlük hayalcidir, hassastır, ki bu özellikler erkekliğin sınırlan dışındadır.

Yusuf ne evde, annenin yanında rahat eder, ne de evden/anneden kopabilir. Hayatının en önemli iki "dişi"si olan ev ve anneyle arasındaki çelişkiye bakılırsa asıl meselesi kendi içindeki dişiyledir. Babasız evindeki erkek boşluğunu doldurmadığı, evi çekip çeviren makinanın (motosikletin) lastiğinin patlak olmasından bellidir. Yusuf aslında çift cinsiyetlilikle erkekliğin, eviyle dışarının, yani ergenlikle yetişkinliğin eşiğindedir.

Bir türlü içeri adım atamadığı bilardo salonunun önünde, araba farlanyla bir anlığına aydınlanan karanlığın içinde tek başına durduğu kısacık ama olağanüstü sahne, Yusuf'un seçim yapamayan ve iki dünyaya da ait olamayan ergen halini özetler.

Kapısı kilitli bir odadadır sanki. Ama kapıyı iteceğine birinin dışardan açmasını bekler. Öğretmeni onun elinden tutacaktır, amatör şair-profesyonel maden işçisi bir abi onu anlayacaktır, şiiri bir dergide yayımlanacaktır. Bekler. Oysa eve gelen her mektup annenin elinden geçer.

Bu sırada, tıpkı "Yumurta"da olduğu gibi, kaderin mekanizması harekete geçer. Annenin hayatına bir adam girer ve ev yavaş yavaş Yusuf'u kusmaya başlar.

Eve bir erkek girmesi, Yusuf'un ergenliğinin ölüm ilanıdır ama Yusuf bunu kabullenene dek yasın tüm safhalarından geçecek, inkâr edecek, kabuğuna çekilecek, öfkelenecektir.

Önce evde bir yılan çıkar ve evdeki sorunlar ayyuka çıkar, ama Yusuf durumun farkında değildir. Yılanı annesi görür, Yusuf değil.

Sonra Yusuf annesini ilk kez "kadın" olarak görür. Aynanın önünde, saçlan açık.

Ardından Yusuf'a "askerlik yapamaz" raporu verilir. Bu, erkekliğine vurulan büyük darbedir.

Dönüşte antrede yabancı bir terlik, ocağın üstündeyse kaynar halde unutulmuş bir çaydanlık karşılar Yusuf'u. Annesi annelikten çıkmış, evin düzeni bozulmuştur. Yusuf girmek istese de ev onu kovmaktadır.

Sonra kimse süt almaz ve Yusuf o yanm yamalak işinden de olur. Sonra anne yeni bir ev bakar ve ortada ev bile kalmaz, Yusuf sokaklarda dolaşır durur. Ve sonunda bir epilepsi kriziyle kendini yerde bulur. Motosiklet devrilmiştir.

"Yumurta"daki gibi, "Süt"teki kriz de Yusuf için bir dönüm noktasıdır ("krisis" Yunanca'da "karar vermek" demektir). Yazgısına teslim olacağı bir yolculuğa çıkar ve annesinin sevgilisini takip ede ede doğa(sı)nın kucağına gelir. Karşıda bir dağ, kenarda bir göl, önünde adam boyu sazlık.

Müstakbel üvey baba tam bir erkektir. Atı vardır (büyük bir araba), avradı vardır (bizzat Yusuf'un annesi) ve nihayet eline silah da almış, ava çıkmıştır. Yusuf'un bu adamın peşinden geldiği yer aslında erkekliğin/yetişkinliğin bilmediği, tanımadığı topraklandır.

Yusuf adama yaklaşır. Eline büyük bir taş alır. Erkekliğin en uç ve şiddet dolu tezahürlerinden birini gerçekleştirmek, adamı öldürmek niyetindedir. Silahlı adama ilkel de olsa bir silahla karşılık verecektir.

Fakat, üstlendiği kozmik görev açısından "Yumurta"daki köpeği hatırlatan bir balık çıkar karşısına. Yusuf balığı alır, taşı bırakır. O bir erkek olsa bile başka türlü bir erkek olacaktır.

Kucağında balıkla eve dönüp annesinin elinde üvey babanın avladığı hayvanı gördüğünde artık anlamıştır: Yılan süte gelir, bunu değiştiremezsin, fakat sütü nereye koyacağına sen karar verebilirsin. Süt içersen, yani "ağzın süt kokarsa", yılan sana gelir, içine/evine yerleşir. Ama içmeyi kesip sütü bir kaba koyarsan yılan seni bırakır, o kaba gelir.

Yusuf maden işçiliğine başlayarak, evin ve annenin konforlu sıcaklığından, hayatın tozuna, kirine, sertliğine ve gerçekliğine adım atarak seçimini yapmış olur. Ergenliği geride bırakır, yetişkin olur. Çift cinsiyetliliği geride bırakır, erkek olur. Bu içindeki dişiden vazgeçmekten çok, onunla sağlıklı bir ilişki kurması anlamına gelmektedir. Örneğin şairliği bu "kadın"ın sütünden beslenecektir.

Baretinin her yanı aydınlatan bembeyaz ışığı, parlak bir geleceği değil, yolunu ve önünü gördüğünü işaret eder. Yusuf sütten kesilmiştir.

Geç olsun da güç olmasın

Aktör olarak bir hayli ünlü zaten, ama yönetmen olarak da ismini bir kenara not etmekte fayda var.

Guillaume Canet şu an Fransa'nın en gözde aktörlerinden biri. Marion Coutillard'la beraberliği de sağ olsun, özellikle son yıllarda Fransız medyasının çok sıcak yaklaştığı isimlerden biri haline geldi. Oyunculuk kariyeri şüphesiz ki şöhretini asıl oluşturan unsur. Ancak Canet yönetmen olarak da dikkatleri daha fazla üzerine çekeceğe benziyor. 2007 senesinde ülkemizde de gösterim şansı bulan "Kimseye Söyleme/Tell No One" yönetmenin ismini bir kenara not düşme gereğini hissettirmişti. Iflah olmaz bir sinema sevdalısı Canet'nin, çekeceği filmler için destek bulmakta da zorluk çekmeyeceği düşünülürse gelecekte yöneteceği filmlerden çok şey beklenebilir.

Canet'nin sinema kariyeri ilk başrolüne, 1997 tarihli "Barracuda"ya dayanıyor. Halbuki ona bakılırsa Jean Renoir'ın "The Rules of the Game"ini gördüğü günden beri tek hayali yönetmen olmak. Röportajlarında aktörlükten yönetmenliğe nasıl geçtiniz sorularına "Ben zaten evde 8mm video kameramla kısa filmler çekiyordum. Arkadaşlarımın kısa filmlerinde oynamaya başlamıştım. Drama okuluna giderken de aklımda hep yönetmen olacaksam, aktörleri anlamayı ve yönetmeyi öğrenmeliyim diye düşünüyordum" şeklinde cevap veriyor. Tabii hızlı başlayan oyunculuk kariyeri alıp başını yürüyünce yönetmen olma hayalleri de askıya alınmış Canet'nin. "Ancak sonra "Vidocq" filmi benim için çok kötü oldu. 1 sene boyunca hiç senaryo gelmedi, kimse benle çalışmak istemiyordu. Ben de zaten yönetmen olmak istiyordum, niye bekleyeyim diye düşündüm ve ilk senaryomu yazmaya başladım" diyor Canet. Böylelikle ilk yönetmenlik denemesi 2002 yılında çektiği "Mon Idole" olmuştu. Canet bu kara komediyle küçük de olsa övgü toplamıştı. Canet'nin ikinci yönetmenliği 4 sene sonra geldi. İkinci filmi, Hitchcockyen kurulumlu psikolojik gerilim "Kimseye Söyleme" ona yönetmenlik dalında Cesar ödülünü getirdi. Harlan Coben'in çok satan romanından uyarlanan film, karısı 8 sene önce bir seri katil tarafından öldürülen Alex Beck'in karısının hala hayatta olduğunu gösteren bir video klip içeren e-posta almasıyla arap saçına dönen hayatını anlatıyordu.

"Kimseye Söyleme" en çok 1. sınıf Amerikan filmlerini aratmayacak derecede ustalıkla kotanlmasıyla övgüyü hak ediyor. Ortada, görece acemi bir yönetmenin elinden çıkan ancak gerilimi ve aksiyonu "Fugitive" gibi klasikleri aratmayacak akıcı bir tempoyla birleştirmeyi başaran bir film var. Canet'nin sinemasında en dikkat çekici özelliklerinden biri de zaten her planından sinema bilgisinin hissedilmesi. Canet takdir ettiği yönetmenlerin başında Scorsese, Mann, Friedkin, Peckinpah ve P.T. Anderson gibi isimleri sayıyor. Ufacık bir acemilikte dağılacak gibi gözüken filmin karışık olay örgüsü, belli ki türün temel özelliklerini iyi analiz etmiş Canet'nin elinde tıkır tıkır işliyor.

Canet'nin stili, Hitchock ve Chabrol geleneğini türün Amerikan örneklerinin aksiyonuyla çok iyi bir şekilde harmanlayarak dikkat çekiyor. Öte yandan da yönetmen sofistike planları inşa etmekte doğal bir yeteneği varmış gibi gözüküyor. "Kimseye Söyleme" neredeyse Avrupa'dan önce ülkemizde vizyona girdiğinde eleştirmenlerin çeşitli değerlendirmeleriyle karşılaşmıştı. Yurdumuz topraklarında "Amerikan"laşan Fransız filmlerine olumlu yaklaşılmadığı öteden beri bilinen bir gerçek. Ancak "Kimseye Söyleme"nin benzerlerinden ayrışan bir film olduğunu not düşmek gerekiyor. Nitekim film, daha sonra 2008 senesinde Amerika'da gösterime girdiğinde sayısız övgüyle karşılandı. Canet, Fransa dışında övgüyü asıl 2008 senesinde yakaladı diyebiliriz. Geç olsun ama güç olmasın; sempatik Fransız aktörün kariyerinin merkezinde hala oyunculuk yer alsa da yönetmeyi düşündüğü 2 projesi var sırada. Bu nedenle bir gözünüzü Canet'nin gelecekte çekeceği filmlerde tutmakta fayda var. Bizden söylemesi.

ışık ve gölge

Atilla Dorsay
al.dorsay@superonline.com

"A.R.O.G"

"Üç Maymun"

2008 TÜRK

Yeniden içe dönük, kendisiyle fazla meşgul ve sanatın evrenselliğini unutur bir toplum haline mi geliyoruz acaba? Sinema konusunda, tüm dünyadan derlenmiş bunca çiçeğe bakmadan sadece kendi bahçemizin güllerini koklamanın başka anlamı var mı?

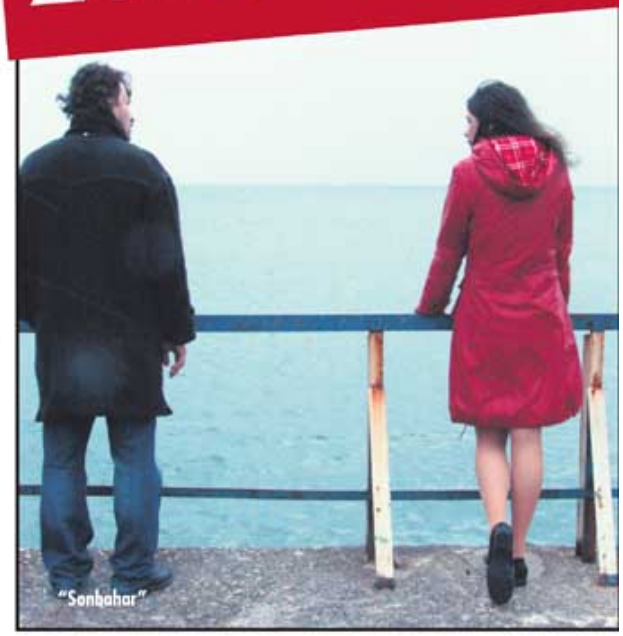

"Sonbahar"

Ne yıldı ama... Türk sineması öylesine bir atağa geçti ve gerek seyircisiyle, gerekse ulusal ve özelikle uluslararası sanat platformlarıyla öylesine görkemli bir ilişkiye girdi ki... ABD dışında hiçbir ülkede görülmeyen bir olay yaşandı, hasılat listesindeki tüm filmlerin (yani on filmin onunun) birden Türk yapımı olması durumu ortaya çıktı. Bu ulusal bilinç gösterisiyle, kendi hikayelerimize ve sorunlarımıza, kendi tarih ve kültürümüze doğan ilgiyi işaret eden bu gelişmeyle mutlu olmamak kolay mı?

Yine de bu duruma şaşırmanın yanı sıra biraz kaygı duyduğumu da belirtmeliyim. Çünkü böyle bir durum, bir başka açıdan da kendimize çok fazla döndüğümüzü, evrensel kültürü dışladığımızı, bir yerel kültür kapanına sıkışmak üzere olduğumuzu göstermiyor mu? Yeniden içe dönük, kendisiyle fazla meşgul ve sanatın evrenselliğini unutur bir toplum haline geldiğimizin habercisi olabilir, bu durum... Sinema konusunda, tüm dünyadan derlenmiş bunca çiçeğe bakmadan sadece kendi bahçemizin güllerini koklamanın başka anlamı var mı?

Her neyse... Ben bu yazıda 2008 yılının Türk filmlerine topluca bakmak ve kendi "en iyilerim"i seçmek istiyorum.

47 filmden 30'u üzerine

Gösterime çıkan 47 filmden 17'sini görmemişim. Görmediğime pişman olduğum, 'kaçırdım' izlenimine kapıldığım film de pek yok. Demek ki kabaca 30 film üzerine konuşacağız.

Bunlardan zaten eleştirmen ilgisine muhtaç olmayan ve onu aramayan ticari yapımlar ve kimi gençlik filmleri üzerine ne söylenebilir? "Çılgın Dershane Kampta", "Plajda", "Avanak Kuzenler", "Aşk Tutulması", "Güneşin Oğlu" gibi filmleri, Batı'da olduğu gibi bizde de eleştirmenlerin görüp yazması zaten nerdeyse gerekmiyor.

Ticari amaçlı olup yine de eleştirmen ilgisini hak eden filmler var elbette... O alanı tümüyle yok sayamayız. Bunlardan "Recep Ivedik", yıl içinde rekorların filmi oldu. Ve sinemayı aşıp toplumsal bir fenomen haline geldi. Sonradan gördüğüm için üzerine yazamadığım bu filmi kendi adıma, magandalık diye özetlediğimiz kurumu gülünçleştiren ve bu açıdan nerdeyse sosyal bir yaran olan bir komedi denemesi olarak gördüm ve ayrıca, Şahan Gökbakar'ın belli bir komedyen yeteneği olduğunu düşündüm. Ama önem verdiğim ve keyif aldığım bir film türü olmadığını da belirtmeliyim.

İlginç olsa da tam başarılı olamayanlar

Daha çok kimi festivallerin öncesinde, ilk seçme kurulunda olduğum için DVD'lerinden izlediğim kimi filmler, iyi niyetlerine karşın son tahlilde haylli zayıf gözüktüler bana... "Bayrampaşa: Ben Fazla Kalmayacağım", "Hazan Mevsimi: Bir Panayır Hikayesi", "Peri Tozu", "Taş Yastık", hatta Altın Koza jürisinin pek sevdiği "Made in Europe", farklı özellikleri ve kimi başarılı yanları olsa da tek sözcükle yetersiz filmlerdi: belli bir kitle ilgisine kavuşmak için olduğu kadar, kendi amaçları çerçevesinde de... Daha çok kitleye seslenebilen kimi yapımlar da ya demode, ya da tam olmamış halleriyle öne çıkamıyorlardı: Şahin Gök'ün "Son Cellat", Tunç Başaran'ın "Vesaire Vesaire", Gani Müjde'nin "Osmanlı Cumhuriyeti" gibi.

Daha özgün kimi filmler de çeşitli nedenlerden tam bir başarıya ulaşamadılar. Kazım Öz'ün "Fırtına", Tayfun Pirselimoğlu'nun "Rıza", Reis Çelik'in "Mülteci" filmleri iddialı ve saygın çabalardı, ancak sanatçıların önceki filmlerinin düzeyine çıkamadılar, tam olarak doyuramadılar. Dolayısıyla, belki hak ettikleri eleştirmen ve seyirci ilgisini yakalayamadılar. Ömit Onal'ın "Ara"sı bana hiç seslenmeyen bir denemeydi. Çağan Irmak'ın "Ulak"ı çok iyi şeyler barındıran bir yarım-başarı, yıl içinde tek yabancı yönetmenin filmi olan Jacques Deschamps imzalı "Dinle Neyden" ise, iyi niyetlerini gerçeğe dönüştürememiş bir deneme olarak kaldılar.

"Issız Adam"

SİNEMASINA BAKIŞ

"Devrim Arabaları"

A.R.O.G. olayı

Geriye kalan filmlerden "A.R.O.G: Bir Yontmataş Filmi" seyirciye geniş biçimde ulaşırken, eleştirmen ve köşe yazarlarını ikiye böldü. Ben, malum, sevenler arasındayım. Bu taş devri taşlamasına özellikle ikinci yansında bayıldım, hayli eğlendim. Bir taşlamanın, bir hicvin gereklerini yerine getirirken, aynca belli ölçüde bir üstün yapımın koşullarını da uygulayan bir filmdi bu...

Ama işi sırf "komikti, değildi" ya da "güldüm, gülmedim" tartışmasına çekip bırakanlarla, doğrusu sağlıklı bir yere varılamadı.

Kara filmler ve gözde mekan olarak kasaba

Geriye dokuz film kaldı (Ne raslantı: şu satırlan yazdığımda basında yankılanan Oscar'ın dokuz yabancı film adayı gibi!)... Bunlardan Dersu Yavuz Altun'un "Münferit"i kimilerine sinir bozucu gelse de belli bir kıvraklığı ve hınzırlığı olan, bize özgü bir kara film denemesiydi. Ve fena da değildi... Abdullah Oğuz'un "Sıcak"ı yine farklı bir kara film denemesiydi; klasik büyük kent dekoru yerine bir adayı koysa da... Yine tam olmamış, ama hayli ilginç ve sürükleyici yanlan olan...

Hüseyin Karabey'in "Gitmek"i çok özel bir hikayeyi özel oyuncularla anlatıyordu. Kuşkusuz çok ilgiye değer bir filmdi, ama sanki biraz folklorik ve güncel-siyasal öğelere fazlaca yaslanan... Çağan Irmak'ın "Issız Adam"rysa tam tersine, siyasal sorunlardan tümüyle uzak, kentli seyirciyi hedefleyen bir katıksız aşk filmi, bir metropol öyküsüydü. Bu yanıyla da gayet iyiydi, ama çok parlak bir sinema örneği sayılamazdı.

Geriye kalan beş film, elbette benim en iyilerim... Erden Kıral'ın "Vicdan"ını bir büyük haykırış, her şeyiyle abartıya sığınmış, kesinlikle barok olmayı seçmiş bir tutku öyküsü olarak görüyor ve bu yanıyla seviyorum. Seyfi Teoman'ın "Tatil Kitabı" bana bir ilk film olmayı aşan bir olgunlukta gözüktü. Teoman, kasaba gibi son yıllanın gözde bir mekanına yönelirken, çocukları ön plana çıkarıyor, ama arkalarındaki büyüklere de ayni sağlamlıkta eğilerek çok yaşayan karakterler ortaya koyuyordu. Taşra atmosferini kurmayı da çok iyi başararak...

En iyi üç film

Tolga Örnek, "Devrim Arabaları"yla az iş başarmıyordu. Sinemamızda çok az görülmüş bir işin hakkından gelip bir dönem filminin tüm koşullarını yerine getirirken, yakın tarihin çok ilginç bir sosyal olayının da panoramasını çizerek... Hem çok kalabalık bir kadroyu seçip yönetirken, hem de kişisel bir sinemayla bir kitle filminin öğelerini ustaca birleştirerek... Özcan Alper ise "Sonbahar"da yine bir ilk filmle doruklara çıkıyor (iki anlamda: Hem Karadeniz'in dorukları, hem de sanatını!), yakın tarihin acılı bir dönemine göz atarken, önümüze alabildiğine yaşayan, kıpır kıpır kişilikler getiriyordu. İçerdiği o anlatılmaz hüzün de filmin artılar hanesine yazılmış olarak...

Ve de, elbette, "Üç Maymun". Türkiye'yi hep amaçladığı Oscar'a en çok yaklaştıran film. Şu satırlan yazdığımda ne kadar yaklaştığını bilmesem de... Onun ötesinde, Nuri Bilge'nin olgunluk ürünü, hem öz hem biçim olarak sinema sanatına büyük katkıda bulunan bir çağdaş başyapıt. Daha ne eklenebilir?

En İyiler

Bu durumda, işte her dalda benim için "En iyiler".

- **Yılın en iyi filmleri (sırayla):** Üç Maymun- Sonbahar- Devrim Arabalan- Vicdan- Tatil Kitabı
- **Yılın yönetmeni:** "Üç Maymun"la Nuri Bilge Ceylan
- **Yılın senaryosu:** "Devrim Arabalan"yla Tolga Örnek- Murat Dişli
- **Yılın görüntü yönetmeni:** "Sonbahar"la Feza Çaldıran
- **Yılın film müziği:** "Devrim Arabalan"yla Demir Demirkan
- **Yılın kadın oyuncusu:** "Gitmek"le Ayça Damgacı
- **Yılın erkek oyuncusu:** "Sıcak"la Cem Özer
- **Yılın yardımcı kadın oyuncusu:** "Issız Adam"la Yıldız Kültür
- **Yılın yardımcı erkek oyuncusu:** "Üç Maymun"la Ercan Kesal
- **Yılın ilk film ödülü:** "Sonbahar"la Özcan Alper
- **Yılın genç yetenek ödülü:** "Üç Maymun"la Ahmet Rıfat Şungar

"Vicdan"

Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi

Hayat nedir ki?

David Fincher, büyük merakla beklenen filmi "BENJAMIN BUTTON'IN TUHAF HİKAYESİ"nde (The Curious Case of Benjamin Button) hayatı tersten yaşamaya başlayan bir adamın hikayesi aracılığıyla, doğum, varoluş ve ölümden oluşan hayat döngüsü üzerine kafa yoruyor.

Taraji B. Henson, Benjamin'e adını veren ve ona annelik eden Queenie rolünde dikkat çekici.

EBRU ÇELİKTUĞ

Mark Twain, F. Scott Fitzgerald'ı, editörü aracılığıyla "Eğer yaşlı doğup zaman geçtikçe gençleşseydik hayat nasıl olurdu?" temalı bir öykü yazmaya yönlendirir. Caz Çağı'nın "kayıp" yazarı Fitzgerald da, önce Colliers dergisinde tefrika edilen daha sonra "Caz Çağı Öyküleri" kitabında yer alan "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi"ni yazar. Genellikle I. Dünya Savaşı'nın allak bullak ettiği hayatları kaleme alan Fitzgerald, Amerikan edebiyatının kayıp kuşağı denince akla ilk gelen isim şüphesiz. "Muhteşem Gatsby" ve "Gece Güzeldir" gibi başyapıtları da sinema ve TV uyarlamalarına konu olmuştu. "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi" ise 1990'ların başından beri gerçekleşmeyi bekleyen bir projeydi. Bu süreçte yönetmen olarak Steven Spielberg, Danny Boyle, Spike Jonze gibi pek çok sinemacının adı geçti ama sonunda 2004 yılında film, David Fincher'ın usta ellerine teslim edildi.

Bu fantastik hikayenin senaryolaştırılması için uzun yıllardır

Brad Pitt, Benjamin Button'ın yaşamının hemen her döneminde ağır bir makyajla karşımıza çıkıyor.

çalışılmış, taslaklar hazırlanmıştı. Öykünün varoluşçu teması düşünüldüğünde senarist olarak akla gelen ilk isim Charlie Kauffman'dı herkes için. Kauffman bir taslak senaryo da yazdı hatta. Ama projenin yıllarca süren macerasının son dönemecinde senaryo "Forrest Gump"ın yazarı Eric Roth'a emanet edildi. Roth, işin içinde Fitzgerald adının geçmesinin biraz korkutucu olduğunu söylüyor röportajlarında: "Biraz araştırma yapıp, hikayenin onun için nasıl bir anlamı olduğunu anlamaya çalıştım. Hakkında biyografi yazanlardan öğrendiğime göre bu hikaye onun en tuhaf eserlerinden biri. Biraz paraya ihtiyacı varmış. Çok da ciddiye almadığı bir hikaye aslında. Bir dergide yayımlanması için kaleme almış. Aslında bir kısa hikaye de değil, dergi makalesi. Benden önceki senaristler hikayeyi farklı şekilde ele almışlardı. Bu yüzden ben de kendi hayalgücümü devreye sokmak konusunda özgür hissettim. Aslında en önemli nokta, özgün fikrin Mark Twain'e ait olması. Yaşlı doğup gençleşme fikri, hikayenin en önemli özelliği. Bunun içerisinde bir aşk öyküsü var ki ben de bu temaları belli boyutta ele aldım ve işledim."

Hikaye ile senaryo arasındaki en temel farklılıksa –ki pek çok eleştirmen için bu farklılık filmi zayıflatıyor ve tutarsızlık duygusu veriyor- Benjamin Button'ın hikayede hem fiziksel hem de zihinsel olarak yaşlı doğması; oysa senaryoda sadece fiziksel olarak yaşlı doğuyor ve bir bebek gibi her şeyi yavaş yavaş öğreniyor. Fitzgerald'ın Benjamin Button'ı, doğduğunda sakalı olan, sallanan sandalye isteyen ve sanki bir hayatı geride bırakmış bir yaşlı gibi. Bu farklılıklara yan karakterlerdeki değişiklikler de eklenebilir tabii.

Şimdiki aklım olsaydı...

"Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi", New Orleans'ta yaklaşmakta olan Katrina Kasırgası'nın tehdidi altında, son nefesini vermeyi bekleyen Daisy (Cate Blanchett) ve kızı Caroline (Julia Ormond) arasındaki göz yaşartıcı sahnelerle başlıyor. Daisy, kızından kendisine, içinde kartpostallar ve resimler olan bir günlüğü okumasını istiyor. 1918 yılında New Orleans'ta kör bir saat ustasının, oğlunu I. Dünya Savaşı'nda yitirince, zamanı geri alarak nahoş anıları silme isteğini sembolize eden, geriye işleyen bir saat yaptığını öğreniyoruz önce. Saat, kentin ileri gelenlerinin de katılımıyla tren istasyonuna asılıyor. Daha sonra, kentin bir başka yerinde, tuhaf görünümlü bir çocuk dünyaya getiren bir kadın, doğumdan hemen sonra hayatını kaybediyor. Baba Thomas Button (Jason Flemyng) bebeği kucağına aldığı anda bir hilkat garibesiyle karşılaştığını düşünerek, onu hemen bir yaşlılar yurdunun kapısına bırakıveriyor.

Benjamin'in ilk yılları yaşlılık hastalıklarını alt etmekle geçiyor.

Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi

Benjamin ve Daisy'nin yaşadıkları aşk, uzun süre hafızalardan silinmeyecek gibi.

Ülkede siyah-beyaz düşmanlığının had safhada olduğu bir dönemde, huzurevinin çalışkan ve becerikli emektarı, siyahi Queenie (Taraji B. Henson) bu garip görünüşlü bebeği hemen sahipleniyor ve adını Benjamin koyuyor. Benjamin Button (Brad Pitt) ile böyle tanışıyoruz, yani anılarında yazdığı gibi, alışılmadık şartlarda dünyaya geliyor gerçekten de. Huzurevi doktorunun katarakt ve romatizmadan muzdarip, yaşlı görünümlü Benjamin için fazla yaşamayacağı konusundaki fikriyse yıllar geçtikçe çürüyor! Zaman, Benjamin için ters akıyor ve bu tuhaf yaşlı-çocuk, giderek gençleşmeye başlıyor, sağlığı da iyileşiyor. Seksenlerinden başladığı hayatını gençleşerek sürdürüyor. Tabii bu durumda sevdiklerinin yaşlılığına tanık oluyor ve filmin başında annesinin ölümüyle başlayan kayıplara sürekli başkalarının kaybı ekleniyor. 166 dakika boyunca, Benjamin'in hayatının pek çok dönemine tanıklık ediyoruz; cinselliği, aşkı, özgürlüğü keşfedişine, denizci olup dünyayı gezdiği döneme, II. Dünya Savaşı'nın içine düşmesine, babasıyla olan ilişkisine... Filmin sonuna doğru iyice küçülüp bebek olana dek Benjamin'in hayatına tanık oluyoruz.

Orta yaştan itibaren insanlar, hayatlarındaki pişmanlıklarla orantılı olarak "Bu aklımla ve tecrübelerimle genç olacaktım ki..." şeklinde yakınırlar. Hayatı geriye doğru yaşamak pek çok insan için bu nedenle cazip görülebilir. Oysa senarist Eric Roth filmde hayatı ne yöne doğru yaşadığınızın değil nasıl yaşadığınızın önemli olduğunu ileri sürüyor. "İlk bakışta bunun harika olacağını düşünürsünüz" diyor yazar. "Oysa o kadar basit değil. Benjamin hayatı geriye doğru yaşadığı halde, ilk öpüşmesi ve ilk aşkı onun için yine de aynı ölçüde önemli ve anlamlı. Hayatı

"Ölümlülükten daha evrensel ne olabilir?"

Günümüz yönetmenleri arasındaki ayrıcalıklı yerini her çektiği filmle korumayı başaran DAVID FINCHER, "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi" hakkındaki soruları yanıtlıyor.

"Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi" F. Scott Fitzgerald'ın kısa hikayesine dayanıyor, değil mi?
Evet, ama hangi ölçüde emin değilim; çünkü aslında Eric Roth'un bu kısa hikayeden yaptığı uyarlamaya dayanıyor. Gerçek su ki bu kısa hikayeyi 2005 yılına, yani filmin yapımına başlamadan hemen öncesine kadar okumamıştım.

Projeye nasıl katıldınız?

Filmden söz edildiğini ilk duyduğumda yıl 1991 ya da 1992'ydi. Yapımın kontrolü Steven Spielberg'ün elindeydi ve başrolde Tom Cruise'u oynatacaktı. Sonra filmin izini kaybettim, ama arkadaşım Spike Jonze'a yönetmenlik teklifi geldiğinde yeniden haberdar oldum. Spike projeyi bıraktı (ki ben ona bunu iyi düşünmesini söylemiştim). Ardından Eric Roth sahneye girdi ve senaryonun ilk taslağını yazdı. Menajerim senaryoyu yolladı ve ben senaryoya bayıldım. Sonra Eric'le ve yapımcılarımız Kathleen Kennedy ve Frank Marshall'la toplantılar yapmaya başladık. Ortaya çıkan büyük soru suydu: "Bunu nasıl yapacağız?"

Bu noktada en ciddi kaygımız neydi?
Yaşlanma meselesi; ama ben görsel efekt kökenli olduğum için onlara endiselenmemelerini söyledim. Yapımcılarımız da daha önce çığır açan görsel efektlerin kullanıldığı birçok film yapmışlardı. Bu yüzden bana inandılar; özellikle de benim hiç korkmadığımı gördükleri için.

Filmi nasıl ele aldınız?
Bir kayıptan çok hayatın bir parçası olarak ölüm üzerine düşündüren ve içinde güçlü bir aşk hikayesi de barındıran bir hikaye olarak ele aldım;

Brad Pitt, Benjamin Button rolünde olgun bir oyunculuk sergiliyor.

Benjamin'in hayatındaki en önemli karakterlerden biri olan Elizabeth rolüne Tilda Swinton'ı Brad Pitt önermiş.

ileriye doğru veya geriye doğru yaşamışsınız, fark etmez. Önemli olan 'nasıl' yaşadığınızdır."

David Fincher'ın masasından pek çok senaryo ve film projesi geçip giderken, yıllardır yerini koruyan "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi"nin bunca zaman ertelenmesinin en önemli nedeni şüphesiz zor bir film oluşu. Hem dramatik hem de teknik anlamda taşıdığı zorluklar, projeyi hep iddialı bir konumda tuttu. Bir insanın tüm yaşamını baştan sona filme aktarmak konusu, -her ne kadar kahraman için zaman ters akıyor olsa da- bir noktada sıkıcı olabilir, seyircinin yabancılaşmasına yol açabilirdi. Bir hayat en ilginç şekilde nasıl anlatılabilirdi? Neler ön plana çıkmalıydı? Filmin cümlesi ne olmalıydı? Fincher ve filmin yapımcıları, bu soruların cevabını Eric Roth'un senaryosunda bulduklarını

çünkü büyük aşk öykülerinin hep ölümle sonuçlandığına inanıyorum. Shakespeare'in "Romeo ve Jülyet"inden beri, son 400 yıldır çoğu aşk hikayesi bir karşıtlıklı bağımlılık ilişkisi olarak tanımlandı -bir bütünün iki yarısı olmak. Beni Roth'un senaryosuna çeken şeylerden biriyse istikrarlı bir şekilde şu fikrin altını çizmesiydi; filmin iki başkarakteri, birlikte bir bütün oluşturan başlı başına birer bireydiler; filmin büyük bölümünü birbirinden ayrı geçiriyor ve yaşamları boyunca zaman zaman bir araya geliyorlardı. Eric Roth'la hayata ilişkin o büyük sorular üzerine konuştuğumuzu hatırlıyorum; örneğin insanlar nasıl oluyor da böylesine, fırsatlardan çok pişmanlıklarla tanımlanıyordu.

Senarist Eric Roth'la ilişkiniz nasıldı?
Eric'le tanıştığımda karşımda bana ruhen yakın, başkalarının fikirlerine açık, ulaşılacak noktaya farklı yollarla gidilebileceğini kabul eden biri olduğunu hissettim. Güzel bir birlikteliktı.

"Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi" evrensel bir konu olan yaşlanmayı işliyor. Ölümlülükten daha evrensel ne olabilir? Yaşlanma konusundaki saplantımız, en büyük korkumuz olan ölümle alakalı olmalı.

Peki Benjamin Button'ın yaşlandıkça gençleşmesi bir hastalık mı lanet mi? Hastalıktan ziyade lanet olarak yorumladık.

Bu durum Benjamin'in hayatının aşkı olan Daisy'yle ilişkisini nasıl etkiliyor?

İlk kez birliktelerken onları iki arkadaş olarak görüyoruz ama Benjamin 80 yaşında, Daisy ise 8 yaşında görünüyor. Sonra, Daisy'nin Benjamin'i baştan çıkarmaya dönemde Benjamin 50'lerinde, Daisy ise 20'lerinde ki bu durum Benjamin'in çok kötü hissetmesine yol açıyor. Ve sonra filmde çok güzel bir an var; Brad Pitt'in kariyerindeki en sevdiğim sahne: Daisy yaralandığında Benjamin onu ziyarete etmek için Paris'e gidiyor. Daisy'nin yanı başındaki bir sandalyeye oturuyor. İşte o an, Brad'in, Daisy'nin onu ne kadar mükemmel bulduğunu hissettiğini görüyorsunuz. Bambaşka bir şey bu.

Bir yönetmen olarak kendinizi nasıl tanımlarsınız?
Ben yönetmen olarak tercihlerinden şüphe duyanlardan değilim: Bir kez kararımı verdim mi sonuna kadar ona sadık kalırım. Çoğunlukla da ön yapım aşamasının ne yapmak istediğinize değil de ne yapmak istemediğinize karar verdiğiniz anları değerli bulurum.

O halde bu filmi yapmayı neden istediniz?
Çünkü belli bir düzeyde filmi anladığımı hissettim. Ayrıca bu filmi başka biri yapsa sarnıcım başımı taşlara vururdum.

Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi

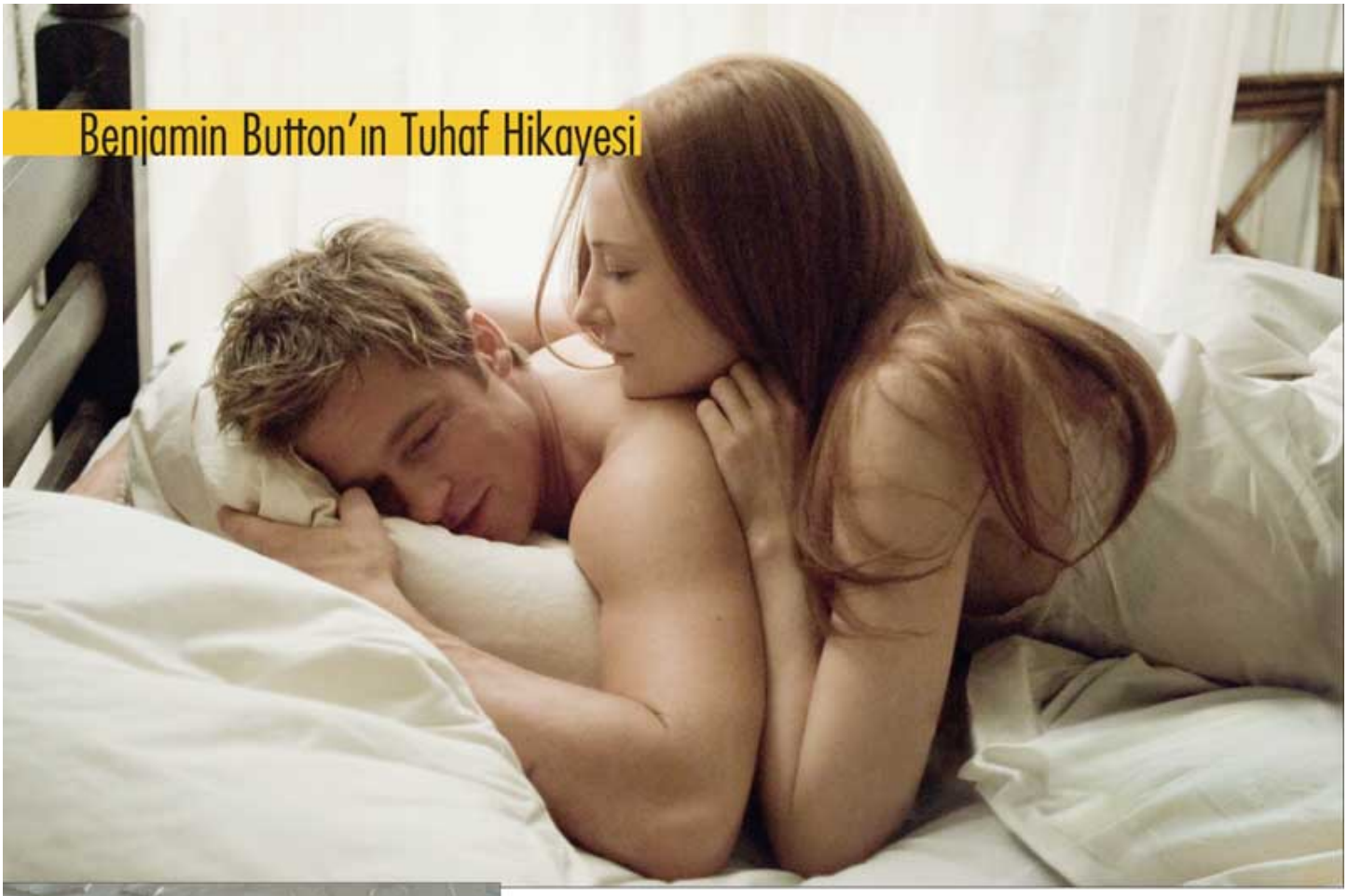

Daisy rolünde Cate Blanchett'ın dans yeteneğine de şahit oluyoruz.

düşünüyorlar. Uzun zamandır projenin hayata geçmesi için Kathleen Kennedy ile birlikte çaba sarf eden yapımcı Frank Marshall, filmle ilgili olarak "Hayatımız boyunca kendimize sorduğumuz sorulara parmak basıyor. Bir filmin bu kadar farklı ve kişisel bakış açıları ortaya koyması ender görülen bir şey. 60'lı, 70'li yaşlarında olanlar filmi belli bir şekilde görecekler, 20'lerinde olanlarsa başka bir şekilde" diyor.

David Fincher "Se7en" ve "Dövüş Kulübü"nden sonra bir kez daha başrolde Brad Pitt'i oynatıyor. Pitt, başından itibaren Benjamin'in her yaşını bizzat oynamak istemiş. Aktör, pek çok insanı derinden kavrayacak evrensel unsurlar taşıdığını düşündüğü filmi şöyle tanımlıyor: "Kader ne çizerse çizsin, kişinin seçim yapması ve bunların sorumluluğunu üstlenmesi üzerine bir şeyler söylemek isteyen bir film. Fincher'ın doğru bulduğunu bildiğim bir düşünceyi irdeliyor. Kendi hayatlarımızdan sorumluyuz. Başarılarımızdan ve başarısızlıklarımızdan da sorumluyuz. Suçlayacak ya da paye verecek başka biri yok. Yazgının mutlaka payı var ama sonuçta onu şekillendirenler de bizleriz."

Teknik başarı

Brad Pitt ve Cate Blanchett'ın en genç ve en yaşlı hallerinde pek çok özel efekt kullanıldığı bir gerçek. Ama oldukça ilerlemiş tekniklerle çekilen bu sahneler suni gözükmüyor. Benjamin'in doğduktan itibaren, boyu uzayana kadarki sahnelerinde kısa boylu oyuncular oynamış ve Brad Pitt'in yüzü CGI ile bu vücutlara eklenmiş. Makyaj, özel efekt ve genel sanat yönetimi açısından, filmin sunduğu görselliğin neredeyse kusursuz olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Özgün hikaye 1860'ta Baltimore'da geçse de, Katrina Kasırgası patlamadan önce, çekimlerin New Orleans'ta yapılmasına ve tarihin 1918'lere çekilmesine karar verilmişti. Kasırganın ardından Fincher "Zodyak"ı çekti ve gene de şehrin güzelliği akıllarından çıkmadığı için projenin New Orleans'ta gerçekleşmesine karar verildi. Kasırga ise filmde yaklaşan ölümün ve yıkımın metaforu olarak kullanılıyor.

Her ne kadar Altın Küre Ödülleri'nde beş dalda aday olup törenden eli boş dönse de "Benjamin Button'ın Hikayesi", Oscar yarışında önde koşan filmlerden biri. Genel

olarak olumlu eleştiriler alsa da tersi görüştekiler de azımsanmayacak bir oranda var denebilir. Bazı eleştirilere göre, fazla uzun, bu uzunlukta kurduğu cümleyi kaybeden, kalabalık ve çok şey söylemek isteyip aslında hiçbirini tam olarak söyleyemeyen bir film olarak nitelendiriliyor.

"Se7en" ve "Dövüş Kulübü"nün ardından David Fincher'ın farklı bir döneme girdiği bir gerçek. Kimileri için, bu durum yönetmenin çaptan düştüğüne, bazıları içinse en olgun dönemini yaşadığına işaret.

Öte yandan "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi", Eric Roth faktörü nedeniyle, sıklıkla "Forrest Gump" ile kıyaslanıyor. Her iki filmin de epik yapısı, bunu destekler gibi gözükse de Fincher hiç de böyle düşünmüyor: "Forrest Gump mı? O film neyi anlatır? Olağanüstü koşullar altındaki sıradan adamın hikayesini. Oysa Benjamin'in çok sıradan şartlar içinde doğmuş olağanüstü bir adam olduğunu düşünüyorum. Bir seyircinin yaşı ilerledikçe gençleşen ve Brad Pitt'e dönüşen bir adamla ne kadar ilişki kurabileceğini de bilmiyorum. Başından beri tüm yapmak istediğim şey, filmin büyük konseptli olmamasıydı. Filmle ilişki kurulabilmesinin sebebi, nasıl dramatize edildiğinde saklı. Herkes ilk öpücüğünü, ilk sarhoş oluşunu ve ilk aşkını hatırlar."

Fincher'ın elini büyük bir taşın altına koyduğu kesin. Aksaklıkları bir yana, Brad Pitt, Cate Blanchett ve Taraji P. Henson'ın oyunculuklarının parıldadığı ve her karesinin Fincher'ın dillere destan titizliğinden pay aldığı belli olan bu epik maceraya kayıtsız kalmak mümkün değil.

Benjamin Button'ın hayat macerası bir ara onu Hindistan'a kadar götürüyor.

Zamanla oynayan filmler

Sinemanın en cazip yönlerinden biri, yönetmenin "zaman"a müdahale edebilme özgürlüğü kuşkusuz. Bir filmde; zamanda yolculuk yapabilir, onu dondurabilir, hatta "bükebilirsiniz"! Zamanla oynayan filmlerin listesi bir hayli uzun, ama ilk akla gelenleri şöyle bir hatırlayalım.

Bugün Aslında Dündü/Groundhog Day, 1993

Yön: Harold Ramis
Oyn: Bill Murray, Andie MacDowell

Aynı güne takılıp kalan, hep aynı güne uyanan ve intihar bile edemeyen kibirli hava durumu sunucusu Phil Connors (Bill Murray) bu durumdan nasıl kurtulabilir sizce? Tabii ki gönlünde sevgiye yer açıp, hayata bakış açısını ve kendini değiştirerek! Zeki diyalogları ve ince esprileriyle öne çıkan, aslında "zamansız" ve modası geçmeyen romantik komedilerden biri.

Daima Genç/Always Young, 1992

Yön: Steve Miner
Oyn: Mel Gibson, Jamie Lee Curtis

Bu romantik fantezi, sevgilisinin komaya girmesiyle kendisini dondurtan ama araya II. Dünya Savaşı'nın girmesiyle bir köşede unutulup 90'larda yeniden uyandırılan Daniel McCormick'in acıklı öyküsünü anlatıyor. Bu şanssızlığa bir de sevgilisinin komadan çıktığını öğrenmesi ekleniyor ki, insanın içini en fazla burkan da bu oluyor zaten!

Donnie Darko, 2001

Yön: Richard Kelly
Oyn: Jack Gyleenhall, Drew Barrymoore

Hayali bir tavşanın rehberliğinde suç işlemeye meyilli; ailesiyle, okuluyla, en geniş anlamında hayatla ilgili bolca derdi olan Donnie Darko, odasına uydu düştüğünde neredeydi? Zamanı büküp adeta genişleterek, o ana yüzlerce olay sığdıran Donnie'nin zihnine yaptığımız yolculuk sonrasında karışık bir rüyadan çıkmış gibi oluyoruz. Popüler kültür göndermeleri açısından tam bir hazine olan film, zaman öğesinin en farklı ele alındığı filmlerden biri.

Kapsül/Primer, 2004

Yön: Shane Carruth
Oyn: Shane Carruth, David Sullivan

Sundance Film Festivali'ni 2004'te fetheden bu sıra dışı bilimkurgu, zamanda yolculuğu tesadüfen

keşfeden iki mühendis arkadaşın tüyler ürpertici öyküsünü konu alıyor. Filmin sırlarına tam anlamıyla vakıf olabilmek için belki birkaç kez izlemek gerekiyor ama ne kadar izlerseniz izleyin deja-vu olmuyorsunuz!

Koş Lola Koş/ Lola Rennt, 1998

Yön: Tom Tykwer
Oyn: Franka Potente, Moritz Bleibtreu

20 dakikada 100.000 Alman markı bulmak zorunda kalan Lola, zamana karşı yarışırken, kaderinin üç ayrı varyasyonuna şahit oluruz. Kaderimizi her attığımız adım şekillendirir, her olay başka bir olayı tetikler. Lola'nın zaman zaman bir çizgi film karakterine dönüştüğü bu yüksek enerjili film, basit ama derinlikli; eğlenceli ve adrenalin doluydu.

Kelebek Etkisi/Butterfly Effect, 2004

Yön: Eric Bress, J.Mackye Gruber
Oyn: Ashton Kuchner, Amy Smart

Her davranışımız hayatımızı şekillendirir, başkalarının hayatını da etkiler, olasılıklar çeşitlidir. Küçükken yazdığı günlükleri okuyup geçmişe yolculuk edebilen ve her ediminin gelecekte çok değişik sonuçlar doğurduğunu gören Evan'ın öyküsü, Kaos Teorisi'nin önemli bir kavramı olan kelebek etkisine dayanıyor.

Göl Evi/The Lake House, 2006

Yön: Alejandro Agresti
Oyn: Keanu Reeves, Sandra Bullock

Bir Güney Kore filminden uyarlanan "Göl Evi", aynı evi paylaşan ama ayrı zamanlarda (biri 2004'te diğeri 2006'da) yaşayan bir kadın ve erkeğin sıra dışı aşk öyküsüydü. Doğru insanlar bu kez yanlış zamanda bir araya geliyorlardı. Her ne kadar esas teması aşk olsa da, zamanla derdi olan bir film olarak içindeki mantık hatalarını affettirdiğini söyleyebiliriz.

Sil Baştan/Eternal Sunshine of the Spotless Mind, 2004

Yön: Michel Gondry
Oyn: Jim Carrey, Kate Winslet

Biten bir aşkın acısını nasıl alt ederiz? Eğer mümkünse hafızamızı sildirerek! Şimdiden modern klasikler

arasında yer alan, özgün senaryo dalında Oscar ödüllü "Sil Baştan"ın bellek, zaman ve aşk konusunda söylediği çok şeyi vardı.

Amerikan Rüyası'nın gerçek yüzü

ENGİN ERTAN

Yılın en çok övgü toplayan filmlerinden birisi olan "HAYALLERİN PEŞİNDE" (Revolutionary Road), 50'li yıllarda bir banliyö mahallesinde yaşayan Frank ve April Wheeler'ın çökmekte olan evliliklerini perdeye taşıyor. Kate Winslet başta olmak üzere oyuncu kadrosunun performanslarından ciddi şekilde beslenen film, çarpıcı içeriğini büyük ölçüde uyarlandığı aynı isimli romana borçlu.

Richard Yates'in 1961 yılında yayımlanan romanı Hayallerin Peşinde (Revolutionary Road) çabucak modern Amerikan edebiyatının klasiklerinden birisi olarak kabul görmüştü. 1955 yılında geçen Hayallerin Peşinde, genç bir çiftin hayatından yola çıkarak, Amerikan orta sınıfının sert bir eleştirisini yapmaktaydı. Çarpıcı dili kadar, içerdiği hüzün duygusuyla da ilgi gören roman, Yates'e kendi kuşağının en önemli yazarlarından birisi ünvanını da kazandırmıştı. Fakat tüm bu başarısına rağmen Hayallerin Peşinde (ne de Yates'in başka bir romanı) sinemaya uyarlanmadı, ta ki ülkemizde bu ay vizyona girecek aynı isimli filme değin.

Romanın uzun zamandır beklenen ilk sinema uyarlaması, "Amerikan Güzeli" (American Beauty), "Azap Yolu" (Road to Perdition) veya "Jarhead" gibi filmleriyle tanıdığımız İngiliz yönetmen Sam Mendes'in imzasını taşımakta.

Roman gibi, film de Wheeler çiftinin evliliğinin çatırdayışı üzerine kurulu. Frank (Leonardo DiCaprio) ve April Wheeler (Kate Winslet) genç, eğitimli, alımlı ve örnek bir çifttir. En azından dışarıya verdikleri imaj budur. Filmin de adını aldığı Bağımsızlık Yolu'nda, tipik bir banliyö evinde oturmaktadırlar.

Kate Winslet ve Leonardo Dicaprio, Wheeler çiftini oynuyorlar.

Evlenip, çocuk sahibi olurken birdenbire kendilerini refah dönemi Amerikası'nın steril yaşamının bir parçası olarak bulmuşlardır. Her ikisi de yolun başındayken sahip oldukları farklı hayallerin ve ideallerin üzerine bir örtü çekmiş, beraber yeni bir hayata başlamışlardır. Ara sıra hatırladıkları bu eski günlerin Wheelerlar için tek işlevi, oturdukları banliyö mahallesine bir gömlek büyük olduklarına inanmalarını sağlamaktır artık. Bu aldatmacaya komşuları da katılırlar ve herkes bu genç çifte imrenerek bakar. Oysa Wheelerlar'ın bastırdıkları idealleri sürdürdükleri hayatla ilgili sürekli bir tatminsizliğe yol açmakta, evliliklerini tüketmektedir. Bir kurtuluş ümidi olarak Bağımsızlık Yolu'ndan kaçmayı, Paris'e taşınmayı kafalarına koyarlar. Fakat bu hayal kurtuluştan ziyade, daha büyük bir çöküşü beraberinde getirir.

Yönetmen Sam Mendes, bu kez Amerikan Rüyası'nın köklerine iniyor.

Sam Mendes'in bu malzeme için uygun bir isim olduğunu kestirmek hiç güç değil. Kendisine Oscar da dahil sayısız ödül kazandıran "Amerikan Güzeli"nin benzer konular etrafında şekillendiğini biliyoruz ne de olsa. Fakat "Amerikan Güzeli" ve "Hayallerin Peşinde"nin farklı dönemlerde geçiyor olması, iki filmin içeriğinde de belirli bir farka işaret ediyor. "Hayallerin Peşinde" alışılmış bir orta sınıf eleştirisi olmanın ötesinde, 50'li yıllarda Amerika'daki politik atmosferin bireyler üzerinde yarattığı etkiyi de ele alıyor. Daha doğrusu uyarlandığı romanın yazıldığı tarihin de etkisiyle, Amerikan Rüyası'nın köklerine iniyor.

Roman ve filmin orijinal ismi elbette Amerika'nın 18. yüzyılın ikinci yarısındaki bağımsızlık mücadelesine ve Amerika Birleşik Devletleri'nin kuruluşuna bir gönderme içeriyor. Ülkenin üzerine şekillendirildiği özgürlük veya demokrasi gibi kavramların zamanla geçerliliğini yitirişi, Amerikan Rüyası'nın nasıl bir yanılsama olduğu "Hayallerin Peşinde"nin

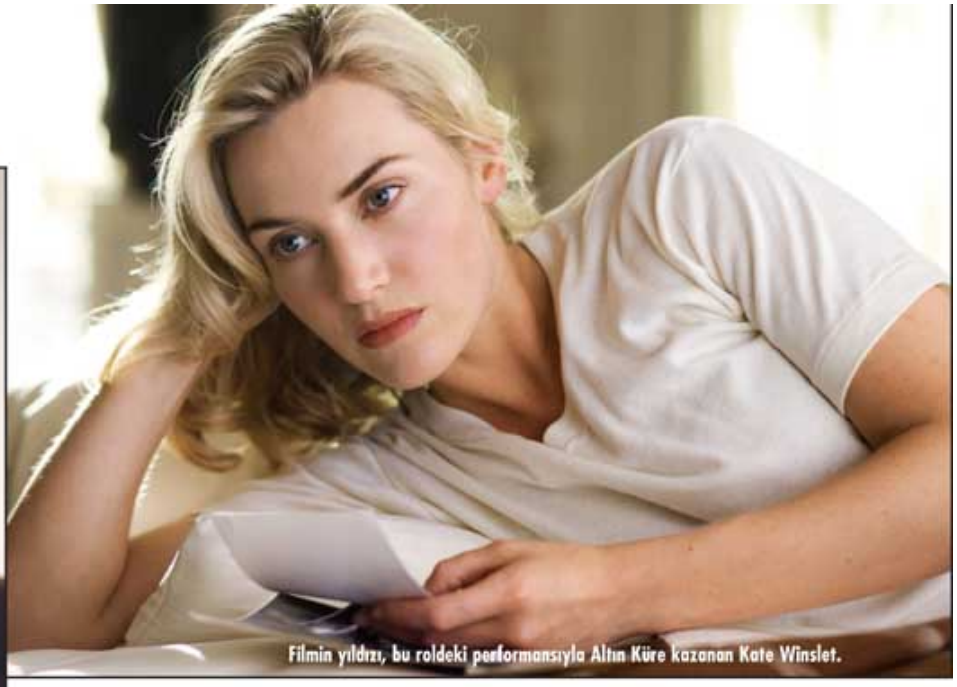
Filmin yıldızı, bu roldeki performansıyla Altın Küre kazanan Kate Winslet.

öncelikli meselelerinden birisi. II. Dünya Savaşı sonrasında sunduğu hayat tarzını benzer kavramların yardımıyla meşrulaştırmaya çalışan Amerikan sisteminin, insanları nasıl bir kaçış dünyasına hapsettiği Yates'in romanında açık şekilde öne çıkıyor. Özellikle Frank'in savaşla ilgili anılarına yapılan geri dönüşler bu durumun altını çiziyor. Zaten Richard Yates de 1972 yılında verdiği bir röportajda "Hayallerin Peşinde" ile ilgili olarak şunları söylemiş: "Ben romanı daha ziyade 1950'lerdeki Amerikan yaşam tarzının bir sorgulaması olarak tasarlamıştım. 50'lerde bu ülkenin dört bir yanında konformizme yönelik bir arzu vardı ve bu durum sadece banliyöler için geçerli değildi. Emniyete ve kendini güvenceye almaya umutsuzca, neredeyse körlemesine bir tutunma söz konusuydu. Bu hissiyatın politik hayattaki yansımasını Eisenhower hükümetinde ve McCarthy'nin cadı avlarında da görebiliriz. Tüm bunlar pek çok Amerikalı'yı derinden rahatsız etmekteydi, en iyi ve en cesur değerlerimizden birisi olan devrimci ruha düpedüz ihanet edildiği düşünülüyordu. Özellikle April Wheeler karakterinde bu ruhu yakalamaya çalışmıştım. Romanın ismiyle kastettiğimse, 1776'nın Bağımsızlık Yolu'nun, 1950'lerde çoğu Amerikalı için bir çıkmaz sokağa dönüşmesiydi."

John Givings (Michael Shannon)karakteri, toplumun farklı olana tahammülsüzlüğünü işlemek için bir araç oluyor.

Açıkçası bu temaları işlemek konusunda romanın filme oranla daha başarılı olduğunu da eklemek gerek. Örneğin romanda özellikle altı çizilen, filmdeyse biraz daha geri planda tutulan bir unsur, April karakterinin evlenmeden önce New York'ta oyunculuk eğitimi almış olduğu. Yeterince yetenekli olmadığını ve asla büyük bir aktrise dönüşemeyeceğini anlayan April'in evlenirken seçtiği hayat tarzının nasıl bir yenilgi olduğu muhtemelen Yates'in daha çok ilgisini çeken bir detaymış. Benzer şekilde filmin giriş bölümünde geçiştirilen amatör tiyatro prodüksiyonu da romanda görece daha geniş bir yer tutmakta. Wheelerlar'ın komşularından daha üstün ve daha seçkin olduklarına dair inançlarını kanıtlamak istercesine dahil oldukları bu proje başarısızlıkla sonuçlanınca, içinde yaşadıkları hayal dünyası da hızla çökmeye başlıyor. Benzer şekilde April'ın bir türlü icra edemediği mesleği, genç kadının içinde yaşadığı yanılsamaya ayak uydurmak için sürekli "oynamak" zorunda oluşuna da açık bir vurgu yapıyor. Film kimi anlarında (örneğin finale doğru gelen çiftin kahvaltı sahnesi gibi), özellikle Kate Winslet'ın başarılı performansının da desteğiyle bu hissiyatı yakalayabilirken, bazı sahnelerdeyse April'ın motivasyonları ne yazık ki yeterince iyi anlaşılamıyor. Hatta kimi seyircilerin filmi izledikten sonra April Wheeler'ın akli dengesinin yerinde olmadığını düşünmeleri bile mümkün.

Hazır söz akıllılık ve deliliğe gelmişken, hem romanın, hem de filmin önemli yan karakterlerinden birisine değinmekte yarar var. Filmde Michael Shannon tarafından canlandırılan John Givings, tüm bu aldatmaca içerisinde

Wheeler çiftinin hayatlarına biraz gerçekçi şekilde bakmaları için anahtar bir figüre dönüşüyor. Bir matematik profesörüyken, delirdiği gerekçesiyle işinden olan ve akıl hastanesine yatırılan John karakteri, aslında toplumun farklı olana karşı tahammülsüzlüğünü işlemek için de bir araç oluyor. Zira etrafındaki insanların delilik olarak tanımladığı, aslında John'un banliyö hayatının konformizmini ve yapaylığını reddetmesinden ibaret. Başka bir deyişle alışılmış normlara uyum sağlayamaması... Dolayısıyla Frank ve April'ın banliyö hayatından kaçma arzusuna komşuları şüpheci yaklaşırlarken, onlara arka çıkan tek kişi de John oluyor.

Bahsettiğimiz tüm bu temalar romanda etraflıca tartışılırken, film çoğu edebiyat uyarlamasında olduğu gibi görece yetersiz kalıyor. Yates'in şimdiki zaman ve geçmiş arasında sürekli gidip gelen anlatısı karakterlerinin iç dünyasını detaylı şekilde ortaya koyarken, senarist Justin Haythe uyarlamasında birkaç sahne dışında lineer bir tarzı seçmiş. İster istemez bir sadeleşmeye giderek, daha önce de andığımız bazı detayları elemekten veya ağırlıklarını azaltmaktan yana tercih kullanmış. Orta sınıf bir ailenin veya evlilik kurumunun işlerliğini sorgulamak aslında sözkonusu meseleleri de içinde barındırsa bile (başka örnekleri için Şiddetli Geçimsizlik başlıklı kutuya bakabilirsiniz), filmin içeriği romana oranla biraz hafif kalmış. Uzun lafın kısası, Sam Mendes'in filminin 50'ler Amerikası'nın yıkıcı bir portresi olmaya teğet geçerek, daha ziyade bir evlilik dramasına dönüştüğünü söyleyebiliriz.

Fakat "Hayallerin Peşinde"nin yılın en çok beğenilen filmlerinden birisi olduğunu da eklemek gerek. Özellikle Amerika'da eleştirmenlerden gelen övgüler bir yana, film yılın ödül avcılarından birisi. Geçtiğimiz ay Altın Küreler'de dram kategorisinde En Iyi Kadın Oyuncu seçilen Kate Winslet ise kuşkusuz filmin yıldızı. April Wheeler karakteri kolayca abartılı bir oyunculuk tarzıyla yorumlanabilecekken, Winslet dengeli bir performans sergiliyor. Filmin ihtiyacı olan anlarda küçük ve içe dönük oynadığı gibi, kimi sahnelerde ritmi yüksek bir performans da vermeyi beceriyor. Winslet'ın bu ay dağıtılacak Oscar ödüllerinde de iddialı olduğunu unutmadan eklememiz gerek. Kaldı ki filmin başka pek çok dalda da adaylık kazanması, hatta ödüle uzanması ihtimal dahilinde.

Şiddetli geçimsizlik

Sinema tarihi boyunca evlilik kurumu genellikle idealize edilse bile, zaman zaman eleştiriye de maruz kaldı. "Hayallerin Peşinde" ile benzeşen, sinema tarihinden başka sorunlu evlilikleri hatırlayalım.

Kızgın Damdaki Kedi
Cat on a Hot Tin Roof (1958)

Yön: Richard Brooks

Tennessee Williams'ın aynı isimli oyunundan sinemaya uyarlanan "Kızgın Damdaki Kedi", dönemin kısıtlayıcı sansür mekanizması nedeniyle epey yumuşatılmıştı. Paul Newman'ın canlandırdığı Brick Pollitt karakterinin sevgiden yoksun evliliğiyle aslında eşcinselliğini gizlemeye çalıştığı filmde pek anlaşılmıyordu. Yine de çizilen portre ziyadesiyle karamsardı.

Kim Korkar Hain Kurttan
Who's Afraid of Virginia Woolf? (1966)

Yön: Mike Nichols

Çekildiğe dönemin epey ilerisinde olduğunu rahatlıkla söyleyebileceğimiz bu dram, birisi genç, diğeri orta yaşlı iki evli çifti bir akşam yemeğinde buluşturuyordu. Alınan alkolün etkisiyle su yüzüne çıkan bastırılmış problemler çok geçmeden kıyametin kopmasına sebep oluyor ve huzurlu orta sınıf evi cehenneme dönüyordu.

Evli ve Çocuklu
Married with Children (1987-97)

80'li ve 90'lı yılların en popüler televizyon dizilerinden birisi olan "Çocuklarla Evli ve Çocuklu" orta sınıf Amerikan ailesinin acımasız bir parodisiydi. Sevilmesi mümkün olmayan karakterleri ve siyaseten yanlış mizahıyla öne çıkan dizi, ekrana geldiği 10 yıl boyunca insanların kendi gündelik hayatlarının grotesk bir versiyonuna gülmelerini sağladı.

Büyük Yalnızlık (1989)

Yön: Yavuz Özkan

Boşanmak üzere bir çiftin kötü hava koşulları nedeniyle eski evlerinde mahsur kalmalarını konu alan "Büyük Yalnızlık", evlilik içi şiddetin en şaşırtıcı örneklerinden bazılarını perdeye taşımaktaydı. Birbirlerine katlanamadıklarına çoktan karar vermiş kan koca bir gece boyunca hem sözel, hem de fiziksel şiddet uyguluyor, bu işkence hissi çok geçmeden seyirciye de geçiyordu.

Güllerin Savaşı
The War of the Roses (1989)

Yön: Danny DeVito

Bu kara komedinin çoğu anında, özellikle de final bölümünde abartılı olduğunu reddetmek mümkün değil. Ancak 80'lerin yükselen değeri liberal kapitalizme denk düşecek şekilde evlilik kurumunun ekonomik çıkara dayalı yönüne alaycı bir bakış getiren film, "yaratıcı" kan koca kavgalarıyla da epey güldürüyordu.

Gözü Tamamen Kapalı
Eyes Wide Shut (1999)

Yön: Stanley Kubrick

Kubrick'in vasiyet filmi adından da anlaşılacağı üzere, evlilik kurumunun sürebilmesi için gözlerin pek çok şeye kapatılması gerektiğine işaret ediyor, özellikle de bu kurumun normalize edilmiş yapısı içerisinde bastırılan cinselliğe dikkat çekiyordu. Sözkonusu olan sadece Tom Cruise'un canlandırdığı karakterin değil, hemen her orta sınıf evli çiftin kâbusuydu.

Beş Kere İki
5x2 (2004)

Yön: François Ozon

Beş ayrı sahneyle bir evliliği çöküşünden başlangıcına doğru geriye saran film, benzerlerinden alışık olduğumuz yapıyı ters yüz ediyordu. Önce sonucu, daha sonra sebepleri, en nihayetinde de her şeyin tozpembe olduğu dönemi izliyorduk. Bu yapı sayesinde Ozon, evlilik kurumu içerisinde bastırılan sorunları daha da çarpıcı bir şekilde ortaya çıkartıyordu.

Acı hatıralar denizi

Katıldığı festivallerde büyük beğeni toplayan İsrailli yönetmen Ari Folman'ın belgesel-animasyonu "BEŞİR'LE VALS" (Vals Im Bashir) nihayet gösterimde. 1982'de henüz 20 yaşında bir askerken, Lübnan İç Savaşı sırasında tarihin en kanlı katliamlarından birine tanık olan ancak hiçbir şey hatırlamayan Ari Folman, hafızasını toplamaya çalışırken çıktığı zihinsel yolculuğu anlatıyor filminde.

Yönetmen Ari Folman (solda).

EBRU ÇELİKTUĞ

Büyüklerimiz boşuna, "Hafızayı beşer nisyan ile maluldur" dememişler; yani hafızanın unutmak gibi bir sakatlığı, zayıflığı var. Aslında bazen faydalı bir zayıflık bu, adeta ruhumuzun savunma mekanizmalarından biri. Pek çok üzücü travmayı "unutarak" alt edip hayatlarımıza devam ediyoruz. "Beşir'le Vals", işte bu dertle uğraşan, unuttuklarını hatırlamaya çalışan Ari Folman'ın belleğinin derinliklerine yaptığı yolculuğu anlatıyor. İsrailli senarist ve yönetmen Folman, 1962 yılında Hayfa'da doğmuş. 20 yaşında İsrail ordusunda piyade birliğinde görev yaparken kendisini Lübnan Savaşı'nın içinde bulmuş. Askerliğini bitirdikten sonra da, o dönem ülkesindeki pek çok gencin neredeyse artık klişeleşmiş hayalini yaşamak üzere, sırt çantasını alıp dünya turuna çıkmış. Ama iki hafta geçtikten ve ikinci ülkeye adım attıktan sonra seyahatin kendisine göre olmadığının farkına varıp, Güneydoğu Asya'da yerleştiği bir yerden arkadaşlarına hiç gitmediği yerler

Açılışta izleyeceğimiz rüya sahnesi oldukça etkileyici.

Filmde bir dönemin popüler kültüründen pek çok ayrıntı var.

hakkında hayali mektuplar atmış ve dünyayı gezmiş kadar olmuş! Kendi hayalgücü karşısında o kadar şaşırmış ki, döndüğünde, hayatta ne yapması gerektiğinin artık farkındaymış ve sinema okumaya karar vermiş. Bundan beş yıl önce, 40 yaşına bastığında, her yıl belli tarihlerde katıldığı İsrail yedek ordusundaki pozisyonundan ayrılmak istemiş. Yaklaşık 20 yıldır orduda kısa filmler ve reklamlar yazıp yöneterek geçirdiği bu süreci sona erdirmek isteyen Folman'a, ordunun terapistine gözükme ve yaşadıklarını anlatma şartı ile izin verilmiş. İşte bu terapi sürecinde, şaşırtıcı bir şey olmuş: Folman yıllardır kendisinden bile sakladığı, kimselere anlatmadığı anılarıyla karşı karşıya kalmış. Hiç konuşmadığı, anlatmadığı, yıllardır bilinçaltına bastırdığı hatıralarının peşine düşmeye, bunları yazmaya ve hatta filme çekmeye karar vermiş. Beş yıla yayılan bir çalışmanın ardından da ortaya çarpıcı renkleri, görüntüleri ve anlatımıyla "Beşir'le Vals" çıkmış. Bu sürecin önemli bir kısmı ise filme fon ve yapımcı aramakla geçmiş. Başından beri filmini bir animasyon olarak çekmekte kararlı olan Folman, pek çok kez, bir animasyonun belgesel niteliği taşıyamayacağı önyargısıyla savaşmak zorunda kaldığını söylüyor. Animasyon formatında ısrarının nedeniniyse şöyle açıklıyor: "Bu film başından beri animasyon olarak tasarlandı. Başka bir yolla çekme şansı olsa da asla o yolu düşünmedim. Ne düz bir kurgu ne de klasik belgesel olarak ele almadım. Henüz filmi yazmaya başlamadan, aklımda canlandırırken bile karakterleri çizilmiş olarak düşünüyordum. Filmde ele alınan tüm öğelere bakacak olursanız, -hafıza, kayıp hafıza, rüyalar, bilinçaltı, halüsinasyonlar, uyuşturucular, gençlik, kayıp gençlik vb- benim için tüm bunları bir hikayede birleştirmenin yolu animasyondan geçiyordu. Bir yönetmen olarak kendimi tam anlamıyla özgür hissettim bu şekilde. Üstelik bir animasyon ile piksellerden oluşan bir film arasında gerçeklik anlamında ne fark olabilir ki? Normal bir filmin bir animasyondan daha gerçek ya da doğru olduğunu kim iddia edebilir?" Walt Disney'in bir zamanlar söylediği üzere, animasyon bir insanın tüm düşüncelerini ortaya koyabileceği bir tarza dönüştü gerçekten ve Ari Folman da buna yürekten inanıyor: "Animasyon gerçekten büyük özgürlük. Aklınızı özgürleştiriyor, bunun bir tür bağımlısı oldum diyebilirim. İkinci bir animasyon projem var ve yakın gelecekte başka bir tarzda film çekmeyi düşünmüyorum."

Korkunç gerçeğin peşinde

Film, tıpkı Folman gibi 1982'de Lübnan İç Savaşı'nda görev almış olan arkadaşı Boaz'ın anlattığı rüya sekansıyla başlıyor: 26 tane azgın köpeğin sokakları çılgınca koşarak evinin önüne geldiğini gören Boaz'ın bu kabusu, İç Savaş'ta yaşadığı bir travmaya dayanıyor. Kendisi de aynı zamanlarda, aynı savaşta piyade birliğinde asker olan Folman'ın, nasıl

Beşir'le Vals

Sabra ve Şatila Kampları'nda 1982'de büyük bir katliam yapılmıştı.

olup da hiçbir şey hatırlamadığını kendine sormasıyla macera başlıyor. Belleğinden kopup gelen görüntüler Folman'ın, aynı dönem askerlik yaptığı arkadaşlarının ve en yakın dostlarının anılarına yönelmesine yol açıyor. Geçmişin bu karanlık döneminden gelen görüntülerin en güçlüsü, bir gece, Beyrut sahilinde, şehri aydınlatan fişeklerin ışığında arkadaşlarıyla denizde yüzmeleri ve çıkıp giyinmeleri. O gece o sahilde denize girdiği arkadaşlarıyla yaptığı röportajlar, yavaş yavaş Folman'ın bilinçaltına itip baskıladığı anılarını tazelemeye başlıyor. O tarihte, Sabra ve Şatila kamplarında bulunan Filistinliler'e karşı, en büyük insanlık suçlarından biri işleniyor aslında. Bugün hala tam sayı bilinmese de 3000 civarında Filistinli, Hıristiyan Falanjistler tarafından vahşice öldürülüyor. Bu noktada biraz tarih bilgisine ihtiyaç duyuyoruz. Sonuçta "Beşir'le Vals", Ari Folman'ın kişisel anılarından yola çıkan (daha doğrusu anılarına yol alan) bir film ve çok net bir politik gerçeklik sunmayı amaçlamıyor. Lübnan'da on yıllardır süren politik karışıklığı ve iç savaşı, oradaki tüm fraksiyonları, bugün bile hala belirsizlik taşıyan olayları anlatma konusunda ortalama bir film süresi de yeterli olmayacaktır muhtemelen ve Folman'ın niyeti de bu değil. Filmin ismindeki Beşir, yani Beşir Cemayel, Lübnan'da Hıristiyan kesim tarafından seçimle başa gelen, ABD ve İsrail destekli, milliyetçi bir politikacı. Onun şaibeli bir suikaste kurban gitmesinin ardından (CIA'nin parmağı olduğu da söyleniyor, Müslüman kesimlerin de) misilleme olarak, Ürdün'den Kral Hüseyin tarafından Lübnan'a sürülen Filistinliler'in yaşadığı Sabra ve Şatila kampları Hıristiyan Falanjistler tarafından ablukaya alınıyor. İsrail Ordusu da kentin dışında, en dış halkada varlığını gösteriyor ve aslında katliam başladığında, her şeyin farkında olduğu halde müdahalede bulunmuyor. İşte Ari Folman, o günleri hafızasının en derin yerlerine gömmüş, Boaz'ın kabuslarının kendisinde açtığı yoldan bu anıları geri getirmeye uğraşıyor. "Ne yazık ki filmlerin dünyayı değiştireceğine inanmıyorum" diyor yönetmen. "Ancak, diyelim ki bir film seyrettiniz ve eve döndüğünüzde hayatla ilgili yeni bir şey öğrendiğinizi düşünüyorsunuz. Eğer buna bir katkım olursa işimi yapmışım demektir. Şimdiye kadar neyi bilip bilmediğinizin önemi yok. Önemli olan "şimdi" ne bildiğiniz. Öğrendiğiniz şey artık ortak hafızanızda yer alıyor ve bundan sonra duyacağınız katliamlara –gerçekleşen

Ari Folman, hafızasının derinliklerinden gelen görüntülerin peşine düşüyor.

ya da önlenen- referans olacak. Sonuçta bunlardan artık haberiniz var!"

Sıcak savaşın ortasında, askerler çoğu kez hayallerine sığınarak gerçeklikten kaçıyor.

Farklı bir animasyon

"Beşir'le Vals"e belgesel niteliğini veren, Folman'ın röportaj yaptığı, dönemin birebir tanıkları olan dokuz gerçek kişi ki, bunlardan yedisi, animasyonda oldukları gibi gözükmeye ve kendi sesleriyle konuşmaya razı oluyor ama ikisi bu konuda tereddüt ediyor. Bu durumda, onlar için yeni tipler çiziliyor ve profesyonel oyuncular tarafından seslendiriliyorlar. Ama anlattıkları her şey gerçek ve değişikliğe uğramıyor.

Filmde kullanılan animasyon teknikleri ise "cut out", 3D ve plastik animasyondan oluşuyor. ""Karanlığı Taramak"ı stil olarak fazlasıyla andırmasına rağmen, rotoskop tekniği kullanılmamış. Filmin bir diğer özelliği de, seksenlerin soundunun bolca yer aldığı müziğinin önceden hazırlanıp animasyonun üzerine oturtulması. Film için bestelenen "Good Morning Lebanon"in sözleri, son derece dikkate değer bir ironiye sahip.

"Beşir'le Vals", animasyon denince akla gelen neşeli aile filmleriyle kıyaslanamayacak, son derece sert ve güçlü bir film. Filmin adı, Folman'ın röportaj yaptığı arkadaşlarından Shmuel Frenkel'in Batı Beyrut'ta kurşun yağmurunun altında, kullanmaya alışkın olduğu makineli tüfeğiyle birkaç dakika boyunca adeta cinnet halinde sağa sola açtığı ateş esnasındaki dansı andıran hareketlerine dayanıyor. Frenkel adeta ateş altında dans ederken pek çok evin balkonu bunu izleyen sivillerle dolu. Sokaklar boyunca da, öldürülen Beşir Cemayel'in posterleri asılı. Filmin daha pek çok sert sahnesi var savaşa dair. Animasyon olması bu sahnelerin şiddetini ve seyirciye yaşattığı dehşeti azaltmıyor. Ama şüphesiz en dokunaklı sahneler filmin finalinde veriliyor ki, tarihin nasıl tekerrür ettiğini acı bir şekilde yeniden görüyoruz. Ari Folman, Avrupa'daki gösterimlerde, örneğin Fransa'da insanların, Ortadoğu'da yıllardır süren kavga ve savaşlar hakkında çok şey bildiklerini; oysa ABD'de, İsrail'in etkisi nedeniyle pek çok şeyin farkında olunmadığını gözlemlemiş. ABD'nin İsrail'i her şartta desteklediğini ve pek çok şeyin görmezden geldiğini belirten Folman, aslında pek çok İsrailli'nin, hiç de savaşmak istemediğini, iyi bir gelirle, daha az vergi ödeyerek, dünyayı gezmeyi amaçladıklarını ve dolayısıyla hala barış için umut duyduğunu söylüyor: "Benim filmime bakın; bu filmi Alman yapımcılarla gerçekleştirdim, oysa akrabalarım Nazi soykırımında öldürülmüşlerdi. Anne ve babam kurtulmuştu sadece. Tarih açısından 60 yıl nedir ki? Hiçbir şey. Saraybosna'da film festivalindeydim; orada 13 yıl önce olanları bir düşünün. Şimdiyse barış içinde yaşıyorlar. Yani bu olmayacak bir şey değil!"

Folman, animasyonu pek çok rüya ve halüsinasyon sahnesini daha özgürce anlatabilmek için seçtiğini söylüyor.

Ari Folman (solda) dostu Boaz'ın kabusunu dinlerken.

Genç oyuncu Bigkem Karavuş, filmde köyün güzeli Güvercin'i canlandırıyor.

Bir noktadan sonra köyün günah keçisi haline gelen Cennet Ana'nın oğlu (Ertan Saban).

Bir Türkiye alegorisi

Son olarak kısıtlı bütçeyle meydana getirdiği etkileyici filmi "Ara"yla gündeme gelen senarist-yönetmen Ümit Ünal, şimdi de Hasan Ali Toptaş'ın ünlü romanından uyarladığı ve nispeten daha geniş bir prodüksiyona sahip olan filmi "GÖLGESİZLER"le huzurlarınızda.

MURAT EMİR EREN

İstanbul'da yaşayan bir berber, her gün dükkanına gelen onlarca müşteriyle yeni hayatlar tanırdı. Bu hayatlar elindeki usturaya emanetti. Ayrıca ona çok çok uzaktı. Berber, uzaklara dalıp gittiği bir gün, kendisini bir köyde buldu. Şansına, köyün berberi Cıngıl Nuri de uzun zaman önce kayıplara karışmış, köy berbersiz kalmıştı. Bu hiçliğin ortasındaki Anadolu köyünde, hiç kimse olarak yeni bir hayata başlaması mümkün müydü?

1994 yılında Yunus Nadi Roman Ödülü kazanan ve 1995'te okuruyla buluşan Gölgesizler, Hasan Ali Toptaş'ın yayınlanan dördüncü kitabıydı. Temel olarak isimsiz berber karakterinin üzerine kurulu olan roman, yıllar içinde ülkemizde kendisine geniş bir hayran kitlesi edindi. Bu hayranlardan biri olan yapımcı Hakan Karahan'sa yakın dönemde kitabın sinema haklarını satın aldı ve 2007 yılında "Gölgesizler" projesini hayata geçirmek üzere Narsist Film'i kurdu. Proje, bir yıl süren yönetmen arayışlarının ardından Taner Birsel, Selçuk Yöntem, Ahmet Mümtaz Taylan gibi isimlerin de yer aldığı 22 kişilik geniş oyuncu kadrosuyla ve usta senarist-yönetmen Ümit Ünal'ın önderliğinde nihayet geçtiğimiz yıl hayata geçti. "Gölgesizler"in senaryo yazarı ve yönetmeni Ümit Ünal, filmin romandan beyazperdeye uzanan serüvenini anlattı.

Romandan ilk ne zaman haberdar olmuştunuz?

Gölgesizler ve Hasan Ali'nin adını daha önce çok duydum ama okumamıştım. Yapımcı Hakan Karahan senaryoyu yazmam teklifiyle geldiğinde okudum ve çok sevdim.

Hikayenin sinemasal anlamda ilgili çekici yönleri nelerdi sizin için?

Gölgesizler şiirsel bir belirsizlik havası ve bir rüya atmosferi taşısa da, sinemada benim için hayati önem taşıyan aksiyonu, çatışmayı, gerilimi, derinlikli karakterleri bir araya getiriyor. Kitap bana bir yandan klasik hikaye kalıplarına, karakter gelişimi ve dramatik çatışma kurallarına çok uygun bir film yaparken aynı zamanda da hepsine meydan okuyabileceğim iddiasını ve fırsatını sundu. Burada anlatılan hikaye beni çok derinden yakaladı ve canımı acıttı. Kendi yazdığım bir hikaye kadar içten hissettim. Kitabı ilk okuyuşumda dehşet içinde kaldım. Birincisi olağanüstü iyi ve cesur bir roman olduğu ve Türkiye'de yazılabilmiş olduğu için. İkincisi de ben böyle bir işin altından nasıl kalkarım korkusu hemen karşıma dikildiği için. Çünkü Gölgesizler bence uyarlaması çok zor bir kitap. İlk anda teklifi reddetmeyi bile düşündüm. Ama bir cesaret geliyor işte insana...

Senaryo sürecinde romanda herhangi bir değişikliğe gittiniz mi? Varsa bu değişikliklerin sebebini açıklar mısınız?

Kitabı okumuş ve sevmiş tüm seyircileri, bambaşka bir filmle karşılaşacakları konusunda uyarmak isterim. Gölgesizler filmi, kitabın ruhuna ve dokusuna çok bağlı ve saygılı ama kitaptan çok farklı bir film. Benim Gölgesizler yorumum, ya da "cover"ım diyelim. Hasan Ali Toptaş belirsizlikleri büyük bir ustalıkla kurguluyor. Romanda birçok şey, ilk okuyuşta belirsiz kalıyor, ancak kitabı bitirdikten sonra, ikinci kere okuyunca ve uzun uzun düşününce belirsiz kalan her ayrıntının manalı olduğunu anlıyorsunuz. Ama benim inandığım sinema anlayışına göre, seyirci romandaki ölçüde belirsiz bırakılmış bir dramatik yapıyı kaldıramaz. Birçok değişiklik yaptım: Romanın ilk yarısı ileri-geri atlamalı bir zaman kurgusuyla işliyor. Öncelikle o kurguyu değiştirdim, daha kronolojik bir hikaye anlatımı izledim. Bir de romanda bir suç var ama kesin bir "suçlu" yok, ben bir suçlu seçtim ve tüm dramatik yapıyı bunun üzerine kurdum. Bunun daha açık anlaşılması için romanda var olmayan bir iki şey ekledim. Romanda zaten var olan politik alt yapıyı biraz daha belirginleştirdim. Bir de yapım olanakları ve teknik koşulların zorladığı değişiklikler de vardı. Filmdeki köyde kar yağmıyor mesela, onun yerine kavak tozları her yeri kaplıyor;

Usta aktör Taner Birsel de oyuncu kadrosunun önemli isimlerinden.

İşte köyün her derdiyle ilgilenen muhtarı. (Ahmet Mümtaz Taylan)

Selda Özer ve Tales Farzan.

çünkü kısıtlı bütçeyle koca bir ekibi iki mevsimde o sete taşımak zordu. Ama kavak tozları filmin yapısı içinde bambaşka bir mana kazandı. Meşhur "Kar neden yağar, kar?" sorusu da başka bir şeye işaret eder oldu. Sonucta ortaya çıkan film, Gölgesizler'den çıkabilecek filmlerden sadece biridir. Bir başka yazar/yönetmen gelse bambaşka bir senaryo üretebilir, bu romanı bambaşka yorumlayabilirdi. Gölgesizler o ölçüde engin bir kitap.

Romanın varoluşçu bir tavrı olduğu kadar gerçeküstü bir atmosferi de var. Bu durum filme nasıl yansıdı? Oyuncularla bu konuda ne gibi bir çalışma yaptınız?

Romanın bu tavrını ve atmosferini, benim daha önceki işlerime çok uygun düştüğü için sevdim. Yıllardır en gerçeküstü durumları bile anlatırken filmin atmosferini, oyunculuğu, sanat yönetimini, gerçekçi hatta "doğalcı" tutmaya çalışırım, gerçekçi bir anlatımın durumun gerçeküstülüğünü daha vurgulayacağına inanırım. Gölgesizler bu ilkeyi en güzel hayata geçirdiğim filmim oldu sanırım.

Oyuncu kadrosunu oluştururken nelere dikkat edildi? Tercihleriniz nasıl şekillendi?

Filmde 22 tane konuşmalı, önemli rol var. Klasik başroller yok, en büyük başrol gibi görünen rol senaryonun yarısından sonra kayboluyor. Tüm filmde küçük yan karakter olarak beliren bazı karakterler, aniden büyük bir trajedinin başkahramanı oluveriyor. Bu yüzden başrol/yan rol ayrımı yapmayan, iyi oyuncular seçtik. Çok iyi bir oyuncu kadrosu kurduğumuza ve ortaklaşa iyi bir iş çıkardığımıza inanıyorum.

Hikayenin geçtiği zaman ve mekan belirsiz. Bu elbette yazarın bir kararı. Sizce bu kararın sebebi nedir?

Romanda her ne kadar belirsiz de olsa benim 1950'ler diye yorumladığım bir zaman kurgusu var. Mekan belirsiz, herhangi bir ıssız Anadolu köyü olabilir ama romanda tarif edilen zaman 20. yüzyılın ortaları. Ben bu zamanı elektriğin kullanıldığı, atların yine olduğu ama arabaların da kullanıldığı, ama mesela TV olmayan bir döneme çektim. Biraz kendi çocukluğumun köylerine benzettim diyebilirim. 1970'lerin köylerine.

"Gölgesizler" her kaybolanın bir başka yerde yeniden var olduğunu vurgulayan, dolayısıyla kaybolanı aramanın da, kayıp kavramının da altını oyan bir yapıya sahip. Bu açıdan hikayede olup bitenlerin Türkiye toplumuyla ilgili alegorik yan anlamları var mı sizce?

Romanda varolan bu politik bakışı ben altını çizerek belirginleştirdim. Her yan olayı, her unsuru buna hizmet edecek hale getirdim. Filmde suçlu iktidar/onun suçladığı masumlar ekseninde bir Türkiye alegorisi kurmaya çalıştım. Bu bakış açısının dışında da okumalar yapılabilir elbette ama filmin politik altyapısı fark edilir ve anlaşılırsa çok mutlu olurum.

Hasan Ali Toptaş, karakterlerinin en ufak jestlerini ve aklından geçenleri dahi metnine yansıtan, neredeyse mekan tasvirinden çok, ruh hallerine ve fiziki tasvirlere yer veren bir yazar. Bu durum sizin oyuncu yönetiminize, onlara verdiğiniz mizansenlere nasıl yansıdı?

Açıkçası senaryo bitene kadar 5-6 kere okuduğum romanı, sete çıkmadan önce unutmaya karar verdim ve öyle de yaptım. Şu an senaryodaki hangi cümle bana aitti, hangileri doğrudan kitaptandı, hangi olayı ben ekledim, hangisi kitapta da vardı, hatırlamıyorum. Kitapla hem bütünleştim hem de bir şekilde farklı bir şey yaratabilmek için unuttum onu.

Romanın kurgusuyla sizin bugüne kadar çekmiş yahut yazmış olduğunuz filmlerin - özellikle zaman atlamaları üzerinden ilerleyen yapısı da dikkate alınırsa- kurgusu epey benziyor. Bu benzerlik sizin işinizi kolaylaştırdı mı?

Film, kitaptaki kadar zaman atlamalarıyla dolu değil. Sinemanın zaman atlama teknikleriyle, edebiyatınkinin çok farklı olduğunu düşünüyorum. Edebiyattaki zaman atlamalarını sinemasal bir dile çevirmeye kalkarsak çok karmaşık sonuçlar doğabilir.

Filmin, daha önceki filmlerinizle nasıl bir ilişkisi olduğunu düşünüyorsunuz?

İçerik açısından, iktidara (baba figürüne) karşı olan nefret, yazdığım pek çok şeyin temelinde vardır sanırım. Ezilenlerden, masumlardan yana olmak da yazdıklarımın ortak bir noktasıdır denebilir. Biçimsel olarak da diğer tüm filmlerimin ortak noktası olan deneycilik bu filmde de hayli baskın. Farklı anlatım teknikleri denemeye çalıştım yine. Ayrıca "Ara"da çalıştığım görüntü yönetmeni Gökhan Atılmış ve kamera operatörü Türksoy Gölebeyi ile yine çalıştım. Kamera stilinde bir benzerlik sözkonusu. Sanat yönetmeni Serdar Yılmaz da "Ara" ekibinden.

Yeni bir projeniz var mı?

İki farklı proje var, hangisi öne çıkacak bilmiyorum şimdilik ama yazın bir film çekeceğim mutlaka.

Yönetmen Ümit Ünal, çekimlerin gerçekleştiği Kırklareli, Karadere köyünün dedeleriyle birlikte.

John Patrick Shanley'nin Pulitzer ödüllü aynı adlı tiyatro oyunundan sinemaya uyarladığı "DOUBT/ŞÜPHE", önyargıyı sorgulayan konusu ve Meryl Streep ile Philip Seymour Hoffman'ın performansıyla öne çıkan, son yılların en güçlü dramlarından biri.

Emin olmak ya da olmamak

MÜJDE IŞIL

"Bir miktar şüphe ile yaşamayı öğrenmek zorundayız... Sinemacıların ortak eğilimi hep bir soru sorup filmin sonunda da onu cevaplamak oldu. Bense 'Şüphe'de seyircinin filmin sonunda bir cevapla değil 'Ne güzel bir soru' diyerek salondan ayrılmasını istedim. Böylece bu hikâye, seyircinin hikâyesi haline geldi." Kendi oyunundan uyarladığı ikinci filmini böyle tanımlıyor yönetmen/senarist John Patrick Shanley.

Oyun yazarı John Patrick Shanley, 1987 yılında "Moonstruck/Ay Çarpması" ile En İyi Orijinal Senaryo Oscar'ı kazandığında sinema camiasında da yıldızı parlamıştı. 1990'da ise "Joe Versus the Volcano/Joe Yanardağa Karşı" ile ilk kez kamera arkasına geçmiş; sinemanın en sevilen çiftlerinden olacak ve ileride beraber iki filmde daha romantizm rüzgârları estirecek Tom Hanks ve Meg Ryan'ı ilk defa biraraya getirmişti. Sonrasında tiyatro için yeni oyunlar yazdı; sayısı bir elin parmaklarını geçmeyecek birkaç filmin senaryosuna katkıda bulundu. Aradan geçen 18 senenin ardından, kendi yazdığı ancak hep başkalarının sahneye koyduğu "Doubt/Şüphe" adlı tiyatro oyununun sinemaya uyarlamasıyla ikinci kez yönetmen koltuğuna oturdu.

Hikâye, John F. Kennedy'nin öldürülmesinin ertesinde, ABD'de ırkçılığın devam ettiği, Vietnam Savaşı'na asker gönderme hazırlığının yapıldığı yani hem siyasal hem de sosyal çalkantıların tavan yaptığı bir dönemde, 1964 yılında geçer. Bronx'taki St. Nicholas adlı Katolik kilise okulunun müdiresi, disipline ve korkunun gücüne inanan Rahibe Aloysius'dur (Meryl Streep). Peder Flynn (Philip Seymour Hoffman) ise Rahibe Aloysius'un ve dolayısıyla okulun katı geleneklerini değiştirmek için çabalamaktadır. O sonbahar okula ilk defa siyahi bir öğrenci kabul edilir. Zamanla Rahibe James'in (Amy Adams) kafasında bazı

Disiplinden taviz vermeyen Rahibe Aloysius rolünde Meryl Streep yine harikalar yaratıyor.

şüpheler belirir. Rahibe James'e göre Peder Flynn, Donald Miller adlı bu öğrenciye gereğinden fazla yakınlık göstermektedir. Genç rahibe bu şüphesini Rahibe Aloysius ile paylaşır. Rahibe Aloysius da gerçeği ortaya çıkarıp Peder Flynn'i okuldan attırmak için harekete geçer. Suçlamayı reddeden Peder Flynn ile onun bir çocuk tacizcisi olduğuna inanan Rahibe Aloysius arasında çetin bir mücadele başlar.

Film, John Patrick Shanley'nin Pulitzer Ödülü kazanmış ve New York Drama Eleştirmenler Birliği tarafından 'sezonun en iyisi' seçilmiş aynı adlı tiyatro oyununa dayanıyor. Shanley, 80'lerin başından itibaren Danny and the Deep Blue See, Italian American Reconciliation, Four Dogs and a Bone gibi birçok Broadway dışı oyuna imza attı. Doubt ise yazarın Broadway'de sahnelenen ilk oyunu olma özelliğini taşıyor. İlk olarak 23 Kasım 2004'te Manhattan Theatre Club'da, Doug Hughes'ın rejisiyle sahnelenen oyun, ertesi sene Broadway'e transfer oldu ve Mart 2005'te Walter Kerr Theatre'da seyirciyle buluştu. Yurt dışı turnelere çıkan oyunun 2006'da Fransa'daki bir temsilini de Roman Polanski yönetmişti. 525 kez sahnelenen Doubt, 2005'te En İyi Oyun başta olmak üzere 4 dalda Tony Ödülü kazandı.

Shanley 'şüphe'lenmeye başlıyor

Doubt'ın ortaya çıkış süreci, John Patrick Shanley'nin bu kelimenin içerdiği belirsizlik kavramına duyduğu özel ilgi ile başlamıştı. Aklına ilk gelen figür ise televizyonda izlediği politikacılar oldu. "Politikacılar, birçok konuda son derece kesin konuşuyordu. Hepsinin sabit fikirleri vardı ve hiçbiri 'Bilmiyorum' demiyordu. Toplumumuzda bir kesinlik maskesinin var olduğunu gördüm. Bunu yıkmak için çatlak oluşturmak gerekiyordu. Bu çatlak da 'şüphe'ydi. Ve hiçbir şeyi kesin olarak bilemeyeceğiniz gerçeğini ilan eden bir oyun yazmaya karar verdim. Kesinlik, çıkmaz bir sokak iken; gelişime ve değişime olanak veren 'şüphe'nin sonsuz doğasını keşfetmek istedim." Bunu yaparken Shanley'nin temel ilkesi, kişisel bir çıkarım yapıp seyirciyi yönlendirmekten özellikle kaçınmaktı. "Seyircideki şüphe hissi, benim için çok önemli. Onlara neyin doğru neyin yanlış olduğunu söylemiyorum. Onlara ne düşüneceklerini ve hissedeceklerini söylemek yerine sadece bir şeyler düşünmelerini ve hissetmelerini sağlamak istedim."

Hikâyenin temasını oluşturan Shanley için diğer adım ise konunun geçeceği mekânı bulmaktı. Şüphe kelimesiyle hem çatışma hem de tezat yaratacak en iyi kavram din, en iyi mekân da kiliseydi. Böylece hikâyenin rahatsız ediciliği ve çözümsüzlüğü iyice ön plana çıkacaktı. Bu noktada akıllara, son yıllarda iyice deşifre olan tacizci rahiplerle ilgili haberler geliyor doğal olarak. "Kilise skandallarıyla ilgilenmiyordum fakat farklı görüşler yaratacak bir ortam arıyordum" diyen Shanley, öykünün merkezine cemaatin bir üyesi tarafından çocuk taciziyle ve eşcinsellikle suçlanan bir pederi yerleştirdi.

"Bazen bir başlık ya da kafanızdaki bir şeyin görüntüsü ve daha pek çok şey sizi cezbedebilir ve psikolojinizi etkileyebilir. 'Doubt' ismi, deneyimlediğim yaşam ve yaşamda ilgilendiğim şeylerin bir çeşit yankısı benim için. Bence bu aynı zamanda insan olmanın getirdiği bir deneyim; çelişik ve paradoksal..." diyor John Patrick Shanley. Hikâyenin detaylarında Shanley'nin bahsettiği yankıyı, yani kendi hayatından izleri bulmak mümkün. Shanley de Bronx civarındaki Parkchester'da doğup büyümüş örneğin. Tıpkı hikâyedeki gibi Katolik kilise okullarında eğitim görmüş. Hatta bahsettiği o paradoksal ve çelişik durumu anımsatırcasına o okulların bazılarından da atılmış. Rahibe James karakterini, herkesin Rahibe Peggy dediği ilkokul öğretmeni Rahibe Mary Margaret McEntee'den esinlenerek yaratmış (hatta "Doubt" filmini de ona adamış). Rahibe Aloysius karakterini

Yönetmen John Patrick Shanley sette, Meryl Streep ve Amy Adams ile birlikte.

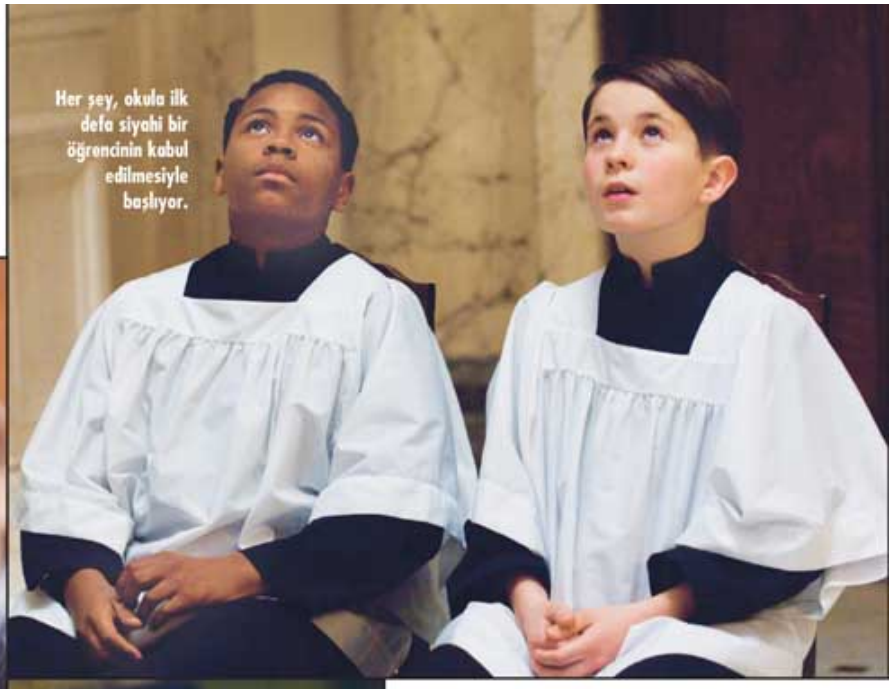

Her şey, okula ilk defa siyahi bir öğrencinin kabul edilmesiyle başlıyor.

Genç aktris Amy Adams, şüphesiyle olayların fitilini ateşleyen Rahibe James rolünde.

yaratırken de kendi okul tecrübelerinden yola çıkmış. Hikayenin geçtiği dönem olarak ise, Kennedy suikastinin ardından, insan hakları mücadelesinin zirve yaptığı, ırkçılığın devam ettiği, Katolik Kilisesi'nde reformların hız kazandığı, hem istikrarsız hem de değişime gebe olan 1964 (Shanley o sıralarda 14 yaşında) senesini seçmiş. Böylece Rahibe Aloysius ve Peder Flynn arasındaki çatışmayı, o dönemdeki çarpışan fikirlerin ve değişim temasının metaforu olarak kullanmış.

Prodüksiyonun perde arkası

Sinema uyarlamasının hayata geçirilmesi aşamasında devreye "The Truman Show", "The Hours/Saatler", "The Village/Köy", "No Country for Old Men/İhtiyarlara Yer Yok" gibi pek çok prestijli filmin yapımcılığını üstlenen Scott Rudin giriyor. Projenin bu noktadan sonraki hikayesi ise şöyle gelişiyor: Doubt, kısıtlı mekanda geçen, sadece dört karakterli (iki rahibe, bir peder ve taciz edildiği öne sürülen çocuğun annesi) bir oyun olmasına rağmen Rudin, hikâyenin sinema için çok elverişli olduğuna inanmaktadır. John Patrick Shanley ise o sırada yeni bir film yönetmeyi düşünmemektedir. Hem evlat edindiği çocuklarını büyütmek hem de glokom (göz tansiyonu) nedeniyle kör olma noktasına gelen gözünün tedavisi için uzunca bir süre ara vermiştir yönetmenliğe. Rudin, Shanley'yi ikna eder. Ancak kendi oyununu senaryoya dönüştüren ve bu süreçte oyun üzerinde bazı değişikliklere giden Shanley'yi zorlu bir süreç beklemektedir. Oyunda hiç görünmeyen öğrenciler ve dolayısıyla da tacize uğrayan Donald karakteri beyazperdede ete kemiğe bürünür. Yönetmen, hikâyeyi müdürün odası, kilise ve bahçesi gibi kısıtlı mekânlardan çıkarır; işin içine kilise cemaatini, derslikleri ve yemek odalarını dahil eder. Rahibelerin sessiz yaşamlarına ağırlık verir; dış dünya ile bağlantı kurar. Tüm değişikliklere rağmen Shanley, oyundaki gibi 'Peder Flynn suçlu mu, suçsuz mu?' sorusunu yanıtlamamaya kararlıdır. "Türün geleneğine ihanet etmiş olsam da, filmin sonunda bu sorunun cevabını vermeyecektim. Filmin yapısını belirsizlik ve gizem üzerine kurmak zor olsa da, kesin bir sonun bulunmaması bana umulmadık bir özgürlük alanı yarattı" diyen Shanley, bazen bu özgür alanda yapımcısı Scott Rudin'in müdahaleleriyle karşılaşır. Örneğin Peder Flynn'in son olarak cemaate seslendiği ve oyunda bulunmayan bölüm, Rudin'in ısrarı sonucu filmde yer alır.

Donald'ın annesini canlandıran Viola Davis, filmde kısa ama etkili bir performans sergiliyor.

Film, iki ustanın omuzlarında

John Patrick Shanley oyunun sinema uyarlamasında film yıldızlarıyla çalışma kararı aldığı andan itibaren acımasız Rahibe Aloysius rolü için aklında Meryl Streep varmış. Ayrıntılı ön hazırlıklarıyla tanınan Streep bu rol için yönetmenin St. Anthony'deki öğretmeni Rahibe Peggy ile tanışmış. Shanley'nin o sıralarda 21 yaşında, şimdilerde ise 70'lerindeki ilkokul öğretmeni olan Peggy, ünlü aktrise okulda geçen ve neredeyse her saati ibadet için planlanmış bir günü detaylarıyla anlatmış. Streep, rahibe karakterini aşırı korumacı olarak tanımlamakta. "Rahibe Aloysius'u etrafını kasıp kavuran bir ejderha gibi görmüyorum. O kendini, çocukların koruyucusu olarak düşünüyor" demiş aktris.

Olayların fitilini ateşleyen yani Peder Flynn hakkındaki şüphenin kaynağı olan Rahibe James rolü için ilk düşünülen isimse Natalie Portman'mış. Ancak onun rolü reddetmesi üzerine, Rahibe James'i canlandırmak için yanıp tutuşan, üstelik çocuksu ve masum yüzüyle genç rahibe rolüne cuk oturan Amy Adams seçilmiş. Filmde kısa ama etkin bir yeri (Rahibe Aloysius ile karşı karşıya geldiği sahne) olan, siyahi öğrenci Donald'ın annesi Mrs. Miller rolü için de, daha önce Oliver Stone, Todd Haynes, Steven Soderberg gibi usta isimlerle çalışmış olan Viola Davis tercih edilmiş.

Şüphenin kaynağı olan ve suçlu mu

Rahibe James (Adams) şüphesini Rahibe Aloysius (Streep) ile paylaşırken...

suçsuz mu olduğu konusunda seyirciyi merakta bırakan Peder Flynn rolü, "Doubt"ın kilit karakteri. Yönetmen, onu canlandıracak kişinin, hem bu rolün ağırlığını kaldırabilecek hem de Meryl Streep gibi bir ustanın ağırlığı altında ezilmeyecek bir aktör olması gerektiğini düşünerek vermiş bu role seçeceği oyuncuyla ilgili kararını. "Streep'i her sahnede terletebilecek ve zorlayabilecek çapta tek aktörün Philip Seymour Hoffman olduğunu düşündüm. Karşılıklı tartıştıkları sahne adeta bir meydan savaşı, gladyatör dövüşü gibiydi" diyor Shanley. "Doubt"ta birbiriyle savaş halindeki iki din görevlisine hayat veren Hoffman ve Streep, ilginç bir tesadüf ki, daha önce Martı adlı tiyatro oyununda birlikte rol almış, anne-oğlu canlandırmışlardı. Onları beyazperdede ilk kez biraraya getiren yapım ise "Doubt" oldu.

Tiyatro oyunu Doubt'ı birkaç kez izleyen ancak günün birinde bu hikâyenin bir parçası olacağını hiç düşünmeyen Hoffman "Hikâyede, insanlardaki tutkunun dışında hiçbir kesinliğin olmaması çok hoşuma gitti" diyor. "Merkezde eski ve yeni arasındaki savaş vardı. Dini, ahlaki, politik, cinsiyete ilişkin ve ırksal meseleler de havada uçuşuyordu. Bu, nadir bulunan bir şeydi." Shanley teklif getirdiğinde çok şaşıran aktör, filmde Meryl Streep'in de yer alacağını öğrendiğinde hiç düşünmeden Peder Flynn rolünü kabul etmiş. Aktörün 20'li yaşlarından beri tanıdığı Viola Davis ve daha önce "Charlie Wilson's War/Charlie Wilson'ın Savaşı"da birlikte çalıştığı Amy Adams'ın da kadroya katılması ile sette rahat bir atmosfer oluşmuş kendiliğinden.

Seyirciyi ikiye bölecek bir karakter

Peder Flynn karakterinden çok etkilenen Hoffman "Öncelikle onu modern bir düşünür olarak tasvir edecektim. Onun kadere, dine ve hayattaki birçok şeye karşı farklı bir tarzı vardı. Kilisenin savunduğu statükoya meydan okuyordu" diyor. Öyküdeki çatışmayı ise şöyle değerlendiriyor: "Rahibe Aloysius ve Peder Flynn pek çok açıdan birbirine benziyor bence. İkisi de son derece güçlü kişilikler ve ikisini de hiç kimse yolundan geri çeviremiyor. Rahibe, Peder'i kendi hayatına, kimliğine ve kiliseye karşı bir tehdit olarak algılıyor. Peder ise onu, bağlı olduğu cemaatine karşı bir tehdit olarak görüyor. Aralarındaki en önemli fark şu ki, Rahibe Aloysius şüpheyle yaşayamıyor; bir doğruya ve yanlışa, yani kesinliğe ihtiyacı var. Peder Flynn ise bilinmeyenin dünyasında var olmaya çalışıyor." Aktör, canlandırdığı karakterin suçlu olup olmadığı yönünde kendisinin bir hüküm verdiğini ancak bu düşüncesini oyuncu arkadaşları ya da yönetmenle paylaşmadığını söylüyor. Her izleyicinin bu konudaki kararını kendi kendine vermesi gerektiği konusunda da yönetmenle hemfikir. "Hikâyenin en muhteşem tarafı, hiçbir şeyi açıkça göstermemesi. Karakterlerle empati kurmak zorundasınız. Bence insanlar Peder Flynn hakkında bölünecek." Hoffman, rolüne hazırlanırken belli bir din görevlisini kendisine model almamakla birlikte Katolik kilisesine gitmiş ve rahiplerin görevlerini adamakıllı öğrenmiş. Öte yandan "Hikâye aslında tümüyle kilise hakkında değil" diyor aktör. "Genel olarak insanlarla ilgili."

"Capote"deki performasıyla Oscar kazanan ve "Charlie Wilson's War/Charlie Wilson'ın Savaşı"ndaki rolüyle de Oscar'a aday olan Philip Seymour Hoffman'ın, "Doubt" ile bir Oscar adaylığı daha alması kimseyi şaşırtmayacak sanırız. Keza 14 kez Oscar'a aday gösterilip 2 kez ("Kramer vs. Kramer/Kramer Kramer'e Karşı" ve "Sophie's Choice/Sophie'nin Seçimi") ödül kazanan Meryl Streep için de bu ihtimal yüksek. "Doubt/Şüphe"nin Amy Adams ve/veya Viola Davis'e Yardımcı Kadın Oyuncu dalında adaylık (hatta ödül) getireceği ise kesin gibi.

Önyargıyı sorgulayan konusu ve oyuncularının performansıyla umut vaat eden "Şüphe" bu yılın en çok konuşulacak filmlerinden biri olabilir.

Daha önce tiyatro sahnesinde anne-oğlu canlandıran Streep ve Hoffman, "Şüphe"de birbiriyle savaş halindeki iki din görevlisine hayat veriyor.

Buradan çıkış yok!

EBRU ÇELİKTUĞ

İlk gösterimi Antalya Film Festivali'nde yapılan "BAŞKA SEMTİN ÇOCUKLARI" dizi çalışmalarıyla tanınan yönetmen Aydın Bulut'un ilk uzun metrajlı filmi. Güneydoğu'da yaşananlarla büyük şehrin varoşlarında yaşanan sorunlar arasında bir paralellik kuran film, bu mahallelerdeki gençlerin açmazlarını, başka bir hayata olan özlemlerini ve bunun için ödedikleri bedelleri polisiye bir hikaye kurgusu içinde perdeye aktarıyor.

1995 yılında Gazi Mahallesi'nde çıkan olayları hatırlarsınız. Nüfusunu ağırlıklı olarak Alevi ve Kürtler'in oluşturduğu bölgede, bir kahvehanenin taranmasıyla başlayan olaylar, 22 kişinin ölümü ve 155 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanmıştı. İşte o yıl, Çağdaş Sanat Atölyesi'nden, aralarında Aydın Bulut'un da yer aldığı bir grup genç sinemacı, kolektif bir çalışmayla olaylar sonrasında Gazi Mahallesi'nden tanıklarla görüşerek bir belgesel hazırladı. Sonraki yıllarda Bulut'un Gazi Mahallesi'yle kurduğu bağ kopmadı ve TV dizisi "Ihlamurlar Altında"ya set olarak orayı seçti. Bu arada "Başka Semtin Çocukları", günün birinde mutlaka gerçekleştirilecek bir uzun metraj olarak, zamanını bekledi. Nihayet geçen yıl çekildi ve ilk gösterimi Antalya Film Festivali'nde yapıldı.

Semih'in (Mehmet Ali Nuhoğlu) Güneydoğu'da yaptığı askerliği bitip de eve döndüğünde kardeşi Veysel'in (İsmail Hacıoğlu) cenazesiyle karşılaşmasıyla filmin polisiye kurgusu işlemeye başlıyor. Mahallenin etnik zenginliğinin hızla bozulup kutuplaşmaların ve "ötekileştirme"nin ağırlık kazandığı bir ortamda, pusulasını kaybetmiş, geleceğe dair umutlarını ve hayallerini yitirmiş "kenar mahalle" insanlarının yaşamlarına tanık oluyoruz.

2008 Antalya Film Festivali'nden üç ödülle ayrılan (yönetmen Aydın Bulut'a Behlül Dal Genç Yetenek Özel Jüri Ödülü, Volga Sorgu'ya En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu ve Türker İşçi'ye En İyi Sanat Yönetimi dalında Altın Portakal) "Başka Semtin Çocukları" Gazi Mahallesi'ndeki gençlerin açmazlarını, başka bir hayata olan özlemlerini ve bunun için ödedikleri bedelleri polisiye bir kurguyla birleştiriyor.

Uzun zamandır hayal ettiği projeyi sonunda hayata geçiren ve bir hayli iyi tepkiler alan Aydın Bulut'la ilk sinema filmini ve sinemayla ilgili planlarını konuştuk.

Daha önce Gazi Mahallesi ile ilgili çektiğiniz, aynı adı taşıyan bir belgesel var, ilk sinema filminiz "Başka Semtin Çocukları" da bu mahallede geçiyor; Gazi Mahallesi'ne olan ilginizden başlayalım mı?

İsmail Hacıoğlu sevgilisiyle ABD'ye gitme düşleri kuran Veysel rolünde.

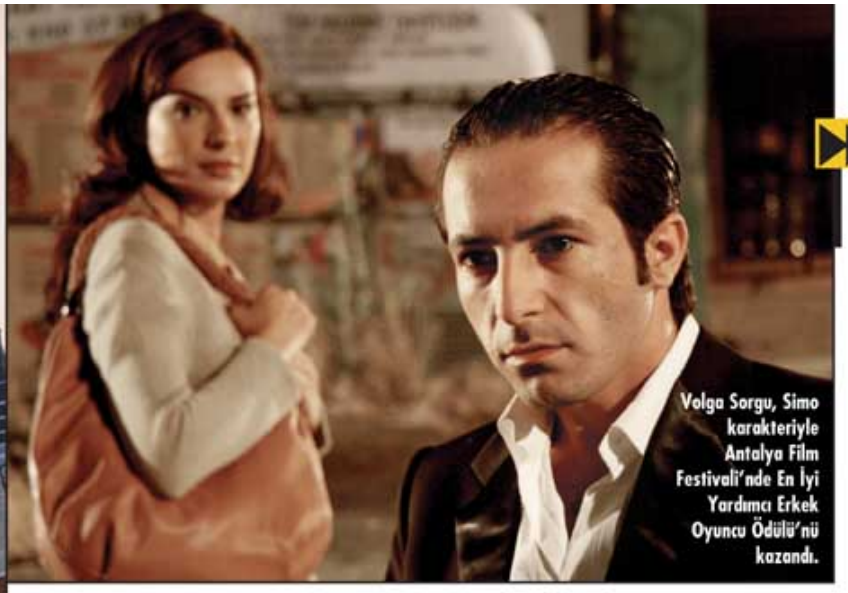

Volga Sorgu, Simo karakteriyle Antalya Film Festivali'nde En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Ödülü'nü kazandı.

Aslında biz, kenar mahalle gençliğiyle ilgili bir film yapmak istedik, yıllar önceki niyetimiz buydu. O mahallelerdeki yaşam çok sert, çok keskin. Çelişkilerin çok daha açık, çıplak yaşandığı, hayatların çok daha zor olduğu, "Öteki İstanbul" diye tarif edilen yerler aslında buralar. Niyetimiz oradaki gençliği anlatmaktı ve onların gerçeğine girdiğiniz zaman tabii ki oranın sosyal, siyasal çatışmalarından da farklı ele alamıyorsunuz oradaki ilişkileri. Mutlaka herkesin bir politik bağlantısı oluyor, ya da apolitize edilme durumları var ki bu da başka bir süreç olarak işliyor. Belgesele dönecek olursak, Çağdaş Sanat Atölyesi kapsamında kotarılmış bir işti. Atölye, işçi, öğrenci ve muhalif gençlerin oluşturduğu bir platformdu. Burada tiyatro, müzik, sinema ve fotoğraf çalışmaları yapılmaktaydı. Çok sessiz ve kendi kendine ilerleyen bir oluşumdu, Kazım Koyuncu da orada çalışmıştı, Zuğaşi Berepe de… Özer Kızıltan orada tiyatro yönetmeniydi. Her alanda çok ciddi üretimler yapan arkadaşlarımız çıkmıştı. Önemli bir odaktı, ama orayı da kaybettiğimiz pek çok beraberlik gibi kaybettik. Bu belgesel de oradan çıkma, kolektif bir iştir, her ne kadar benim adım yönetmen olarak geçse de.

Gazi Mahallesi'ndeki olayların hemen ardından mı çekildi belgesel?

Gazi Mahallesi'ne sadece Gazi olayları nedeniyle yönelmedik. Eğer İstanbul gibi bir şehirde yaşıyorsanız, hayat her yerde zor, Gazi'de de, Beşiktaş'ta da zor. Bir kere buradan bakmaya başladığınızda meseleye, bu şehirde sizinle beraber ortak bir kaderi paylaşan insanlara karşı duyarsız kalamıyorsunuz. Sadece Gazi Mahallesi değil- şehrin dışına atılmış ve dışlanmış, giderek daha da fazla dışlanan mahalleler bunlar. Sermayenin ve paranın giderek her şeye hakim olmaya başladığı bir şehirde, oradaki hayatlar, oradaki çatışmalar tabii ki bizi de etkiliyor. Sadece kapalı küçük dünyalarında yaşamıyorlar çünkü. Bir şekilde dönüp dolaşıp sizi buluyor. Bu mahallelere olan ilgimiz yeni değildi. Daha önce Bağcılar'da da ciddi bir fotoğraf çalışması yapmıştık. Sonunda Gazi Olayları patlak verdiğinde oraya yöneldik. Gazi Mahallesi olaylar öncesinde farklı bir yer olarak algılanırdı; muhalif unsurların alternatif yaşamların, solun kalesi gibi görülen bir yerdi. Belgeseli yaparken niyetimiz, burada yaşananların karanlıkta kalmamasıydı, suskun kalınmamasıydı ve böyle bir belgenin kalmasıydı.

"Başka Semtin Çocukları" nasıl ortaya çıktı?

Biz aslında bu kenar mahallelerde, öteki İstanbul'da yaşamaya mahkum edilmiş olan gençlerin hayatına bakabilmek istedik. Ihlamurlar Altında dizisinde devam etti benim ilişkim mahalleyle. Özellikle orada çekilsin istedim, başka yerler vardı ama özellikle Gazi Mahallesi olsun istedim. Çünkü orada oturmak Güneydoğulu olmak gibi bir şeye dönüşmüştü, potansiyel suçlu olarak görülüyorlardı. Çatışmaların, etnik farklılıkların ya da toplumsal muhalif unsurların daha yoğun yaşandığı mahallelere bu korkulu bakışı kırmak için tercih ettim. Bir TV dizisi unsurları içinde ne kadar oranın gerçeğine yaklaşabilirsiniz tartışılır, çok yaklaşamazsınız, hatta ciddi ilüzyonlar yaratabilirsiniz, bu yanıyla tehlikelidir de hatta. Ama yine de duygusal olarak orayla ilişkiyi kesmemekti amaç. Aslında sadece Gazi Mahallesi'nde değil, "Öteki İstanbul"daki kayıpları anlatmaktı derdimiz. Yeni olanın peşinde koşmasını ümit ettiğimiz gençlerin yaşadığı geriliği, düştükleri tuzakları, girdikleri çıkmazları, hiçbir yere ulaşmayacak olan o yolları göstermekti biraz da. Biz, o mahalle özelinde kaybettiklerimizi anlatmak istedik; sadece Gazi Mahallesi kaybetmedi, biz de kaybettik. Başka hayatların, yeni dünyaların olabileceği duygusunda ve hayalinde olan herkesin kaybettiği bir şeydi o. Sivas'ta da

Yönetmen Aydın Bulut filmin setinde.

Mahallenin yeni "Dayı"larından Kerim'i Bülent İnal canlandırıyor.

Semih (Mehmet Ali Nuhoğlu) askerden döndüğünde kardeşinin cenazesiyle karşılaşıyor.

yüreğimiz yanmıştı, Filistin'de de öyle. Gazi Mahallesi, bizim için bir semboldü, pek çok insan için pek çok anlamı vardır, mücadelenin sembolüdür, bir barikat gibidir. Kendimizi kandırmayalım; biz maalesef ülke genelinde çok şey kaybediyoruz; orası da bizim değerlerimizin çoğunun kaybedildiği, gasp edildiği, şu anda başka bir yere dönüştürülmüş bir yer artık.

O bozulmayı en çok Volga Sorgu'nun canlandırdığı karakterde görüyoruz.

Evet, aslında Volga'nın canlandırdığı Simo'nun (İsmail'in) hikayesi bu. O Simo'lar öyle çok ki. Bir yandan hala orada muhalefet geleneği var, sokakta politika yapma, sokağa inme, tepkisini sokakta gösterme geleneği var ve bu bitmeyecek; ama önemli olan bu geleneğin nereye yükseleceği. Sadece Gazi Mahallesi'nde yok bu gelenek, Türkiye'de de, İstanbul'da da var. Beşiktaş'ta da var; Çarşı'da bu geleneği başka şekilde görüyorsunuz mesela.

Proje neden 10 yıl bekledi?

Yeni Sinemacılar oluşumu esnasında bu filmi yazmıştık. "Gemide" ile "Azize"nin ardından sırada bu film vardı, ama Yeni Sinemacılar süreci istediğimiz gibi ilerlemedi. Sonrasında herkes farklı yollara sapmak zorunda kaldı. Biz de bunu gömdük. Yani 10 yıl boyunca yapmak için çaba harcamadık. Ama o süreçte, o sıcaklığıyla yapsaydık güzel olacaktı. Yeni Sinemacılar sonrasında "Hangi yolla yapabiliriz?"i aradım, ama olmadı. Çünkü bir yapım meselesi var artık, şimdi biraz daha şekillendi bu. Ama o süreçte yapılan film sayısı çok fazla değildi, yapımcıların baskısı daha fazlaydı. Bunu yapalım diye gündeme getirdiğimizde yapımcı bulamadık; bu yüzden, kendimiz yapımcı olduk. Başka projelerin peşinde koşarken dönüp bunu yaptık. Bunu kendimiz daha rahat yapabiliriz diyerek.

Bu filmin bazı açılardan bir ilk olduğunu öne sürüyorsunuz. Bunu biraz açar mısınız?

Bundan önce Güneydoğu psikolojisiyle ilgili yapılmış bir film var, Uğur Bey'in (Yücel) filmi, ama daha çok yapılması, daha da çeşitlenmesi lazım. Burada bu konuyu başka bir yere, bütünlüğe oturtmaya çalıştık, bunun bir ilk olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca bunun bir gençlik filmi olduğu iddiasındayız. Gençlik filmi deyince sadece plaj vb filmleri akla gelmemeli. Bir gençlik dünyası anlatıyoruz biz, bugüne kadar kenar mahalle gençliği üzerine bir film yapılmadığını düşünüyoruz, yeteri kadar sert, gerçekliğine dayanarak yapılmadı, her ne kadar "Sır Çocukları" gibi örnekler olsa da.

Konuyu neden polisiye bir hikaye kurgusu kullanarak ele almayı tercih ettiniz?

Tür olarak hem edebiyatta hem sinemada polisiyeyi çok önemsiyorum, önemli bulduğum bir anlatım biçimi. Takip de ediyorum edebildiğim ölçüde. Küçük yaşlardan itibaren Fransız Sineması ve "film noir", çok önemsediğim bir tür. ABD'de Hollywood'un klasik anlatım biçimini ciddi anlamda etkileyen bir tarz. Mesela Orson Welles'in "film noir"ı seçmesi tesadüf değil tabii. Çünkü orada bir suç dünyası anlatıyorsunuz ve o suç dünyasını aslında bu düzenin yarattığını, suçluların da bu düzen içinde, buranın gerçekliğinden doğduğunu gösteriyorsunuz. Doğuştan katil değil kimse. "Katil Doğanlar"ı yaparken Oliver Stone başka bir toplumsal eleştiriye yönelebiliyor. Suç meselesinin, polisiyenin –tabii belli bir kalitedeki polisiyeden bahsediyorum- geniş kitlelerle çok rahat ilişki kurabildiğini, kendi derdini daha rahat anlatma konusunda biçim olarak çok işe yaradığını düşünüyorum. Çok işlevsel ve estetik buluyorum. Biz de polisiye kurallarının işlediği bir senaryo kurmaya çalıştık. "Katil kim?" sorusuyla başlayıp aslında "Suçlu kim?" sorusunu soran ve suçluyu ararken, "Gidilecek yer değil yolculuğun kendisi önemlidir, o yolculuk size bir şeyler öğretir" düşüncesiyle ilerleyen bir klasik polisiye yapısı kurmaya çalıştık. 10 yıl önce bu projeyi hayal ederken ve mutlaka bir polisiye yapısı olsun derken "La Haine/Protesto" karşımıza çıkmıştı. Tam hayal ettiğimiz şeyi Kassowitz Fransa'da yapmıştı. Benzer süreçlerde benzer şeylerin hayalini kurmak da ilginçti, biz de mesela mahalleye kapanmayı falan düşünmüştük. Ruhi Sarı, Emrah Elçiboğa oynayacaktı. Polisiye önemli bir tür benim için; hatta Ahmet Ümit'in "Patasana"sını bir ara çekmek için çalışmıştık, inşallah bir gün Ahmet Ümit romanı çekmeye de çalışacağız.

Etnik kökenler, mezhep farklılıkları üzerine bir şeyler söyleyen bir film tabii çok çeşitli tepkiler alacak. Mesela gazetelerde filminizin Alevileri kızdıracak diyaloglar içerdiği yazıldı. Bunlar hakkında ne söylemek istersiniz?

Böyle eleştiriler geldiğinde inanılmaz

derecede şaşırıyorum. Herhalde toplumsal olarak bir travma yaşıyoruz. Algılayışımızı ciddi anlamda kaybettik. Türkü bar sahnesinde, bir türkü söyleniyor. Oraya gelen, dengesini yitirmiş kahramanımız (Ertan Saban) Kürtçe bir türkü duyduğunda, "PKK'nın p.leri" diye bağırabiliyor, orayı öylece mahkum edebiliyor, düşman görüp saldırabiliyor. Bundan çok da farklı değil maalesef bu eleştirilerdeki tavır. Böyle bir histeri var galiba "Aman bize bir şey söyleniyor," gibi. Aslında bizim yapmak istediğimiz şey, Türk, Kürt, Alevi, Sünni, bu mahallelerde en fazla öne çıkan etnik ve dinsel farklılıkların nasıl anlamsız bir düşmanlığa dönüştüğünü göstermek. Burada hiçbiriyle ilgili belgesel çekmiyoruz. Bir gerçekliğe odaklandığınızda karşınıza çıkan görüngüler üzerinden insan hikayeleri anlatmaya çalışıyoruz. Bunu da yüzde yüz söyleyebilirim ki ciddi bir bilgiyle yapıyoruz. Bilmeden kurduğumuz sahneler değil bunlar. Alevi-Bektaşi felsefesine yeteri kadar hakim olduğumu düşünüyorum. Kendi içinde de çok tartışmalar yaşayan bir topluluktur Alevi-Bektaşi topluluğu. Benim çok önemsediğim, Anadolu Müslümanlığı dediğimiz şeydir bu. Biz, her anlamda kendi içine kapalı ve tutucu olan bakış açısını mahkum ediyoruz. Alevi-Bektaşi düşüncesinin özünde böyle bir tutuculuk yoktur diye düşünüyorum ben. O insanların yaşadığı sınıfsal gerçeklik önemliydi bizim için. O sınıf gerçeği de, orada, o yoksul mahallede yaşamaktır, orada yaşamaya mahkum bırakılmaktır, göç edilmeye zorlanmaktır. Göç ettirilen insanlar yaşamışlardır öyle ya da böyle o mahallelerde ve burada o bütün etnik ve dinsel farklılıklarına rağmen bir arada yaşamışlardır, çünkü aynı yoksulluğu paylaşarak yaşamışlardır. Şimdi yaratılan düşmanlıkla, daha önce de yaratılmış olan düşmanlıklara bakmak lazım. Bu düşmanlıkların üzerine gitmek lazım, bu düşmanlıklar yüzünden katliamlar oluyor. Antalya ve Bursa'da izleyicilerden olumlu tepkiler ve güzel sorular aldık. Bunu tartıştırabilecekse bu film, çok güzel. Umarım bunu belli bir düzeyde tartışırız. Çok da yerlere düşürmemek gerekiyor, çünkü öteki türlü genel olarak itildiğimiz kör milliyetçi, tutucu ve düşman anlayışa sokuyor bizi, ki filmde bizzat bunu anlatıyoruz. Bizim özellikle Kürtçe şarkı söyletmemiz, sahneye girecek öteki kahramanımızın durumu yanlış anlaması içindi, bunun üzerine tepki veriyor zaten. Kahramanın olumsuz davranışını insanlardan tepki olarak aldığımızı görünce, demek ki iyi yapmışız diyoruz, sahne bir işe yaramış, etkilemiş. Ama fikir olarak umarım daha geliştirici olur, bunlar değil de daha faydalı eleştiriler, daha sinematografik eleştiriler gelir.

Sinemada bundan sonra nasıl bir yoldan ilerlemeyi düşünüyorsunuz?

Polisiye meselesini çok önemsiyorum. Bu türde yapılmış fazla film yok. Aslında bunun için -ille de seri katillerin olması gerekmiyor- malzeme anlamında çok uygun bir ülkede yaşıyoruz maalesef. İzleyiciyle de rahat ilişki kurabilen bir anlatım biçimi bana sorarsanız. Bu film için de başından beri en temel derdimiz izleyiciyle buluşması, çok içine kapalı bir film olmamasıydı. Gişe sineması karşısında -art house ya da sanat filmleri gibi tuhaf isimler var!- daha içine kapalı filmlerle çok daha popüler ve gişeyi hedefleyen arasında bir üçüncü çizgi oluşması gerekiyor. "Sonbahar", "Gitmek", "Takva", "Dondurmam Gaymak", bizim filmimiz bu çizgide gördüğüm filmler. Erden Kıral'ın son filmini (Vicdan) kesinlikle bu çizgide görüyorum. Bence kendi sinemasının çok dışında bir film çekti, film tartışılır kendi içinde ama Erden Bey'in sinematografisinde ayrı bir yere koyuyorum. İzleyiciyle de buluşan, kendi derdini de çok içine kapalı olmadan anlatan filmlerin çoğalacağına inanıyorum. Biz de öyle bir çizgide ilerliyoruz.

Gelecek projelerinizden de bahseder misiniz?

Beşiktaş ile ilgili "Hayat Siyah Ölüm Beyaz" projesi bir süredir çekilmeyi bekliyor. Orası benim doğup büyüdüğüm yer, ama Beşiktaş denilen şey sadece Çarşı grubuyla da anlatılacak bir şey değil, "Çarşı ruhu" deniyor zaten, onun üstünde bir şeyden bahsediyoruz. Mesela biz Neyzen Tevfik'e kadar götürüyoruz, son yıllarını Beşiktaş'ta geçirmiş, orada ölmüş. Çok önemsediğim bir sanatçı, aslında bir çelebi. Mesela bu bana çok önemli geliyor, Neyzen Tevfik'i Çarşı'yla beraber anlatmayı başarırsak, çok önemli bir bilgiyi buraya taşımış olacağımızı düşünüyorum. Biz bir parçalanmanın içinde büyüyen bir kuşağız, 80'lerin içinde el yordamıyla bir şeyler bulmaya çalıştık. Böyle bir parçalanmışlığın içinden çıkıp geldiğimiz için bilgiyi çok zor edindik. "Yaralı bilinç" diye bir kavram var, İranlı Dariush Shayegan'ın gündeme getirdiği, Doğu ile Batı arasında olamamak, yerini aramak… Bunu çok önemsiyorum, sinemanın bu anlamda bir işe yaradığını da görüyorum. Bundan sonrası için de, geçmişle bugün arasındaki ilişkiyi, Akdenizli olma meselesini, tarihimizle bugünümüz arasındaki ilişkiyi kurabilmeyi istiyorum. "Hayat Siyah Ölüm Beyaz" tamamen böyle baktığım bir proje. Bir başka proje var, Cezayir'de başlayıp İstanbul'da bitiyor. O da beni çok heyecanlandıran uluslararası bir proje, bir Akdeniz hikayesi. Hepsinde de bir polisiye omurgası var diyelim.

Ertan Saban, Güneydoğu'dan dönmüş ruhen yaralı bir askeri başarıyla canlandırıyor.

Eyşan Özhim, Canan rolünde karşımıza çıkıyor.

ÇiZGi ROMANLARIN

Spirit rolünde Gabriel Macht.

Spirit'in en büyük düşmanı Octopus rolünde Samuel L. Jackson.

Octopus'un yardımcısı Silken Floss rolünde Scarlett Johansson.

"YURTTAŞ KANE"İ

YAZAR VE ÇİZER WILL EISNER 40'LI YILLARIN ÇİZGİ SERİSİ "THE SPIRIT" İLE SİNEMANIN GÖRSEL DİLİNDEN FAYDALANARAK AMERİKAN ÇİZGİ ROMANINDA YENİ UFUKLAR AÇMIŞTI. ŞİMDİ İADE-İ ZİYARET VAKTİ, "THE SPIRIT" SİNEMAYA UYARLANIYOR. HEM DE KAMERANIN ARKASINDA "SIN CITY" VE "300" GİBİ İKİ MECRANIN DİKKAT ÇEKİCİ KESİŞME NOKTALARINI OLUŞTURMUŞ ÖYKÜLERİN YAZARI FRANK MILLER VAR. DÖNÜP EISNER'İN KLASİK KAHRAMANINA VE ÇİZGİ ROMAN TARİHİNDEKİ YERİNE BİR GÖZ ATMANIN TAM SIRASI.

KUTLUKHAN KUTLU

Son on yıldır çizgi romanla beyazperde arasındaki alışveriş hem daha yoğun, hem de daha bir karşılıklı olmaya başladı. Film kahramanları çizgi romanlara, çizgi roman kahramanlarıysa filmlere akın ediyor; iki mecranın dünyaları, öyküleri, hatta estetikleri birbirine göz kırpıp duruyor. Sonu gelmeyen bir flörte kapılmışlar gibi. Oysa durum hep böyle değildi tabii. Bundan otuz yıl öncesine dönebilsek sinema endüstrisinde çizgi romanlara karşı genel bir küçümseme ve kayıtsızlık hali görürdük. Richard Donner'ın bol yıldızlı ve büyük bütçeli "Superman"i gibi ender başarılı yapımlar Hollywood'un ve genel olarak çizgi roman okumayan Amerikalı yetişkinlerin çizgi romanlar hakkındaki "çocuklara yönelik mecra" algısını değiştiremiyordu. Çizgi roman o sırada bir tür "varoş" olarak görülüyordu.

Eisner'in Rüyası

Işte Will Eisner'in senelerdir değiştirmeye çalıştığı algı da buydu zaten. Bu uğurda yeni anlatım biçimleri deneyecek, "ardışık sanat" dediği şeyin dili üzerine kafa yorup ders verecek ve "grafik roman" formatını kullanarak bu sanatın daha "yetişkinlere yönelik" örneklerine imza atacaktı. Superman karakteri Donner'ın filmden tam kırk sene önce, 1938'de bir çizgi romanın sayfalarında ilk boy gösterdiğinde Eisner yeni yeni gelişen "endüstri"de yerini almıştı bile – üstelik sadece sanatçı olarak değil, işveren olarak da. Henüz yirmili yaşlarının başlarında New York'lu bir gençken, adını taşıyan bir firma vardı: Eisner & Iger. Yayıncılara dışarıdan iş yapan bir çizgi roman üretim ekibiydi bu. Çizgi roman aleminde epey bir ünlenecek isimler çalışıyordu ekipte, mesela Batman'in yaratıcısı olarak tanıdığımız Bob Kane ve özellikle Marvel'da birbirinden önemli işlere imza atarak endüstride bir tür efsane haline gelen Jack Kirby. Ancak bugün çizgi roman tarihinde Eisner'in kendisi de en az bu iki isim kadar önemli

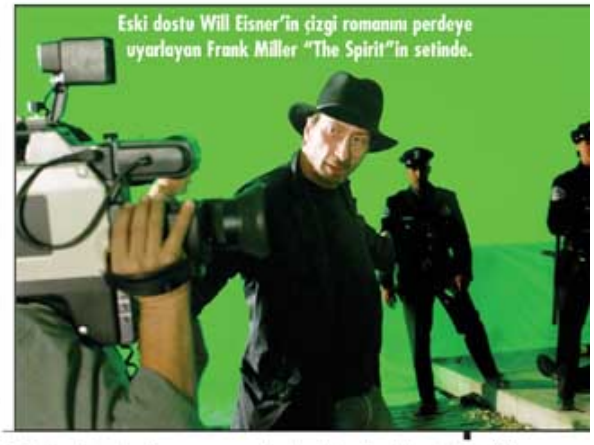

Eski dostu Will Eisner'in çizgi romanını perdeye uyarlayan Frank Miller "The Spirit"in setinde.

The Spirit'in mekanı, suçluların cirit attığı tipik bir kara film şehri.

Sand Saref rolünde Eva Mendes.

Tehlikeli bir güzellik: Lorelei Rox (Jamie King)

bir öncü olarak görülüyor. Bronx'lu genç Yahudi Will'i bu kadar önemli kılacak olan, işveren nitelikleri değildi. Çizgi romana bir sanatçı olarak getireceği yeniliklerdi. Bu yeniliklerin önemli bölümünü de Eisner & Iger'den ayrılarak başladığı bir çizgi seride, "The Spirit"te takdim etti.

Ne ilginçtir ki Eisner sözkonusu yenilikleri o sıralarda asıl hareketin görüldüğü yerde, yani kendi başlarına satılan çizgi roman serilerinde değil de, gazetelerin yanında verilen çizgi eklerde gerçekleştirdi... Ki aslında bu eklerin varoluşu da çizgi romanların yükselişiyle alakalıydı zaten: Gazeteler hızla popülerleşen bu yeni mecrayla rekabet edebilmek için çizgi karakterlerin serüvenlerinin yer aldığı ekler vermek istiyordu. Eisner de 1939'da böyle bir çizgi seri yapma teklifi almıştı. Ondan istenen standart kostümlü bir kahramandı ama kendisi bu işi gazete okurlarına, yani "yetişkin okuyucu"ya ulaşmak için bir fırsat olarak görüyordu. "Süperkahramanlardan daha iyi bir şeyler yazmak istiyordum," diyecekti yıllar sonra.

Bir süperkahraman yerine, suçla savaşan bir nevi yeraltı dedektifi yarattı: "The Spirit", yani "Ruh". Yarattığı kahramanın adı ve görünümü biraz esrarengizdi belki ama aslında öyle doğaüstü bir gücü ya da mistik bir yanı yoktu. Denny Colt adında öldü sanılan genç bir polis dedektifinin, bu yanlış anlamadan faydalanmaya karar verip kafasına bir fötr şapka, yüzüne de bir maske geçirmesiyle ortaya çıkan bir tipti "The Spirit".

Işin bu kısmına bakınca aslında ortada pek de yeni bir şey yoktu, çünkü ne de olsa bu tür maskeli adalet savaşçıları özgün değildi. Ucuz macera ve polisiye romanlarında, radyo programlarında, sinema filmlerinde ve çizgi romanlarda bu tür birçok kahraman vardı zaten (bu tür birkaç "maskeli kahraman" hakkında kısa bilgi için "Şapkalı ve Esrarlı" başlıklı kutuya bakabilirsiniz).

Sinemanın Kağıttaki İzleri

Gelgelelim iş, uygulamada bambaşka bir şekil aldı. Will Eisner kendi yazıp çizdiği "The Spirit"te yeni biçimler ve teknikler araştırmadaki kararlılığıyla çizgi roman anlatımının alanını genişletti. Dönem 40'lı yıllardı, yani Amerikan sinemasında kara filmin imzasını attığı yıllar. Ve "The Spirit" hem kara filmden, hem de bu tür için önemli bir esin kaynağı olan Alman Dışavurumcu sinemanın estetiğinden ziyadesiyle besleniyormuş gibiydi: Alışılmadık açılar, sert kontrastlar, sık sık gölgelerin ve ışığın başrole soyunduğu bir görsellik. Kahramanının dolaştığı "Central City" adlı şehir de suçluların fink attığı, bol ara sokaklı, gecesi daha fotojenik, tipik bir kara film şehriydi zaten. Will Eisner bu şehirde geçen maceralar çizerken, özellikle geçişleriyle sinema anlatımını epey çağrıştıran bir dil oturttu.

Bu yüzden artık "The Spirit"e "çizgi romanların Yurttaş Kane'i" gibi bakılması şaşırtıcı değil aslında. Hem her iki eserin yenilikçiliği, hem de muhtemelen Eisner tarafından bir "esinlenme" kapsamına girecek estetik benzerlik, yakıştırmayı anlaşılır kılıyor. Öte yandan mesela seksen sonrası çizgi romanının en önemli yaratıcılarından İngiliz yazar Alan Moore'un, Eisner'in getirdiği tarzın devamına genel bir itirazı var: "Eisner'e her ne kadar saygı duysam da, bence bu yaklaşımın yakın zamanlarda da sürdürülmesi faydadan çok zarar getirdi," diyor Moore. "Çizgi romanlara sinemanın cılız bir akrabası gibi yaklaşırsanız elinizde hareket etmeyen, ses bandı bulunmayan ve başrolde tanınabilir bir yıldızı olmayan bir film kalır."

Gerçi, çizgi roman anlatımının nasıl "işlediği" üzerine epey kafa yoran, bu konuda dersler veren ve çok önemli bir de kitap ("Comics and Sequential Art") yazan Eisner, "The Spirit"teki anlatımını sinemasal anlatımın organik bir akrabası gibi görmüyor gibiydi. Ancak onun ölümünden üç sene sonra bu en ünlü eserini filme aktaracak olan Frank Miller, Eisner ile sohbetlerinde bu konuda epey

itirazda bulunuyordu: "Sinemanın üzerindeki etkisini inkar ederdi, daha çok tiyatrodan etkilendiğini söylerdi," diyordu Eisner için, ünlü yazar, çizer ve yönetmen. "Ben de 'Hadi ama,' derdim, 'Yurttaş Kane'i görmüşsün işte. Anlaşılıyor.'"

Frank Miller Uyarlamaları ya da Bir Nev'i Geri Tercüme

"The Spirit"i Frank Miller'ın çekecek olması işte tam da bu açıdan çok ilginç. Çünkü Eisner'in "The Spirit"i nasıl sinemasal estetiği çizgi romanlara getirdiyse, Miller'ın çizgi romanlarından uyarlanmış filmler de bir bakıma çizgi roman estetiğini sinemaya taşıdı. Hemen akla gelen örnek tabii ki Miller'ın Robert Rodriguez ile birlikte yönettiği "Sin City" idi. Bu filmde ikisi eşi görülmemiş bir işe girişti ve kaynak çizgi romanın karelerini gereğince senaryolaştırılması gereken bir malzeme gibi değil de, senaryodan da öte düpedüz bir "storyboard" olarak kullandı. Kağıtta görüleni aynen perdeye aktarmanın peşindeki bu yaklaşım, aslında iki mecrayı yakın akraba ilan etmek anlamına da geliyordu. Miller'ın bariz bir şekilde kara filmlerden etkilenmiş ve kağıdın o dingin sonsuzluğu üzerinde kendini tüm ihtişamıyla göstermek üzere aşırılaştırılmış görselliği, yeniden sinemaya aktarılmak üzere bir "geri uyarlama" tasası güdülmeden, olduğu gibi taşınıyordu filmde.

Yani özünde sinemasal olan bir etki, evine bambaşka bir mecranın ağır makyajına maruz kalmış şekilde dönüyordu. Kara film popüler sinemanın en tanıdık formlarından biriydi belki ama şurası kesin ki tam olarak bu biçimiyle, estetik açıdan böylesine zıvanadan çıkmış halde sinema seyircisinin karşısına çıkmamıştı hiç. Şüphesiz bu "tazelenmiş klişe" hissi filmin gördüğü ilginin önemli sebeplerinden biri oldu. Daha sonra Zack Snyder da "300" ün sinema uyarlamasında bazı açılardan Rodriguez'in ayak izlerinden gitti –popüler sinema çizgi romanların yalnızca öykülerini değil, hareketsiz ya da çok az hareketli resmin görkemini de yeniden keşfetmişti adeta. Böylece komik bir şekilde, Eisner'in ve daha sonra Jim Steranko'nun çizgi romana getirdiği o dillere destan hareketliliğe karşılık, çizgi roman da sinemaya kendi sabit, ayaklarını yere iyice basan ve seyircinin gözlerini incelemeye, ayrıntılara bakmaya iten davetkârlığından bir şeyler veriyordu.

Frank Miller'ın Will Eisner ile tanışıklığı epey geriye uzanıyor. Aralarında bir kuşaklık yaş farkı olsa da çizgi romanın doğası ve dili üzerine tartışmalarla dolu bir dostlukları vardı – ikisinin sanat ve mecra üzerine sohbetlerinden oluşan bir kitap bile bulunuyor (Eisner / Miller, 2002). Şimdi eserleri bunca sadakatle beyazperdeye aktarılmış olan ünlü yazar ve çizer Miller, eski dostunun en tanınmış eserini sinemaya uyarlıyor...

Gelgelelim Miller'ın işlerine aşinaysanız, projede izleyeceği yol üzerine bir şeyler duymadan bile neler olacağını tahmin edebilirsiniz. Nihayetinde, evet, özellikle kara film alanında kaynak ile yönetmen arasında büyük bir yakınlık var ama mesele şu ki "The Spirit" tüm o kara film etkisine rağmen nihayetinde Miller'ın hiper-erkekleştirilmiş dünyasına aslında o kadar da yakın bir malzeme değil. Miller'ın doğrudan görsel üslubun parçası gibi işleyen tiplerine kıyasla daha canlı ve insani bir karakter. Ayrıca Miller'ın işlerine şöyle bir bakarsanız, yaratıcı koltuğuna oturduğunda dokunmamaya, değiştirmemeye inanan biri izlenimi edinmeyeceksiniz muhtemelen. Ne de olsa seksenlerin başında Daredevil'e ve Batman'e getirdiği yeniliklerle, eski dedektiflik filmlerinin o sert gerçekçi tarzıyla süperkahraman çizgi romanlarında yeni bir dönem başlatmıştı. Eisner'in kahramanını niye olduğu yerde bıraksın ki?

Nitekim Eisner'in nostaljiye hiç tahammülü olmadığını söyleyen Miller, "O yüzden de körü körüne sadık kalsam bence Will bana hiç saygı duymazdı," diyor. "Hatta benden tiksinirdi sanıyorum."

Şapkalı ve Esrarlı: Eski Usül Çizgi Kahramanlar

Standart Amerikan süper kahramanı Amerikan çizgi roman tarihinin yegane yıldızı değil aslında. Bu insanüstü güçlere sahip taytlı karakterlerin katıksız hakimiyete ulaşmasının öncesinde yaygın olan çizgi kahramanlar arasında fötr şapkalı, genellikle maskeli ve kimi zaman pelerinli "dedektif-kahraman"ların özel bir yeri vardı. Will Eisner'in "The Spirit"i de polisiye romanların ve filmlerin etkisinin açıkça görüldüğü bu kulvardandı. Dolayısıyla Frank Miller'ın çektiği Eisner uyarlamasının bu kulvarla bir akrabalığı olduğu söylenebilir. İşte kara filmlerden fırlamış hissi veren diğer bazı kahramanlar.

The Shadow

Romanlardan radyo programlarına, oradan da çizgi roman ve sinemaya sıçramış olan bu eski kahraman, insanların "zihinlerini bulandırma" becerisi sayesinde kimseye gözükmemek gibi bir yeteneğe sahip.

The Clock

Fötr şapkalı ve maskeli olması bir yana, tıpkı The Spirit gibi o da Quality Comics tarafından basılıyordu. Bu yüzden bazı açılardan Eisner'in ünlü kahramanın ağabeyi sayılabilir.

The Green Hornet

Aslında tıpkı The Shadow gibi radyo, sinema ve televizyonda ünlenmiş bir tip (hatta televizyon dizisinde karakterin Asyalı yardımcısı Kato'yu Bruce Lee oynuyordu). Fakat çoğu maskeli adalet savaşçısında adet olduğu üzere, çizgi romanları da var.

The Crimson Avenger

1938'de Detective Comics'de okurların karşısına çıkan bu şapkalı, maskeli ve kırmızı pelerinli kahraman, tıpkı yedi sayı sonra aynı seride boy gösterecek Batman gibi asıl kimliğini gizleyip suçla savaşan bir zengindi.

Midnight

Görünümü The Spirit'i epeyce andıran bu tip, zaten Will Eisner İkinci Dünya Savaşı'ndan dönmezse The Spirit'in yerine geçsin diye yaratılmıştı. Ancak bir süre iki seri de devam etti.

15 günde 1
"perşembe"
bayilerde!
OCAK 2009
Pzt Salı Çrş Prş Cuma Cts Pz
AKTÜEL
TÜRKİYE'NİN LİDER HABER DERGİSİ

HAYKO CEPKİN'LE ANKARA- İSTANBUL ARASI HAKİKİ BİR TREN MUHABBETİ
YENİ AKTÜEL
2,9 TL
İSRAİLLİ VE FİLİSTİNLİLERİN BİRARADA YAŞADIĞI BİR BARIŞ VAHASI
NEVE ŞALOM - VAHA ES SELAM
ORADA BİR BARIŞ
VAR, İSR
AKP DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ İHSAN ARSLAN:
"TRT ŞEŞ RESMİ İDEOLOJİNİN AYGITI OLMAMALI"
"GENÇLİK İKSİRİ
GERÇEK Mİ OLUYOR?
RUS BİYOKİMYACI, NÜKLEER REAKTÖRLERDE KULLANILAN "AĞIR SU"YLA ÖMÜR UZATIYOR
Türkiye'nin Aktüel'i şimdi 15 GÜNDE 1 bayilerde!
TURKUVAZ

2008 DEĞERLENDİRMESİ

HAZIRLAYAN: MURAT EMİR EREN

Geçtiğimiz yıl sinema açısından nasıl bir yıldı? Geleneksel dosyamızda bu sorunun cevabını aradık ve kapsamlı bir 2008 tablosu çıkarmaya çalıştık. İşte yıla damgasını vuran 60 film, 10 yönetmen, 10 oyuncu... Ödül kazananlar, gişeyi fethedenler, hayalkırıklığı yaratanlar, şişirilmiş balonlar ve hak ettiği ilgiyi göremeyenler... Ve tabii Sinema yazarlarının "Yılın en iyi 10 filmi" listeleri...

YILIN 60 FİLMİ

4 Ay, 3 Hafta, 2 Gün (4 luni, 3 saptămâni si 2 zile)

Yönetmen: Christian Mungiu
Niçin izlemeliydiniz: Christian Mungiu kendisine Cannes'da büyük ödülü kazandıran bu filmi, Romanya'nın acı çeken kadınlarına adadığını söylemişti. Bizler için de film bu acıya ortak olmak açısından büyük önem taşıyordu ama ayrıca sırf Mungiu'nun mizansen başarısı ve anlatımı için bile görülmeye değer bir filmdi. Elbette başrol oyuncusu Anamarica Marinca'nın oyunculuğu da bir diğer neden.

9,90 YTL (99 Francs)

Yönetmen: Jan Kounen
Niçin izlemeliydiniz: Frédéric Beigbeder'in kült romanını beyazperdede izlemek ve Hollandalı yönetmen Jan Kounen'in görsel zekasının boyutlarına şahit olmak için. Reklam ve halkla ilişkiler alemine iğneleyici bir yaklaşım sergileyen film, eğlenceli yapısıyla da görülmeye değerdi. Bu yıl "Aşk Zamanı"ndan hatırladığımız efsanevi melodi "Yumeji's Theme"i kulağımıza çalan ikinci film olması gibi ilginç bir özelliği de vardı filmin -diğeri "Benim Aşk Pastam".

Aleksandra

Yönetmen: Aleksandr Sokurov
Niçin izlemeliydiniz: Aleksandr Sokurov'un "savaş anlanını göstermeden de savaş filmi yapılabileceğini gösteren filmler" havuzuna bıraktığı "Aleksandra", sırf bu özelliği nedeniyle bile görülmeliydi. Filmin senaryosu ve 82 yaşındaki Galina Vishnevskaya'nın oyunculuğu gerçekten muazzamdı.

Aramızda Casus Var (Burn After Reading)

Yönetmen: Ethan ve Joel Coen
Niçin izlemeliydiniz: Daha onu ilk gördüğünüz andan itibaren başına gelecekleri tahmin edebileceğiniz için gönül rahatlığıyla söyleyebiliriz: Brad Pitt'in oynadığı Chad Feldheimer karakterinin öldüğü sahne için! Esaslı bir kahkahayı garantileyen bu sahne bile filmi izlemek için başlı başına bir nedenken işin ucunda bir de hem sinemayı hem de içinde yaşadıklan çağı çok iyi analiz eden ustalann elinden çıkma müthiş bir taşlama olunca fazla söze gerek yok.

Ara

Yönetmen: Ümit Ünal
Niçin izlemeliydiniz: Yılın en tartışmalı filmlerinden biri olması açısından büyük önem taşıyordu "Ara". Antalya Film Festivali'ne alınmamış olması, Ümit Ünal'ın bu durumla ilgili veryansınlan eşliğinde filmi sütunlara taşımıştı. Neyse ki gösterime girdiğinde başka şeyler konuşulur oldu. Son derece özenli senaryosu, Ünal'ın harika oyuncu yönetimi, başarılı kurgusu, Erdem Akakçe ve Selen Uçer'in performanslan gibi...

A.R.O.G

Yönetmen: Cem Yılmaz ve Ali Taner Baltacı
Niçin izlemeliydiniz: Devam filmlerinin her daim riskli olduğu düşünülürse, Cem Yılmaz'ın bu riskli görevin altından nasıl kalktığını görmek için bile izlenebilirdi. Bu gibi bir nedene de ihtiyaç yoktu belki. Sırf gülüp eğlenmek için, hatta komedi filmlerinin berbat bir performans sergilediği bu yılın en iyi yerli komedisini izlemek için "A.R.O.G"u en az bir kere görmek şarttı. Cem vurdu, gol oldu!

HAKETTİĞİ İLGİYİ GÖRMEYEN 5 FİLM
1-Kıyamet Öyküleri
2-Fidel'in Yüzünden
3-Ara
4-Hellboy II: Altın Ordu
5-Öldüren Sis

Avustralya (Australia)

Yönetmen: Baz Luhrmann
Niçin izlemeliydiniz: Baz Luhrmann'ın "Moulin Rouge" sonrasındaki sekiz yılda ne kadar mesafe kat ettiğini görmeniz için. "Avustralya" bu açıdan çoğu kişi için bir hayalkırıklığıydı doğrusu. Yine de yılın sonlarında gelen bu Oscar avcısı, Nicole Kidman, Hugh Jackman gibi silahlarıyla seyirciyi kendisine çekmesini bildi.

Ben Efsaneyim (I'm Legend)

Yönetmen: Francis Lawrence
Niçin izlemeliydiniz: Filmin ıssız şehir manzaraları eşliğinde ilerleyen ve gerilimi uzun süre ayakta tutmayı başaran müthiş ilk bölümü için. Bu bölümde, daha önce "Constantine"de de marifetlerine şahit olduğumuz Francis Lawrence'ın çok iyi bir yönetmenlik sergilediğini belirtmek gerek. Ayrıca, "Bir saat boyunca sadece Will Smith'i izleyebilirim, deli gibi seviyorum kendisini" diyenler için de film biçilmiş kaftandı.

Benim Aşk Pastam (My Blueberry Nights)

Yönetmen: Wong Kar Wai
Niçin izlemeliydiniz: Wong Kar Wai'nin Amerika'da çektiği ilk film ve ünlü vokal Norah Jones'un rol aldığı ilk film olarak yeterince cazip bir proje olan "Benim Aşk Pastam" hem bu ilklere şahit olmak, hem de Cat Power'dan The Greatest eşliğinde WKW'nin harika New York enstantanelerinin keyfini çıkarmak için görülmeye değerdi. Film çektiği coğrafya ve oyuncular değişse de, WKW'nin kendine özgü stilinin etkisinden bir şey kaybetmediğini görmüş olduk.

Beni Orada Arama (I'm Not There)

Yönetmen: Todd Haynes
Niçin izlemeliydiniz: Todd Haynes'in ortaya koyduğu insanüstü iş nedeniyle. Filmin senaryosundaki ağır yükün altında ezilmeyen Haynes, gerek kurguda, gerekse oyuncu yönetiminde başarılı bir iş ortaya koymuş, özellikle Cate Blanchett'e, Bob Dylan'ı oynatmak gibi harikulade bir fikirle zaten aklımızı –filmi izlemeden önce bile– çelmeyi başarmışb.

Bombalar Altında (Sous les bombes)

Yönetmen: Philippe Aractingi
Niçin izlemeliydiniz: Şu sıralar yine etrafına dehşet saçmakla meşgul olan İsrail'in Lübnan'a bomba yağdırdığı dönemde geçen ana hikayesini inanılmaz bir sinema diliyle perdeye yansıtan yönetmen Philippe Aractingi'nin başarısına şahit olmak için. Belgesel ve dramayı birleştiren yapım, içerik açısından bu yılın harikalarından "Waltz With Bashir/Beşirle Vals"le akraba sayılır.

Canavar (Cloverfield)

Yönetmen: Matt Reeves
Niçin izlemeliydiniz: Kesinlikle yılın en iyi tasarlanmış ve en iyi yönetilmiş filmlerinden biri olması nedeniyle. Bir noktadan sonra, sinema sanatını kullanarak görsel ve işitsel bir gösteriye dönüşen "Canavar", sadece bu yılın değil, son yılların en orijinal çalışmalarından biriydi. Ayrıca geçmişteki binlerce benzer örneğe rağmen, bizlere 2008 yılında bile orijinal bir canavar filmi yapılabileceğini göstermesi açısından önemliydi.

Charlie Wilson'ın Savaşı (Charlie Wilson's War)

Yönetmen: Mike Nichols
Niçin izlemeliydiniz: Tom Hanks, Philip Seymour Hoffman ve Julia Roberts'tan harika performanslara ve filme adını veren Charlie Wilson'ın, günümüz siyasi dünyasını anlamak bakımından hala ilgi çekici olan sarsıntı hayat öyküsüne bir kez daha şahit olmak için. 78 yaşına gelen yönetmen Mike Nichols'ın filmin temposunu bir an olsun düşürmeyen başarılı yönetmenliğiyse şapka çıkartılacak bir diğer unsurdu elbet.

Fidel'in Yüzünden! (La Faute à Fidel!)

Yönetmen: Julie Gavras
Niçin izlemeliydiniz: 70'li yılların Fransa'sında yaşayan aktivist bir çiftin çocuğu olan küçük Anna'nın, dönemin çalkantılı politik atmosferi içinde yetişkinlerin dünyasını, sosyalizmi ve hayatı anlama çabasına odaklanan filmin harika senaryosu için. Ayrıca Anna rolündeki Nina Kervel Bey'in filmin etkisine büyük katkıda bulunan performansı da görülmeye değerdi. Ünlü yönetmen Costa Gavras'ın kızı Julie Gavras'ın ilk filmi, 'mum dibine ışımazmış' sözünü haksız çıkartacak kadar umut vericiydi.

Gomorra

Yönetmen: Matteo Garone
Niçin izlemeliydiniz: Mafya filmleri içerisinde kendisine son derece özel bir alan açabilmesi ve bir izleyenin bir daha unutmayacağı muazzam final sahnesi için. İtalya'nın en köklü ve en yaygın mafya organizasyonunu konu eden "Gomorra", gerek cesareti, gerek konuya yaklaşımındaki hassasiyetle, yılın en iyi Avrupa filmi olmayı hak etmişti. Hak ettiği ödülü de aldı.

Hasta (Sicko)

Yönetmen: Michael Moore
Niçin izlemeliydiniz: Amerika'nın dünyaya pazarladığı cilalı imajının arkasındaki acı gerçeklere şahit olmak için. Amerikan sağlık sisteminin kirli yüzünü açığa çıkaran filmde Kanada, Avrupa ve Küba'daki sağlık sistemindeki işleyişe de yer veren Michael Moore'un, böylelikle meseleyi alternatifi mümkün bir sistem sorunu olarak ortaya koymuş olması takdire değerdi.

REPLİKLER → Neville-*(Cansız bir mankene)* Dışarıda ne yapıyorsun Fred? Bak, eğer gerçeksen bunu hemen bana söylemelisin! – BEN EFSANEYİM

Hellboy II: Altın Ordu (Hellboy: The Golden Army)

Yönetmen: Guillermo Del Toro
Niçin izlemeliydiniz: Yönetmenin yaratıcılık namına gerçek bir şova dönüştürdüğü Troll Market (bir nevi ucube pazarı) sahnesi için. Tasarım harikası yüzlerce farklı yaratığın yer aldığı bu sahne, hem yılın en eğlenceli sahnelerinden, hem de "Hellboy" serisinin klasik olmaya aday anlarından biri kuşkusuz.

Indiana Jones ve Kristal Kafatası Krallığı (Indiana Jones and the Kingdom of the Crystal Skull)

Yönetmen: Steven Spielberg
Niçin izlemeliydiniz: Yıllar sonra sinema perdesinde bir Indiana Jones filmi izlemiş olmak için. Indiana bir karakter olarak tutarlılığını koruyordu, ancak yönetmenlik ve tasarım açısından eski filmlerin lezzetini vermeyen bir filmdi "Kristal Kafatası Krallığı". Yine de Harrison Ford'un ilerleyen yaşına rağmen Indiana Jones rolünde keyifle izlenebilen bir performans ortaya koyması güzeldi.

Iron Man

Yönetmen: Jon Favreau
Niçin izlemeliydiniz: Yılın en iyi ve en eğlenceli gişe canavarı olması nedeniyle bile "Iron Man" çekici olabilecekken, Tony Stark rolünde Robert Downey Jr'ın bulunması, Terence Howard, Gwyneth Paltrow ve Jeff Bridges'i bünyesinde barındırması gibi güzelliklere de sahipti film. Kapanış jeneriğinde Black Sabbath'ın Iron Man adlı eserini dinlemek için dahi görülebilirdi.

Issız Adam

Yönetmen: Çağan Irmak
Niçin izlemeliydiniz: "Babam ve Oğlum'la büyük bir çıkış yapan ve yeni işleri merakla beklenen bir yönetmen haline gelen Çağan Irmak'tan dokunaklı bir aşk filmi izlemek fikri başlı başına cazip bir öneri zaten. Ayrıca sırf yılın en çok seyredilen ve en fazla tartışılan filmlerinden biri hakkında fikir sahibi olmak için bile izlenebilirdi.

İhtiyarlara Yer Yok (No Country For Old Men)

Yönetmen: Ethan ve Joel Coen
Niçin izlemeliydiniz: Cormac McCarthy'nin sade bir dille kaleme aldığı gösterissiz romanından, sinemasal zirvelerle örülü bir film yaratan Coenler'in dehasına bir kez daha tanık olmak için. Javier Bardem'in performansı için... Bu performansın gölgesinde kalsa da, kariyerinin en iyi oyununu çıkaran Josh Brolin için... Daha ne olsun?

İşte Özgür Dünya (It's A Free World)

Yönetmen: Ken Loach
Niçin izlemeliydiniz: Ken Loach'un hayalkırıklığı yaratan filmi "Ae Fond Kiss" sonrasında yeniden eski formuna kavuştuğunu müjdelediği için. Göçmen hikayelerine getirdiği yeni açılımlarla dikkat çeken filmde başrol oyuncusu Kiereston Wareing'in harika performansı da gözden kaçacak gibi değildi.

Juno

Yönetmen: Jason Reitman
Niçin izlemeliydiniz: Başrol oyuncusu Ellen Page ve senaryo yazarı Diablo Cody'nin müthiş uyumu için. Diablo Cody'nin, blog kültürü, msn, youtube aromalı diyaloglarını başarıyla üzerine giyiveren ve perdede bir sahne hayvanına dönüşen Page'in performansı görülmeye değerdi. Ayrıca bu ikilinin gizli uyumunu bozmadan harika bir ritm tutturan Jason Reitman'ın işçiliğini de görmezden gelemeyiz. O zaman ona da mı bir Oscar verilmeliydi? Yok artık...

Kalpazanlar (Die Fälscher)

Yönetmen: Stefan Ruzowitzky
Niçin izlemeliydiniz: Oscar ödüllerine her zaman güvenmemek gerektiğini bir kez daha ibretle anlamak için. "Kalpazanlar" En İyi Yabancı Film dalında Oscar kazanmış bir film olarak değil de, herhangi bir film olarak karşımıza çıksaydı belki de kusurları bu denli gözümüze batmayacaktı. Sinema filminden çok bir televizyon yapımını andıran film boyunca "bunu daha önce görmüştük" hissinden kurtulamamak da cabası...

Kara Şövalye (The Dark Knight)

Yönetmen: Christopher Nolan
Niçin izlemeliydiniz: Ashında sebepleri çok, ancak Heath Ledger'in üstün performansı, filmi görmek için en önemli nedenlerden biri. Gerçi film sonrasında "Ledger ölmeseydi performansı bu kadar ciddiye alınmazdı" yorumları da yapılmıştı. Bu yoruma Joker'den bir alıntıyla yanıt veriyoruz: Ha ha ha, hihi hoho hi ha.

Kan Dökülecek (There Will Be Blood)

Yönetmen: Paul Thomas Anderson
Niçin izlemeliydiniz: Yalnızca Daniel Day Lewis'in yıllarca unutulmayacak performansı için bile izlemeye değer desek, Paul Thomans Anderson'ın sergilediği harika yönetmenliğe haksızlık etmiş oluruz. Petrol savaşlarının ve kapitalizmin köklerine yolculuğumuz boyunca bizlere kamerasıyla ışık tutan Robert Elswit'in Oscarlı görüntü yönetimi de pekala bir diğer neden olabilecekken, ilk sıraya Jonny Greenwood'un deneysel lezzetler içeren özgün müziğini yazmak da mümkün. Anlayacağınız durum karışık, bu filmi görmek için neden çok...

REPLİKLER → Joker - Su yüze bir gülücük konduralım! – KARA ŞÖVALYE → Anton Chigurh - Yazı mı, tura mı? – İHTİYARLARA YER YOK

5 SİSİRİLMİŞ BALON
1-Kalpazanlar
2-Uçurtma Avcısı
3-Sweeney Todd
4-Yetimhane
5-Juno

Kelebek ve Dalgıç (Le Scaphandre et Le Papillon)

Yönetmen: Julian Schnabel
Niçin izlemeliydiniz: 2007'de Cannes Film Festivali'nde en iyi yönetmen ödülüyle onurlandırılan ressam-yönetmen Julian Schnabel'in ortaya koyduğu muazzam çalışma için. Ayrıca Hollywood'un yeni kötü adamı Mathieu Amalric'in, yalnızca sol gözünü hareket ettirebilen engelli bir karakteri canlandırırken ortaya koyduğu enfes performans da bir diğer neden olabilir kesinlikle.

Kırmızı Balon'un Yolculuğu (Le Voyage du ballon rouge)

Yönetmen: Hsiao-hsien Hou
Niçin izlemeliydiniz: Juliette Binoche'un deliliğin sınırlarında gezinen ancak sükuneti de elden bırakmayan etkileyici performansı ve yeni Tayvan sinemasının açılımlarını gözler önüne seren Hsiao-hsien Hou'nun sergilediği yönetmenlik başarısı için. Kendisinin Asya dışında ilk kez film çektiğini de belirtelim...

Kıyamet Öyküleri (Southland Tales)

Yönetmen: Richard Kelly
Niçin izlemeliydiniz: İyi bir ilk film çekmek avantaj olabilir, ancak henüz ilk filmden başyapıt kıvamında bir iş ortaya koymak... İşte bu durumun başınıza iş açacağı kesin. Richard Kelly'nin de "Kıyamet Öyküleri"nde yaşadığı buydu belki. Dolayısıyla, "Kötü görünümlü iyi filmler" diye bir dosya yapılsa ilk sıraya konacak cinsten bir tuhaflığa şahit olmak amacıyla bile görülebilirdi film.

Kızımı Kurtarın (Gone Baby Gone)

Yönetmen: Ben Affleck
Niçin izlemeliydiniz: Ben Affleck'in cümle alemi şaşırtan ve kendisine hayran bırakan yönetmenlik becerisi için. Bir kızın kaybolusu sonrasında yaşananları anlatan polisiye öyküyü ve öykünün geçtiği bölgedeki ahlaki çürümeyi aynı anda başarıyla anlatmayı başaran Affleck, kardeşi Casey Affleck, Michelle Monaghan ve Amy Ryan'ın oyunundan da büyük güç alıyordu.

Kız Kardeşim Evleniyor (Margot At The Wedding)

Yönetmen: Noah Baumbach
Niçin izlemeliydiniz: Noah Baumbach'ın ilerde iyi bir senaryo yazarı ve iyi bir yönetmen olacağı kesin, ancak "Mürekkep Balığı ve Balina"nın ardından performansını bu denli düşürmesi de hayra alamet değil. Yine de film, Baumbach'ın senaryosu, kültürel göndermeleri ve Kidman, Black gibi oyuncuların performansı nedeniyle izlenmeyi hak ediyordu.

Lorna'nın Sessizliği (Le Silence de Lorna)

Yönetmen: Jean-Pierre Dardenne, Luc Dardenne
Niçin izlemeliydiniz: Belçika vatandaşlığı alabilmeyi ve sonrasında göçmenlerle evlenip boşanarak para kazanmayı umar Lorna'nın, aşkın ve gerçek hayatın karşısında eriyip gittiği anlara şahit olmak ve Dardenne Biraderler'in kusursuz senaryosuna şapka çıkartmak için. Filmde Lorna'yı canlandıran Arta Dobroshi ve Dardenneler'in favori oyuncusu Jeremie Reiner'in performansı da üst düzeydi.

Lütfen Başa Sarın (Be Kind Rewind)

Yönetmen: Michel Gondry
Niçin izlemeliydiniz: Yönetmenin, bir süre daha aynı tonda devam ederse muhtemelen baygınlık verebilecek, ancak şimdilik bizleri eğlendirmeyi sürdüren tasarım ve mizah anlayışı için. Filmin sinemayla olan ilişkisi ve sinefillere saygı duruşu niteliğindeki son derece eğlenceli hikayesi de cabası.

Made In Europe

Yönetmen: İnan Temelkuran
Niçin izlemeliydiniz: Genç yönetmen İnan Temelkuran'ın, çok uzun soluklu bir çalışmanın ürünü olan ve geçtiğimiz yıl Altın Koza Film Festivali'nde ona en iyi yönetmen ödülünü getiren çalışmasını görmek için. Madrid, Berlin ve Paris'te geçen filmde göçmen hikayeleri anlatan, bu hikayelerde klişelerden arınmış bir tutum sergileyen ve bazı yönlerden "İşte Özgür Dünyayı" anımsatan bir filmdi "Made In Europe". En önemli kusuruysa teknik eksiklikleriydi.

Mamma Mia!

Yönetmen: Phyllida Lloyd
Niçin izlemeliydiniz: Abba şarkıları dinleyerek 108 dakika geçirmek bir neden olabilir. Yalnız beklentiniz iyi bir müzikal izlemekse, ne yazık ki "Mamma Mia!" izleyicisinin biraz uzak düştüğü bir hedef bu. Dediğimiz gibi Abba dinleyerek 108 dakika geçirmek sizin için yeterliyse sorun yok ama daha fazlasını beklememek lazım.

Mistik Olay (The Happening)

Yönetmen: M. Night Shyamalan
Niçin izlemeliydiniz: "Sudaki Kız"la kimi iyi, kimi kötü eleştiriler alan M. Night Shyamalan'ın sinemasal intihar denemesine şahitlik etmek için. Eğer birisi Shyamalan'la dalga geçmek üzere yola çıksa, muhtemelen çekeceği film "Mistik Olay"a benzer ve filmin tek ilginç yanı bu alaycı tavrı olurdu. Fakat, ne yazık ki "Mistik Olay"ı bizzat Shyamalan çekmişti.

Daniel - Diyelim ki bir milk shake'in var ve benim de bir milk shake'im var. Ayrıca bir kamışım da var. Bak şimdi *(Biraz uzaklaşır)* İzliyor musun? Benim kamışım odanın öbür ucundan geliyooor ve senin milk shake'ini içmeye başlıyor. Ben.. Senin... Milk shake'ini... İçmiş oluyorum! *(yutkunur)* Hepsini yuttum! – KAN DÖKÜLECEK

Mustafa

Yönetmen: Can Dündar
Niçin izlemeliydiniz: Tarihimizin en önemli figürlerinden biri olan Atatürk'ü bugüne kadar pek bilinmeyen yanlarıyla tanımak için. Gerçi daha sonra bu kadar çok tartışılan bir film hakkında fikir sahibi olmak daha önemli bir neden haline geldi. Can Dündar'ın basına büyük işler açan, sponsorundan izleyicisine kadar her türlü öğesiyle gündemi işgal eden "Mustafa", Türkiye sinemalarında en çok izlenen belgesel olarak tarihe geçti.

Öldüren Sis (The Mist)

Yönetmen: Frank Darabont
Niçin izlemeliydiniz: Son olarak "Majestic"le karşımıza gelen Frank Darabont'un ödül törenlerinde ve en iyiler listelerinde kendisine fazla yer bulamayan filmi, sırf hikayesine olan hakimiyeti ve atmosferi nedeniyle bile izlenmeyi sonuna dek hak ediyordu. Darabont, senaryo yazarı olarak da büyük bir maharet sergilemiş, Stephen King'in romanındaki etkiyi perdede on kat artırmayı başarmıştı.

Ölülerin Günlüğü (Diary Of The Dead)

Yönetmen: George A. Romero
Niçin izlemeliydiniz: Romero'nun her yıl bir zombi filmi çekmesini istememize sebep olacak kadar başarılı yönetmeliği ve senaryosu için. Açılış sahnesinden sonuna kadar orijinal fikirlerle örülü filminde yönetmen bu kez hem insanoğlunun merak duygusuyla, hem de medyanın manipülatif yönüyle hesaplaşıyordu.

Ölümcül Oyunlar (Funny Games U.S)

Yönetmen: Michael Haneke
Niçin izlemeliydiniz: Michael Haneke on yıl sonra en iyi filmlerinden birini yeniden çekiyorsa, hem de bunu ABD'de gerçekleştiriyorsa bir bildiği olduğu için... Yönetmenin, aynı filmi, aynı zamanlamalarla çekmek ve bizlerde aynı hissi yeniden yaratmak gibi bir meydan okumaya girişmesi bile fazlasıyla Haneke!

Örtülü Gerçek (Redacted)

Yönetmen: Brian De Palma
Niçin izlemeliydiniz: Brian De Palma gibi gerçek ve kurgunun sınırlarını her daim genişleten bir yönetmenin kurmaca belgesel çekmesi başlı başına önemli bir nedendi. Üzerine bir de filmin, yönetmenin son yıllarda çektiği en etkileyici filmlerden biri olması ve politik duruşu da eklenince "Örtülü Gerçek" görülmesi elzem filmlerden biri olup çıktı.

Quantum Of Solace

Yönetmen: Marc Foster
Niçin izlemeliydiniz: "Casino Royale"le yeniden canlanan serinin aynı ivmeyle devam edeceğini farz ederek iyi bir Bond filmi izlemek için. Yalnız beklenen olmadı. Senaryosu ve aksiyonu "Casino Royale"in hayli gerisinde kalan filmi, Mathieu Amalric ve Olga Kurylenko'nun varlığı da kurtaramadı.

Paranoid Park

Yönetmen: Gus Van Sant
Niçin izlemeliydiniz: Yönetmenin minik bütçeli, sessiz sedasız başyapıtlarına eklenen son halkayı görmek için. "Paranoid Park", ele aldığı ergen yaş grubuna dair birçok ipucu barındıran ve çoğu görüşün aksine onlardan umudunu kesmediğini vurgulayan başarılı bir yapımdı. Christopher Doyle'un görüntüleriyse artık alıştığımız üzere, essizdi.

Rec: Ölüm Çığlığı [Rec]

Yönetmen: Jaume Balaguero, Paco Plaza
Niçin izlemeliydiniz: Son yılların en orijinal gerilim filmlerinden biri olması ve zombi filmlerine getirdiği yeni soluk nedeniyle. "Canavar" ve "Ölülerin Günlüğü" gibi filmlerle benzer biçimde kamerayı karakterlerin eline tutuşturan "Ölüm Çığlığı", ileride yine bu filmlerin oluşturduğu havuza dahil olabilecek başka filmler de izleyebilecek olduğumuzun habercisi gibiydi.

Recep İvedik

Yönetmen: Togan Gökbakar
Niçin izlemeliydiniz: Türkiye tarihinin en çok gişe yapan filmini görmüş olmak için. Sinemasal değeri tartışılır olsa da gişede gösterdiği başarı tartışma götürmez bir gerçek. Henüz Recep İvedik'le tanışmamış olanlar bu yoğun ilginin sebebini merak ediyorlarsa bu ay gösterime giren devam filmini deneyebilirler.

Sex and The City

Yönetmen: Michael Patrick King
Niçin izlemeliydiniz: New York'lu üst-orta sınıftan kadınların 30 yaş bunalımıyla nasıl baş ettiklerini görmek için. Ünlü dizinin ilk –ve muhtemelen son- sinema filmi olması nedeniyle özellikle hayranları tarafından kaçınılmayacak bir fırsattı ancak genel olarak dizi kadar tatmin edici bulunmadı.

REPLİKLER → Tony Stark - Dedem derdi ki, barış, elinde diğerlerinden daha büyük bir sopa tutmaktır. – IRON MAN

5 HAYALKIRIKLIĞI
1-Bana Söz Ver
2-Mistik Olay
3-Geç Gelen Gençlik
4-Quantum Of Solace
5- Kolera Günlerinde Aşk

Sınıf (Entre les murs)

Yönetmen: Laurent Cantet
Niçin izlemeliydiniz: Altın Palmiye'yi yıllar sonra yeniden Fransa'ya kazandıran filmi görmek için. Yönetmen Laurent Cantet'in ortaya koyduğu sık ve sade işçiliği takdir etmemek elde değildi. Ayrıca yönetmenin, Paris'te çok yakın zamanda yaşanan etnik çatışmalarla ve Fransa'nın yakın dönem gündemiyle ilgili bu denli sakin, aklı başında bir film yapabilmesi de filmin değerini artırıyordu.

Sonbahar

Yönetmen: Özcan Alper
Niçin izlemeliydiniz: Yılın en iyi final sahnesini izlemek için. Böyle bir gerekçeyi uzun zamandır herhangi bir yerli filme yazamıyorduk ki, henüz ilk filmini çeken Özcan Alper Hemşin'den gelip imdadımıza yetişti. Yalnızca bu değil tabii. Bir dönemin bir kuşak üzerindeki etkisini insani yönü çok güçlü, çok ölçülü bir yaklaşımla ve son derece etkileyici ve estetik bir sinema diliyle perdeye taşıyan film bu yılın tartışmasız en iyilerindendi.

Sürgün (Izgnanie)

Yönetmen: Andrei Zvyganitsev
Niçin izlemeliydiniz: Son on yılın en iyi filmleri içerisinde kendisine rahatlıkla yer bulabilecek olan "Dönüş"ün yönetmeni Andrei Zvyagintsev'in ikinci filminde neler yapmış olabileceğini görmek için. Üstün görüntü işçiliği ve Konstantin Lavrenenko-Maria Bonnevie ikilisinin iyi oyunu da filmi görmek için önemli nedenlerdi. Bütün bunların yanında senaryo ve hikaye kurgusundaki kimi kusurlar olsa olsa talihsizlikti...

Sweeney Todd: Fleet Sokağının Şeytan Berberi (Sweeney Todd: The Demon Barber of Fleet Street)

Yönetmen: Tim Burton
Niçin izlemeliydiniz: Tim Burton'ın, uzun zamandır değişmeyen görsel tasarımı, müziği ve başrol oyuncusu müzikal formatında bir araya gelince ne oluyormuş görmek için. Bu filminde ne yazık ki genel olarak vasat bulunan bir iş ortaya koyan yönetmen bugüne kadar öyle iyi işlere imza attı ki bu kredisiyle biraz daha idare edebilir mi bilemiyoruz ama Depp'in müzikal performansı fena değildi.

Tatil Kitabı

Yönetmen: Seyfi Teoman
Niçin izlemeliydiniz: Bir taşra ailesinin tek düze görünen yaşamındaki gizli gerilimleri ve ailenin içinde kopan fırtınayı başarıyla anlatabildiği için. Seyfi Teoman ilk filmi olmasına rağmen, gerek oyuncularına gerekse senaryosuna olan hakimiyetiyle dikkat çekti ve bu da filme İstanbul Film Festivali'nden En İyi Film ödülünü getirdi.

Tanrının Vadisinde (In The Valley Of Elah)

Yönetmen: Paul Haggis
Niçin izlemeliydiniz: Paul Haggis'ten boş film çıkmayacağını bir kez daha kanıtlayan "Tanrı'nın Vadisinde", politik duruşu ve senaryosundaki ince işçilikle izlenmeyi hak ediyordu. Charlize Theron, Tommy Lee Jones, Josh Brolin gibi oyuncuların sergilediği performanslar da hayli göz alıcıydı.

Tropik Fırtına (Tropic Thunder)

Yönetmen: Ben Stiller
Niçin izlemeliydiniz: Çok sayıda sebep sıralayabileceğimiz bir film daha... Ben Stiller'ın bir yönetmen olarak kendisini ne kadar geliştirdiğini görmek, filmin başındaki sahte fragmanlarla eğlenmek, Robert Downey Jr'ın "siyahi bir askeri canlandıran Avustralyalı" performansıyla coşmak ve diğer Vietnam filmlerine yapılan göndermelerle kahkahaya boğulmak, yalnızca birkaçı.

Uçurtma Avcısı (Kite Runner)

Yönetmen: Marc Foster
Niçin izlemeliydiniz: Her yıl en az iki film üzerinde çalışan Marc Foster'ın, bu sayıyı acilen teke düşürmesi gerektiğini düşünmemize yol açan "Uçurtma Avcısı", "çok çalışkan yönetmenler"in her zaman iyi filmler çıkaramayacağına şahitlik etmek açısından önemliydi! Filmin vasatı aştığı söylenemeyeceği gibi, hikayesini sömürmeye başladığı anlar da mevcuttu.

Üç Maymun

Yönetmen: Nuri Bilge Ceylan
Niçin izlemeliydiniz: Nuri Bilge Ceylan'ın sinemasındaki yeni açılım, özenli görüntü çalışması ve hepsinden önemlisi ders niteliğindeki ses kurgusuyla "Üç Maymun" yılın en iyi filmlerinden biriydi. Cannes'da yönetmenine Altın Palmiye kazandıran film, dergiyi baskıya hazırladığımız sırada Oscar adayı 9 yabancı film arasına girerek uluslararası başarılarına bir yenisini ekledi.

Vahşi Zarafet (Savage Grace)

Yönetmen: Tom Kalin
Niçin izlemeliydiniz: Gerçek yaşamdan alınan şok edici hikayesi ve bu hikayeyi olabilecek en travmatik biçimiyle anlatmayı tercih eden yönetmenliği için. "Vahşi Zarafet" eleştirmenleri ikiye bölen bir film oldu. En az hikayesi anlatılan aile kadar sıra dışı bir anlatım diline sahip olan film, yaygın bir görüşe göre, sıra dışı olanın her zaman iyi olmadığının en açık göstergelerinden biriydi.

Ingrid - Sinema salonunda derimden bir parça bıraktım, böylece hayatım boyunca film izleyebileceğim. – KIZKARDEŞİM EVLENİYOR

2008 Değerlendirmesi

Wanted

Yönetmen: Timur Bekmambetov
Niçin izlemeliydiniz: Wesley'nin finalde gerçeklestirdigi harika baskın sahnesi için. "Gece Nöbeti" (2004) ve "Gündüz Nöbeti" (2006) filmleriyle ülkesinde gişe rekorları kırdıktan sonra çok geçmeden Hollywood'a transferi gerçeklesen Kazak asıllı Rus yönetmenin Amerika'da çektigi bu ilk film, fazla derinlik aramayan aksiyon meraklıları için, teknik kalitesi, şık tasarımı ve hızlı kurgusuyla göz kamastıran iyi bir seyirlikti.

Vicdan

Yönetmen: Erden Kıral
Niçin izlemeliydiniz: Dört yıl aradan sonra film çeken Erden Kıral'ın en iddialı projelerinden biri olarak dikkate degerdi kuskusuz. Nurgül Yesilçay'ın Altın Portakallı performansı da bir baska neden olabilir. Ama, trajik sonuçlar doguran bir aşk üçgenini konu alan filmin belki de en dikkat çekici yönü, kadın kahramanlarının dünyasını daha önce sinemamızda pek fazla görmediğimiz bir açıdan ele almasıydı. Film, kusurlarına rağmen bu konudaki cesur ve yenilikçi yaklaşımıyla ilgiyi hak ediyordu.

Vol-i (Wall-E)

Yönetmen: Andrew Stanton
Niçin izlemeliydiniz: İmkansız aşk hikayelerini sevdiğimiz için. Su dünyada, Vol-İ ve Eve'in aşkından daha imkansızını yasadıgını düsünen varsa beri gelsin! Dünyanın yok olup gittigi bir zaman diliminde yaşanan bu aşka herkesi inandıran Pixar, günün birinde bizlere bir kahve cezvesinin ardından gözyası döktürürse kimse sasırmasın...

Yetimhane (El Orfanato)

Yönetmen: Juan Antonio Bayona
Niçin izlemeliydiniz: Guillermo Del Toro'nun yapımcılığındaki hemen her film gibi, standart bir paket halinde önümüze gelen görüntü yönetimi ve sanat yönetiminin olusturduğu harika atmosfer için. Bu atmosferde ne anlattığınız pek de önemli olmuyor. Senaryonuzda genis gedikler olması da önemsiz. Film süper görünüyor. En az üç iyi gerilim sahnesi olursa ve hiç kötü sahne olmazsa-ki Yetimhane'de bolca mevcut, film iyi bile sayılabilir.

YILIN 6 GÖMÜLÜ HAZİNESİ

ALKAN AVCIOĞLU

Let the Right One In Låt den rätte komma in (Tomas Alfredson)

2008'in tartışmasız en iyi filmlerinden biri yazık ki buradaki festivalleri ve vizyonu ıskaladı. 2009 yılında ne olacağı bilinmez ama film Matt Reeeves tarafından yeniden çevriliyor. Bu sebeple filmin orijinali iyice karanlığa gömülmeden izlemekte fayda var. Nitekim bu küçük vampir filmi, izleyen her sinemaseveri saracak bir etki gücü taşıyor. Parmak ısırtacak bir yönetmenliğe sahip film, yurtdışında elestirmenlerin yılsonu listelerinin zirve yarışcılarından biriydi. 2008'de küçük festivallerin ödüllerini toplayan film, bazı Avrupa ülkelerinde vizyona girmeye baslayarak ülkemizdeki bağımsız film distribütörlerine de göz kırpmakta. Tuhaf ama filmin su aralar imdb top 250'de boy gösterdigini de not düşmek gerekiyor.

Parque Via (Enrique Rivero)

2007'nin gizli ve etkileyici cevherlerinden olan, Carlos Reygadas-ilhamlı "La Influencia"nın yönetmen asistanı Enrique Rivero'nun ilk filmi. Yine Reygadas sineması ilhamlı "Parque Via" uzun soluklu, filmi izledikten sonra zamanla büyüyen bir etkiye sahip. Rivero'nun minimalist sinema dili filmde yakaladıgı mükemmel çerçevelerle zirveye çıkıyor. Bu mütevazı art-house filmi Locarno Film Festivali'nde Altın Leopar ödülünü alabildi. Bu prestijli ödüle rağmen "Parque Via" festivaller dısında izleyici karsısına çıkamadı ve sessiz sakin ortalıktan yok oldu.

Time Crimes Los Cronocrímenes (Nacho Vigalondo)

Aslında 2007 yapımı olan bu İspanyol filmi en çok 2008'de izleyici karsısına çıktı. Fantastik film festivalleri hit'i "Time Crimes" ülkemizde de 2008 senesinde kıpırdanabilirdi (Dağıtımcıya not: Hala çok geç degil). Küçük bütçesine rağmen muhtesem bir yaratıcılıkla kotarılmış bu zamanda yolculuk hikayesi, bilim-kurgu ile cinayeti harmanlıyordu. Kusursuz degil ama film manyaklarına essiz lezzetler vaat ediyor. Amerikan versiyonu da yolda.

Rıza (Tayfun Pirselimoğlu)

Sınırlı sayıda vizyona girdi ve ani bir hızla ortalıktan yok oldu "Rıza". 2008'in vizyona giren ilk Türk filmi, izlemek isteyenlerin gösterimdeki ilk hafta salona kosması gereken filmlerdendi. Türk sinemasının yabancı filmlere oranla pazar payını muazzam bir sekilde arttırdıgı bir senede 1500'ün biraz üzerinde bir seyirciye ulasabildi "Rıza". Halbuki senenin en nitelikli Türk filmlerinden biriydi. Bresson'un bazı filmleriyle "Anayurt Oteli" arasında tuhaf bir yerlere konuslanan bu film birkaç istisna dısında, ne festivallerde ne de vizyon ertesinde hak ettigi degeri görmedi.

The Chaser Chugyeogja (Na Hong-jin)

2008'in en harikulade Asya filmlerinden birinin buralara festival ya da herhangi bir sebeple uğramaması üzücüydü. "Memories of Murder" ile "Zodiac" arasında, gerçekçi ama inadına absürd bir yerlere yerlesen "The Chaser" janrın geleneklerine getirdigi sayısız yaratıcı ve yenilikçi fikirden faydalanıyor. Filmin kendisini ciddiye alma derecesi ve izleyicinin duygularını yönlendirmedeki vites degistirmeleri kusursuzdu. Bu iddialı Güney Kore filminin akıbeti "The Host"unkine benzeyebilirdi ve 2008 "The Chaser" için parlak bir sene olabilirdi. Ancak film çok az ülkede seyirci karsısına çıkabildi. Baslaдıgı andan itibaren taş üstüne taş, fikir üstüne fikir koyan bu film birçok izleyici için parlak bir kesif olacaktır.

In Bruges (Martin McDonagh)

Richard Shepard'ın "Matador"unu anımsatan bu İngiltere-Belçika ortak yapımı film, muhtesem oyunculuk performansları ve çarpıcı diyaloglarıyla varoluşcu seri katil kara komedilerinde çıtayı çok yukarılara çekti. Her ne kadar bir ilk film olsa da "In Bruges" kendi türü için ferahlatıcı derecede usta işi bir film. Mekanı ve zamanı hikayeden ayrıstırılamaz kılan senaryosu, zekice diyaloglar ve yinelemeler konusunda ders verir nitelikte. "In Bruges" ne yazık ki buralarda vizyon sansı bulamadı ama Colin Farrell'ın aldıgı Altın Küre, 2009'da filmin biraz daha ortalarda gözükmesine yol açabilir.

REPLİKLER → Hellboy - *(Altın Ordu'yu parçaladıktan sonra)* Kıçımın yok edilemezleri! – HELLBOY II: ALTIN ORDU

» FESTİVALLER

27. ULUSLARARASI İSTANBUL FILM FESTIVALI

Altın Lale: Yumurta (Semih Kaplanoğlu)
Altın Lale Jüri Özel Ödülü: Die Welle/Tehlikeli Oyun (Dennis Gansel)
En iyi Türk Filmi: Tatil Kitabı (Seyfi Teoman)
En iyi Türk Yönetmeni: Derviş Zaim (Nokta)
En iyi Erkek Oyuncu: Serhat Tutumluer (Ara)
En iyi Kadın Oyuncu: Ayça Damgacı (Gitmek)
Jüri Özel Ödülü: Ara (Ümit Ünal)
Uluslararası Yarışma'da FIPRESCI Ödülü: Ben X (Nic Balthazar)
Ulusal Yarışma'da FIPRESCI Ödülü: Tatil Kitabı (Seyfi Teoman)
Uluslararası Yarışma'da Halk Ödülü: Yumurta (Semih Kaplanoğlu)
Ulusal Yarışma'da Halk Ödülü: Ulak (Çağan Irmak)
Avrupa Konseyi Sinema Ödülü: Mang shan/Kör Dağ (Li Yang)

45. ANTALYA ALTIN PORTAKAL FILM FESTIVALI

En iyi Film: Pazar – Bir Ticaret Masalı (Ben Hopkins)
En iyi Yönetmen: Derviş Zaim (Nokta)
En iyi Erkek Oyuncu: Tayanç Ayaydın (Pazar – Bir Ticaret Masalı)
En iyi Kadın Oyuncu: Nurgül Yeşilçay (Vicdan)
En iyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Volga Tekinoğlu (Gitmek ve Başka Semtin Çocukları)
En iyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Övül Avkıran (Pandora'nın Kutusu)
En iyi Görüntü Yönetmeni: Zekeriya Kurtuluş (Vicdan)
En iyi Senaryo: Ben Hopkins (Pazar – Bir Ticaret Masalı)
En iyi Sanat Yönetmeni: Türker Işçi (Başka Semtin Çocukları)
En iyi Ses Tasarımı: Kostasvi Variopiotis (Nokta)
En iyi Kostüm Tasarımı: Zeynep Sırlıkaya (Pazar - Bir Ticaret Masalı)
En iyi Makyaj ve Saç Tasarımı: Besey Osten (Vicdan)
En iyi Laboratuar: Fono Film (Gökten 3 Elma Düştü ve Vicdan)
En iyi Kurgu: Mustafa Preşeva (Vicdan)
En iyi Müzik: Mazlum Çimen (Nokta)
Avni Tolunay Jüri Özel Ödülü: Nokta (Derviş Zaim)
Behlül Dal En iyi Genç Yetenek Ödülü: Aydın Bulut (Başka Semtin Çocukları)
4. Uluslararası Avrasya Film Festivali En iyi Film: Khamsa (Karim Dridi)
En iyi Yönetmen: Aruitemo Aruitemo/ Bitmeyen Yürüyüş (Hirokazu Koreeda)
SİYAD Ödülü: Üç Maymun (Nuri Bilge Ceylan)
NETPAC Ödülü: Sonbahar (Özcan Alper)
Eleştirmenler Ödülü: Nokta (Derviş Zaim)

61. CANNES FILM FESTIVALI

Altın Palmiye: Entre Les Murs/Sınıf (Laurent Cantet)
Büyük Ödül: Gomorra (Matteo Garrone)
En iyi Yönetmen: Üç Maymun (Nuri Bilge Ceylan)
En iyi Erkek Oyuncu: Benicio Del Toro (Che)
En iyi Kadın Oyuncu: Sandra Corveloni (Linha De Passe)
En iyi Senaryo: Le Silence de Lorna/Lorna'nın Sessizliği (Jean-Pierre ve Luc Dardenne)
Jüri Özel Ödülü: Il Divo (Paolo Sorrentino)
Altın Kamera: Hunger (Steve Mcqueen)

58. BERLIN FILM FESTIVALI

Altın Ayı: Tropa de Elite/Özel Tim (José Padilha)
Jüri Büyük Ödülü: Standard Operating Procedure (Errol Morris)
En iyi Yönetmen: Paul Thomas Anderson (There Will Be Blood/Kan Dökülecek)
En iyi Erkek Oyuncu: Reza Najie (Avaze Gonjeshk-ha)
En iyi Kadın Oyuncu: Sally Hawkins (Happy-Go-Lucky)
En iyi Müzik: Jonny Greenwood (There Will Be Blood/Kan Dökülecek)
En iyi Senaryo: Wang Xiaoshuai (Zuo You)

65. VENEDIK FILM FESTIVALI

Altın Aslan: The Wrestler/Güreşçi (Darren Aronofsky)
Jüri Özel Ödülü: Teza (Haile Gerima)
En iyi Yönetmen: Aleksey German Jr. (Burnaznyj soldat)
En iyi Erkek Oyuncu: Silvio Orlando (Il papà di Giovanna)
En iyi Kadın Oyuncu: Dominique Blanc (L'autre)
En iyi Senaryo: Haile Gerima (Teza)
En iyi Görüntü Yönetmeni: Alisher Khamidhodjaev ve Maxim Drozdov (Burnaznyj soldat)
Marcello Mastroianni Ödülü: Jennifer Lawrence (The Burning Plain)

» ÖDÜLLER

80. OSCAR ÖDÜLLERI

En iyi Film: No Country for Old Men/İhtiyarlara Yer Yok (Ethan ve Joel Coen)
En iyi Yönetmen: Ethan ve Joel Coen (No Country for Old Men)
En iyi Erkek Oyuncu: Daniel Day-Lewis (There Will Be Blood/Kan Dökülecek)
En iyi Kadın Oyuncu: Marion Cotillard (La Môme/Kaldırım Serçesi)
En iyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Javier Bardem (No Country for Old Men)
En iyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Tilda Swinton (Michael Clayton/Avukat)
En iyi Özgün Senaryo: Diablo Cody (Juno)
En iyi Uyarlama Senaryo: Ethan ve Joel Coen (No Country for Old Men)
En iyi Görüntü Yönetmeni: Robert Elswit (There Will Be Blood)
En iyi Sanat Yönetmeni: Dante Ferretti, Francesca Lo Schiavo (Sweeney Todd: The Demon Barber of Fleet Street)
En iyi Kostüm Tasarımı: Alexandra Byrne (Elizabeth: The Golden Age)
En iyi Kurgu: Christopher Rouse (The Bourne Ultimatum)
En iyi Ses: Scott Millan, David Parker, Kirk Francis (The Bourne Ultimatum)
En iyi Ses Kurgusu: Karen M. Baker, Per Hallberg (The Bourne Ultimatum)
En iyi Görsel Efekt: Michael L. Fink, Bill Westenhofer, Ben Morris, Trevor Wood (The Golden Compass/Altın Pusula)
En iyi Makyaj: Didier Lavergne, Jan Archibald (La Môme)
En iyi Özgün Şarkı: 'Falling Slowly' ile Glen Hansard, Markéta Irglová (Once)
En iyi Özgün Müzik: Dario Marianelli (Atonement/Kefaret)
En iyi Animasyon: Ratatouille (Brad Bird)
En iyi Belgesel: Taxi to the Dark Side (Alex Gibney, Eva Orner)
Yabancı Dilde En iyi Film: Die Falscher/Kalpazanlar (Stefan Ruzowitzky)

65. ALTIN KÜRE ÖDÜLLERI

En iyi Film (Drama): Atonement/Kefaret (Joe Wright)
En iyi Film (Komedi/Müzikal): Sweeney Todd: The Demon Barber of Fleet Street (Tim Burton)
En iyi Yönetmen: Julian Schnabel (Le Scaphandre et le papillon/Kelebek ve Dalgıç)
En iyi Erkek Oyuncu (Drama): Daniel Day-Lewis (There Will Be Blood/Kan Dökülecek)
En iyi Erkek Oyuncu (Komedi/Müzikal): Johnny Depp (Sweeney Todd: The Demon Barber of Fleet Street)
En iyi Kadın Oyuncu (Drama): Julie Christie (Away from Her)
En iyi Kadın Oyuncu (Komedi/Müzikal): Marion Cotillard (La Môme)
En iyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Javier Bardem (No Country for Old Men/İhtiyarlara Yer Yok)
En iyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Cate Blanchett (I'm Not There./Beni Orada Arama)
En iyi Senaryo: Ethan ve Joel Coen (No Country for Old Men)
En iyi Animasyon: Ratatouille (Brad Bird)
Yabancı Dilde En iyi Film: Le Scaphandre et le papillon (Julian Schnabel)

40. SİYAD ÖDÜLLERI

En iyi Film: Yumurta (Semih Kaplanoğlu)
En iyi Yönetmen: Semih Kaplanoğlu (Yumurta)
En iyi Erkek Oyuncu: Nejat Işler (Yumurta)
Cahide Sonku En iyi Kadın Oyuncu: Saadet Işıl Aksoy (Yumurta)
En iyi Yardımcı Erkek Oyuncu: İlyas Salman (Sis ve Gece)
En iyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Derya Alabora (Ademin Trenleri)
Umut Veren Genç Oyuncu: Melis Birkan (Amerikalılar Karadeniz'de 2 ve Barda)
Mahmut Tali Öngören En iyi Senaryo: Semih Kaplanoğlu, Orçun Köksal (Yumurta)
En iyi Görüntü Yönetmeni: Özgür Eken (Yumurta)
En iyi Müzik: Zülfü Livaneli (Mutluluk)
En iyi Kurgu: Ayhan Ergürsel, Suzan Hande Güneri, Semih Kaplanoğlu (Yumurta)
En iyi Sanat Yönetmeni: Naz Erayda (Yumurta)

Alex - Programınızın ismi neydi? **Ángela** - Siz Uyurken. **Manu** - Siz Uyurken mi? E, peki kim izleyecek ki bunu? – [REC]

10 YÖNETMEN

Kimileri çoktan kabul görmüş ve takdir edilmişti ama kariyerlerinin en verimli dönemini geçtiğimiz yıl yaşadılar. Kimileriyse ilk filmleri veya ilk uluslararası başarılarıyla 2008'de öne çıktılar...

ENGİN ERTAN

Paul Thomas Anderson

Farklı tepkiler alan 2002 yapımı "Aşk Sarhoşu"ndan (Punch-Drunk Love) sonra 5 yıllık bir ara veren Paul Thomas Anderson, 2008 boyunca "Kan Dökülecek" (There Will Be Blood) sayesinde adından bolca söz ettirdi. Amerika'daki çeşitli eleştirmen birliklerinden gelen ödüllerin yanı sıra, Berlin Film Festivali'nde de En İyi Yönetmen seçilerek yıla parlak bir giriş yaptı. Çok geçmeden de yönetmen kategorisinde ilk kez Oscar'a aday gösterildi. "Kan Dökülecek" ekseriyetle beğenilmekle birlikte, kimi seyirci ve eleştirmenleri tatmin etmek konusunda başarılı olamamıştı. Fakat çoğunluk Anderson'ın titiz ve ustalıklı yönetmenliğinde hemfikirdi. Bu aşırılı iddialı tavır "Kan Dökülecek"i beğenmeyenlerin şikayetlerindeki temel unsur olsa bile, Anderson beşinci uzun metraj filmiyle kendi kuşağının en önemli yönetmenlerinden birisi olduğunu bir kez daha ispat etti.

Nuri Bilge Ceylan

"Uzak"ın Cannes Film Festivali'ndeki başarısından bu yana hızla "sanat sineması" sahasında bir yıldız yönetmene dönüşen Nuri Bilge Ceylan, geçtiğimiz yıl "Üç Maymun" ile adını tüm dünyaya duyurdu. Önceki filmlerinin kişisel yapısından uzaklaştığı bu film, Ceylan'ın sinemasındaki bir değişimin habercisi olarak da dikkat çekti. Diğer yandan "İklimler"den sonra tekrar HD kamerayla çalışan yönetmen, dijital sinemaya hâkimiyetini iyice ileri bir noktaya taşıdı. Türkiye'de sinemalarda HD formatında vizyona giren ilk film olan "Üç Maymun", gerçekten de görselliğiyle çoğu kişiyi kendisine hayran bıraktı. Cannes'da kazandığı En İyi Yönetmen ödülüyle de yıla damgasını vuran Nuri Bilge Ceylan, uluslararası arenada en çok tanınan ve ilgi gören Türk sineması konumunu pekiştirdi. Dosyayı hazırladığımız günlerde "Üç Maymun" Yabancı Dilde En İyi Film kategorisindeki aday adayları için yapılan elemeyi geçmiş ve ilk dokuz film arasına seçilmişti.

Laurent Cantet

Önceki filmleriyle festivallerin gediklilerinden olan Laurent Cantet, Cannes'da jürinin oybirliğiyle Altın Palmiye'ye layık gördüğü "Sınıf" (Entre les murs) ile şimdilik en büyük başarısına imza attı. Yılın ikinci yarısı boyunca pek çok diğer önemli festivali dolaşan ve dünyanın dört bir yanında vizyon şansı elde eden film 2008'in favorilerindendi. Cantet sadece amatörlerden oluşan oyuncu kadrosunu ustalıkla idare etmiş, büyük kısmı dört duvar arasında geçen filmine inanılmaz bir ritm katmayı becermişti. "Sınıf"ı övgülere boğan eleştirmenler Cantet'nin başarısını da es geçmediler. Yabancı Dilde En İyi Film kategorisinde Oscar'ın da iddialı aday adaylarından olan "Sınıf", yönetmenini takip edilecekler listesinde üst sıralara taşıdı.

Joel ve Ethan Coen

Coen kardeşler 80'li yılların ortalarından bu yana çoğu sinemaseverin favorileri arasında başı çekmekteler. Yirmi yılı aşan kariyerleri boyunca pek çok başyapıta imza attılar ve her yeni filmleriyle ses getirmeye devam ediyorlar. "İhtiyarlara Yer Yok" (No Country for Old Men) hayranlarının kayda değer çoğunluğu için kariyerlerinin doruk noktası değildi belki, ancak Akademi üyeleri farklı düşünmekteler. Joel ve Ethan Coen filmografilerindeki bu en az mizahi film sayesinde ilk kez yönetmen ve film dallarında Oscar ödülüne ulaştılar. "İhtiyarlara Yer Yok" gerçekten de kardeşlerin alametifarikası kara mizahtan fazla nasibini almamıştı ama hemen her karesi kılı kırk yararak düşünülmüş yönetmenliğiyle kesinlikle takdiri hak ediyordu. Coenler 2008'in sonlarındaysa orta kalibrede "Aramızda Casus Var" (Burn After Reading) ile tekrar karşımıza çıktılar ve isimlerini gündemde tuttular.

REPLİKLER → Osbourne Cox - Sen su spor salonundaki herif değil misin? Ted Treffon - Ben salonu temsil etmiyorum ama... Osbourne Cox -

Matteo Garrone

İtalya'yı birbirine katan romanın aynı isimli uyarlaması olan "Gomorra", kuşkusuz geçtiğimiz yılın en çok ses getiren Avrupa filmlerinden birisiydi. Bu filmin kazandığı başarının, gidişatı pek de parlak sayılmayacak İtalyan sinemasını tekrar gündeme taşıdığını söylemek de yanlış olmaz. Elbette "Gomorra"nın çarpıcılığı büyük ölçüde içeriğinden gelmekteydi. Fakat Garrone filmin ihtiyacı olan gerçekçilik duygusunu yakalamakla beraber, iki buçuk saate yakın bir süre boyunca seyircinin ilgisini ayakta tutmayı da becermisti. Beş farklı hikâye arasında paralel kurgu marifetiyle gidip gelen yapıyı seyirci için kolaylıkla takip edilebilir kılması, yönetmenin takdire layık bir diğer başarısıydı. "Gomorra" elbette İtalya dışında benzer bir fenomene dönüşmedi ancak beş dalda Avrupa Film Ödülü'ne layık görülerek yılı zaferle kapadı. Kazananlar arasında yönetmen Garrone de vardı.

Todd Haynes

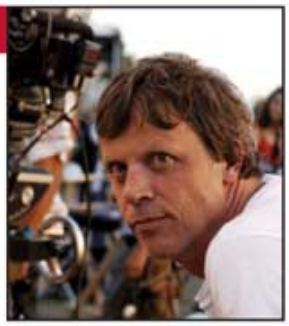

İlk gösterimi Eylül 2007'de Venedik Film Festivali'nde gerçeklesen "Beni Orada Arama" (I'm Not There.), kazandığı ödüllerle 2008 boyunca da gündemdeydi. 90'lı yıllarda Escinsel Sinema akımının önde gelen isimlerinden olan Todd Haynes, içinde bulunduğumuz 10 yıldaysa "Cenetten Çok Uzakta" (Far from Heaven) ile daha geniş kitlelere ulaşmış, hatta bu filmin senaryosuyla bir Oscar adaylığı da kazanmıştı. "Beni Orada Arama" ise biyografik filmlerden alıştığımız yapıyı ve kliseleri ters yüz eden yapısıyla büyük takdir kazandı. Çoğunluk Cate Blanchett'i Bob Dylan olarak izlemenin sokunu atlatamadı ve aktrisin performansına yoğunlaştı. Fakat filmin gerçek yıldızı kuşkusuz Haynes idi. Bob Dylan'ın kariyerinden kimi ziyadesiyle tanıdık, kimisiyse gölgede kalmış imgeler veya anlarla bir yapboz misali oluşturduğu filmi bizce son yılların en heyecan verici sinema olaylarından birisiydi.

Christopher Nolan

"Memento/Akıl Defteri"nden bu yana gözde bir yönetmen olan Christopher Nolan, geçtiğimiz yıl "Kara Şövalye" ile kariyerindeki en büyük ticari ve eleştirel başarıyı yakaladı. "Kara Şövalye" fanatikleri Nolan'ın "Batman Başlıyor" ile seriye kattığı karanlık tonun giderek artmasını heyecanla karşıladılar. Öte yandan filmin kendini gerektiğinden fazla ciddiye aldığı ve bu ciddiyetin altını dolduracak derinliğe sahip olmadığını savunanlar da oldu ama tutkulu hayranların karşısında seslerini fazla duyuramadılar. Sonuçta "Kara Şövalye" tüm zamanların en büyük gişe hasılatlarından birisine ulaştı. Film eleştirmenlerin de onayını arkasına alınca, Nolan bir anda Hollywood'un en güçlü isimleri arasına girmiş oldu.

Andrew Stanton

Yılın en beğenilen animasyonu "WalL.E/VoL.i" neden böylesi bir ilgiye mazhar oldu dersiniz? Şöyle bir düşününce "VoL.i"nin benzerlerinden farklı olduğunu teslim etmek ziyadesiyle mümkün. Bu farklılıksa senaryodan ziyade esas olarak yönetmenlikte yatmakta. İlk yarısı boyunca neredeyse hiçbir diyaloga yer vermeyen ve anlatısı büyük ölçüde mizansenler üzerinden ilerleyen "VoL.i" gerçekten de bu özelliğiyle alışılmadık bir animasyondu. Yönetmen Andrew Stanton bununla kalmamış, filminin ikinci yarısını da kolay kolay unutulmayacak kimi sahnelerle bezemisti (örneğin WALL.E ve EVE'in uzay gemisinin dışında dans edişleri). Filmin özellikle Amerika'da biraz abartıldığını iddia etmek de mümkün ama Stanton'ın yönetmenliğinin animasyon türü için yenilikçi ve dikkat çekici olduğunu da kabul etmek gerek.

Steve McQueen

90'lardan bu yana çeşitli video art çalışmaları ve kısa filmleriyle dikkat çeken, 1999 yılındaysa Turner Ödülü'ne layık görülen Steve McQueen, ilk uzun metraj filmi "Açlık" (Hunger) ile 2008'in en çok ilgi gören yeni yönetmeni oldu. İlk gösteriminin gerçeklestigi Cannes'dan Altın Kamera ödülüyle dönen "Açlık", yıl boyunca yarıştığı çoğu festivalden de galibiyetle ayrıldı. Filmin bu kadar büyük bir ilgi ve beğeniyle karşılanmasındaki en önemli etkenin McQueen'in yönetmenliği olduğunu söyleyebiliriz. Benzer konulara eğilen çoğu filmin aksine olabildiğince stilize bir görselliğin tercih edildiği "Açlık", neredeyse baştan sona bir tasarım hissiyatı uyandıran sahnelerden oluşmaktaydı. Film yer yer biraz zorlama durşa bile, McQueen'in bedensel deformasyonun karşılığını sinemasal anlatımda bulduğunu ve seyri zor olduğu kadar etkileyici bir ise imza attığını teslim etmek gerek.

Julian Schnabel

Aslen ressam olan Julian Schnabel, uzun aralıklarla çektiği iki uzun metraj filmiyle ("Basquiat" ve "Karanlıktan Önce") de tanınan ve saygı gören bir yönetmendi. 2007 yapımı "Kelebek ve Dalgıç"laysa (Le Scaphandre et le papillon) bir anda endüstrisinin tüm dikkatini üzerine çekti. Geçirdiği felç sonrasında sadece sol gözünü kırparak etrafıyla iletişim kurabilen Jean-Dominique Bauby'nin gerçek öyküsünü sinemaya uyarlarken, hikâyeyi ağırlıklı olarak karakterin bakış açısından anlatmayı seçmişti Schnabel. Bu tercih filmi izlenmesi zor kılabilecekken, yönetmen akıllıca tasarlanmış mizansenleri ve akıcı bir anlatımla seyirciyi tavlamayı beceriyordu. Altından başarıyla kalkılan bu iddia Schnabel'e övgünün yanında pek çok ödül ve 2008'de bir Oscar adaylığı da getirdi.

Yok yok, neyi temsil ettiğini biliyorum, günün salaklığını temsil ediyorsun! – ARAMIZDA CASUS VAR

10 OYUNCU

İşte, geçtiğimiz yıl sergiledikleri performanslarla izleyicileri olduğu kadar jüri üyelerini de etkileyen ve yıla damgasını vuran oyuncular...

Heath Ledger

Ledger kariyerinin basında rol aldığı "10 Things I Hate About You/Senden Nefret Etmemin On Sebebi" ve "Patriot/Vatansever" gibi filmlerin ardından, "Bu filmler sadece istediğim rolleri oynayabilmek için bir basamak" diyordu. Bu sözlerine rağmen, akarken doldurmayı marifet bilen onlarca meslektasının pesine takılıp gideceğini düşünenler, 2001 yapımı "Kesişen Yollar/Monster's Ball" ile Ledger'in aslında neler yapabileceğini gördüler. "Brokeback Mountain/Brokeback Dağı"ysa, aktörün yeteneğini cümle aleme ispat etti. Geriye sadece bu performansı devam ettirmek ve kariyerinin altın yıllarını yaşamak kalmıştı. Ne yazık ki bu gerçekleşmedi. Ledger, bir efsaneye dönüşen "Kara Şövalye"deki Joker performansını perdede göremeden aramızdan ayrıldı. Sergilediği müthiş oyunun yankılarını ve ardı ardına dizilen övgüleri duyamadan, altın yıllarını yaşayamadan ceketini alıp gitti. Geriye aynı yıl içerisinde rol aldığı iki müthiş film, "Beni Orada Arama" ve "Kara Şövalye" kaldı.

Emile Hirsch

Çocukluk yıllarında üçüncü sınıf filmlerde rol almak suretiyle mesleğe başlayan Hirsch, bugün Amerika'nın en şöhretli isimlerinden biri. Sadece rol aldığı filmlerle değil, özel hayatıyla da 2008 yılında gündemi epey meşgul eden Hirsch, şöhreti ve başarıyı aslında bileğinin hakkıyla elde etti. Çok yakın dönemde, "Komşu Kızı" gibi sıradan gençlik komedilerinde kendisine yer bulan aktör, önce Nick Cassavetes imzalı "Alpha Dog"taki etkileyici performansıyla dikkat çekti. Ardından Sean Penn'in iddialı filmi "Into The Wild"daki başarılı oyunuyla, En İyi Erkek oyuncu dalında Oscar ve Altın Küre adaylığı kazandı. Hirsch, son darbeyi Wachowski Kardeşler'in yeni filmi "Speed Racer"da başrol alarak vurdu ve 2008 tam anlamıyla onun patlama yaptığı yıl oldu...

Daniel Day Lewis

Oyunculukla bir sevgi nefret ilişkisi yaşayan ve kuşağının en özel oyuncularından biri olan Daniel Day Lewis, "There Will Be Blood/Kan Dökülecek"teki performansıyla çok büyük bir çoğunluğu kendisine hayran bırakmayı başardı. Yönetmen koltuğunda bir diğer büyük yetenek Paul Thomas Anderson oturuyor olmasaydı, belki de filme zarar dahi verebilecek keskinlikte bir performansı bu. Daniel Plainwiev rolünde Lewis, yeteneğini cömertçe sergiledi ve bunun karşılığını da, Oyuncular Birliği Ödülleri, elestirmen ödülleri, İngiliz Sinema Akademisi Ödülleri ve Oscar ödüllerinde En İyi Erkek Oyuncu ödülünü kazanarak aldı.

Viggo Mortensen

"Yüzüklerin Efendisi"nin Aragorn'u olarak onlarca sıcma projede rol alıp kesesini doldurabilecekken, Mortensen tutup David Cronenberg'in 2007 yapımı zorlayıcı filmi "Şark Vaatleri"nde Rus bir mafya üyesini canlandırdı ve hamamda çıplak bıçak dövüşü yapmayı tercih etti! Rolü için defalarca Rusya'nın taşra bölgelerine gidip araştırmalar yapan, bu araştırmalarıyla senaryonun değişmesine bile vesile olan Mortensen, çabalarının karşılığını izleyiciden gördüğü takdirle aldı. Neredeyse ABD'nin sinemayla ilgili tüm ödül törenlerinde En İyi Erkek Oyuncu dalında adaylık kazanan ve deniz aşırı festivallerde yere göğe koyulamayan Mortensen'in tek sansızlığı, karşısında Daniel Day Lewis gibi aşılması imkansız bir engel olmasıydı. Mortensen, tetikçi Nikolai rolünde hayatının performansını sergilemesine rağmen, Oscar'ına kavuşamadı.

REPLİKLER → Camile - Birini mi kaybettin? James Bond - Evet Camile - Peki buna neden olan kişiyi yakaladın mı? James Bond - Hayır, henüz değil

Javier Bardem

İspanya'da rol aldığı filmler de dahil olmak üzere, hiçbir zaman vasat bir oyun sergilemeyen Bardem, "İhtiyarlara Yer Yok"ta Coen kardeşlerle bir araya gelince istikrarlı performansını ikiye katlamayı başardı. Geçtiğimiz yıl erkek oyuncuların sergilediği harika karakterlerin arasına, tetikçi Anton Chigurh'u da ekleyen Bardem, bu roldeki yorumuyla En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında Oscar ve Altın Küre kazandı. Uzun süre "İspanya'dan gelen karizmatik çocuk" olarak anılan ve oyunculuğu şaşırtıcı biçimde görmezden gelinen Bardem, 2008 yılında Coenler'in de etkisiyle hak ettiği başarıya kavuştu.

Cate Blanchett

Geride bıraktığımız yıl Cate Blanchett açısından son derece bereketli geçti. Her yıl fazla mesai yaptığı dikkate alınırsa, bu yıl da birden fazla filmde rol alması önemli bir mesele gibi görünmeyebilir elbette. Peki 2008'de iki ayrı dalda birden Oscar adayı olması? İşte buna istikrarın getirdiği başarı denir. "Elizabeth: Altın Çağ"la, En İyi Kadın oyuncu, "Beni Orada Arama"daki müthiş Bob Dylan yorumuyla da En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında adaylık kazanan aktris, aynı zamanda "Indiana Jones ve Kristal Kafatası Krallığı"nda da rol aldı. Bu istikrarı sürdürdüğü takdirde Blanchett her yıl bu listede yer alacak gibi görünüyor...

Tilda Swinton

Rol aldığı elliden fazla filmle günümüzün en önemli kadın oyuncularından biri olan Tilda Swinton, sergilediği mütevazı performansların ödülünü nihayet 2008 yılında alabildi. Tony Gilroy'un 2007 yapımı filmi "Michael Clayton"daki performansıyla, En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu ödülünü alan aktris, törenin büyük sürprizini gerçekleştirmiş, bir yandan da kariyerini yeni bir boyuta taşımıştı. Her daim prestijli bir oyuncu ve çalışkan bir aktris olarak anılan Swinton 2008'i "Narnia Günlükleri: Prens Kaspiyan", "Aramızda Casus Var" ve ülkemizde bu ay gösterime girecek olan "Benjamin Button'ın Tuhaf Öyküsü"yle kapattı.

Josh Brolin

Kariyeri boyunca ikinci sınıf filmlerden ve yan rollerden kurtulamayan 40 yaşındaki oyuncu, 2007 yılında yakaladığı ivmeyi, 2008'e de taşımayı başardı. Ardı ardına önemli projelerde yer alan ve en üretken yıllarını yaşayan Brolin, Robert Rodriguez'in "Planet Terror" filmiyle başlayan çıkışını, Coenler'le çalışma şansı bulduğu "İhtiyarlara Yer Yok" ve Paul Haggis imzalı "Tanrının Vadisinde"yle devam ettirdi. Aynı yıl, "Amerikan Gangsteri"nde de rol alan aktörün kısmeti geçtiğimiz yıl içerisinde o denli açıldı ki, önümüzdeki günlerde onu Gus Van Sant'in "Milk" ve Oliver Stone'un "W." filmlerinde de izleyebileceğiz. Bu filmlerden "Milk"teki performansıyla En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında Oscar kazanması da ihtimal dahilinde.

Marion Cotillard

Geçtiğimiz yılın olay yaratan performanslarından biri de Fransız oyuncu Marion Cotillard'ın "Kaldırım Serçesi"ndeki Edith Piaf performansıydı. Şimdiye dek ülkesinde birçok filmde rol alan ve 2006 yapımı Ridley Scott filmi "İyi Bir Yıl"la Hollywood'a transfer olan Cotillard, bir Fransız filmi olmasına rağmen "Kaldırım Serçesi"ndeki rolüyle İngiltere ve ABD gibi ülkelerdeki ödül törenlerinde de kendisine yer bulmayı başardı. En İyi Kadın Oyuncu Oscar'ını da kapan aktrisi, önümüzdeki günlerde Michael Mann'in iddialı projesi "Public Enemies"te izleyeceğimizi belirtelim.

Ellen Page

Henüz 21 yaşında olmasına rağmen kariyerine birçok televizyon ve sinema projesi sığdıran Ellen Page, 2008 yılında ismini en çok duyuran oyuncuların başında geliyordu. Bunda "Juno"nun sürpriz başarısının da payı büyüktü kuşkusuz. En İyi Film ve En İyi Yönetmen gibi iddialı dallarda Oscar adayı olan, En İyi Senaryo dalındaysa, Diablo Cody'e ödül getiren "Juno", Ellen Page'e de kariyerinin henüz başlarındayken En İyi Kadın Oyuncu dalında Oscar adaylığı kazandırmıştı. Page'in filmdeki performansıyla, "Juno"nun başarısındaki en önemli etkenlerden biriydi. Cody'nin yarattığı karakteri, kağıttakinden fersah fersah ileriye taşıyan ve nadir rastlanabilecek doğallıkta bir oyun sergileyen Page, 2009'a girerken "The Stone Angel" ve "Smart People" adlı filmlerinin çekimlerini tamamladı.

Camile - Yakaladığında bana haber ver, nasıl bir his olduğunu bilmek istiyorum. – QUANTUM OF SOLACE

Türk Sineması

Bu yıl yurtdışı festivallerde önemli başarılara imza atan yerli sinema, usta yönetmenlerin yeni projelerinin aynı yıla denk gelmesinin de etkisiyle belirgin bir kalite artışı yaşadı. Film sayısındaki artış ve filmlerdeki çeşitlilikse bu yıl da devam etti.

- 266 filmin gösterime girdiği 2008 yılında, bu filmlerin 50'sini yerli filmler oluşturuyordu.

"Made In Europe"

- Gösterime giren 50 yerli filmin 18'i, ilk filmlerini çeken yönetmenler tarafından yönetildi. Bu filmlerden Mehmet Eryılmaz'ın "Hazan Mevsimi: Bir Panayır Hikayesi", Seyfi Teoman'ın "Tatil Kitabı", Özcan Alper'in "Sonbahar", İnan Temelkuran'ın "Made In Europe", Hüseyin Karabey'in "Gitmek" gibi filmleri birçok yerli ve yabancı festivalde gösterildi, ödül kazandı.

- Yerli filmler yurt dışında ödüle doymadı. Yeşim Ustaoğlu'nun filmi "Pandora'nın Kutusu", dünyanın sayılı festivallerinden San Sebastian'da En İyi Film ödülü Altın İstiridye'yi kazandı. Hüseyin Karabey imzalı "Gitmek", yönetmenine Tribecca Film Festivali'nden En İyi Yeni Sinemacı ödülü kazandırırken, oyuncusu Ayça Damgacı'ya da Sarajevo Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu ödülü getirdi. Özcan Alper imzalı "Sonbahar"sa, Locarno Film Festivali'nden özel ödülle döndü. "Tatil Kitabı"ysa Montreal Film Festivali'nden Bronz Zenith ödülü kazandı.

- Türk Sineması adına yılın en önemli olayı, Nuri Bilge Ceylan'ın "Üç Maymun" filmiyle Cannes Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülü kazanmasıydı. Bu ödül Türk Sineması için bir ilk oldu.

"Üç Maymun"

"Tatil Kitabı"

- Dünya festivallerinin Türk Sineması'na ilgisi büyük oldu. "Üç Maymun"un Cannes'daki başarısının haricinde, Semih Kaplanoğlu imzalı "Süt"ün Venedik Film Festivali'nde yarışması, aynı festivale (bu ay Türkiye'de gösterime girecek olan) "İki Çizgi"nin davet edilmesi, "Tatil Kitabı", "Pandora'nın Kutusu", "Gitmek", "Sonbahar" gibi filmlerin çok önemli festivallerde yer bulması sevindirici gelişmelerdi.

"Pandora'nın Kutusu"

- Yılın üzücü olaylarından biri, "Gitmek"in politik nedenlerden ötürü yurt dışındaki bir festivalin programından çıkarılması, bu talebin Türkiye'deki bir bürokrattan gelmesiydi.

- Antalya Film Festivali en çekişmeli yıllarından birini yaşadı, ancak yarışan filmlerden çok jüri üyelerinin enteresan kararları konuşuldu. Bu mesele uzun süre gündemi meşgul etti.

- Antalya Film Festivali'nde Tcheky Karyo'nun sahnede aniden Türkçe küfür etmeye başlaması, yılın enteresan anlarındandı.

"A.R.O.G"

- Bu yıl içerisinde üç önemli komedyen de sinema filmleriyle karşımıza geldi. Cem Yılmaz "A.R.O.G"la, Şahan Gökbakar "Recep İvedik"le, Ata Demirer'se "Osmanlı Cumhuriyeti"yle izleyici karşısına çıktı. Bu filmler önemli bir gişe hasılatı elde ederek yabancı filmleri büyük farkla geride bıraktı (Ayrıntıları Box Office sayfamızda bulabilirsiniz).

"Recep İvedik"

- Komedi ve gençlik filmlerindeki artış bu yıl da sürdü. Filmlerin kalitesindeyse herhangi bir artış gözlenmedi.

- Nuri Bilge Ceylan (Üç Maymun), Reha Erdem (Hayat Var), Yeşim Ustaoğlu (Pandora'nın Kutusu), Semih Kaplanoğlu (Süt), Derviş Zaim (Nokta), Erden Kıral (Vicdan) gibi önemli yönetmenler aynı yıl içerisinde film çekti ve 2008 bu açıdan da önemli bir yıl oldu.

"Vicdan"

REPLİKLER → Vanessa Loring - Ailen seni merak ediyordur. Juno MacGuff - Sanmam... Yani, zaten hamileyim, başıma daha ne gelebilir ki? – JUNO

GİŞESİ EN BEREKETLİ YIL

2008 yılına girerken, geride bırakılan 2007'de bir önceki yıla göre %11 oranında seyirci kaybı yaşanmış olması sektördeki herkesi biraz üzmüş ve düşündürmüştü. Yeni sinema salonları açılıyor, vizyona giren film sayısı artıyor buna karşılık seyirci sayısı düşüyordu. 2008 yılının birinci çeyreğinde gelen tüm zamanlar seyirci rekoru (Recep İvedik, 4.301.641 kişi) ise kara bulutları biraz olsun dağıttı. Yabancı filmlerde bu yıl büyük bir gişe yakalanmamış olmasına rağmen (en çok izlenen film Testere 5/ 498.966 kişi) yerli filmlerin özellikle yılın son çeyreğindeki büyük basansı sayesinde bu yıl tüm zamanların en yüksek seyirci sayısına ulaşılan yıl oldu. 38.410.146 kişinin sinemaya gittiği 2008 yılı, aynı zamanda 266 filmin vizyona girdiği bir yıldı. Vizyona giren film sayısında da bu yeni bir rekordu.

YILIN EN ÇOK İZLENEN 10 YERLİ FİLMİ

Film Adı	Dağıtım	VizyonTarihi	Toplam Seyirci
1. Recep İvedik	Özen F.	22.02.2008	4.301.641
2. A.R.O.G	UIP	05.12.2008	3.457.966
3. Muro: Nalet Olsun İçimdeki İnsan...	Özen F.	05.12.2008	2.165.199
4. Issız Adam	Cinefilm	07.11.2008	2.012.780
5. Osmanlı Cumhuriyeti	UIP	21.11.2008	1.401.420
6. Mustafa	WB	29.10.2008	1.098.687
7. 120	Özen F.	15.02.2008	1.033.917
8. Maskeli Besler Kıbrıs	UIP	10.01.2008	960.979
9. Çılgın Dersane Kampta	Özen F.	10.01.2008	899.314
10. O... Çocukları	SMA	16.05.2008	713.840

YILIN EN ÇOK İZLENEN 10 YABANCI FİLMİ

Film Adı	Dağıtım	VizyonTarihi	Toplam Seyirci
1. Testere 5	WB	24.10.2008	498.966
2. Kara Şövalye	WB	25.07.2008	446.708
3. Mumya: Ejder İmp. Mezarı	UIP	01.08.2008	446.518
4. Dünyanın Merkezine Yolculuk	Medyavizyon	18.07.2008	435.909
5. M.Ö. 10.000	WB	07.03.2008	432.171
6. Ben Efsaneyim	WB	25.01.2008	415.750
7. Madagaskar 2	UIP	28.11.2008	385.772
8. Büyük Hazine: Sırlar Kitabı	UIP	04.01.2008	337.251
9. Indiana Jones ve Kristal Kafatası...	UIP	23.05.2008	331.770
10. Hancock	WB	04.07.2008	326.431

İki tablodan da izlenebileceği üzere 10. sıradaki Türk filmi, 2008'de en çok izleyici toplayan yabancı filmin 1,5 katına varan bir seyirci rakamına ulaşmış durumda. Genel yıl toplamına baktığımızda da durum farklı değil. Vizyona giren Türk filmi sayısı az olmasına rağmen toplam rakamda Türk filmleri yabancı filmleri büyük farklı sollamış.

YERLİ FİLM 2008 SEYİRCİ SAYISI:
22.878.582 (% 60)
YABANCI FİLM 2008 SEYİRCİ SAYISI:
15.531.564 (% 40)

Seyirci rakamları temel alındığında film şirketlerinin pastada ne kadar paya sahip olduğunu gösteren aşağıdaki tabloda yalnızca %3 ve üstü paya sahip olanlarının oranları dikkate alınmıştır.

Dağıtımcı	T.Film	2008 Filmi	Seyirci	Oran
UIP	69	59	13.015.613	% 33,89
Özen Film	60	35	10.436.123	% 27,17
WB	45	27	5.477.414	% 14,26
Cinefilm	1	1	2.012.780	% 5,24
Medyavizyon	28	13	1.897.556	% 4,94
Tiglon	28	28	1.526.607	% 3,97
Diğer	154	103	4.044.053	% 10,53

Notlar: * "Tüm zamanlar" derken yabancı stüdyoların Türkiye'ye geldiği 1989 yılından günümüze kadar olan zaman dilimini kastediyoruz.
*Son güncel rakamları boxofficeturkiye.com adresinden takip edebilirsiniz.

BİR HAFTA İÇİNDE EN ÇOK SİNEMAYA GİDİLEN HAFTA

Hafta	Sıralamadaki 1. Film	Film Sayısı	Toplam Seyirci
05 - 11 Aralık	A.R.O.G.	37	3.816.955
12 - 18 Aralık	A.R.O.G	39	2.100.504
22 - 28 Şubat	Recep İvedik	55	2.015.397
29 Şubat - 06 Mart	Recep İvedik	65	1.662.934
19 - 25 Aralık	A.R.O.G	53	1.338.523
21 - 27 Kasım	Osmanlı Cumhuriyeti	54	1.256.180
07 - 13 Mart	Recep İvedik	82	1.247.776
26 Aralık - 01 Ocak	Issız Adam	48	1.119.111
28 Kasım - 04 Aralık	Osmanlı Cumhuriyeti	61	1.069.500
24 - 30 Ekim	Testere 5	59	1.019.411

Bu sene kırılan bir başka rekor da "bir hafta içinde en çok sinemaya gidilen hafta" rekoru oldu. Aşağıdaki tabloda bu yılın en fazla seyirci toplayan 10 haftasının bir dökümünü göreceksiniz. Yılın en yüksek seyirci rakamına ulaşılan bu 10 haftanın, bütün yılın toplam seyirci sayısının nerdeyse yarısını oluşturması dikkat çekici. Aralarında sömestre haftalarının yer almaması ise ilginç.

Elizabeth - Yaban mersinli kekin ne günahı var? Jeremy - Onun hiçbir günahı yok, sadece insanlar başka tercihler yapıyor. Kimse onu istemiyor diye, yaban mersinli keki suçlayamayız. – BENİM AŞK PASTAM

Sinema yazarlarına göre 2008'in En İyi Filmleri

Kerem Akça
1- Beni Orada Arama
2- Canavar

3- İhtiyarlara Yer Yok
4- Tabanca
5- Paranoid Park
6- Kan Dökülecek
7- Kıyamet Oyküleri
8- Rec: Ölüm Çığlığı
9- Ölüm Bekçisi
10- Kırmızı Balonun Yolculuğu

Alkan Avcıoğlu
1- Kan Dökülecek
2- Kırmızı Balonun Yolculuğu

3- İhtiyarlara Yer Yok
4- 4 Ay, 3 Hafta, 2 Gün
5- Aleksandra
6- Kara Şövalye
7- Lütfen Başa Sarın
8- Paranoid Park
9- Sonbahar
10- Sürgün

Burcu Aykar
1- Kelebek ve Dalgıç
2- Lorna'nın Sessizliği
3- Vahşi Zarafet
4- Beni Orada Arama
5- Kırmızı Balonun Yolculuğu
6- Fidel'in Yüzünden
7- Sonbahar
8- Sınıf
9- Kan Dökülecek
10- Ben Efsaneyim

Ebru Çeliktuğ
1- Kan Dökülecek
2- Aleksandra
3- İhtiyarlara Yer Yok
4- Sonbahar
5- Kelebek ve Dalgıç
6- Yetimhane
7- Üç Maymun
8- 4 Ay, 3 Hafta, 2 Gün
9- Tanrı'nın Vadisinde
10- Vol-i

Atilla Dorsay
1- İhtiyarlara Yer Yok
2- Sürgün
3- Lorna'nın Sessizliği
4- Üç Maymun
5- Sonbahar
6- İşte Özgür Dünya
7- Aleksandra
8- Devrim Arabaları
9- Kan Dökülecek
10- Uçurtma Avcısı

Murat Emir Eren
1- Kan Dökülecek
2- Kara Şövalye

3- İhtiyarlara Yer Yok
4- Sonbahar
5- Lorna'nın Sessizliği
6- Canavar
7- 4 Ay, 3 Hafta, 2 Gün
8- Ölülerin Günlüğü
9- Bombalar Altında
10- Juno

Murat Ersahin
1- Kan Dökülecek
2- Sürgün
3- Aleksandra

4- İhtiyarlara Yer Yok
5- Kelebek ve Dalgıç
6- Sonbahar
7- 4 Ay, 3 Hafta, 2 Gün
8- Kara Şövalye
9- Gomorra
10- Sınıf

Engin Ertan
1- Beni Orada Arama
2- Vahşi Zarafet
3- İhtiyarlara Yer Yok
4- Ölülerin Günlüğü
5- Hellboy II: Altın Ordu
6- Aleksandra
7- İşte Özgür Dünya
8- Örtülü Gerçek
9- Lorna'nın Sessizliği
10- Şeytan Duymadan Önce

Sinema Dergisi'nin İlk 10'u
1- İhtiyarlara Yer Yok
2- Kan Dökülecek
3- Beni Orada Arama
4- Sonbahar
5- Lorna'nın Sessizliği
6- Kırmızı Balon'un Yolculuğu
7- Kara Şövalye
8- 4 Ay, 3 Hafta, 2 Gün
9- Sürgün
10- Kelebek ve Dalgıç

Müjde Işıl
1- İhtiyarlara Yer Yok
2- Kan Dökülecek
3- Kelebek ve Dalgıç
4- 4 Ay, 3 Hafta, 2 Gün

5- Kızımı Kurtarın
6- Üç Maymun
7- İşte Özgür Dünya
8- Sonbahar
9- Rıza
10- Tanrının Vadisinde

Senem Erdine İşmen
1- Kan Dökülecek
2- İhtiyarlara Yer Yok
3- Sürgün
4- Kırmızı Balon'un Yolculuğu
5- Sonbahar
6- Fidel'in Yüzünden
7- Lorna'nın Sessizliği
8- Kelebek ve Dalgıç
9- Paranoid Park
10- Üç Maymun

Pınar Tıraz Gürmen
1- İhtiyarlara Yer Yok
2- Beni Orada Arama
3- Hasta
4- İşte Özgür Dünya
5- Benim Aşk Pastam

6- Geç Gelen Gençlik
7- 4 ay, 3 hafta, 2 gün
8- Vahşi Zarafet
9- Kan Dökülecek
10- Sweeny Todd: Fleet Sokağı'nın Şeytan Berberi

Emrah Kolukısa
1- İhtiyarlara Yer Yok
2- Kalpazanlar
3- Üç Maymun
4- Gomorra
5- Kan Dökülecek
6- Sınıf
7- Yetimhane
8- Hasta
9- Kara Şövalye
10- Shine A Light

Kutlukhan Kutlu
1- Öldüren Sis
2- Kırmızı Balonun Yolculuğu
3- 4 Ay, 3 Hafta, 2 Gün
4- Canavar
5- İşte Özgür Dünya
6- Tanrının Vadisinde
7- Üç Maymun
8- Juno
9- Sürgün
10- Dante 01

Uygar Sirin
1- Beni Orada Arama
2- Düello
3- Lorna'nın Sessizliği
4- İhtiyarlara Yer yok
5- Sonbahar
6- Fidel'in Yüzünden

7- İşte Özgür Dünya
8- Hasta
9- Üç Maymun
10- Kod Adı: JCVD

Kerem Sanatel
1- Kara Şövalye
2- Vol-i

3- Kan Dökülecek
4- Yetimhane
5- 9.90 Ytl
6- Sınıf
7- Gomorra
8- Sürgün
9- Öldüren Sis
10- Tropik Fırtına

İlhan Yurtsever
1- Kan Dökülecek
2- Kara Şövalye
3- İhtiyarlara Yer Yok
4- Lorna'nın Sessizliği
5- Beni Orada Arama
6- Kırmızı Balonun Yolculuğu
7- Aleksandra
8- Sonbahar
9- Sürgün
10- İşte Özgür Dünya

REPLİKLER → *(Kirk, Chino'yu yumusatmak için siyahlarla ilgili içli bir sarkı söyler)* **Alpa Chino** - Bu söylediğin Jeffersonlar dizisinin açılış sarkısı yahu! **Kirk Lazarus** - Adamım, bir dizi sarkısı olması kötü olduğunu göstermez, değil mi? – **TROPİK FIRTINA**

Sinema'ya ~~60 TL~~ 40 TL'ye abone olun!

Her sayıyı 5 TL yerine 3.34 TL'ye almış olun

Üstelik çeşitli kredi kartlarına sunulan 12 taksit fırsatından ayda 3.34 TL taksitle yararlanın

Aboneliğiniz boyunca fiyat artışlarından etkilenmeyin

Derginiz her ay Yurtiçi Kargo ile iş veya ev adresinize imza karşılığı teslim edilsin

Yıl boyu kapak fiyatı artışından etkilenmeme avantajı!

% 100 abone memnuniyeti garantisi!

SON TARİH 28 ŞUBAT 2009

ABONE HATTI 0 216 651 5 651

www.turkuvazabone.com

Romantik komedi yeniden yazılıyor

Woody Allen, "ANNIE HALL" ile yalnızca çok komik "komedi"ler yapma anlayışından, insanları ve aralarındaki ilişkilerini daha derinlemesine ele alma anlayışına doğru bir geçiş başlatmadı... Amerikan romantik komedisi için "oğlanla kızı evermek"in yegane öykü hedefini teşkil etmediği yeni bir rota da çizdi. Üstelik bunu öykünün mizahıyla şaşırtıcı ve hatta hüzünlü yanlarını dengeleyerek yaptı. "Annie Hall" bugün hem Avrupa sinemasının izlerini taşıyan anlatımıyla, hem de gönül ilişkileri üzerine yaptığı keskin gözlemleriyle türün en büyük klasiklerinden biri.

KUTLUKHAN KUTLU

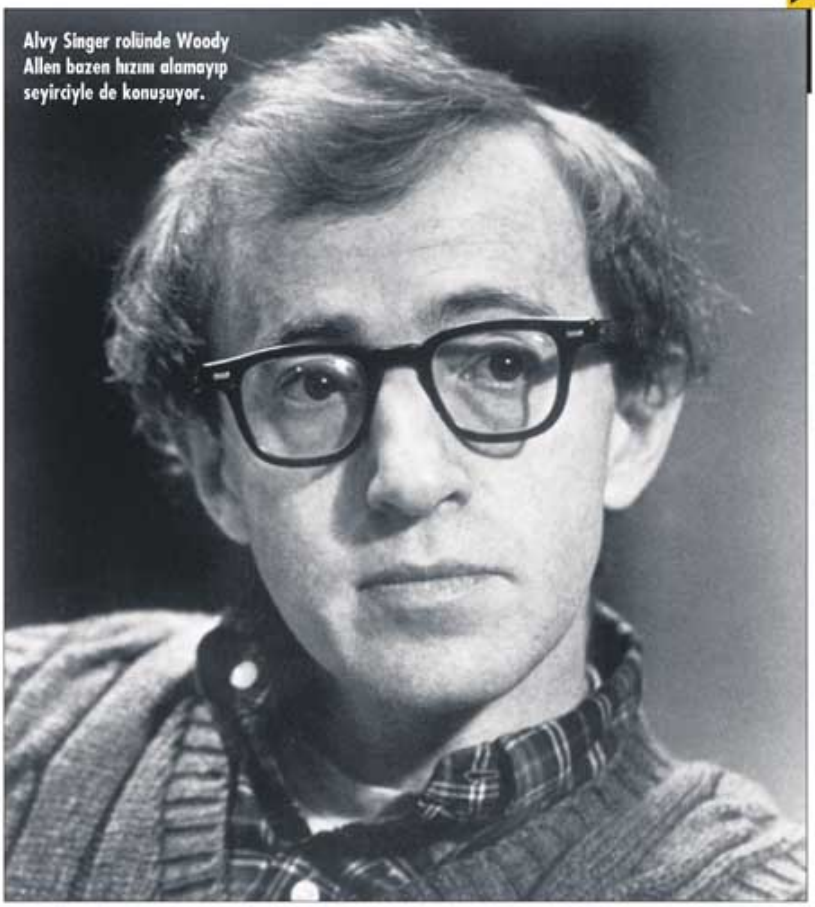
Alvy Singer rolünde Woody Allen bazen hızını alamayıp seyirciyle de konuşuyor.

"**Annie Hall**"un girişini izlemek, hakikaten de sinema tarihinde bir geçiş ânını izlemek gibi. Sessiz jenerik sonlanır sonlanmaz Woody Allen perdede beliriyor ve doğrudan bize, seyirciye hitap ederek konuşmaya başlıyor. Böyle durumlarda aradaki buzları eritmek için bir espriyle başlamak iyidir derler ya, bu iş için Allen'dan daha iyi kimi bulabilirsiniz ki? Mizah yazarı ve stand-up komedyen tecrübesi terkisinde, bir değil, iki şakayla başlıyor sohbetine.

İlki, "Annie Hall"u izledikten sonra dönüp baktığınızda daha da çok takdir edeceğiniz bir şaka:

İki kadın bir turistik tesiste kalıyor. "Burada yemekler ne kadar berbat," diye şikayet ediyor biri. "Evet, biliyorum," diyor öbürü, "Hem porsiyonları da ne kadar küçük." Woody Allen bize bakarak, hayatı tam da böyle gördüğünü söylüyor: Yalnızlıkla, sefaletle, acıyla ve mutsuzlukla dolu, üstelik de fazlasıyla çabuk bitiyor.

İkinci şakasının ise bazen Groucho Marx'a atfedildiğini, ama aslında Freud'un mizah üzerine kitabında geçtiğini söylüyor: "Benim gibi birini üye olarak kabul edecek bir kulübe ait olmayı hayatta istemem." Bunun ise ömür boyu kadınlarla ilişkileri bakımından kilit niteliğindeki espri olduğu notunu düşüyor Allen.

Woody Allen Usulü Samimiyet

Artık gayet iyi bildiğimiz o kendiyle dalga geçen Woody Allen mizahı iş başında elbette. O hafif nevrotik jestler, anlık duraklamalar, konuşma temposunda ani hızlanmalar ve yavaşlamalar... İlginçtir, Allen eskiden beri beden dilindeki rahatsızlık hissini bir tür rahatlığa, seyircisiyle bir tür samimiyet anlaşmasına dönüştürmeyi başarmış bir oyuncu. O kendini yapmacık bir "güven" yüzeyi geliştirmekle uğraşmıyormuş gibi sunuyor, duraklıyor, kendisiyle rahatça dalga geçiyor; biz de iade-i samimiyet içinde onun büyük ölçüde kendisinden sözettiğini, kendisini oynadığını varsayıyoruz.

Ayrıca "Bananas", "Sleeper", "Take the Money and Run" ve "Love and Death" gibi filmlerle döneminin en önemli sinema mizahçıları arasına girmiş olan birinin tam karşınızda durup espri yaptığını bildirerek espri yapması da işin içine bir tür "gerçeklik" hissi katıyor. Ne de olsa henüz oyunun kuralları belirlenmiş, öyküye girilmiş, karakterlerle tanışılmış değil. Karşımızda yalnızca bir adam var. Bize duyduğu şakaları anlatıyor.

Derken komedyen, şakalarını ve şakalarının kendisiyle bağlantıları üzerine analizini bitirdikten sonra hafifçe duraklayarak, "Annie ile ayrıldık" diyor. Eğer karşımızdakine "Woody Allen'ın kendisi" olarak bakıyorsak, ondan karakterine geçiş ânımız işte bu muhtemelen. Ayrılık haberinin dolaysızlığı, ne kadar rahat ve samimi sunulmuş olurlarsa olsunlar şakaların arasında adeta ışıldıyor, kendine dikkati çekiyor. Hemen ardından başka şakalar da geliyor ama kameraya bakarak bu üzüntüyle yapılmış itirafın ışığında aslında konuşmanın seyrinin ve oyunun kuralının değiştiğini anlayabiliyoruz.

Bir Geçiş İçeridense, Bir Geçiş de Dışarıdan

Woody Allen'ın kendisi saydığımız o şaka yapan komedyenden aşk acısı çeken karaktere geçişin bir de "Annie Hall"un senaryosunun bir parçası olmayan bölümü var. Elbette sinema tarihi açısından önemli sayılabilecek geçiş de bu. İlginç bir şekilde, bu filmle beraber Woody Allen'ın kahkaha dozu yüksek pür komediden, insan halleri ve ilişkileri üzerine daha dolaysız şekillerde de söz söylediği filmlere, postmodern romantik komedilere, Bergmansı karakter analizlerine doğru bir geçiş de başlıyor aynı zamanda. Sinemasında "kahkaha attırma"ya öncelik vermekten vazgeçiyor, insan doğasını, özellikle de defalarca oynayacağı ve kendisiyle özdeşleştirilecek karakterin doğasını daha yakından incelemeye başlıyor.

Nitekim Allen kendisi de "Annie Hall"a komedinin dışında bir sinemaya doğru attığı ilk ciddi adım olarak bakıyor ve bu filmde "açık komedinin getirdiği güvenlik hissini bırakma cesaretini gösterdiğini" söylüyor.

Pardon, "Duvar" Mı Dediniz?

Ama tabii ki bu, Annie Hall'un komik olmadığı anlamına gelmiyor. Aksine, Woody Allen burada önceki

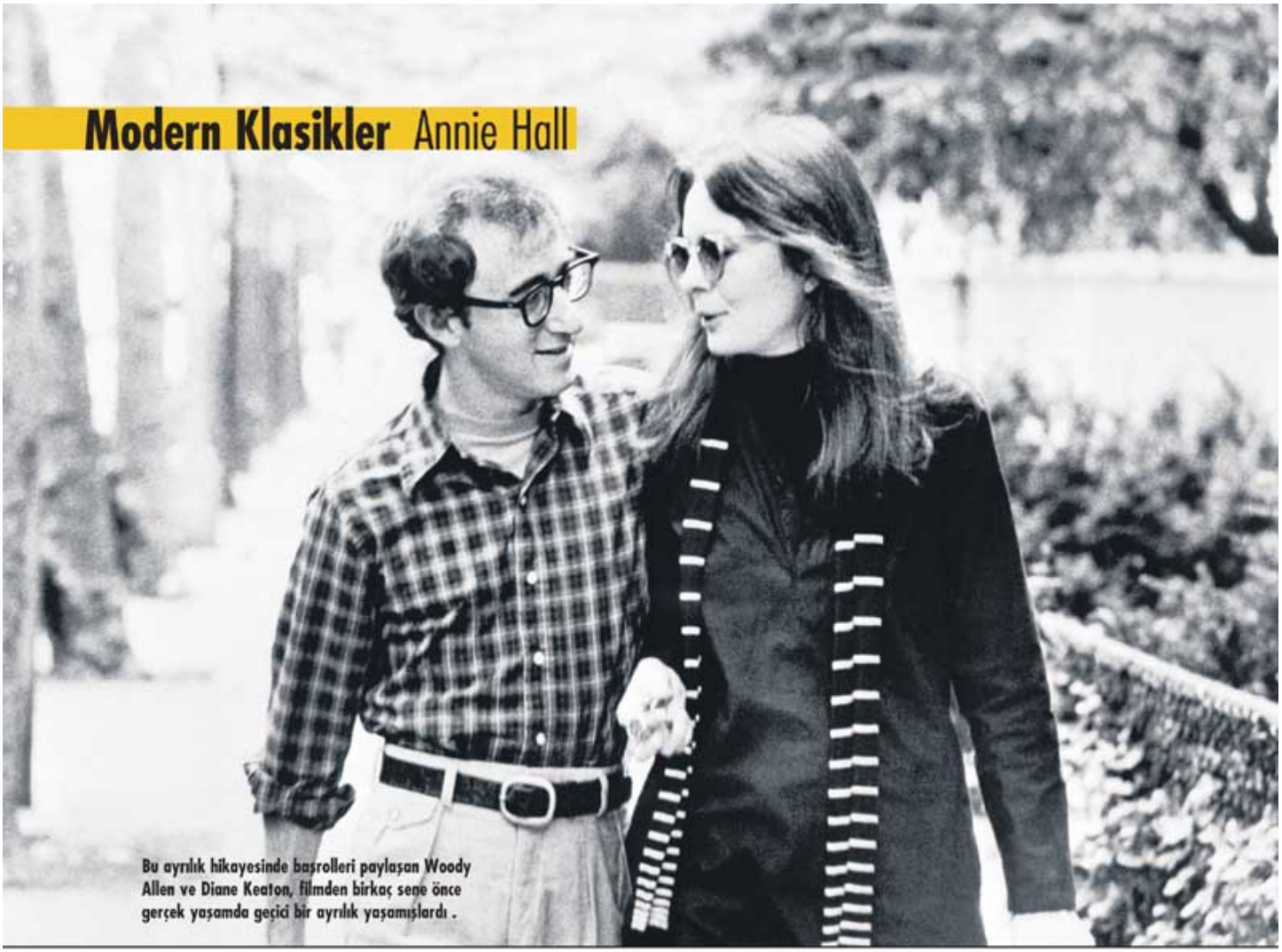

Bu ayrılık hikayesinde başrolleri paylaşan Woody Allen ve Diane Keaton, filmden birkaç sene önce gerçek yaşamda geçici bir ayrılık yaşamışlardı .

filmlerinde sergilediği her tür mizahı kullanıyor: Tek cümlelik espriler, laf esprileri, fiziksel komedi, durum komiği...

Ayrıca insan hallerine dair en tuhaf şeyleri yakalayan ve en kanıksanmış şeyleri komik göstermeyi başaran bir gözlemcilik de sergiliyor Allen. Daha en baştan seyirciyle oyuncu arasındaki "dördüncü duvar"ı yıkma biçimindeki yaklaşımı burada epey işe yarıyor doğrusu. Alvy Singer kendisi üzerine, başkaları üzerine, yaşanan durumlar ve anlar üzerine ve genel olarak hayat üzerine konuşmaktan bıkmayan, tabiri caizse gözlem ve yorumla dolup taşan bir karakter. Öyle ki bu konularda sadece içinde bulunduğu "film evreni"ndeki insanlarla laflamak onu kesmiyor, hızını alamayıp seyirciyle oyuncu arasındaki "dördüncü duvar"ı yok sayıp doğrudan bize de sık sık hitap ediyor. Sinemada anlatımın dengesini bozup yapmacıklığa sebep olmadan başarılması zor bir girişim bu ama Allen böyle geçişlerin en büyük ustalarından biri. Örneğin başlarda, filme adını veren Annie Hall ile birlikte sinema kuyruğunda beklerken arkasındaki adamın yüksek sesle film ve diğer görsel sanatlar üzerine analiz yapıp durmasından öylesine bunalıyor ki, önce Annie'ye ilettiği yakınmalarını sonunda çaresizlik içinde kendine yandaş bulmak için kameraya dönüp seyirciye hitap etmeye başlıyor.

Allen, insan hallerine dair en tuhaf şeyleri yakalayan, en kanıksanmış şeyleri komik gösterebilen bir gözlemcilik sergiliyor filmde.

"Arkanızda böyle bir adamla sinema kuyruğunda kısılıp kalınca ne yaparsınız?"

"Bir dakika, niye fikrimi söyleyemeyeyim ki? Burası özgür bir ülke!" diye savunuyor adam kendini, o da kameraya bakıp seyirciye hitap ederek. Belli ki destek bekliyor.

"O kadar yüksek sesle söylemek

zorunda mısın? Öyle nutuk çekmeye utanmıyor musun hiç?"

Derken Woody Allen'ın sınır çiğnemeyi zaten seven absürd mizahı bununla da yetinmiyor, iki karakter arasındaki tartışmayı bir başka boyuta taşıyor: Arkasındaki adamın eserleri hakkında ahkâm kestiği kuramcı Marshall McLuhan'ın "hemen şurada" olduğunu söyleyen Alvy, adama ağzının payını versin diye gidip bir afişin arkasından McLuhan'ın ta kendisini çıkarıyor! "Keşke hayat böyle olsaydı," diye ekliyor sonra, seyirciye bakarak.

Tanıdık Bir Öykü, Dolambaçlı Bir Kurgu

Yine de "Annie Hall"un belki de asıl sırrı, bütün bu zekice ve eğlenceli "dördüncü duvar" oyunlarını ve onlara eşlik eden Bergman ve Fellini göndermelerini, Freud esprilerini çıkarıp attığınızda da geriye işleyen bir öykü kalması. Alvy ile Annie eski sevgilileri ve eşleri üzerine konuştuklarında da, beraber yaşama adımını attıklarında da, birlikte Annie'nin annesine gittiklerinde de, ayrıldıktan sonra tekrar bir araya geldiklerinde de, Allen'ın zekice mizahının sunduğu kahkahalara ve kıkırtılara ilaveten her an insan ilişkileri üzerine ilgi çekici ve düşündürücü bir şeyler buluyoruz. Sahneler komedi ve gözlem açısından tek tek işliyorlar zaten, ama bir bütün olarak da etkileyici bir duygusal yolculuk ortaya çıkarıyorlar.

Öykünün kendisine gelince, aslında hayli bilindik bir seyri var. Sıkıntıyla, kıskançlıkla, korkuyla, gücenmeyle ve ıstırapla dolu bir ayrılığın hikâyesi bu. Karşılıklı çekimle ve eğlenceyle başlayan, kanıksamayla, yönlendirmeyle, tatminsizliklerle ve tereddütlerle altı oyulan, sinir harbine dönen ve terapilerle kurtarılmaya çalışılan, sonunda da atalet duvarı aşılıp noktalanan bir ilişkiyi anlatıyor. Evet, sonunda ilişki bitiyor ama zaten bunu biliyorduk, değil mi? Woody Allen daha en baştan kameraya bakarak söylemişti bunu bize.

Bu beyan bir yana, zaten Alvy Singer ile Annie Hall'un ilişkisinin hikâyesi sonlara doğru bir yerden başlıyor. Bizi o "nutuk çeken adam"ın sinema kuyruğuna doğru götüren ilk sahneler, iki sevgilinin çoktan birbirlerine karşı bastıramadıkları birtakım öfkeler ve tahammülsüzlüklerle dolmuş olduğunu, birbirlerine laf atmadan duramadıklarını ve genel olarak birlikte pek de hoş vakit geçirmediklerini gösteriyor.

Sıkıntıda olan bir ilişkinin bütün ipuçları önümüzde duruyor. İşlerin bu noktadan muhtemelen iyiye doğru gitmeyeceğini düşünebiliriz ama Allen zamanla oynayarak bundan bir çıkış buluyor: Bizi onların bu sıkıntılı dönemine bir süre konuk ettikten sonra geçmişe dönerek "mutlu zamanları"nı izlememizi sağlıyor. Fakat bunu da kademeli olarak, biraz dolambaçlı şekilde yapıyor: Önce ikisinin eski sevgilileri üzerine konuşmalarını

"Annie Hall"un Ataları

Yaban Çilekleri/Smultronstället

Ingmar Bergman'ın klasiği, yaşlı bir tıp profesörü üzerine derinlikli bir karakter incelemesi. Kendisine 50 yıllık meslek hayatından ötürü verilecek olan ödülü almak üzere arabayla yola çıkan Isak Borg, gerek gençlerle konuşmaları, gerekse düşlerinde içinde gezindiği anıları vasıtasıyla hayatının bir muhakemesini yapıyor ve en derin korkularıyla yüzleşiyor. Evet, öykü daha ziyade "Deconstructing Harry"yi akla getiriyor ama "Annie Hall" ile "Yaban Çilekleri" arasındaki bağlantı hikâye bağlantısı değil zaten: Woody Allen en büyük ustasının bu filmde kullandığı meşhur "flashback" tekniğine başvuruyor "Annie Hall"da. Isak Borg'un düş-flashback'leri, o flashback'i yaşayan kişiyi de içeriyor. Yaşlı doktoru gençliğinin olaylarında genellikle görünmez bir zaman yolcusu olarak gezinirken izliyoruz. Böylece Bergman'ın filminde geçmiş, temiz bir şekilde geride kalmış bir şey değil de insanın o günkü haliyle de yanında taşıdığı, son derece canlı bir şey haline geliyor – ki Allen'ın ilişkiler üzerine filminde de durum aynı.

Amarcord

Federico Fellini'nin "Amarcord"u, baştan sona bir "çocukluk rüyası" olarak tanımlanabilir. Çocukluğa dair anıların çocukluk hayalleriyle içiçe geçtiği yarı sürreal bir sinema yolculuğudur; her şey bir çocuğun bakış açısından görüldüğü için bütün manzara aşırılıkla dolu, sihirli ve düşsel bir panayır yeri gibidir. Woody Allen'ın "Annie Hall"u çocukluk üzerine değil ama Alvy'nin çocukluğuna değinen bölümleri var ve işte bu bölümlerde Allen, Fellini'nin kulaklarını bayağı bir çınlatıyor. Alvy'nin çocukluğu bir lunapark hız treninin rayları altındaki bir evde geçmiş; babası ise "çarpışan arabalar sorumlusu" olarak çalışıyormuş, dolayısıyla ortada epey Fellini-esk, yarı-sürreal bir "lunapark geçmişi" var. Ayrıca baştaki sınıf sahnesi ve ev içi atışmaları da aşırılık ve muziplikten beslenen mizahıyla "Amarcord"u hatırlatıyor.

The Awful Truth (1937)

"Yaban Çilekleri"yle "Amarcord" bağlantıları Woody Allen'ın romantik komedisinde Avrupalı büyük yönetmenlerin etkisini gösteriyor. Allen hakikaten de büyük "yabancı" ustaların sinemasına çok ilgi duyan biri, ancak her zaman bir ayağını da eski Hollywood'un geleneklerine bastığını unutmamak lazım. Bu yüzden aslında hikâyesi çok daha eski moda ve cilalı olsa da Irene Dunne ve Cary Grant'li "The Awful Truth" da "Annie Hall"un atalarından sayılır. Öncelikle, romantik komedinin kuzeni sayılabilecek "screwball comedy" türündeki bu film de bir ayrılığın öyküsünü anlatıyor: Evli olan Dunne ve Grant karşılıklı ihmal ve kıskançlık sebebiyle ayrılmaya karar verip boşanma işlemlerini başlatıyorlar, ancak birbirlerini kıskandırma çabaları komik birtakım sonuçlara yol açıyor. Ayrıca iki karakterin arasındaki sürekli kıskançlık, inkar, inat ve didişme dinamiği de Woody Allen filmlerinden epey tanıdık gelecek.

Filmdeki absürd mizahın zirve noktalarından birisi olan ünlü sinema kuyruğu sahnesi.

izlerken birkaç "flashback" sahnesi görüyoruz oradan da Alvy ile Annie'nin tanışma sahnelerine geçiyoruz.

Geçmişe Dönerken

Flahback'lerden söz etmişken... Allen burada en önemli esin kaynaklarından biri olan Ingmar Bergman'ın klasiklerinden "Yaban Çilekleri"nde kullandığı flashback tekniğine sıkça başvuruyor. Bazen bizi geçmişe götürdüğünde, karakterleri de bizimle birlikte götürüyor. Örneğin bir sahnede Annie, Alvy ve en iyi arkadaşı Rob, Alvy'nin çocukluğuna dönüyorlar ve kimsenin görmediği zaman yolcuları gibi, ev halkını izleyip üzerlerine yorumlar yapıyorlar. Başka bir sahnede ise "bir yıl önce"ye dönüp Annie ve eski aktör sevgilisinin yanına geliyorlar.

Filmin başında, Alvy'nin çocukluk yıllarından anlar izlediğimiz bölümde ise, zaman yolcusu çevresiyle de etkileşiyor. Sınıfta geçen bir sahnede birden Alvy'nin yetişkin hali de belirip çocuklarla öğretmen arasındaki konuşmaya katılıyor, laf atıyor, kendini savunuyor. Çocukların bir bir kalkıp gelecekte "ne olduklarını" anlattıkları, öyküde zaman mefhumunun tamamen içinin dışına çıktığı bir sahne bu.

Alvy'nin ilk karısı Allison'la ilişkisine döndüğümüz bir bölümde ise, bu ikisinden de farklı, zaman bütünlüğünü çaktırmadan delen bir flashback biçimi kullanıyor Allen: Kennedy suikastine yönelik bir saplantı geliştirmiş ve Allison'la yatmamak için boyuna bunu mazeret olarak kullananan Alvy, foyası meydana çıkınca kameraya dönüp "Aman tanrım, haklı. Niye Allison'ı uzaklaştırdım ki kendimden? Güzeldi, istekliydi, gerçekten zekiydi," diye yeniden muhakemeye koyuluyor. Yani aynı sahne içinde birdenbire "eski Alvy"den "yeni Alvy"ye geçiyor.

İşin doğrusu şu ki bütün bu anlatım teknikleri Alvy'ye öyküde zaman zaman yarı-tanrısal bir güç veriyor: Hikâyenin "konusu" olmaya ara verip de anlatıcısı kimliğine büründüğü anda afiş arkasından Marshall McLuhan çıkarabilen, geçmişinin istediği bölümüne gidebilen biri haline geliyor. Tabii bu durumda ister istemez ona daha da fazla "Woody Allen'mış gibi" bakmaya başlıyoruz – çünkü böylesi anlatıcı maharetleri nedeniyle onu kurmaca evrenin fizik kurallarıyla bağlanamayan "dış bir güç", öyküyü yaratan kişi gibi algılıyoruz. Bu da bütün hikâyeye otobiyografik bir his veriyor. Gerçi bu da yanlış bir izlenim değil – çünkü nihayetinde filmin senaryosu, Diane Keaton'la birkaç sene önce geçici bir ayrılık yaşamış olan Woody Allen'ın hayatından izler taşıyor zaten (örneğin filmde Annie Hall'un büyükannesi "Grammy Hall" olarak anılıyor; Diane Keaton'ın ailesinin soyadı Hall ve büyükannesi de ailede "Grammy Hall" adıyla anılıyormuş).

Farklı Bir Romantik Komedi

Aslında bir düşünürseniz, bütün bunlar "romantik komedi" dediğimizde

aklımıza gelen klasik tabloyla pek örtüşen şeyler değil. Her şeyden önce romantik komediler nihai ayrılıkları sevmez. Aşkın "zorlaştığı"nı vehmettikleri kentlerde birer "vaha" gibi dizayn edilmişlerdir: Birbirlerinden uzakta gezinen iki kişi zor olanı yapar; birbirlerini, ruh eşlerini bulurlar. Pürüzler yaşanır ve her şey berbat olacak korkusuyla seyircinin yüreği ağzına gelir ama nihayetinde aşk her şeye galebe çalar ve envai çeşit tuhaflıkla (ki bunu da hayli muhafazakâr bir bakışın "normal" demeyeceği her şey kabul edin) çevrili bu sözde imkansızlıklar tablosundan zaferle çıkılır.

Woody Allen'ın "Annie Hall"unun da, daha sonra yaptığı çoğu "romantik komedi"nin de bu ışıltılı aşk masallarıyla pek yakınlığı yok. Bu bakımdan, adeta türün kurallarını yeniden yazıyor. "When Harry Met Sally" ve "Sleepless in Seattle"ın senaristi (ve ikincisinin yönetmeni) olan Nora Ephron bu yüzden onu romantik komedide ayrı bir kategori olarak kabul ediyor ve böylece türü ikiye bölüyor: Biri geleneksel olan Hristiyan romantik komedi anlayışı, öbürüyse Woody Allen'ın öncülüğünü yaptığı Yahudi romantik komedi anlayışı. İlkinde sevgililerin kavuşmasının önündeki engel, dışsal bir engel. İkincisindeyse tamamen içsel: erkek karakterin nevrozu. Bir bakıma burada esas oğlan da "kötü adam" da aynı kişi oluyor.

İlişkinin İki Yüzü

Elbette böyle bir tablo, bu "karakter"in niçin böyle olduğu sorusunu da beraberinde getiriyor. Woody Allen'ın romantik komedileri de işte bu yüzden aşk masalları anlatmaktansa karakter incelemelerine soyunuyorlar ya zaten. "Annie Hall" da bu çizginin ilk ve en etkileyici örneklerinden biri. Mesela Alvy'nin ilk eşi Allison'ı kendinden uzaklaştırışı, tam da Ephron'un sözünü ettiği türden bir vaka değil mi?

Ancak tabii ortada böyle bir "kentli nevroz"u varken o kenti de salt "masal diyarı" olarak görmekle yetinmeyip, farklı bir şekilde sorgulamak gerekiyor... ki işte o zaman da ortaya "Annie Hall"un ve "Manhattan"ın – ve genel olarak Woody Allen'ın – New York'u çıkıyor. Aynı anda hem romantik hem komik, hem kaotik hem estetik, hem sıcak hem de yalnızlaştırıcı bir mekan.

Alvy Singer ile Annie Hall'u izlerken bir taraftan birbirlerine sevgilerinin gelişimini görüyoruz... Ama bir taraftan da her şeyin kaçınılmaz şekilde nasıl sarpa sardığını görüyoruz. Woody Allen "nevroz" denince elini hiç mi hiç korkak alıştırmamış olabilir ama nihayetinde nevrotik ya da değil, ilişkide çoğu çiftin tanıyacağı durumlar ve belirtiler sunuyor bize – en beteri de tüm bunların dışarıdan daha kolay tanınabilmeleri değil mi zaten? İnsan ister istemez böyle bir tablo karşısında aşkın illa ki biraz nevrotik olup olmadığını sorguluyor.

Woody Allen, ilişkilerin yürütülmesi muazzam zorlukta şeyler olduğuna inanır. Filmlerini de bu duyguyla dokuyor, ama bunu yaparken umudun da, mizahın da, sahiciliğin de izini yitirmiyor. Nihayetinde "Annie Hall"u büyüleyici kılan da bu karışım zaten.

"Annie Hall"un Peşinden

Harry Sally'yle Tanışınca/When Harry Met Sally (1989)

Bu filmin senaristi Nora Ephron, Woody Allen romantik komedisini standart Hollywood romantik komedisinden ayırt eden faktörleri iyi bilen bir yazar ve "When Harry Met Sally" her ne kadar ilk bakışta ısrarcı "şirin"liğiyle Holywood genel çizgisine daha yakın dursa da, Allen'ın işlerini hatırlatan tarafları da usul usul kendini gösteriyor. Her şeyden önce "When Harry Met Sally", kızla oğlanı birleştirmeye odaklı bir kent masalı olmaya uğraşmaktan çok kadın-erkek ilişkisini samimiyetle incelemeye niyetli görünmesiyle Allen'ın izinden gidiyor. Ayrıca tıpkı "Annie Hall" gibi bu film de hikâyesini "sonradan kameraya yapılmış yorumlar"la çerçeveliyor: "Annie Hall"da Woody Allen'ın konuşmaları var, "When Harry Met Sally"de ise "çiftlerle söyleşiler". Meg Ryan'ın Diane Keaton'ınkini biraz hatırlatan kıyafetlerini de es geçmemek lazım tabii.

Burning Annie (2004)

Van Flesher'ın bu filmi, "Annie Hall" ile öyle uzaktan "bağlantılı" olmakla kalmıyor, Allen'ın filmine bir atıf niteliği de taşıyor. Bu durumda filmin adındaki Annie'nin, "Annie Hall"un Annie'si olduğunu tahmin edersiniz. Kahramanının adıysa, bu selam merasimine gayet uygun bir şekilde "Max" ("Annie Hall'da Alvy ve arkadaşı Rob birbirlerine "Max" diye hitap ediyorlardı). Max, Woody Allen'ın filmini kendine bir tür yaşam kılavuzu kabul etmiş, onsuz yapamayan bir film fanatiği. "Annie Hall"u ilişkileri yürütmenin imkansızlığı üzerine bir uyarı gibi algılıyor ve gerçek aşkı yaşamak için önce bu kurgu ürünü arkasında bırakması gerekiyor.

Paris'te 2 Gün/2 Days in Paris (2007)

Julie Delpy'nin Woody Allen-vari bir kontrolle yazdığı, yönettiği ve başrolünde oynadığı bu filmde genç bir Amerikalı, Fransız sevgilisiyle birlikte Fransa'da vakit geçiriyor. Kadının ailesine konuk oluyorlar, onunla hâlâ ilgileniyor olabilecek eski sevgililerine rastlıyorlar... Ve bir taraftan da durmaksızın atışıyorlar; aralarında suların hiçbir zaman çok da durgun olmadığını tahmin etmekle birlikte, bu "Paris tatili"nin işleri pek de iyiye götürmediğini görebiliyorsunuz. Adam Goldberg'in oynadığı Amerikalı karakter Jack, kıskançlığı, alaycılığı, çekiştirme huyu ve birden alevlenen itirazlarıyla Woody Allen'ın oynadığı karakterleri andırıyor. Ayrıca iki sevgili arasındaki ilişkinin gerçekçi, komik ve hatta bazen hüzünlü portresini çizerken bir taraftan da komik olmayı becermesiyle de "2 Days in Paris"in Allen'ın izinden gittiği söylenebilir.

Ünlü Amerikalı punk rock grubu Ramones'un en popüler döneminde çekilen "ROCK 'N' ROLL HIGH SCHOOL" kimi yönleriyle fazlasıyla tanıdık, kimi yönleriyleyse alışılmadık bir gençlik filmi. Baştan sona grubun şarkılarıyla bezeli olması bir yana, finalindeki şeker kıvamındaki anarşi de filme benzersiz bir hava katıyor.

Akdeniz Karadeniz, Ramones'u isteriz!

Punk hareketinin Amerika'daki en meşhur temsilcisi olan Ramones, dönem ve türdaşı diğer pek çok Amerikalı veya İngiliz grupla karşılaştırıldığında kolayca içine girilebilen bir tarza sahipti. Bunun öncelikli sebebi geç 50'ler veya erken 60'ların Ramones üzerindeki etkisiydi. Grup bahsettiğimiz yılların pop şarkılarının melodik yapısını alıyor, bunu punk ruhuyla harmanlıyordu. Hatta bir bakıma The Beach Boys'un punk versiyonlarıydı. Kaldı ki kariyerlerinin ileriki bir döneminde, 1993 tarihli "Acid Eaters" albümünde 60'ların kimi meşhur şarkılarını yeniden yorumlayarak esin kaynaklarına saygı duruşunda bulunmuşlardı. Yine de 1974 yılında kurulan ve ilk stüdyo albümünü 1976'da çıkartan grup, ritmi yüksek ve süresi kısa şarkılarıyla esas olarak 1977'de patlayan punk akımına ciddi şekilde yön göstermişti. Şarkıları melodik yapılan nedeniyle klasik rock 'n' roll'u anımsatsa bile, grup elemanlarının salaş görüntüsü ve umursamaz tavrı bir tezat oluşturuyordu. Belki de Ramones'un referans yaptığı 50'ler ve erken 60'lara, yani Amerika'nın refah dönemine eleştirel bir bakış getirdiğini söylemek de mümkün olabilir.

Kısa zamanda büyük bir ticari başarı kazanan Ramones'un bir sinema filminde gözükmesi de gecikmemişti. 1979 yapımı "Rock 'n' Roll High School" sadece anlatısında gruba önemli bir yer vermekle kalmıyor, aynı zamanda uzunca bir konser sahnesi de içeriyordu. Film Vince Lombardi Lisesi öğrencilerinin, aşırı muhafazakâr yeni müdireleri Bayan Togar'a (Mary Woronov) karşı verdikleri mücadeleyi konu almaktaydı. Ramones'un en büyük hayranı olan Riff Randelh'ın (P.J. Soles) liderliğinde örgütlenen öğrenciler, isyanlarına grup elemanlarını da dahil ediyor ve okulu işgal ediyorlardı.

Filmin yönetmeni Allan Arkush aslında bu hikâyeyi farklı rock yıldızlarıyla uzunca bir süre hayata geçirmeye çalışmış. Başlangıçta üzerinde durulan müzik tarzı da punk değil, heavy metal imiş hatta. Örneğin bu süreçte film için düşünülen gruplardan birisinin Van Halen olduğu çeşitli kaynaklarda yer almakta. Todd Rundgren veya Tom Petty ise farklı tarzlardan filme dahil olması sözkonusu olan başka rock müzisyenleriymiş. Bu çabaların sonuçsuz kaldığı bir dönemde Ramones'u dinleyen Arkush, film için en uygun grubu bulduğuna karar vermiş ve sonuçta ortaya "Rock 'n' High School" çıkmış.

Filmle ilgili bir diğer ilginç ayrıntıysa, B sinemasının ünlü siması Roger Corman'ın yürütücü yapımcılık görevini üstlenmesi.

Ramones grubu Punk hareketinin Amerikadaki en meşhur temsilcisiydi.

Engin Ertan
engin_ertan@yahoo.com

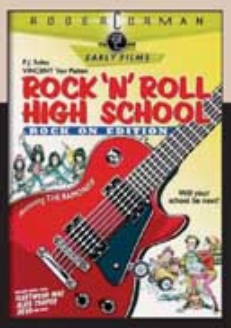

ROCK 'N' ROLL HIGH SCHOOL

Yönetmen: Allan Arkush. **Yapımcı:** Michael Finnell. **Senaryo:** Richard Whitley, Russ Dvonch ve Joseph McBride (Allan Arkush ve Joe Dante'nin yazdıkları hikâyeden). **Görüntü Yönetmeni:** Dean Cundey. **Sanat Yönetmeni:** Marie Kordus. **Kurgu:** Larry Bock ve Gail Werbin. **Set Tasarımı:** Linda Peart. **Kostüm Tasarımı:** Jack Buehler. **Oyuncular:** P.J. Soles (Riff Randell), Mary Woronov (Bayan Togar), Dey Young (Kate Rambeau), Vincent Van Patten (Tom Roberts), Clint Howard (Eaglebauer), Paul Bartel (Bay McGree), Loren Lester (Fritz Hansel), Daniel Davies (Fritz Gretel). 1979 ABD yapımı, 93 dakika.

Bayan Togar'ın (Mary Woronov) plakları yakması öğrencileri çileden çıkarıyor.

"Rock 'n' Roll High School" popüler bir grubun pahalı sinema macerasından ziyade, 300 bin dolarlık bütçesiyle mütevazı sayılabilecek bir film. Başka bir deyişle Corman'ın "ucuza mal etmek" konusundaki yaratıcı zekâsı burada da etkisini göstermiş. Örneğin yapım süreciyle ilgili sinema kaynaklarında yer alan enteresan bir anekdot, Corman'ın bazı müzik eleştirmenlerine filmde figüranlık yapmaları karşılığında Ramones üyeleriyle röportaj ayarlaması.

"Rock 'n' Roll High School"dan bahsederken es geçilmemesi gereken bir unsur filmdeki zamansızlık hissi. Ramones'un kullanılması nedeniyle hikâye ister istemez 70'lerin sonlarında geçmekte. Fakat genildeki ton fazlasıyla 50'li yılları anımsatıyor. Başka bir deyişle grubun müziğindeki referans filme de yansımış durumda. Örneğin Leonard Maltin'in meşhur film rehberinde de "Rock 'n' Roll High School", "delirmiş bir 50'ler filmi gibi" şeklinde tanımlanıyor. Burada bahsedilen "delirme" durumuysa filmin absürt mizahına ve şaşırtıcı final bölümüne işaret etmekte.

Filmin mizah duygusuna değinmeden önce filmin yaratıcı ekibi hakkında biraz daha bilgi vermek gerek. 80'li yıllarda sıradışı fantastik komedileriyle (özellikle "Gremlinler") ünlenecek Joe Dante, filmin hikâyesini Arkush ile beraber kaleme almış. Dante aynı zamanda filmin çeşitli sahneleri için Arkush'un görevini üstlenerek yardımcı yönetmenlik de yapmış. Dolayısıyla filmin alışılmadık mizahına açıkça bir katkısı olduğunu düşünmemek mümkün değil. Sözkonusu mizah anlayışıysa "Rock 'n' Roll High School"un zaman ve mekân konusundaki devamlılığı neredeyse hiçe sayan hâlinden kaynaklanıyor. Kimi anlarda birbirini takip eden iki sahne arasında geçen süreyi tahmin etmek gerçekten mümkün değil. Bazı sahnelerdeyse bildik mekânlar bambaşka bir boyut kazanabiliyor. Örneğin okulun erkekler tuvaletindeki bir kabin, öğrencilere "disiplinlik" konularda danışmanlık yapan illegal bir merkeze dönüşüyor.

"Rock 'n' Roll High School"un daha önce de değindiğimiz final bölümüyse sinema tarihindeki en eğlenceli kaoslardan birisini perdeye taşıyor. Bayan Togar'ın okul bahçesinde başta Ramones olmak üzere çeşitli rock gruplarının plaklarını yakarak imha etmesi öğrencileri çileden çıkartıyor. Bu noktada disiplin meraklısı müdire karakterinin aslında Nazizm'e bir gönderme olduğunu eklemek gerek. Hatta plakların törensel bir şekilde yakılışı da ister istemez Naziler'in Berlin'de yakarak yok ettikleri kitapları akla getiriyor. Fakat öğrenciler de gösterdikleri tepkide aşağı kalmıyorlar. Ramones üyelerinin de katılımıyla okulu işgal ediyor ve koridorların altını üstüne getiriyorlar. En nihayetindeyse, punk akımının nihilist tavrına uygun düşecek son bir eylem gerçekleştiriyorlar. Bunu da filmi izlememiş olanlar için bir sürpriz olarak saklayalım.

> **Bayan Togar:** ***(Ramones elemanlarına)*** **Ebeveynleriniz Ramones'un sizler olduğunu biliyorlar mı?**

Kendine özgü mizah anlayışı bir yana, filmin etrafında topladığı hayran kitlesi ve kazandığı kült kimliğindeki en önemli faktör elbette Ramones. Film ismini grubun ünlü şarkısından aldığı gibi, ses bandında da pek çok Ramones hiti yer alıyor. "I Wanna Be Sedated", "Teenage Lobotomy", "Blitzkrieg Bop", "Sheena Is a Punk Rocker" ve grupla özdeşleşen "Gabba Gabba Hey" sloganının yer aldığı "Pinhead" ilk aklımıza gelenler. Ramones üyeleri oyunculuk yeteneklerinin sınırlılığı nedeniyle pek fazla diyalog dile getirmiyor, gözüktükleri sahnelerde mikrofona sarılıyorlar. Bu nedenle bir müzikali aratmayacak kadar fazla şarkı, dramatik yapıya da doğrudan etki ederek, filmde kulağa çalınıyor.

Son noktada "Rock 'n' Roll High School"un Ramones hayranları ve müzikseverler kadar, özellikle gençlik filmlerine meraklı sinemaseverler için de baştan sona keyifli bir seyirlik olduğunu belirtmemiz gerek. Naiflikle anarşik nihilizm arasında şaşırtıcı bir denge tutturan filmin, aradan geçen 30 yıla rağmen final bölümündeki heyecan ve eğlenceden pek bir şey yitirmediğini de ekleyelim. www.amazon.co.uk adresinden 2. Bölge DVD kopyasını temin edebileceğiniz "Rock 'n' Roll High School", kalabalık film partileri için de biçilmiş kaftan.

Film, Ramones hayranları kadar gençlik filmi sevenler için de keyifli bir seyirlik.

Zamanın Ruhu

Cecily Von Ziegesar'ın aynı adlı çok satan roman serisinden televizyona uyarlanan Gossip Girl son yılların en çok izlenen gençlik dizileri arasında başı çekiyor. Diziyi izleyince aklınıza gelen ilk soru şu olabilir: Gençlik bu mu? Beğenin ya da beğenmeyin, evet, New York'un en zengin kesimi olan yukarı doğu bölgesinde gençlik aynen bu.

Blair rolünde Leighton Meester.

EMRAH KOLUKISA

"**Zeitgeist**". 18. yüzyılda ilk kez Alman Romantikleri tarafından ortaya atılan bu kavram "zamanın ve toplumun ruhu" olarak özetlenebilir. Derdimiz damardan felsefi bir giriş yapıp okurun dimağını bulandırmak değil elbette, sadece Gossip Girl'ün günümüz gençliği arasında bu kadar tutmasının temel sebebini teşhis etmeye çalışmak. Tıpkı 2000'li yıllara girerken Candace Bushnell'in romanından hareketle çekilen Sex and the City gibi, Gossip Girl de ait olduğu zamanın ve toplumun ruhunu alabildiğine doğru yansıtıyor. Bu kadar çok okunmasının, bu kadar çok izlenmesinin ve her anlamda bu kadar çok takip edilmesinin (dizide gençlerin giydiği markalardan, kullandıkları aksesuarlara, gittikleri mekanlardan dinledikleri müzikleri kadar hemen her şey anında moda oluyor zira) başlıca sebebi işte bu kanımızca.

Nereden çıktı bu dedikoducu kız?

Türkiye'de Artemis Yayınları etiketiyle ve "Dedikoducu Kız" adıyla okurla buluşan Gossip Girl romanlarının ilki 2002 yılında basıldı. O zamandan bu yana 11 romanın basıldığı serinin yazarı Cecily Von Ziegesar son bir iki romanda hayalet yazarlarla çalışsa da bu işten asıl zengin olan kişi. Şunu da hemen belirtelim ki, Gossip Girl televizyona aktarılmadan çok önce sinema versiyonu için çeşitli girişimler yapılmış ama bu projeler bir türlü hayata geçirilememişti. Kısmet televizyonaymış. Tam da yazarlar grevinin patladığı yıl yayın hayatına başlayan Gossip Girl 13 bölüm sonunda dizlye ara verilmesine rağmen izleyiciyi kitlesini elinden kaçırmamayı bildi ve 2008 sonbahannda başlayan 90210, The Secret Life of the American Teenager ve Privileged gibi yeni rakiplerine fazla hayat şansı tanımadı.

Projeyi 2005 yılının Ocak ayında başlatan The CW kanalı işin başına The OC ve Chuck gibi başarılı yapımların yaratıcısı Josh Schwartz'ı getirdi. İki yıla yakın bir süre devam eden çalışmalar nihayet meyvesini verdiğinde, yani dizinin çekimleri için yeşil ışık yakıldığında takvimler Ocak 2007'yi gösteriyordu. Schwartz daha önce The OC'de de birlikte çalıştığı Stephanie Savage'ı da alarak pilot bölümün senaryosunu yazmaya koyuldu ve ilk iki bölümü yönetmesi için Veronica Mars'ın yönetmeni Mark Piznarski ile anlaştı. Sonuç: Ortaya çıkan iş beğenildi ve kanal Mayıs ayında 13 bölüm için sipariş verdi.

The CW, Josh Schwartz'ın elinden çıkan işi beğenmişti ama asıl onayın eserin sahibinden yani kitapta anlatılan kişiler gibi bir adı olan Cecile Von Ziegesar'dan gelmesi gerektiğini herkes biliyordu. Neyse ki Von Ziegesar pilot bölümü beğendiğini açıkladı ve herkes rahat bir nefes aldı. Gazetecilerin sorular üzerine kitaplarının televizyon versiyonu için "Tüm önemli detaylar işlenmiş. Doğrusu bu kadar sadık kalınmasına çok sevindim" açıklamasını yaptı yazar. Hiçbir zaman yazdığı gençler gibi yaşama fırsatı olmadığını

Serena'yı oynayan Blake Lively dizinin en parlak yıldızı.

söyleyen 37 yaşındaki Von Ziegesar romanlarına model olarak kendisinin de 1988 yılında mezun olduğu ve elit tabakanın en çok tercih ettiği okullardan biri olan Nightingale-Bamford'ı seçmiş. "Tabii daha eğlenceli olması için biraz abarttım" demeyi ihmal etmeyen Von Ziegesar kitaplarını yazarken tıpkı hiçbir zaman görülmeyen ama geri planda sesi sık sık işitilen Dedikoducu Kız gibi dedikoduya yaslanmış.

Dedikoducu kızın çevresi

Gossip Girl'ün çekirdeğinde Manhattan elit tabakasının en gözde iki genç kızı, Blair Waldorf ve Serena Van der Woodsen var. Zaten dizinin ilk bölümü de bir yıldır ortalarda görünmeyen Serena'nın New York'a döndüğünün görülmesiyle başlıyor. Tüm enformasyonun cep telefonları ve e-posta'lar yoluyla aktığı Dedikoducu Kız hiç vakit kaybetmeden sorularını sıralamaya başlıyor elbette: "S. bunca zaman nerede saklanıyordu ve daha da önemlisi en yakın arkadaşına, Kraliçe B.'ye bile haber vermeden kaçıp gitmesinin sebebi neydi?" İsimlerin sadece baş harflerinin söylenmesi şeklinde kısaltılması elit tabakanın sevdiği bir adet. Blair'in lakabı Kraliçe B. ise aslında İngilizce'de çok daha net bir anlam ifade ediyor (Queen Bee yani Kraliçe Arı dersek daha iyi anlaşılır herhalde). Serena'yı canlandıran Blake Lively hiç şüphesiz dizinin en parlak yıldızı. Görünüş olarak Serena'nın tam zıddı olan Blair'i ise (Serena sarışın, Blair esmer her şeyden önce) Leighton Meester oynuyor.

Serena'nın erkek arkadaşı Dan ilk başlarda hemen herkesin yadırgadığı bir tip olarak çiziliyor, zira dizideki hemen herkes gibi zenginler sınıfına mensup değil, orta halli bir ailenin çocuğu kendisi. Yine de sıradan bir aile olduğunu söylemek haksızlık olur Humphrey ailesinin. Baba Rufus Humphrey gençliğinde şöhretin kıyısından dönmüş bir rock grubunda çalmış ama sonra kendini farklı işlere vermiş yakışıklı bir zat. Yaptığı son iş ise bir sanat galerisi işletmek ve iki çocuğuna tek başına göz kulak olmak. Son derece akıllı uslu bir genç olarak tanıdığımız Dan ve Serena'nın "düzeyli" ilişkisi bir kanaldan ilerlerken, diğer kanaldan da Dan'in kızkardeşi Jenny'nin marifetlerine tanık oluyoruz. Karmaşık bir ilişkiler ağının hakim olduğu öyküde Serena'nın annesi Lily ile Dan'in babası arasında maziye gömülmüş bir aşkın yattığını da söylemek isteriz. Tabii hepsi bu kadar değil.

Blair'in merkezinde olduğu ilişkiler ağı da yukarıda sıraladıklarımızdan aşağı kalır gibi değil. Her şeyden önce, daha ilk bölümde öğreniyoruz ki, Blair'in temiz yüzlü zengin erkek arkadaşı Nate Archibald uzun süredir tutkun olduğu Serena ile yatmış ve Serena aslında bu yüzden kenti terk etmiş. Bu gerçeğin açığa çıkmasının Blair/Serena dostluğuna nasıl etki edeceğini tahmin etmeniz zor olmasa gerek. Diğer yandan Nate'in kankası ve alemlerin en serseri delikanlısı Chuck da çapkınlıklarıyla herkesi sinir etmeyi başaracak kısa sürede. Uzun vadede ise Chuck'ın babasıyla Serena'nın annesinin yakınlaşmasına ve olası bir aile birleşmesine tanık olacağız. Bu girift bağları daha fazla ifşa etmekten kendimizi zor alıkoyuyoruz, ama şu kadarını söyleyelim, daha fazla konuşursak biz bir dedikodu sitesi işletmeye başlayacağız, sizse diziyi izleme ihtiyacı duymayacaksınız.

Genç yıldızlar

Çoğu ilk kez dikkatleri çeken oyuncu kadrosundaki gençlerin hemen hepsi Amerika'da dizinin 2. sezonunun yayınlandığı şu sıralarda çok popüler isimler. Dan'i canlandıran Penn Badgley geçtiğimiz aylarda gösterime giren "Forever Stron" adlı bir filmde rol aldı. Önümüzdeki aylarda da "Stepfather" adlı başka bir filmde önemli bir rol üstlenecek. Chuck rolündeki Ed Westwick ise bir taraftan The Filthy Youth adlı bir indie rock grubunun liderliğini yürütürken bir yandan da Donnie Darko'nun devamı niteliğindeki "S. Darko" adlı filmde rol aldı. 2008'de iki filmde birden rol alan Chace Crawford (ya da daha çok bildiğimiz adıyla Nate Archibald) 2009'a Leona Lewis'in yeni single'ının klibinde rol alarak başladı. Dizide Jenny'yi canlandıran Taylor Momsen'in sinema kariyeriyse rol arkadaşlarından daha sağlam. 2000 yılından bu yana filmlerde rol alan 15 yaşındaki oyuncu "How The Grinch Stole Christmas", "We Were Soldiers", "Paranoid Park" ve "Underdog" gibi birçok projede boy gösterdi.

En sona bıraktığımız isim ise aslında bizim için en tanıdık olanı. Serena'nın annesi Lily rolünde izlediğimiz Kelly Rutherford 90'lı yıllarda ülkemizde çokça izlenen Hayat Ağacı adlı dizide Sam karakterini canlandırıyordu. Hatta hatırlarsanız Rutherford bir çorap reklamının çekimleri için Türkiye'ye gelmiş ve magazinde bol bol haberi çıkmıştı. Nostalji yapmak isteyenlere duyurulur. Dizinin CNBC_e'de yayınlanan ilk sezonu sona erdi ama kaçıranlar için Şubat ayında her pazar tekrar gösterimlerin başlayacağını müjdeleyelim.

SOUNDTRACK

Hazırlayan: Murat Emir Eren
murat.eren@turkuvazdergi.com.tr

Rüyalar gerçek olsa

İspanyol filmi "Aç Gözlerini/Abre Los Ojos"un Cameron Crowe imzalı Hollywood mahsulü yeniden çevrimi, yönetmenin müzik tutkusunu bilenlerin tahmin edebileceği gibi bir hayli özel bir soundtrack albüme sahip.

1 All the Right Friends

İcra: R.E.M
Beste: Bill Berry, Peter Buck, Mike Mills and Michael Stipe

Filmin hemen başlarında ana karakterimiz Dave uyanıp evinden dışarı çıktığında şehrin bomboş olduğunu görür. Bunun bir kabus olduğunu anladığında ve hemen sonra yeniden evden dışarı çıkıp dünyanın yerli yerinde durduğunu gördüğünde, kulağımıza R.E.M'in bu neşeli şarkısı çalınır. Şarkı R.E.M'in ilk dönem çalışmalarından 1993 tarihli albümü Murmur'da yer alıyor.

2 Everything In Its Right Place

İcra: Radiohead
Beste: Thom Yorke, Ed O'Brien, Colin Greenwood

İngiliz müziğinin modern efsanesi Radiohead'in imzasını taşıyan parça, rüyalar ve halüsinasyonlarla örülü filmin şahane açılış sekansında bizlere eşlik ediyordu. Malum kabus sahnesinde, şehir tamamen boşalmışken ve koca dünyada Dave yapayalnız kalmışken Radiohead bu deneysel esintiler taşıyan parçasıyla yanı başımızdaydı.

3 Vanilla Sky

İcra/Beste: Paul McCartney

Filme ismini veren Monet imzalı tablo, aynı zamanda üstad Paul McCartney'nin film için bestelediği parçanın da adı. Albümün nimetlerinden biri olarak dikkat çeken Vanilla Sky, filmin kapanış jeneriğinde yer almakta...

4 Solsbury Hill

İcra/Beste: Peter Gabriel

Peter Gabriel'in, efsane grubu Genesis'ten ayrıldıktan sonra çıkardığı ilk solo single'ında yer alan Solsbury Hill, hayırlara vesile olan ayrılıklara ve yeni başlangıçlara işaret eden haliyle filmin özellikle ilk yansındaki gidişatına fena halde uygunsa da, filmde yer almıyor.

5 I Fall Apart

İcra: Cameron Diaz
Beste: Nancy Wilson

Cameron Crowe'un müzisyen eşi Nancy Wilson'ın film için bestelediği I Fall Apart, filmde Dave'in belalı aşkı olarak tanımlayabileceğimiz Julie Gianni'nin çıkardığı bir albümde yer alıyor. Dave ve Julie, hayatlarını değiştirecek kazadan önce bu şarkıyı dinliyorlar. Parçayı seslendirense, Julie'yi oynayan Cameron Diaz'dan başkası değil.

6 Porpoise Song

İcra: Gerry Goffin
Beste: Gerry Goffin ve Carole King

Rock N' Roll efsanelerinden Gerry Goffin ve eşi Carole King'in imzasını taşıyan parça, çiftin pop/rock dörtlüsü The Monkees'le birlikte çıkardığı Head adlı albümde yer alıyordu. Albüm piyasaya çıktığında takvimler 10 Mayıs 1968'i göstermekteydi...

7 Mondo 77

İcra: Looper
Beste: Stuart David, Scott Twynholm, Ronnie Black ve Karn David

İskoç grubu Belle & Sebastian'ın başçısı Stuart David'in kurduğu Looper'ı küçük çaplı bir efsaneye dönüştüren Mondo 77, filmde –ve albümde- vokalist Frances McDonald'ın "Oh yeah, Come on" kabilinden çıkışlarıyla dolu farklı bir versiyonuyla karşımıza çıkıyor. Parça filmin hemen başlarında, Dave ve Sophie'nin tanıştığı partide davetlileri mest etmekteydi...

8 Have You Forgotten

İcra: Red Hours
Painters Beste: Mark Kozelek

Cameron Crowe'un en iyi filmlerinden "Almost Famous"ta oyuncu olarak da karşımıza çıkan -filmdeki Stillwater grubunun başçısıydı- müzisyen Mark Kozalek, grubu Red Hours Painters'ın hüzünlü parçasıyla yönetmeni bu filmde de yalnız bırakmıyor. Parça filmde yer almamakla birlikte albümün en iyilerinden...

9 Directions

İcra/Beste: Josh Rouse

Dave ve Sophie'nin tanışmasına vesile olan, Julie'yi ise küplere bindiren partide çalan şarkılardan biri de, Amerikalı folk/pop şarkıcısı Josh Rouse'un 2000 tarihli Home albümünde yer alan Directions.

10 Africa Shox

İcra: Leftfield - Afrika Bambaataa
Beste: Neil Barnes, Paul Daley, Nicholas Rapoccioli ve Afrika Bambaataa

Dave, Sophie'nin de bulunduğu bir gece kulübüne gider. Gergin dakikaların yaşanacağı kulüpte tekila ve bira eşliğinde yüzü darmadağın olmuş Dave'i kendinden geçiren parça Africa Shox'tır. Parça, Leftfield'ın kurucuları Beil Barnes-Paul Daley ikilisi ve onlara eşlik eden hiphop efsanesi Afrika Bambaataa'nın imzasını taşıyor. Afrika Shox, Leftfield'ın 1999 tarihli Rythm and Stealth adlı albümünde yer alıyordu.

11 Svefn-G-Englar

İcra: Sigur Ros
Beste: Orri P. Dyrason, Kjartan Sveinsson, Jon Thor Birgisson, Georg Holm and Agust Aevar Gunnarsson

İzlanda'nın dünyaya armağan ettiği şahane post rock grubu Sigur Ros, filmin en etkileyici sahnelerinden birinde, bizler, kaza sonrası Dave'in gördüğü bir rüyayı izlerken devreye giriyordu. Son derece ağır temposuyla, güzel başlayan ama kabusa dönüşen bir rüyayı andıran parça, bu sahne için biçilmiş kaftan.

12 Last Goodbye

İcra/Beste: Jeff Buckley

"Vanilla Sky" dikkate alındığında, Cameron Crowe'un kan alacağı daman iyi bildiğini ve hikayedeki gerilim unsurlarından ziyade, can yakıcı anlara özen gösterdiğini söylememiz mümkün. Bunun en önemli kanıtlarından biri de, Dave, Sophie'nin evinden ayrılırken harika introsuyla devreye giren Jeff Buckley şarkısı Last Goodbye.

13 Can We Still Be Friends

İcra/Beste: Todd Rundgren

Dave, yaşadığı rüya aleminde aniden katı gerçeklerle karşılaştığında ve Sophie'yi sonsuza dek kaybettiğini anladığında devreye rock tarihinin köşe taşlarından Todd Rundgren imzalı Can We Still Be Friends devreye giriyor. Crowe bu seçimiyle, tüm dostlarını ve gerçek aşkını kaybeden Dave'in çaresizliğine işaret ediyordu.

14 Fourth Time Around

İcra/Beste: Bob Dylan

Bob Dylan'ın 1966 tarihli Blonde on Blonde albümünde yer alan parça, filmde bir konser kaydıyla yer alıyor ve Dave'in darmadağın olan yüzünün yeniden düzeldiğine şahit olduğumuz "rüya" sahnelerden birinde kendisine yer buluyor.

15 Elevator Heat

Beste/İcra: Nancy Wilson

Filmin enteresan anlarından biri de, Dave'i vanilyalı pasta kıvamındaki gökyüzüne eriştiren asansörde yaşanıyor, Dave başına gelenlerin ardındaki sırrı çözüyordu. Bu sahneye eşlik eden tanınsal melodiyse yine Nancy Wilson'a ait.

16 16- Sweetness Follows

İcra: R.E.M
Beste: Bill Berry, Peter Buck, Mike Mills and Michael Stipe

Grubun ismiyle filmin temaları arasındaki ironik bağlantıdan mıdır bilinmez, Cameron Crowe diğer filmlerinde pek yer vermediği R.E.M'e bu filmde iki şarkısıyla birden yer veriyor. Daha önce albümün açılış şarkısı "All the Right Friends"le karşımıza çıkan grup, bu kez hüzünlü Sweetness Follows'la karşımıza çıkıp, Dave'in, Brian ve Sophie'yle ilgili depresif hayallerine eşlik ediyor.

17 Where Do I Begin

İcra: The Chemical Brothers (Vokal Beth Orton)
Beste: Tom Rowlands, Ed Simons

Filmin kapanış jeneriğindeki ikinci parça olan ve Paul McCartney imzalı Vanilla Sky'ın hemen ardından başlayan Where Do I Begin, elektronik müziğin efsanelerinden The Chemical Brothers'ın 1997 çıkışlı albümü Dig Your Own Hole'da yer alan bir harika...

DVD Rehberi

Hazırlayanlar:
Kerem Sanatel, Murat Ersahin.

■ Ayın DVD'si: Tropik Fırtına / Tropic Thunder (2008)

İÇİNDEKİLER

Tropik Fırtına / Tropic Thunder	✪✪✪✪
Kartal Göz / Eagle Eye	✪✪✪
9.90 YTL / 99 Francs	✪✪✪✪
Ziyaretçiler / The Strangers	✪✪✪
Aynalar / Mirrors	✪✪
Ölüm Yarışı / Death Race	✪✪✪
Şampiyonun Dirilişi / Resurrecting The Champ	✪✪
Üvey Kardeşler / Step Brothers	✪✪✪
Çılgın Rekabet / The Promotion	✪✪✪
Mustafa	✪✪
Klon Savaşları / Star Wars: The Clone Wars	✪✪✪
Osmanlı Cumhuriyeti	✪✪
Cengiz Han / Genghis Khan	✪✪
Üç Maymun	✪✪✪✪
Bir Nefeste Hayat / The Life Before Her Eyes	✪✪✪✪
İçerdeki Adam / Inside Man	✪✪✪✪
Gözyaşlarının Annesi / Mother of Tears	✪✪✪
Yıldırım Hızı / A Sound Of Thunder	✪✪
Nabız / Pulse	✪✪
Matrix Üçlemesi / The Matrix Trilogy	✪✪✪✪✪
Kung Fu Panda	✪✪✪✪
Dünyanın Durduğu Gün / The Day The Earth Stood Still	✪✪✪✪✪
Aynalı Maske / Mirror Mask	✪✪✪✪

GÖMÜLÜ HAZİNELER

Klasikleşen "dünyada kalan son insan" filmlerinin unutulmuş bir örneği olan, Geoff Murphy imzalı "The Quite Earth" iyi bir bilimkurguya hasret kaldığımız şu günlerde ilaç gibi gelebilir.

KLASİK SAHNE

Vittoria De Sica'nın 1966 yapımı filmi "Sevimli Mahkum"un en muhteşem anlarından biri olan bu sahnede Peter Sellers'ın oynadığı efsane hırsız Tilki bir soygun teklifi alır. Ama nasıl?

DVD KLASİK: Kehanet / The Omen (1976)

AYIN EN İYİSİ

İLK BAKIŞ

Hollywood'a hallaç pamuğu muamelesi? ✓
Jack Black yine yan çıplak mı? ✓
Muhteşem patlamalar ve aksiyon? ✓
Şakalar sinir bozucu mu? ⊖

Tropik Fırtına / Tropic Thunder (2008)

Onlar film yıldızı değil, gerçek birer asker...

Yön: Ben Stiller
Oyn: Ben Stiller, Robert Downey Jr., Jack Black
Süre: 102 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Hollywood'un ünlü komiği Ben Stiller, aktör arkadaşı Justin Theroux ile birlikte yazdıkları ve yönetmen koltuğuna bizzat oturduğu bu hiciv yüklü komedi macerada, Hollywood kliseleri, kahramanlık destanları ve özellikle Vietnam savaşı temalı filmlerle acımasızca dalgasını geçiyor. Hollywood'a içerden elestirel bir bakış atmayı da ihmal etmeyen taşlamada Stiller'a eşlik eden isimler arasında Nick Nolte, Steve Coogan, Matthew McConaughey ve zihnimize kazınmış tanıdık imajından biraz farklı (!) bir halde karşımıza çıkacak olan Tom Cruise da var. Bir savaş filmi çektiklerini zanneden aktörler, kendilerini aniden gerçek bir savaşın içinde bulurlar. Vietnam ormanlarında ciddi bir can pazarı kurulmuştur ve problemli, şımarık aktörler artık disiplinli birer asker olarak ve birbirlerine sarılarak hayatta kalmak zorundadırlar. Tugg Speedman (Stiller) yıldızı sönmeye yüz tuttuğu halde burnundan kıl aldırmayan şımarık bir aktördür. Son olarak rol aldığı yüksek bütçeli aksiyon filminin gişe başarısızlığına uğraması ve Oscar adaylığı için yaptığı umutsuzca girişimlerin geri tepmesinin ardından başrolünde oynayacağı bu yeni proje sayesinde yeniden zirveye çıkma hayali kurmaktadır. Uyuşturucu madde bağımlısı Jeff Portnoy (Black) 'The Fatties' adlı komedi dizisinin popüler ismidir. Yıldızının sönmesi gibi bir sorunu yoktur ama iddialı bir savaş filminde oynayarak sadece bir komedyen olmadığını tüm dünyaya kanıtlamak için o da bu maceraya soyunmuştur. Kirk Lazarus (Downey Jr.) ise film dünyasının en hırslı aktörlerinden birisidir. Birçok Oscar kazanmıştır. Onun da amacı böyle bir film sayesinde yepyeni zorluklara meydan okuyarak dosta düşmana bir kez daha yeteneğini göstermektir. Müzik yıldızı Alpa Chino'nun (T. Jackson) istediği her şeye sahip olmuş gibi bir hali vardır. Sayısız platin plak ödülü alan hip-hop yıldızı kazandığı paralarla yapımcılığa ve beyazperde yıldızlığına soyunmuştur. Onun da tek isteği bir savaş filminde oynayarak ödüllü ya da ödül adayı aktörler sınıfına girmektir. Çiçeği burnunda aktör adayı Kevin Sandusky (Baruchel) ise nihayet rol

sahibi olmaktan dolayı mutludur. Projeye farklı açılardan yaklaşan birbirinden problemli bu aktörler, doğanın göbeğinde kurulmuş doğal (!) sette destansı bir savaş filmi çekmek için biraraya gelirler. Kendi iradeleri ve filmin senaryosu dışında, gerçek bir savaşın göbeğinde kalınca başlarına gelmeyen kalmaz. Şimdi tek düşünceleri, can pazarına dönüşen setten tek parça olarak çıkmaktır.

Robert Downey'nin 'Afro-Amerikalı asker' Kirk Lazarus rolündeki performansı, üzerinden yıllar geçse de unutulacak gibi değil. Keza, Black, Cruise ve Nolte'nin ustalıklı oyunları da son derece şık nüanslara sahip. Hollywood'un stüdyo ve yıldız sistemine; özellikle davranış bozukluğu gösteren sımarık yıldızlarına, stüdyo patronlarına, yapımcılarına, endüstrinin yedinci sanata bakışına, kısacası yozlaşmış film-eğlence sektörüne uçan tekmeyle saldıran film, 2008'in yürekli ve en başarılı filmlerinden biri.

Defalarca izlenebilecek incelikli bir taşlama. Robert Downey Jr.'ın 'Afro Amerikalı asker' Kirk Lazarus rolündeki performansı unutulacak gibi değil...

Ülkesinde en çok izlenen film olarak gişede de yaratıcılarının yüzünü güldüren yapım, eğlenceli ve sürükleyici bir komedi. Birçok ödül ve ödül aday adayı olarak gösterilen film, defalarca izlenebilecek incelikli bir taşlama.

EKSTRALAR: Tek diskli baskıda sinema kurgusu var. Oyuncuların katıldığı sesli yorum seçeneği ve üç yapım belgeselinin yanı sıra, Ben Stiller'ın sunumu eşliğinde izlenebilecek iki özel bölüm bulunuyor. Bunlardan birinde Tom Cruise'un makyaj sürecine konuk oluyoruz, diğeri ise filmdeki referansları kapsıyor. MTV müzik ödüllerindeki Tropik Fırtına skeci ve törenden görüntüler de yer alıyor.

Murat Erşahin

BUNU BEĞENDİYSENİZ

Müfreze / Platoon (1986)

"Tropic Fırtına"da referans olarak alınmış, dokunulmuş ve dalga geçilmiş Vietnam savaşı filmlerinin önde gideni. Belki de genel anlamda bireysel kahramanlık ve takım ruhu içeren savaş filmlerini şöyle bir hatırlamakta, gönderilerin yerini bulması açısından büyük yarar var.

Oyuncu / The Player (1992)

Hollywood kazanında kaynayanlar. Büyük bir karanlığın elestirel anatomisi. Robert Altman'ın, kendisine Cannes'de En İyi Yönetmen dalında Altın Palmiye kazandıran önemli filmi, Hollywood sisteminin dişlilerine bir çomak sokuyor ve hüzünle gülümsetiyordu.

Köpekbalıklarıyla Dans Swimming with Sharks (1994)

Hırslı, acımasız ve zalim bir yapımcının asistanı olan genç adam, patronunun saldırgan ve aşağılayıcı tavırları yüzünden çileden çıkıyor ve Hollywood'da 'taraf' olmak zorunda kalıyordu. Başrollerini Kevin Spacey ve Frank Whaley'in üstlendikleri kara mizah, Hollywood'un aşağısında dünyanın en derin ve karanlık çukuru olduğunu hatırlatıyordu.

Kartal Göz / Eagle Eye (2008)

Biri bizi güdümlüyor...

Yön: D.J.Caruso
Oyn: Shia LaBeouf, Michelle Monaghan, Billy Bob Thornton
Süre: 112 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

İLK BAKIŞ

- Biri bizi kafaya mı alıyor? ✔
- Her şey çok tanıdık hissi? ✔
- Vatanseverlik hissiyatı? ✔
- Defalarca izlenebilir mi? ⊖

Gizemli bir fragmanla sunulduktan sonra hikayesi hakkında neredeyse sıfır bilgi sızdırılan bu tekno-çağı paranoya öyküsü gösterime girdiğinde, biraz fazla iyimser yaklaşanlar tarafından Hitchcock'un "North By Northwest / Gizli Teşkilat"ına benzetildi. Yükselen genç yıldız LaBeouf ile "Disturbia / Şüphe"den sonra ikinci kez beraber çalışan yönetmen Caruso'nun filmi o denli incelikli bir paranoya öyküsü değil. Hatta bırakın 50'leri, 70'lerdeki komplo/derin devlet/paranoya üçgeni öykülerinin yanına koymak bile mümkün değil. Kulağa pek sevimsiz gelen deyimiyle, Milenyum kuşağının paranoya öyküsü bu. Zaten sırf bu yüzden film en çok "The Matrix"i, biraz da "Enemy of the State / Devlet Düşmanı"nı anımsatıyor. Mesela bir fotokopi merkezinde çalışan Jerry'yi telefonla arayan gizemli hanımın ona "Aktif hale getirildin! Kaçmak için on saniyen var!" dediği ilk an, Neo'nun bilgisayar ekranında "Matrix seni ele geçirdi!" yazısı görmesiyle aynı etkiye sahip. Keza Jerry ilk komploda yakalanınca (evinde istenmeyen paketler bulunuyor) terörle mücadele biriminin başındaki güleç yüzlü ajan tarafından öyle bir sorguya çekiliyor ki, gelin de Ajan Smith'in Neo'yu sorguladığı sahneyi anımsamayın. Ne var ki "Kartal Göz" hem entrikasında hem de aksiyona sıra geldiğinde, andırdığı filmler kadar kalıcı olmayı hedeflemediğini çabuk ilan ediyor. Görsel açıdan fiyakalı olmak derdinde değil. Aksiyonda daha çok Bourne geleneğini takip ediyor: Sert, hızlı ve kansız. Sıradan sivil vatandaşları telefonla arayıp tehdit ederek güdümleyen, elektrikle çalışan her tür alete (Buraya lütfen dikkat! İnternet bağlantısı olmayanlara bile) anında müdahale edebilen kötü amaçlı sistemin kimler veya ne olduğu, ilk bir saatte ortaya çıkınca tüm mantık çatısı da çöküyor. Bilimkurgudan beslense bile, "hür irade yapay zekaya karşı" mahiyetinde zıtlıkları irdeleyen bir öyküye dönüşmüyor. Bir bakıyorsunuz tüm kahramanlar devleti korumak için sadece birer kamikazeye dönüşüyorlar ve daha önemlisi uzaktan kumandalı savaş uçaklarına bile hükmedebilen esas düşman tek bir düğmeye basıp amacına ulaşabilecekken, başkalarını kukla olarak kullanmayı yeğliyor. Yani hikayenin bu kadar gizli tutulması boşuna değil, çünkü bir kez baştan sona soluk soluğa izledikten sonra film gerçekten bitiyor. İkinci izleyiste asla aynı heyecanı yakalayamıyorsunuz. Kusurları da daha fazla göze batıyor.

EKSTRALAR: Üç silinmiş sahne ve bir yapım belgeseli bulunuyor.

Kerem Sanatel

9.90 YTL / 99 Francs (2007)

Kapitalizmin itirafı...

Yön: Jan Kounen
Oyn: Jean Dujardin, Jocelyn Quivrin, Patrick Mille
Süre: 96 dk.
Ses: Türkçe, Fransızca 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: -

Yazar Frédéric Beigbeder, ülkemizde ilk kez 2001 Mart ayında basılan 3.900 TL adlı romanında, paranın her şey demek olduğu bir dünyayı idama mahkûm ediyordu. Yıllar geçip baskı sayıları arttıkça, kitabın adı da değişti: 4.900 TL, 9.900 TL gibi... 2004 tarihli "Blueberry" adlı hipnotize edici stilize westernin aykırı yönetmeni Jan Kounen, Beigbeder'in kışkırtıcı romanını, özgün adıyla beyazperdeye aktardığında filmin Türkçe adı "9.90 YTL" olmuştu. Modern zamanlara ağıt yakan filmin ismi sürekli zamlardan nasibini almıştı yani. "Reklamcılık, insana işini daha kötü yapması için para ödenen tek meslektir" diyor romanın kahramanı olan reklam yazarı Octave Parango. Dünyanın en ünlü reklam ajanslarından birinde çalışan, etrafı her gün adını bile bilmediği güzellerle ve gündelik aşklarıyla çevrilen, kendisini haklı olarak dünyanın hâkimi gibi gören, kokain bağımlısı bu genç adam, insanı bir ürün olarak adlandırıyor; aynı, çamaşır suları, kredi kartları, süt ürünleri, pahalı parfümler, araba markaları, çikolatalı gofretler veya üç kapılı no-frost buzdolapları gibi... Ve Octave, günün birinde kendisini yaratan bu tüketim sistemine isyan ediyor. Kounen'in şık ve sert çalışması, insanlığın malum sistem karşısındaki hezimetinin, ağır mağlubiyetinin filmi. Doğaya ve –şayet güzel günler yaşandıysa– eski güzel günlere vedası. Filmde tüketim toplumunun yok etmek üzere oldu. Reklamcı Octave'ı, Jean Dujardin büyük bir başarıyla canlandırıyor. Eserin yaratıcısı Beigbeder'a fiziksel olarak da çok benzeyen aktör, dinamik öyküyle arasında müthiş bir sinerji kurmuş. Bu kapkara komedi, yaşadığımız sömürü cehennemini en ufak ayrıntısıyla resmediyor. Her şey satın alınabilir diyor kahramanımız: Aşk, sanat, sizler ve ben. İnsanlığa köleliği sevdirmek için üstlerine düşeni yapan herkese yönelik açık bir saldırı olan film, yaşadığımız çağdan ve 'market-dünya'dan uzak durmak isteyenlerle, ona tahammül edemeyenler için bir mecburiyet. Kounen, yarınki isteklerinize bugünden karar verenler hakkında zekice bir film çekmiş. DVD'de ekstra içerik bulunmuyor.

Murat Erşahin

DİJİTAL KULAK

Ev sinemanızı ilgilendiren dedikodular...

Türkiye pazarındaki Blu-ray kataloğu, Kanal D Home Video'nun Blu-ray çıkışlarına başlamasıyla genişleyecek. Firmanın yaklaşık otuz filmden oluşan ilk listesinde göze çarpan filmler arasında "Yetimhane", "Eternal Sunshine of the Spotless Mind", "Eastern Promises" gibi yapımlar var. Bu listeyle beraber çıkacak "Kabadayı", "Beyaz Melek" ve "Pars" gibi Türk filmleri de ilk yerli Blu-ray diskler olacak. Umarız bu rekabetle beraber Blu-ray filmlerin fiyatları da Amerika ve Avrupa'da olduğu gibi makul seviyelere inmeye başlar. Ülkemizde bugüne dek yayımlanmayışına hep hayret ettiğimiz bir film daha nihayet hasret noktalıyor. Tom Hanks'e Oscar ödülü kazandıran, Jonathan Demme'in ünlü AIDS dramı "Philadelphia", siz bu satırları okurken özel baskısıyla raflara çıkmış olacak. İki diskli bu özel baskıda üç yapım belgeseli, silinmiş sahneler ve yönetmenin sesli yorumu olması bekleniyor.

Çok yakında çıkması beklenen Max Payne'in DVD'si için de animasyonlu bir grafik romanın söylentileri dolaşıyor. Bu arada geçen ay "Pineapple Express" filminin elestirisinde Seth Rogen'i Seth Green ile karıştırmışız. Dikkatli okurlarımıza teşekkür eder, Bay Rogen'den özür dileriz.

Not: DVD ve Blu-ray çıkışlarıyla ilgili olarak merak ettiğiniz her şeyi bize sorabilirsiniz.
Mail adresimiz: sanatelk@gmail.com

DVD Rehberi

Ziyaretçiler / The Strangers (2008)

Evde tek başına...

Yön: Bryan Bertino
Oyn: Liv Tyler, Scott Speedman
Süre: 85 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** -

Haneke, ünlü filmi "Funny Games / Ölümcül Oyunlar"ı Amerikalı izleyici için bütün planlarını aynen koruyarak yeniden çekmişti. "Ziyaretçiler", Haneke'nin bu çabasını boşa çıkarıyor. Çünkü bu film, bir açıdan Amerikalılar için çekilmiş yeni "Ölümcül Oyunlar"ın ta kendisi. Özellikle koltuğunda hoplamaya meraklı seyirci için çekilmiş film, bazı anlarda gerçekten sinir bozucu olmayı başarıyor. Tedirgin edici öyküsüyle amacına ulaşmış bir gişe filmi olarak da tanımlanabilir. Metrekareye birkaç psikopat katilin düştüğü asikâr olan bir coğrafyada bir yazlık evin kapısı çalıyor. İçerde genç bir çiftimiz var. Kristen McKay (Tyler) ve James Hoyt (Speedman) için o gece, James'in ailesinin gözlerden uzak yazlık evinde bir kutlama gecesi olacakken, arkadaşlarının düğününden eve döndüklerinde planları hiç de bekledikleri gibi gelişmiyor. Kendi sorunları bir yana, sabahın dördünde de rahatsız edici bir soruyla kapıya birisi dayanıyor. Üç maskeli yabancı tarafından kuşatılan evde ölüm-kalım mücadelesi veriyorlar. Kurbanlarını rastgele seçen yabancılar, Amerikalılar'ın görmek isteyeceği türden bir sapkınlık resitali sunuyorlar bizlere. Kaçış noktaları birer birer tıkanan çiftin hikayesi gerçekten de gerilim dolu. Öykü, bizzat yönetmen Bryan Bertino tarafından yazılmış. Özellikle türün hayranları kayıtsız kalmamalı. Dergimiz yayına hazırlandığı sırada DVD'nin ekstra içeriği henüz kesinlik kazanmamıştı.

Murat Erşahin

Aynalar / Mirrors (2008)

Jack Bauer cinlere karşı!

Yön: Alexandre Aja
Oyn: Kiefer Sutherland, Paula Patton, Cameron Boyce
Süre: 110 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪ **Ekstralar:** -

"**Constantine**"de Keanu Reeves'in beden zaptedici bir cini aynaya hapsederek bir genç kızı kurtardığı o garip ve ürkütücü şeytan çıkarma törenini anımsıyor musunuz? İşte "Aynalar"da o cin başrolde. Neredeyse her korku filminde aynada beliren bir dehşet görüntüsü, "Hay allah, hepsi bir hayalmiş!" klişesi sıkça kullanılsa da, çağdaş korku sinemasında bu sırlı camları ikna edici dehşetlerin ana unsuru olarak kullanmaya pek yanaşmazlar. "Şeker Adam" ve "Karanlıklar Prensi"nin yanına koyabileceğiniz örneklerin sayısı bir elin parmaklarını geçmeyebilir. Nitekim film, tıpatıp "Şeker Adam"ınkine benzeyen çok sık ve heyecan verici bir jenerikle açılıyor. Ama biraz da o malum kliseyi çok iyi bildiğimizden olsa gerek, "Aynalar" ilk etapta çok fazla umut vermiyor. (Yönetmen koltuğunda "Yüksek Tansiyon" ustası Aja olsa bile.) Yıllardır üzerine yapışan Jack Bauer etiketinden kurtulmayı hiç istemiyormuş gibi, sinema filmlerinde bile polis rollerini oynamayı sürdüren Sutherland'in varlığı başlı başına bir talihsizlik. Aja'nın dehşet sahnelerini kliseden kurtarma çabası sürekli "Jack Bauer korku tünelinde!" hissiyle baltalanıyor. Örneğin, manastırda inzivaya çekilmiş bir rahibeyi silah zoruyla kaçırmaya teşebbüs ettiği bir sahne var ki, evlere şenlik! Yoksa film ilk anda yarattığı intibanın tersine, yavan ve gülünç bir hortlak öyküsü değil; düpedüz ürkütücü bir şeytan filmi. Özellikle aynalarla kaplı tedavi odasında geçen son bölüm ve karamsar finali, sabrınızı bir miktar ödüllendiriyor.

Kerem Sanatel

Ölüm Yarışı / Death Race (2008)

Dört tekerlekli tabut

Yön: Paul W.S. Anderson
Oyn: Jason Statham, Joan Allen, Ian McShane
Süre: 105 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

Yakın gelecekte, azılı suçlularla dolu bir hapishanenin kanun dışı yöneticileri, cezaevindeki mahkümları ölümcül bir araba yarışına zorlayarak bol miktarda para kazanmaktadır. Bir çeşit gladyatör oyunu olan bu kanlı yarış, kısa sürede bir bahis çılgınlığına dönüşmüştür. Kariyerinde üç şampiyonluk kazanmış otomobil yarışçısı Jensen Ames (Statham), tam hayatını düzene koyduğunu düşündüğü bir anda işlemediği bir cinayet yüzünden hapse atılır. Kanunsuz yarışlarda öldürülmesi imkânsız olarak kabul edilen gizemli sürücü Ames'in önüne, cezaevinin despot yöneticisi tarafından iki seçenek konulur: Gladyatör oyununa katılırsa özgürlüğüne kavuşabilecek, katılmazsa hücreye kapatılıp orada çürümeye terk edilecektir. Başrollerini David Carradine ve Sylvester Stallone'nin paylaştıkları 1975 yapımı "Death Race 2000" filminin yeniden çevriminin yönetmeni "Resident Evil / Ölümcül Deney" ve "Alien vs. Predator" filmlerinden tanıdığımız Paul W.S. Anderson. Bilimkurgu ve gerilim kırması hareketli macerada, usta aktris Joan Allen, kötücül hapishane müdürünü canlandırıyor. Tyrese Gibson, Natalie Martinez, Max Ryan ve Ian McShane, sürükleyici filmin öne çıkan diğer oyuncuları.

EKSTRALAR: İki yapım belgeseli, yapımcı ve yönetmenin katıldığı sesli yorum seçeneği.

Murat Erşahin

Şampiyonun Dirilişi Resurrecting The Champ (2007)

Yaşayan ölülerin gecesi...

Yön: Rod Lurie
Oyn: Samuel L. Jackson, Josh Hartnett, Kathryn Morris
Süre: 112 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 2.0 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪ Ekstralar: ✪

Jeneriğinde "gerçek bir olaya dayanmaktadır" yazan filmlerin her zaman gerçeği yansıtmadığını biliyorsunuz. Şüpheli yaklaşımınız bu filme yarıyor, çünkü zaten gerçek diye anlatılan hikaye aslında yalanlar üzerine kurulu. Söyle ki: Denver Times gazetesinin spor yazarı Erik Kernan (Hartnett) işten atılmamak için kapaktan girebilecekleri bir makale konusu ararken sokaklarda yaşayan eski bir boksöre rastlıyor. Şampiyon lakabıyla ortalıkta dolaşıp çöp toplayan bu yarı meczup adamın (Jackson) efsanevi Bob Satterfield olduğu anlaşılınca, Kernan bu adamın yükseliş ve düşüş öyküsünü yazmaya koyuluyor. Kernan ününe ün katarken, Satterfield hâlâ sokaklarda hırpalanıyor, ona tiksintiyle bakılıyor. Kernan, onun eline sıkıştırdığı birkaç dolarla vicdanını rahatlatıyor v.s. Gördüğünüz gibi hikaye aslında çok sempatik değil. Ancak ilginç bir U dönüşü var. Satterfield'ın yıllar önce öldüğünü iddia eden birileri ortaya çıkıp da Kernan'ın tüm kariyeri tehlikeye girince, bir gazetecinin haber uğruna nelere tav olduğunu görüyoruz. Utancından yerin dibine battığı zaman, bir TV müdürü çıkıp "Hiç kimse gerçekleri istemiyor, boş ver," diye moral veriyor ona. Hem bu satır aralarını yakalamak, hem de yıllardır yılanların anasına küfrederken bile hep aynı ses tonuyla, hep aynı karakteri canlandıran Jackson'ın "Ucuz Roman"dan beri en iyi performansına tanık olmak için göz atmaya değer. Burada Jackson değil, bir karakter var bu kez.

Kerem Sanatel

Üvey Kardeşler
Step Brothers (2008)

Kırklık oğlan çocukları...

Yön: Adam McKay
Oyn: Will Ferrell, John C. Reilly, Mary Steenburgen
Süre: 101 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Lars Von Trier'in "Gerizekalılar"ından bu yana salaklık üzerine yapılmış en sinir bozucu film karşımızda! Keşke imkan bulsak da Trier'e bu komediyi sevip sevmediğini sorsak. Bayıldığını tahmin etmek mümkün. Ferrell ve Reilly, 40 yaşında olmalarına rağmen hâlâ dul ebeveynleriyle yaşayan iki "büyümemiş oğlan çocuğu"nu canlandırıyorlar. Biri annesiyle yaşıyor, diğeri de babasıyla. Anne ve baba, yıldırım aşkıyla evlenmeye karar verince de birbirlerinin üvey kardeşi olarak aynı evde yaşamak zorunda kalıyorlar. Kıyamet de bundan sonra kopuyor. Brennan ve Dale'in durumları, hâlâ bir baltaya sap olamamış koca kazıklardan epey farklı. Sanki onların hayatında bir tuşa basılmış ve 15 yaşında kalakalmışlar. Artık bir komedi fabrikası olduğunu rahatlıkla iddia edebileceğiniz Judd Apatow stüdyosu (neredeyse her ay bir Apatow filmi bu sayfalarda yer buluyor) diğer Apatow filmlerini mumla aratacak kadar aşırıya kaçıyor bu kez. Olup bitenler sanki sırf seyirciyi utancından yerin dibine sokmak için kurulmuş. Hele finale doğru bir öğlen yemeği sahnesi var ki, en tabu tanımaz Dogma filmine bile külahını ters giydirir. Dünyanın en tehlikeli uyurgezerleri ve bir uyurgezerin niye uyandırılmaması gerektiğinin yanıtı da bu filmde. Çoğunlukla gülünç değil, asap bozucu. Beri yandan, derinden derine gerzekliğin şifrelerini çözüyor sanki.

EKSTRALAR: Yapım belgeseli, silinmiş sahneler, çekim hataları, müzik videosu ve oyuncuların katıldığı sesli yorum seçeneği.

Kerem Sanatel

Çılgın Rekabet
The Promotion (2008)

Süper marketlerin perde arkası...

Yön: Steve Conrad
Oyn: Seann William Scott, John C. Reilly, Jenna Fischer
Süre: 82 dk.
Ses: Türkçe 2.0, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Sony BMG
Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

Bağımsızlar cephesindeki o tuhaf ama cazibeli komedilerden biri. Çekirdek konusuna baktığınızda tuhaflık söyle dursun, bir Jim Carrey komedisi bile olabileceğini düşünüyor insan. Aynı süpermarkette yönetici asistanlığı yapan ve yeni açılacak mağazaya müdür olarak terfi etmenin hayalini kuran iki kişi, terfiyi kapmak için birbirlerini kötülemeye çalışıyorlar. Bu ezeli rekabet öyküsü, etik yanlışlıklarla dolu, sürekli olumsuz mesajlar veren, hırs olgusunu sözümona yeriyormuş gibi yapan ama aslında alttan alta sistemi destekleyen o ikiyüzlü komedilerden biri de olabilirdi. "The Pursuit of Happyness / Umudunu Kaybetme" ve "The Weather Man / Fırtınalı Hayatlar"ın yazarı Conrad'ın elinden çıkan öykü ise müthiş doğal, gerçekçi ve insani görünüyor. Rekabet ederken çeşitli utanç verici durumlara kazara düşen Teddy ve Doug, aslında birbirlerinin kuyusunu değil, sadece kendi kuyularını kazıyorlar. Bunu da kırdıkları potlarla, dikkatsizlikleriyle, fevri davranışlarıyla veya sadece insani tepkiler göstererek yapıyorlar. Conrad'ın çok ilginç bir ritm ve mizah anlayışı var. Asla sululuğa düşmüyor. Birtakım sahneleri ve sessizlik anlarını absürde varacak denli uzatıyor. Bazı diyaloglar sanki bu dünyaya ait değilmiş gibi. Bu haliyle en yakın akrabası, 1999 yapımı "Election" olabilir.

EKSTRALAR: Yapım belgeseli, silinmiş sahneler ve çekim hataları.

Kerem Sanatel

Mustafa (2008)

Tartışmalı belgeselle ikinci buluşma...

Yön: Can Dündar
Süre: 130 dk.
Ses: Türkçe 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 16x9
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪
Ekstralar: ✪✪

Cumhuriyetimizin kurucusu, ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Selanik'te doğumundan Dolmabahçe'de yaşama gözlerini yummasına dek hayatı, bir belgesel olarak karşımızda. Can Dündar'ın yazıp yönettiği, çekimleri Türkiye, Makedonya ve Yunanistan'da yapılan belgeselin müzikleri, usta müzisyen Goran Bregovic imzalı. Sanat yönetmenliğini Yusuf Akçura'nın, görüntü yönetmenliğini Candan Murat Özcan'ın ve kurgusunu Andreas Treske'nin üstlendiği biyografi, 29 Ekim 2008'de vizyona girmiş ve izleyiciyle sinema salonlarında buluşmuştu. 'Babasını kaybedip evsiz kalınca çalı çırpıdan bir yuva yaptı kendine. Yarın, toprağını kaybeden halkına, çöken çınarın dallarından yepyeni bir yurt kuracaktı' sözleriyle tanıtılan belgesel, ulu önderi, askeri, siyasi ve özellikle insani yönleriyle ele alıyor. Yüzyıla yön vermiş bu dahi ismin hayatına iki saatte değinmeye çalışan belgesel, özellikle onu gerçekten tanımayan genç kuşaklar için kesfi gerekli bir çalışma. Yüzyılın en önemli devlet adamlarından, devrimcilerinden biri olan Mustafa Kemal'in özel yaşamına, ulusuna bağımsızlık kazandıran askeri kahramanlıkları, devrimciliği ve devlet adamlığından daha fazla yer verildiği görüşü ise, film üzerine çokça tartışılan önemli bir nokta.

EKSTRALAR: Yönetmenle söyleşi, yönetmenin özgeçmişi, kamera arkası.

Murat Erşahin

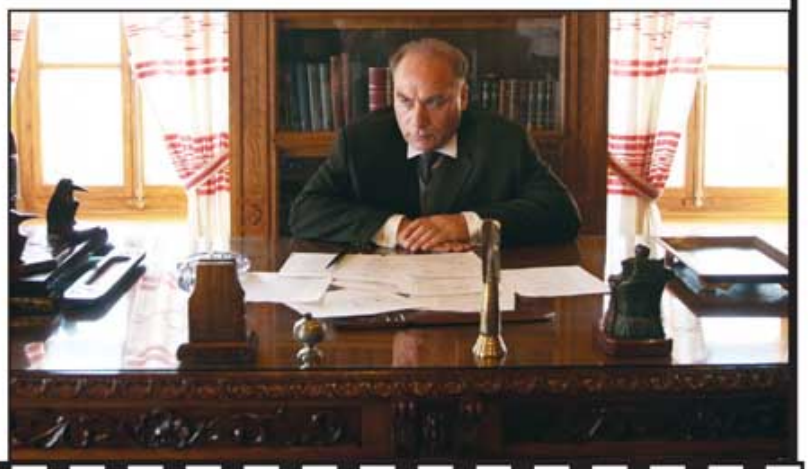

Klon Savaşları / Star Wars: The Clone Wars (2008)

Yön: Dave Filoni
Seslendirenler: Matt Lanter, Ashley Eckstein
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

Uzun zaman önce çok uzak bir galakside hikayeler sinema filmi olarak anlatılıyordu. Bu devir geçtiğimiz yıl değişti ve "Yıldız Savaşları" evreninin ilk uzun metrajlı animasyon filmi 2008 yılında gösterime girdi. Sonuç ileri derecede bir hayalkırıklığı olsa da, "Sith'in İntikamı"ndan sonra, sinema salonunda bir kez daha ışın kılıcı sesi işitebilmek hoş sayılırdı. "Klon Savaşları", "Klonların Saldırısı" ile "Sith'in İntikamı" arasında geçen dönemden bir kesit sunuyordu. Öykü, Anakin'in öğrencisi Ashoka ile verdiği mücadeleyle temelleniyordu. Neyse ki "Yıldız Savaşları" evreninde bu filmi unutturacak bolca malzeme mevcut. DVD'de ekstra olarak yönetmen, yapımcı ve senaryo yazarlarının sesli yorumları yer alıyor. **M.E.Eren**

Osmanlı Cumhuriyeti (2008)

Yön: Gani Müjde
Oyn: Ata Demirer, Vildan Atasever
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪ **Ekstralar:** -

Atatürk'ün olmadığı, Kurtuluş Savaşı'nın yapılmadığı, Osmanlı'nın Amerikan mandası altında varlığını sürdürdüğü bir Türkiye tablosu çiziyor film. Hiç kimsenin saymadığı Osmanlı padişahı Yedinci Osman'la tanışıyoruz. Amerika'nın boyunduruğu ve Avrupa Birliği'nin planları arasında bağımsızlığını tamamen yitirmiş bir ülkedeyiz. Sevr imzalanmış. Sınırlar Ankara'da bitiyor. Kaybettiklerimiz yanında kazandığımız hemen hiçbir şey yok! Film, tam bağımsızlık meselesini kurcalarken, hüzünlü öyküsüne mizah da eklemiş. Ama traji-komik öykünün ciddi yanı, komediye göre daha ağır basıyor. Padişah rolündeki Ata Demirer'e, Vildan Atasever, Sümer Tilmaç, Ali Düşenkalkar ve Ruhsar Öcal eşlik ediyorlar. **M. E.**

Cengiz Han Genghis Khan (2007)

Yön: Shinichiro Sawai
Oyn: Takashi Sorimachi, Rei Kikukawa
Şirket: Sony BMG
Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

Lütfen aynı yıl Moğol dilinde çekilmiş öteki Cengiz Han filmiyle karıştırmayınız. "Dünyanın ve Denizlerin Sonu" alt ismiyle çıkan bu Japon yapımı film, kabilelere bölünmüş Moğollar'ı tek bir ulus haline getirmeyi amaçlayan Timuçin'in öyküsünü soap-opera kıvamında, hatta o tür pembe dizilerin diliyle anlatıyor. Belki de soap-kabuki demek daha doğru olur. Tarihi epikler konusunda en iyi örneklerini Kurosawa döneminde veren bir ülke sineması için zayıf halka sayılabilecek film, daha ziyade bir Uzakdoğu westernini andırıyor. Hayli lezzetsiz 135 dakikalık süresiyle hazmı da zorlaşıyor tabii. Diskte kamera arkası belgeseli de var. **M. E.**

DVD Rehberi

Üç Maymun (2008)

Ödül avcısının ev sinemasına hızlı girişi...

Yön: Nuri Bilge Ceylan
Oyn: Yavuz Bingöl, Hatice Aslan, Ahmet Rıfat Şungar
Süre: 104 dk.
Ses: Türkçe 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Cannes'da "Uzak" ile Jüri Büyük Ödülü'nü, "İklimler" ile FIPRESCI olarak bilinen sinema yazarları birliği ödülünü kazanan Nuri Bilge Ceylan, "Üc Maymun" ile yine Cannes'da En İyi Yönetmen seçilmişti. Ceylan ödülünü alırken yaptığı konuşmada, "Bu ödülü birisine ithaf etmek istiyorum... Tutkuyla sevdiğim yalnız ve güzel ülkem Türkiye'ye..." ifadesini kullanmıştı. 45. Antalya Altın Portakal film festivalinde ise umduğunu bulamayan ve sadece SİYAD (Sinema Yazarları Derneği) ödülü ile En İyi Özel Efekt ödülünü kazanan film, müthiş görselliğiyle öne çıkan kapkara bir dram. Filmin adı da, acı ve sorumluluklardan, gerçeği görmeyerek, duymayarak ve gerçekler hakkında konuşmayarak kaçmaya çalışan karakterlere yapılan bir göndermeden geliyor. Bir ailenin, acı gerçekleri örtbas ederek her şeye rağmen bir arada kalma çabasını, olanca görselliğiyle öyküleyen filmin başrollerini Yavuz Bingöl, Hatice Aslan ve Ahmet Rıfat Şungar paylaşıyorlar. Senaryoda Nuri Bilge'ye eşlik eden isimler, aynı zamanda yönetmenin eşi olan Ebru Ceylan ve filmde önemli bir rol üstlenen Ercan Kesal. Yılın önemli filmlerinden biri kuşkusuz.

EKSTRALAR: İki diskli sette 200 dakikayı aşkın içerik bulunuyor. Bu içeriğin büyük çoğunluğu daha önce TV kanallarında yayımlanmış Ceylan söyleşilerinin derlenmesiyle oluşturulmuş. Aralarında Ünsal Oskay'ın hazırladığı program da var. Diskte yarım saatlik yapım belgeselinin yanı sıra Cannes töreninden görüntüler de bulunuyor.

Murat Erşahin

Bir Nefeste Hayat / The Life Before Her Eyes (2007)

Vicdanın sonsuz yankısı...

Yön: Vadim Perelman
Oyn: Uma Thurman, Evan Rachel Wood, Eva Amurri
Süre: 86 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.40:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Sony BMG
Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Son zamanlarda karşımıza çıkan en kafa karıştırıcı ve en sıkı yazılmış senaryolardan biri, Columbine lisesinde yaşanan faciamın bir benzerini, daha önce sinemada hiç işlenmemiş bir açıdan ele alıyor; yani katliamdan sağ kurtulan bir genç kızın vicdan azabı üzerinden. Okulda pek de hoş bir şanı olmayan Diana (gençliğini Wood, yetişkinliğini ise mükemmel bir Thurman canlandırıyor) en yakın dostu Maureen'le beraber tuvalette kapana kısıldıklarında, silahı onlara doğrultan genç, adeta sonsuza kadar yankılanacak bir soru sorar: "İkinizden sadece birini öldüreceğim, ama hanginiz olduğuna siz karar vereceksiniz!" Şair / yazar Laura Kasischke'nin çoksatar kitabından uyarlanan film için yönetmen Perelman mükemmel bir isim. Sinemada şiirsel anlatımı en başarılı kullanan birkaç gizli yetenekten biri olan Perelman, zihin kurcalayıcı bir şekilde yetişkin Diana ile genç Diana'nın yaşamı arasında mekik dokuyor, malum karar anına sık sık geri dönüyor. Bu karmaşık ancak gayet zarif biçimde açılan patikada ilerlerken ipuçlarını biraraya getirmek seyirci için gerçek bir fikir jimnastiğine dönüşüyor. Afallatıcı finalinden sonra filme kesinlikle geri dönmek isteyebilir, ne kadar incelikle örüldüğüne şahit olup biraz daha hayran kalabilirsiniz.

EKSTRALAR: Kamera arkası, silinmiş sahneler, alternatif son, resim galerisi.

Kerem Sanatel

İçerdeki Adam / Inside Man (2006)

Suç, ceza, hırs ve iktidar...

Yön: Spike Lee
Oyn: Denzel Washington, Clive Owen, Jodie Foster
Süre: 123 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪ Ekstralar:-

Özellikle çok ses getirmiş sosyo-politik filmleriyle tanınan usta yönetmen Spike Lee, bu kez farklı bir işle çıkıyor karşımıza. Lee'nin, beklenmedik gelişmelerle süslü, soygun ve rehin alma temalı filmi zekice bir senaryoya sahip. Başrolde Jean-Paul Belmondo'nun yer aldığı 1985 yapımı Fransa-Kanada ortak yapımı olan "Hold-Up"ın zenginleştirilmiş bir versiyonu da denilebilir. Bir banka soygunu, bankadaki rehineler, dışarda bekleyen polisler ve kasanın içinde gizlenen sırlar... Mükemmel planlanmış bir banka soygununun gizemi temelinde, iktidar ve güç gibi olguların cazibesi; hırs ve ihtirasın çirkinliği keşfe çıkılıyor. "İçerdeki Adam / The Inside Man"in genel öykü akışı içerisinde birbiriyle çatışma halinde olan üç ana karakter vardır. Bunlar, çözümlenmesi zor bir bulmacanın belirli bir düzen içinde birbirine bağlanmış parçalarını temsil ederler. Her parça aslında göründüğü gibi midir? Keith Frazier (Washington), polis departmanındaki yozlaşma skandalını açığa çıkarmaya uğraşan yeni terfi etmiş bir dedektiftir. Donald Russell (Owen), banka soygunları hakkında bildiğimiz her şeyi baş aşağı çeviren çok zeki bir banka soyguncusudur. Madeleine White (Foster) ise, müşterilerinin ödediği her doları sonuna kadar hak eden Manhattan'ın esrarengiz borsacıdır. Zekice yazılmış bu sürükleyici ve dinamik filmi kaçırmayın. İlk baskısı tükenen DVD ülkemizde ikinci kez yayımlanıyor. Ancak ekstra içeriği yine bulunmuyor.

Murat Erşahin

Gözyaşlarının Annesi
Mother of Tears (2007)

Yön: Dario Argento
Oyn: Asia Argento, Udo Kier, Daria Nicolodi
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪ Ekstralar: -

Korku filmlerinin kült ismi Dario Argento'nun 1977'de "Suspiria" ile başlayıp "Inferno" ile süren korkunç üçlemesi, otuz yılın ardından bu filmle sona eriyor. En az ilk iki film kadar kanlı ve vahşi olan üçüncü halkada yönetmenin kızı Asia Argento ve annesi Daria Nicolodi, yine bir anne-kızı canlandırıyorlar. Sarah Mandy (Argento), eski bir mezarda bulduğu antika kavanozun üstündeki mührü kırar. Dünyaya hükmeden cadıyı, yani 'gözyaşlarının annesi'nin korkunç güçlerini bilmeden serbest bırakır. Böylelikle dehşet dolu bir suç ve intihar dalgası Roma'yı sarar. Sarah, cadıya karşı ancak ölü annesinin yardımıyla savaşacaktır. Argento hayranları için bir mecburiyet.

M.E.

Yıldırım Hızı
A Sound Of Thunder (2005)

Yön: Peter Hyams
Oyn: Edward Burns, Catherine McCormack
Şirket: Sony BMG
Film: ✪✪
Ekstralar: -

Ray Bradbury'nin ilk kez 1952 yılında yayımlanmış ve o yıldan sonra çeşitli dergilerde defalarca basılarak "en çok yayımlanan öyküler" sıralamasında ilk on öykü arasına girmiş aynı adlı eserinden uyarlama. Filmde zaman yolculuğunun ticari amaçla kullanıldığı 2055 yılına gidiyoruz. Çok zengin müşteriler, yıllarca sıra bekledikten sonra, taş devrine ışınlamp bir T-Rex'i öldürüp geri dönüyorlar. Yine de son zaman yolculuğu sırasında teknik bir arıza yaşanıyor ve panik nedeniyle gruptan kısa süreliğine ayrılanlar oluyor. Asıl kıyamet de ondan sonra kopuyor. Filmde felakete yol açan şey, aslında zaman yolculuğu değil, dijital efektler. Bradbury'nin lirik anlatımından ise eser bile yok.

K.S.

Nabız / Pulse (2006)

Yön: Jim Sonzero
Oyn: Kristen Bell, Ian Somerhalder
Şirket: Sony BMG
Film: ✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Senaryosunda Wes Craven'ın imzasını gördüğümüz "Nabız", modern hayatın insanın manevi varlığına yüklediği paranoyalar üzerine yapılmış, yer yer etkileyici olabilen vasatın üstünde bir gerilim. "Nabız", bilgisayar yoluyla yayılan bir intihar virüsünden, hacker arkadaşlarının ölümü vesilesiyle haberdar olan bir grup insanın bu doğaüstü virüsle mücadelesini konu alıyor. Tüm modern dünyayı tehdit etmek gibi büyük bir iddiaya sahip olan bu güçler karşısında kahramanlarımızın hali pek iç açıcı olmuyor elbet. Hikaye tanıdık mı geldi? Haklısınız. "Nabız", 2001 yapımı Japon filmi "Kairo"nun yeniden çevrimi oluyor. Gerçi ülkemizde bunun "yapılamaması" da vardı: Dabbe! DVD'de üç yapım belgeseli ve silinmiş sahneler var.

M.E.Eren

Kehanet / The Omen (1976)

Korku sineması tarihinin kusurlu güzeli...

Yönetmen: Richard Donner
Senaryo: David Seltzer (aynı adlı kendi romanından)
Oyuncular: Gregory Peck, Lee Remick, David Warner
Süre: 111 dk.
Ses: İngilizce 2.0 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon

Damien'ın antolojilere altın harflerle kazınmış öyküsü, kutsal metinlerdeki kehanetlerden türetilmisse de gelisini haberleyen sey aslında yine korku sinemasının, daha genel açılımıyla da toplumsal korkunun ta kendisiydi. Vietnam savasının henüz dindiği, barışçıl devlet baskanlarının öldürüldüğü, azınlık sanılan grupların ortak bilinçle harekete geçip sosyal dalgalanmalara yol açtığı, Çin'in Sovyet ittifakından koparak ikinci bir "kızıl" tehlike haline dönüstüğü, en önemlisi gelecek 50 yılı da kapsayacak Batı-Doğu gerginliğinin ilk kıvılcımlarının atıldığı dönemdi 60'ların sonu. Muhafazakar Amerikalılar'ın derin bir korkuya kapılması kaçınılmazdı. Onlar da, belki de en son Ortaçağ'da yaşayan akranlarının yaptığı gibi, açıklamakta güçlük çektikleri korkularını, kötülüğün ezeli tasvirine yansıtarak avundular: Seytan. Sonuç olarak hem "Rosemary'nin Bebeği" (1968) hem de "The Exorcist" (1973) bu açıklama arayısının ve avunmanın simgesel uzantılarıydı.

Bu manzarayı önünüzde tutunca "Kehanet" sinema tarihinin en özgün fikri olarak sivrilmiyor belki. Ne var ki iman gücüne rağmen kötülüğün engellenemeyeceğine dair bir önerme getirerek dönemin kötümserliğini seleflerinden çok daha iyi yakalıyor. Seytani bebek filmleri furyasının asıl "Kehanet"ten sonra başlaması bile yeterli bir gösterge sayılabilir. Zamanın efsaneye dönüstürdüğü hemen her film gibi "Kehanet" de efsane olsun diye çekilmemisti. Hollywood'un özgün fikir sıkıntısı çektiği zamanlarda İncil'i kanıstırmadığını biliyoruz. Bu huylarını 50'lerin sonlarında terk etmislerdi. Nitekim filmin çekirdek öyküsü stüdyolardan degil, alelade bir yemek sohbeti sırasında ortaya çıkmıstı. Seltzer'in, kalem oynatmaya baslamadan önce üç aylık araştırma döneminden geçtiği hikayeyi yazması ise sadece dört haftasını almıştı. İnanılmaz ayrıntılar ne kadar törpülenirse o kadar gerçekçi bir öykünün ortaya çıkacağını düsünen yapımcıların talebi üzerine tarikatlardan ve gargoyllarını süslediği gotik binalardan uzak durmustu. Bu yüzden kitapta yer alan ve çakal tarafından gebe bırakılan bir kadının betimlemesine filmde asla yer verilmemisti. Halbuki malzeme buna çok müsaitti. Seltzer'in senaryo metni, bunun yerine seytan yamlsamasına odaklanıyor ve hikayeyi psikolojik bir gerilim filmi olarak kuruyordu. Kutsal metinlerdeki "Kötülük sonsuz denizden yükselecek" gibi muğlak tanımları "Deccal siyasetin içinden gelecek" seklinde deşifre ederken yeni komplo teorilerine kapı açıyor ve siyasi gerilim kalıplarına da yaklaşıyordu.

O vakte kadar TV filmleriyle oyalanan ve kariyerinin TV'ye kilitlenip kalmasından endiselenen Donner, filme hiçbir zaman bir korku filmi gözüyle bakmamıştı zaten. Buna rağmen filmde "Damien gerçekten Deccal'ın tezahürü mü? Zincirleme tesadüfler ortak bir hezeyana mı yol açıyor?" gibi sorularla izleyiciyi ikilemde bırakmak hedeflenmemis, doğrudan etki amaçlanmıştı. Gerçekten de seyirciye sunulan tüm bilgi kırıntıları Damien'ın kimliğine dair süpheye yer bırakmayacak niteliktedir. Filmi ilk bastaki psikolojik gerilim tavrından uzaklaştıran önemli bir etkendir bu belki de.

Uluslararası dolaşıma çıkmayıp sadece yerel sinemalarda gösterilen küçük çaplı yapımlara ayrılan 2.8 milyon dolarlık bütçeyle Donner'ın teknik gövde gösterisine girişecek durumu yoktu. Nitekim ölüm sahnelerinin birçoğunda özel efekt uzmanı John Richardson'ın yaratıcı çözümlerine güvenmek zorunda kalmıştı. Mesela, rahibin ölüm sahnesini senaryoda yazıldığı gibi [çatıdan fırlayan metal çubuk rahibin kafasından girer kaba etinden çıkar ve cesedi kazığa geçirilmişçesine kalakalır] çekmenin imkansız olduğunu anladıkları durumlarda yapabilecekleriyle idare etmislerdi. Bu yüzdendir ki, bugün bakıldığında filmin özel efektleri fazlasıyla sıntır, ama etki gücünden pek fazla sey yitirmez.

Donner filmde, ek harcama gerektirmeyen reji yeteneğine, mizansenlere, kusursuz kadrajlara, ve kurguya yükleniyor. Elinde sinema gramerinin yalın ve sonsuz olanakları varken fazlasına da ihtiyacı yok aslında. Meshur kafa kopma sahnesinin inandırıcılığından süpheye düsünce kurgu masasında seyircilere tuzak kurduğu dikkat çekiyor. İzleyicilerin korkunç sahnelerde yaklaşık üç saniye kadar gözlerini kapadıklarını gözlemleyen yönetmen, sahneyi geri dönüslü kurgulayarak uzatmış mesela. Böylece seyirciler gözlerini açtıklarında dehset hâlâ orada bekliyor. "Kehanet" bugün korku sinemasını hâlâ etkileyen bir klasik olarak sinema tarihinde sarsılmaz bir yere sahip. Bu ay yayımlanan Blu-ray baskısıyla da filme bir kez daha geri dönmek ve o essiz tema müziğiyle bir kez daha titremek, korku müptelalarına yine tuhaf ve sapkın bir keyif verecek.

Kerem Sanatel

Matrix Üçlemesi / The Matrix Trilogy (1999-2003)

Değişen dünyanın başyapıtı

Yön: Andy Wachowski, Larry Wachowski
Oyn: Keanu Reeves, Carrie-Anne Moss, Laurence Fishburne
Süre: 403 dk.
Ses: İngilizce 5.1 Dolby TrueHD
Görüntü: 1080p
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪✪

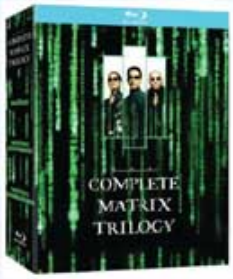

Üzerine sayısız tartışma kopanlan, hatta "iki delinin kuyuya attığı taş" muamelesi gören üçlemeyi yaklaşık 10 yıl sonra, onca yaygaradan uzak, sakin bir kafayla izlemek esas felsefesini kavramak adına çok daha verimli bir sonuca ulaştırıyor. Özellikle dünyanın büyük bir değişimin eşiğinde olduğu söylenen, kişisel gelişim felsefelerinin yaygınlaştığı günümüzde izlemek, onu biraz daha manidar kılıyor. Wachowski'ler, ilk defa bu Blu-ray baskısıyla sessizliklerini bozuyorlar. Diskteki yazılı sunumlarında niye bunca zaman açıklama yapmadıklarını veya sesli yoruma yanaşmadıklarını mantıklı bir şekilde izah ediyorlar. "Filmin tek bir okumayla izah edilmesini istemiyorduk, hâlâ da istemiyoruz." diyorlar. Gerçi sesli yoruma yine katılmıyorlar ama daha önce hiç yapılmamış bir şeyi yapıyorlar. İki farklı sesli yorumda eleştirmenlerle felsefecileri karşı karşıya getiriyorlar. İki grupta da filmi sevenler ve sevmeyenler karşılıklı tartışıyorlar. Bazılarını standart DVD baskısında da izlediğimiz yapım belgesellerinin yenilerini ise bu kez PIP (resim içinde resim) özelliğiyle filme paralel izleyebiliyoruz. Görüntü ve ses konusunda film ev sinemasında ilk kez orijinal sinema dokusunu yakalıyor. Ten renkleri bu kez yeşil değil, doğal. Aksiyonu içindeymiş gibi hissetmek de bu kez mümkün. (Blu-ray'de buna "impact feel" deniyor.) Özellikle tır tokuşması ve Zion'un direniş sahnelerini bir de burada görmelisiniz. **Kerem Sanatel**

Kung Fu Panda (2008)

Yön: Mark Osborne, John Stevenson
Ses: Jack Black, Angelina Jolie
Dolby TrueHD 5.1 / 1080p / Türkçe altyazı
Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Nesli tükenmek üzere olan iki tür (Pandalar ve kungfu filmleri) el sıkışıyor. Bu yılın "Wall.E" ile beraber en başarılı iki animasyonundan biri. Akıcı ve müthiş süratli animasyon tekniği, dalında bir ilk sayılabilir. Tam bir göz ziyafeti.

EKSTRALAR: Etkileşimli oyunlar her zamanki gibi sadece çok küçük yaştakilere hitap ediyor. Ödülü de yok! Çizim öğreten bölümler daha faydalı aslında. Yapım belgeselleri kısa ve öz. BD-Live desteği ise henüz çok zayıf; sadece değişik dillerde dublaj örnekleri var. 80'lerden kopup gelmiş gibi duran "Kung Fu Fighting" şarkısının klibi de burada. **K.S.**

Dünyanın Durduğu Gün
The Day The Earth Stood Still (1951)

Yön: Robert Wise
Oyn: Michael Rennie, Patricia Neal, Hugh Marlowe
DTS-HD 5.1 / 1080p / Türkçe altyazı
Film: ✪✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪✪✪

Dünyayı uyarmaya gelen Gort, orijinal filmde daha küçük; Klaatu ise daha az yakışıklı. Ama film, yeniden çevriminden en az 50 kat daha iyi. Bu kadar eski filmlere Blu-ray'in katabileceği çok fazla şey yok. Örneğin Patricia'nın kaçırıldığı sahnede teller hâlâ görünüyor. Subwoofer da hâlâ uyuyor. Filmin namına eksi puan değilse de Blu-ray namına artı puan da değil. Eğer iki diskli DVD baskısı zaten elinizde varsa, kaçırdığınız bir şey yok.

EKSTRALAR: İki diskli özel baskıdaki dopdolu içerik eksiksiz olarak burada, üstelik tek diskte. Etkileşimli iki oyun Blu-ray'e özel ekstralardan. **K.S.**

Aynalı Maske
Mirror Mask (2005)

Yön: Dave McKean
Oyn: Stephanie Leonidas, Stephen Fry, Jason Barry
Dolby TrueHD 5.1/ 1080p
Türkçe altyazı
Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Grafik roman serisi Sandman'in yaratıcı ekibi (çok yaşa Neil Gaiman!) fevkalade kişisel ilk filmlerinde, duygulanmızı harekete geçirecek bir hikaye anlatmaktan ziyade bilinçaltınızı kışkırtıp algılanmızı canlandıracak bir hikaye kokusu yaymayı hedeflemişti. Hâlâ tuhaf, biraz da zor. Ne yazık ki Blu-ray'le standart DVD baskısı arasında muazzam bir fark göremedik bu kez.

EKSTRALAR: DVD baskısıyla aynı. Sesli yorumlar, 52 dakikalık bir yapım belgeseli ve resim galerisi. HD sisteminizi özel hissettirecek bir durum yok yani. **K.S.**

Hazırlayan: Alkan Avcıoğlu
alkanavcioglu@yahoo.com

The Quiet Earth (1985)

Klasikleşen 'dünyada kalan son insan' filmlerinin unutulmuş bir örneği.

***Hikaye:** Sinema tarihindeki bütün deneyler gibi bu filmde de deney yolunda gitmez. Ve bir sabah bilimadamı Zac Hobson yatağında şaşkın bir şekilde cırılçıplak uyanır. Sahi dünyadaki herkes nereye gitmiştir?*

Neredeyse bütün anti-ütopya filmlerinin "Mad Max" şablonu üzerine kurulduğu bir dönem... Sinemasının varlığının bile hissedilmediği Yeni Zelanda'dan, adı sanı duyulmamış bir yönetmenden, düşük bütçeyle bu alt-janrın en verimli örneklerinden bir çıkıveriyor. 'Dünyada kalan son insan' temalı bu bilimkurgu, türünün en aklı başında örneklerinden biri. Tahmin edersiniz ki bilgisayar-temelli efektlerin, devasa pahalı kıyamet-sonrası setlerinin kurulmasına da imkan yok. Yeni Zelanda'nın sokaklarında Will Smith'in Need for Speed oynar gibi takılabileceği kadar şık bir film kotarmanın da imkanı yok bütçeyle. Ama zaten "The Quiet Earth"te her şey bu yüzden daha 'cansız' ve daha 'kıyamet' kokuyor. Gelgelelim, Geoff Murphy imzası taşıyan bu bilimkurgunun kültleşmesinde kritik bir neden var. Zamanını aksiyonlara, kan emici zombilere, dünyaya saldıran uzaylılara değil, meselesine kafa yormaya ayırması.

"The Quiet Earth" bazı bilimkurgu klasikleri gibi referans olarak kullanılan bir film değil. Ancak bazı bilimkurgu hayranlarının bildiği gibi bu tamamen bir şansızlık. Çünkü "The Quiet Earth" benzerlerine göre çok daha fazla içerik sunan yetkin bir kurmaca. Craig Harrison'ın romanından uyarlanan filmde Zac Hobson (Bruno Lawrence), Flashlight Projesi üzerine çalışan bir bilim adamıdır. Dünyanın etrafını saracak yeni bir enerji dalgası üzerine deney yapmakta olan Hobson, bir sabah uyandığında kendini sessizliğin ortasında ölü bir şehirde bulur. Etrafta yaşayan bir canlı kalmamıştır. İşyerine gittiğinde, Flashlight Projesi'nin tamamlandığını anlar. Filmin ilk 40 dakikası Hobson üzerinden 'Dünyada tek insan siz kalsaydınız neler yapardınız?' sorusuna cevap vererek ilerliyor. "The Last Man on Earth" ve de özellikle "I Am Legend/Ben Efsaneyim"de Will Smith'in karakteriyle paralellik taşıyan birçok detay da var. Hobson da hayatta kalan başkası varsa diye radyo frekanslarından sürekli yayın yapar. Hatta dahası, ilk yaptığı şeylerden biri şehirdeki billboard'lara 'Yaşayan tek insan ben miyim?' diye graffiti yapıp telefon numarası bırakmaktır. Çok geçmeden Hobson da en ilkel arzularını tatmine dönüştürme yolunu seçer. Polis megafonuyla bağırarak şehirde dolanır, dozerlerle binaları yıkar, kadın kıyafetleriyle dolanmaya başlar, şehrin en güzel plaj evine taşınır... Ancak yalnızlık kısa bir süre sonra ağır bir şekilde çöker. Hobson'u iki kişiymiş gibi bilardo oynarken ya da sarhoş olduğu bir gecede eve cansız manken atarken görürüz ("Ben Efsaneyim"den farkı mankenle utangaç utangaç konuşmaması). Filmin diğer yarısı hikayeye beyaz erkeğin yanına farklı bir cinsi (Joanne) ve farklı bir ırkı (Api) dahil ediyor. Bu basit kurulum, üçlünün hayatta kalma çabalarını, ego savaşlarını ve cinsellik temelinde insan ilişkilerini de inceleyerek devam ediyor.

Zac Hobson (Bruno Lawrence), bir sabah uyanır ve kendini ölü bir şehirde bulur.

Enerjinin insanlar üzerindeki etkisi için de basit ama etkili kurgu veya alan derinliği trüklerine başvuruyor film. "The Quiet Earth"ün en büyük artılarından biri hem konsept hem uygulama olarak ucuz görünmemeyi başarabilmesi. Bunda en büyük faktörlerden birisi filmin fütursuzca bilimkurgu fikirlerini peş peşe sıralamaya kapılmayıp dramatik yönünü ihmal etmemesi. Karakterlerin yaşadığı etkiyi görsel olarak temsil etmeye çalışan sahneler ve flashback'ler de dramatik yapıya uyumlu bir şekilde hizmet ediyor. "The Quiet Earth"ün soluk atmosferi, iddialı bir bilimkurgu fikrini aşırı stilize etmeyerek daha gerçekçi bir şekilde vermesine yarıyor. Film, fikrini, sıradan bir memurun başına geliyormuş gerçekçiliğinde, acele etmeden işliyor. "The Quiet Earth"ün bilimkurgu atmosferi, izleyicisiyle arasına gerçek-ötesi bir dünya sınırını koymaktan itina ile kaçınıyor. Yönetmen Geoff Murphy, 3 karakterlik basit dramatik kurulumuyla izleyiciyi de sorgulamaya davet ediyor. Hem de en temelinden...

"The Quiet Earth" bilhassa ilk yarısı ile muhteşem işler başaran bir film. Hobson'un geceyarısı yağmur altında sokakta saksafon çaldığı plan ve intihar girişiminden okyanusta yüzmesine ani bir şekilde kesme yapan genel planlar hafızalara kazınacak türden. Keza Hitler'in de aralarında bulunduğu ünlülerin maketlerine nutuk attığı sahne de öyle. İyi bir bilimkurguya hasret kaldığımız şu günlerde "The Quiet Earth" bünyelere ilaç gibi gelebilir. Özellikle bilimkurgu deyince özel efektleri değil fikirleri önemseyen bünyelere.

"The Quiet Earth" DVD'sini www.amazon.com adresinden temin edebilirsiniz. Altyazı içermeyen DVD'nin ekstraları her ne kadar zengin değilse de yapımcı Sam Pillsbury'nin yorumları oldukça ilgi çekici.

Sevimli Mahkum / After the Fox (1966)

1966 tarihli "Sevimli Mahkum" devler geçidi bir kadroyu bir araya getiren İtalyan-İngiliz ortak yapımı bir film. Amerikalı ünlü oyun yazarı Neil Simon ile İtalyan Yeni Gerçekçiliği'nin öncü isimlerinden Cesare Zavattini'nin beraber kaleme aldıkları film, usta yönetmen Vittorio De Sica'nın yönettiği ve başrollerini Peter Sellers, Victor Mature, Britt Ekland gibi majör isimlere verdiği, film endüstrisi ve yıldız sistemini alaya alan, incelikli espriler ve zekice diyaloglar içeren bir komedi. Müzikleri de Burt Bacharach imzası taşıyan "Sevimli Mahkum" bu inanılmaz kadronun hakkını tam veriyor mu tartışılır ama ortaya lezzetli ve defalarca izlenesi bir karışımın çıktığı kesin. Bu istisnai klasiğin film içinde film sahnelerinde, bizzat De Sica'nın Fox tarafından soyulan bir yönetmeni canlandırması da hayli ironik bir seçim. Hatırlanacağı gibi "Sevimli Mahkum", hırsızlar arasında efsane olan Aldo Vanucci'nin namı diğer Tilki'nin kendisine ünlü bir Yeni Dalga yönetmeni süsü vererek film çekme numarasıyla soygun yapmasını anlatıyordu. Tilki'ye soygun teklifinin geldiği aşağıdaki sahne filmin muhtesem anlarından bir tanesi: Tilki bu konudaki kontağıyla buluşmaya gittiğinde kimle görüşeceğini bilmemektedir. Kontağını soruşturduğunda ona can alıcı güzellikte bir kadının masası gösterilince çok şaşırır. Kadının yanına gittiğinde kadından kalın bir erkek sesi çıkar. Aslında sesin sahibi, Tilki'ye işi teklif edecek olan Okra, kadınla sırt sırta oturmaktadır ve şüphe çekmemek için bu yolu seçmiştir. Ortaya oldukça komik ve çarpıcı bir sahne çıkar çünkü Okra bu güzel kadına resmen dublaj yapmaktadır. Kadının dudak hareketleri tamamen Okra'nın söylediklerine göredir; en spontane gelişenler bile. Okra konuşmaktayken, kadının güzelliğine çarpılan çapkın Tilki'nin fırsattan istifade kadını öpmeye ve kur yapmaya başladığını da hatırlatalım.

Aldo: Affedersiniz, benim masam biraz kalabalık. Size katılabilir miyim?
Okra: Her anlamda, Senyör Vanucci. Dikkatleri üzerimize çekmek istemeyiz, değil mi? Lütfen bu abartılı tedbirlerimi bağışlayın. Ama güneş yanığı gibi görünen fesli bir adam yerine güzel bir kadınla görüşmeniz daha az şüphe çeker diye düşünüyorum. Yanlış mı?
Aldo: Doğru. Ve çok daha keyifli.
Okra: Güzel. Yüz yüze olmasak bile sırt sırtayız. Benim adım Okra. Kızsa. Kızın bir önemi yok. İçkileri söyle.
Aldo: Garson. Üç viski.
Okra: İki tane. Ben sizinle değilim.
Aldo: Pardon. İki.
Okra: Oyunun bu aşamasında hataları göze alamayız. Değil mi, Senyör Tilki, ya da ortak mı demeliyim?
Aldo: Henüz ortak değiliz, Senyör Okra. Sigara?
Okra: Ben kullanmıyorum. Ama kız kullanıyor.
Garson: Bir viski, bir şarap. Turistlerle berabersiniz.
Okra: İşte teklifim.
Aldo: Elinizi tutmam daha iyi olur. Böyle daha iyi. Ne söylüyordunuz?
Okra: Doğrudan konuya geleceğim. Ortaklarımla benim elimizde 300 külçeden fazla altın bulunuyor.
Aldo: Altın şu anda nerede?
Okra: Açık denizde bir yerlerde.
Aldo: İlginç. Devam edin.
Okra: Özetleyerek anlatacağım.
Aldo: Keyfinize bakın. Acelemiz yok.
Okra: Sizi duyamıyorum. Ne yapıyorsunuz?
Aldo: Şüpheyi üstümüzden çekiyorum. Anlatmaya devam edin lütfen.
Okra: Ziyadesiyle nüfuz sahibi olan müşterilerim malın ayın 28'inde Roma'da teslim edilmesini bekliyorlar. Yani bugünden itibaren 2 haftamız var. Mümkün mü?
Aldo: Her şey mümkün.
Okra: İşte teklifim. Altının İtalya'ya sokulması ve Roma'ya ulaşmasının sağlanmasını ayarlamamız için size karın %25'ini teklif ediyorum. Tatmin oldunuz mu?
Aldo: Henüz değil.
Okra: Sizi uyarıyorum, müşterilerim hiç de sabırlı değildir. %30.
Aldo: Özür dilerim. Sizi duyamıyorum.
Okra: En fazla %40 önerebilirim. Duydunuz mu?
Aldo: Duyabiliyorum ama istemiyorum.
Okra: Öyleyse ne istiyorsunuz?
Aldo: Daha fazla görüşme.
Okra: İmkansız. 50-50, son teklifim.
Aldo: Alabildiğimizi almalıyız.
Okra: Size neden "Tilki" denildiğini şimdi anlıyorum. Bir anlaşmamız olduğunu umut ediyorum, Senyör.
Aldo: Üzerinde düşüneceğim. Sizin kadar güzel bir adamla iş yapmanın büyük bir zevk olduğunu söylemek isterim.

"Sevimli Mahkum" DVD'si Türkiye'de basılmadı. Yine de filmin İngilizce altyazı içeren bir baskısı www.amazon.co.uk adresinden sipariş verilebilir. DVD'de fragman dışında ekstra bulunmuyor.

SİNEMA'YA ABONE OLMANIN TAM ZAMANI!

Tüm yeni abonelere hediyemiz

FEDERICO FELLINI KOLEKSİYONU

Sinemaseverlere 4 DVD'lik koleksiyon seti

49.5 TL değerinde

1• Tatlı Hayat
2• Aylaklar
3• Ruhların Jülyeti
4• Sekiz Buçuk

SON TARİH 28 ŞUBAT 2009

Yıllık hediyeli abonelik bedeli 60 TL

Üstelik çeşitli kredi kartlarıyla 12 taksitle ödeme kolaylığı
Derginiz her ay yurtiçikargo güvencesi ile adresinize ulaşacaktır.

ABONE HATTI
216 651 5 651
www.turkuvazabone.com

Sinema Çıkışı

"İki Çizgi" ile yola devam

"Türev" ve "Yumurta"nın ardından, Selim Evci'nin ilk uzun metrajı "İki Çizgi"de karşımıza çıkan GÜLÇİN SANTIRCIOĞLU, ilişkilerini ve kendilerini sorgulayan kentli bir çiftin hikayesini anlatan filmde başrolü Kaan Keskin ile paylaşıyor.

Favori filmleriniz nelerdir?
Jane Campion'ın "Piyano"su, Milcho Manchevski'nin "Yağmurdan Once"si, "Çölde Çay", "Sil Baştan".

Favori yönetmenleriniz kimlerdir?
Michel Gondry, Stanley Kubrick, Coen Kardeşler, Milcho Manchevski, Metin Erksan.

Hangi oyuncuları beğeniyorsunuz?
Dünyadan Julianne Moore, Daniel Day Lewis. Bizden de Başak Köklükaya ve Bülent Emin Yarar'ı sayabilirim.

Çalışmak istediğiniz yönetmenler kimlerdir?
Onur Ünlü'yle gerçekten çok çalışmayı istiyorum. Özellikle "Güneşin Oğlu"nu izledikten sonra. İlk defa Özgü Namal'ın rolünü kıskandım!

Yarısında çıktığınız bir film var mı?
Artık yarıda çıkıyorum filmlerden! Eskiden çıkmıyordum, ama artık bazen tahammül edemediğim noktada çıkıyorum. Yavuz Özkan'ın "Hayal Kurma Dersleri"nden çıkmıştım, hem de koşarak!

İş gereği bulunduğunuz en acayip mekan neresiydi ve orada neler yaşadınız?
Hala Makedonya'da *(Elveda Rumeli dizisi için)* ahırın içinde çekim yapıyoruz. *(Gülüyor)*.

Sizce son 10 yılın sinema olayı neydi?
Dijital görüntünün kalitesinin artması ve negatife yaklaşmasıyla daha az paralara hikayeler anlatacak duruma gelinmesi bence.

Mutlaka oynamak istediğiniz bir rol ya da içinde bulunmak istediğiniz bir proje var mı?
Öyle bir rol ya da proje yok açıkçası benim için.

İdealinizdeki set ve yönetmen nasıl olmalı?
Bir yönetmenin zeki ve pratik olması çok önemli. Ayrıca hikayesini çok iyi hissetmiş, bu işi gerçekten seven ve bunu işine aktarabilen, iş dışında oturup bir iki kitap, oyun konuşulabilecek biri olması ve elbette seti kontrol edebilmesi, ama bunların hepsinin üzerinde, oyuncu seven bir yönetmen olması gerekiyor. Yönetmenlerin oyuncuları sevmediğini görüyorum. Gerçekten, oyuncu denen mahlukatı seven yönetmen, meselenin en önemli kısmı diye düşünüyorum.

Çocukken ne olmak isterdiniz?
"Artist" olmak isterdim!

Hangi konuda güçlüsünüz?
Açık konuşmak ve bunun arkasında durmak konusunda güçlüyüm.

Hangi konuda zayıfsınız?
Depresyon konusunda zayıfım.

Batıl inançlarınız var mı? Doğaüstü olaylara inanır mısınız?
Batıl inançlarım -hem de nasıl- var! En büyük bayramım Hıdrellez!

Ölümden sonra ne var?
Rahatlama var bence.

En büyük hayaliniz nedir?
Bazen sadece İzmir'de denizi seyretmek, en büyük hayalim oluyor şu sıralarda.

Favori kelimeniz nedir?
Favori kelimem yok ama son yıllarda aşktan söz ederken kurduğum bir cümle var. "Isadora Duncan, Yesenin'i öptüğünde, ardını düşünmemişti" diyorum. *(Yesenin, Duncan'ın büyük aşk yaşadığı şairdi).*

Bundan 10 yıl öncesine dönseniz kendinize ne öğüt verirdiniz?
"Rahat ol be kızım!" derdim.

Sabırsızlıkla beklediğiniz bir film, konser, sanat olayı vb var mı?
Michel Gondry'nin yeni filmi.

Hayatınız bir filme çekilse adı ne olurdu?
Onu da yönetmen koysun diyorum, çünkü hayatımın adını bazen başkaları koyuyor.

Yeni bir sinema projeniz var mı?
Caner-Alper Özyurtlu kardeşlerin bu yaz çekeceği ilk filmlerinde oynayacağım inşallah.

84,815 KİŞİNİN KATILDIĞI, EN BÜYÜK ANKET SONUCU: YILIN EN İYİ YABANCI MÜZİK RADYOSU

Number1

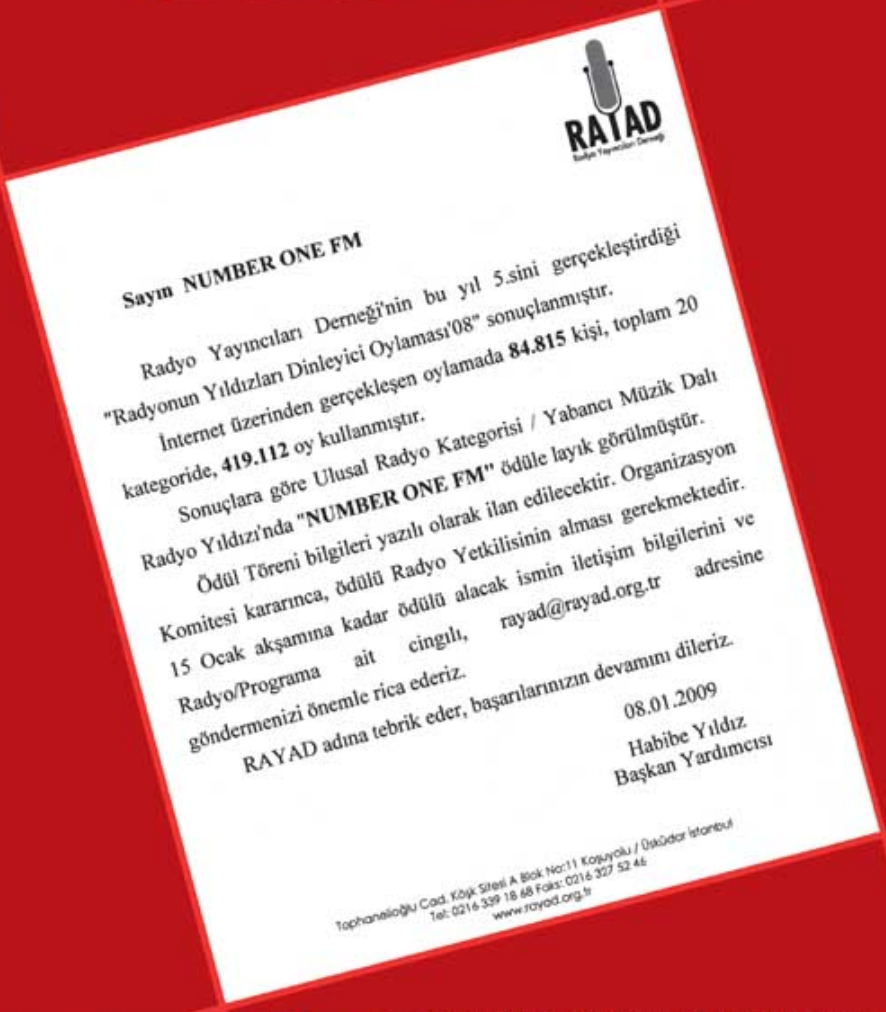

RAYAD
Radyo Yayıncıları Derneği

Sayın NUMBER ONE FM

Radyo Yayıncıları Derneği'nin bu yıl 5.sini gerçekleştirdiği "Radyonun Yıldızları Dinleyici Oylaması'08" sonuçlanmıştır. İnternet üzerinden gerçekleşen oylamada **84.815** kişi, toplam 20 kategoride, **419.112** oy kullanmıştır.

Sonuçlara göre Ulusal Radyo Kategorisi / Yabancı Müzik Dalı Radyo Yıldızı'nda **"NUMBER ONE FM"** ödüle layık görülmüştür.

Ödül Töreni bilgileri yazılı olarak ilan edilecektir. Organizasyon Komitesi kararınca, ödülü Radyo Yetkilisinin alması gerekmektedir. 15 Ocak akşamına kadar ödülü alacak ismin iletişim bilgilerini ve Radyo/Programa ait cingılı, rayad@rayad.org.tr adresine göndermenizi önemle rica ederiz.

RAYAD adına tebrik eder, başarılarınızın devamını dileriz.

08.01.2009

Habibe Yıldız
Başkan Yardımcısı

Tophaneliioğlu Cad. Köşk Sitesi A Blok No:11 Kısıklı / Üsküdar İstanbul
Tel: 0216 339 18 68 Faks: 0216 327 52 46
www.rayad.org.tr

1 MEDYA GRUBU

NRL Number1 KLAS FASHION CHANNEL

NUMBER ONE FM FREKANSLARI: İstanbul 102.4, Ankara 101.5, İzmir 90.5 , Bursa 102.4
Adana 107.7, Antalya 90.4, Hatay 97.0 Kocaeli 102.4, Kayseri 99.7, Eskişehir 102.5
İskenderun 94.0, Bodrum 102.4, Marmaris 102.5
Kuşadası 101.7, Çeşme 103.5, Göçek 102.5

www.numberone.com.tr

www.cartoonnetwork.com.tr

HER YILDIZIN
KENDİNE AİT BİR HİKAYESİ VARDIR

STAR WARS
THE CLONE WARS

YENİ MACERALAR 14 ŞUBAT CUMARTESİ
SAAT 21.00'DE CARTOON NETWORK'TE BAŞLIYOR...

CN
CARTOON NETWORK

LUCASFILM